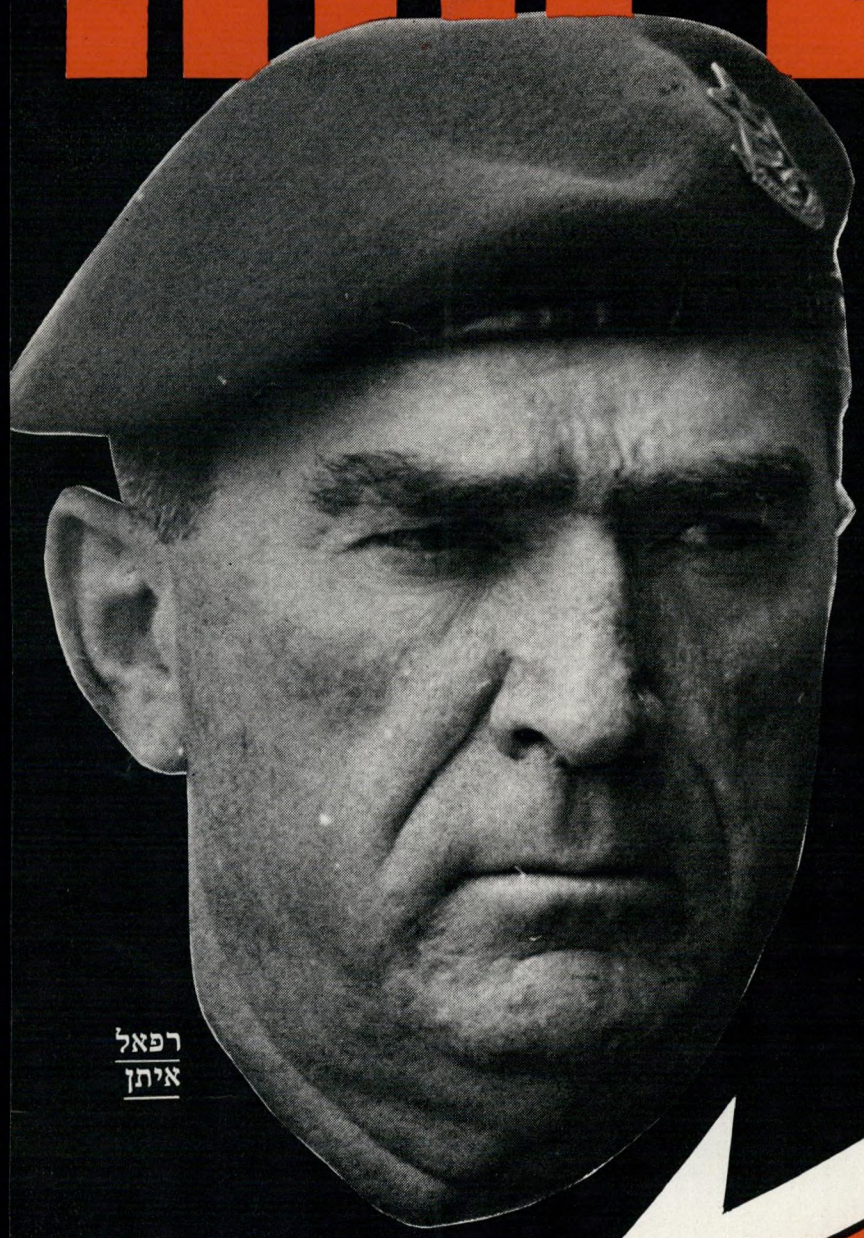
76 עמודים

שנה 47 המחיר: 40 שקלים (כולל מ.ע.מ)

מיספר 2353 6.10.1982 י"ט תשרי תשמ"ג

השולם הזה

רפאל
איתן

הגנרד הנוצרים

צלצל לאבא.

* אוטוביאנקי, לבן שאתה כל כך אוהב.

* חשוב לדעת: מחירי האוטוביאנקי משתנים לפחות פעמיים בחודש * חשוב לדעת: מחירי האוטוביאנקי משתנים לפחות פעמיים בחודש * חשוב לדעת: מחירי האוטוביאנקי משתנים לפחות פ

העולם הזה
בלי משוא פנים.

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03־232262/3/4 • תא־דואר 136 • העורך הראשי: אורי אבנרי • עורך־תכנית: יוסי שנק • רכז מערכת: שלמה פרנקל • עורכי כיתוב: תמי מזמוכין וגיורא נויפק • צלמי מערכת: ציון צפריר ועזת סרגוסטי • ראש המינהלה: אברהם פיטון • מחלקת המודעות: רפי זכרוני • המו"ל: „העולם הזה" בע"מ • הדפסה: „הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב • הפצה: „גד" בע"מ

קריאה יקרה,

כשעמדתי בין מאות האלפים בכיכר מלכי־ישראל, בשעת ההפגנה הגדולה, ניגש אלי איש שזיהה עצמו כקורא העולם הזה. הוא אמר לי: „עכשיו אני רואה שצדקת במה שכתבת כאשר הגיע הליכוד לשילטון."

שאלתיו לכוונתו, והוא הזכיר לי כי למחרת הבחירות של 1977 כתבתי מאמר שבו חזיתי מראש את המילחמה הנוכחית.

לא זכרתי. הלכתי הביתה ועיינתי בגליון העולם הזה (2072), שעל שערו הופיעו תמונתו של בגין והמילה „המהפכה".

אותו גליון הכיל מאמר שלי בשם „לקראת האסון". בניגוד למינהגי, ציינתי מתחתיו מתי נכתב: 18 במאי 1977, הבוקר שבו נודעו התוצאות הסופיות של הבחירות, שנערכו יום לפני כן.

נאמר כן, בין חשאר:

רבים יגידו בעתיד, כמו שאמרו כה רבים במקומות אחרים: „לא ידעתי", „לא הבנתי". אך אין להאמין לאיש מהם.

הצם חש מה שהוא עושה. אולי לא הבין זאת בצורה מודעת לגמרי. אך לפחות מתחת לסף ההכרה ידע היטב.

השבוע בחר עם ישראל בדרך של מצדה, בדרך של התאבדות לאומית.

הוא החליט לוותר סופית על כל סיכוי לשלום. ולא חשוב כלל באילו תירוצים תורץ הדבר. הציבור הישראלי הכריע השבוע בין שלום ובין החוקת השטחים. אותו ציבור החליט השבוע לפרוש ממישפחות העמים, ולהנחות את המדינה בכיוון המנוגד להתפתחות העולמית.

הציבור בחר בממשלה שתוביל את המדינה לא רק למילחמה בלתי־נמנעת, שבה יפלו מיטב בניו, אלא גם לקראת עימות בלתי־נמנע עם ארצות־הברית, בעלת־הברית האחרונה שנותרה לישראל. אנו הולכים לקראת מיבחנים נוראים. מיבחנים שאינם יכולים להסתיים אלא באסון לאומי.

את עוצמתו של אסון זה איני רוצה אף להעלות על דעתי.

ביום שלישי, בשעה 11 בערב, החלה הספירה לאחור.

...אני מאמין שהמדינה עלתה השבוע על פסים, המובילים אותנו להתנגשות עם רכבת ההיסטוריה — התנגשות שלא נוכל אלא להישבר בה.

איני אומר זאת מתוך חוסר־הערכה למנחם בגין. להיפך: אני מעריך אותו כאדם בלתי־רגיל, שהוא משיכמו ומעלה מעל לפוליטיקאים המתרוצצים בזירה.

בחודשים האחרונים נשאלתי פעמים ללא־ספור בחוגי־בית ובשיחות: „האם אתה באמת מאמין שבגין ינהג אחרת מאשר רבין (או פרס)? איזו ברירה יש לו? גם הוא יצטרך לרקוד לפי החליל האמריקאי! בסופו של דבר ישכח מה שאמר בנאומיו, ויעשה את אותו הדבר שהיה כל מנהיג ישראלי אחר עושה במקומו."

לכל מי שאמר כך, עניתי שזוהי אשלייה נוראה.

בגין הוא אדם ישר. הוא מאמין במה שהוא אומר. יותר מזה: הוא משוכנע בכך בלהט קנאי, שאינו יודע גבול.

הופעתו המתונה, נימוסיו המקסימים, רמתו האינטלקטואלית, הגיזנו הרישורי — כל אלה אינם סותרים את העובדה שמנחם בגין הוא קנאי לאומי אמיתי, שהוא קורץ מחומר שאינו קיים כמעט בימינו, ובוודאי לא בישראל. האיש מילא שליחות היס־טורית כאשר עמד בראש אצ"ל, והוא משוכנע כי מוטלת עליו עכשיו שליחות היסטורית נוספת.

מנחם בגין חי בעולם משלו, עולם שהוא שונה מאוד מן המציאות שאנחנו חיים בה. עולמו הוא עולם של סמלים היס־טוריים וכוחות מיסתיים, ואין בו מקום להערכה מציאותית של כוחות קיימים. בגין מתאים את המציאות לעולמו שלו.

בגין האמיתי, בגין ההיסטורי, הוא האיש העומד מול המון והמלהיב אותו עד כדי טירוף בסמלים אלה, האיש הפונה אל הדחפים העמוקים ביותר של שומעיו, המסוגל להמריץ אותם לעשות דברים שלא היו עולים אחרת על דעתם.

בגין זה מסוגל בהחלט להכריז מילחמה על נשיא ארצות־הברית, האדם החזק ביותר בעולם, מתוך אמונה גמורה כי יהודי ארצות־הברית יוכלו להכניעו, באמ־צעות הקונגרס. בגין זה מסוגל בהחלט להסתכן במילחמה, ואף לפתוח במילחמת־מנע, בהיותו משוכנע כי זהו צו ההיס־טוריה, למען הדורות הבאים.

מתוך שפלה של פוליטיקאים קטנים ומושחתים, רודפי כבוד קטן ובצע קטן, מזדקף מנחם בגין כמו הר־אוורסט. כשם שאליעזר בן־יאיר ובר־כוכבא מזדקרים מתוך דפי ההיסטוריה היהודית.

גם הסוף עלול להיות אותו הסוף.

על כן אני חרד.

עד כאן המאמר.

פעמים רבות מאז נאמר לי שנבואותיי על שילטון־בגין לא התגשמו. להיפך, הנה מנחם בגין עשה את השלום הראשון עם מדינה ערבית. ולבד מיבצע־לימאני ה־קטן, לא היתה מילחמה בתקופת־שילטונו והיחסים עם ארצות־הברית היו מצויינים.

כיום נראה כל זה אחרת. היתה מילחמה גדולה, מזהמת וכושלת, שהסתיימה באסון שלא היה כמוהו — טבח ביירות. ועדת־חקירה יושבת על המדוכה, אחרי שהתי־מנתה על אפו ועל חמתו של בגין. האמון בציבור התערער, צה"ל נפגע קשה, ישראל מבודדת ומוקעת בעולם כפי שלא היתה מעולם, וקיים עימות חמור בינה ובין ארצות־הברית, אשר נשיאה משתדל בכל כוחו להפיל את ממשלת־בגין.

בדיעבד יש להעריך מחדש גם את פרק השלום עם מצריים. האמת ההיסטורית היא שהוא היה כל כולו פרי יוזמתו של איש אחד ויחידי: אנוור אל־סאדאת. בגין נענה מפני שזה היה כדאי לו, אך הוא רוקן את יוזמת־סאדאת כמעט מכל תוכן, חיבל בכוונת הנשיא המצרי להביא לשלום כולל ולפיתרון הבעייה הפלסטינית. בסך הכל לא היה שלום זה בעיני בגין אלא הכנה למילחמה בשאר המיגזרים.

הנבואה מתגשמת. נראה שהאסון, כמו המשיח, אף שהוא מתמהמה, בא בסופו של דבר.

אורי אבנרי

כתבת השער הקידמי:

אריק הביתה!

בשני כנסים הטיחו קצינים־צה"ל האשמות כבדות נגד שר־הביטחון ותבעו את התפטרותו המיידית. מניין נובעת ההסתייגות העמוקה של הקצונה הבכירה בצה"ל מאריאל שרון שהיה פעם בעצמו קצין בכיר?

5

כתבת השער האחורי:

מוות משולש

האם נרצחה אביה בפושדו על־ידי גיסה במיקרה? האם התכנון התוקף־המתאבד לפגוע רק באשתו, וירה באחותה כשזו התייצבה בדרכו? כתבי העולם הזה ביקרו בזירת הרצח.

70

„נולדנו לתוך מוות!"

בראיון נרגש ל־העולם הזה מספר הסטיריקאי יהונתן גפן על יחסיו עם דודו, משה דיין, ד־מטיח: „מה קרה לבני הקיבוצים ו־המושבים שהיו ליד שאתילא?"

41

הגנרלים הביתה!

צעירי תמ"י מורדים במנהיגי מיפלגת־העבודה — אהרון אבו־חצירא, אהרון אוזן ובנימין („פואד") בן־אליעזר — שמונו בחסדי עצמם. הם מפגינים נגד הממשלה ונגד המילחמה.

44

כור הלבנון

החברה ההסתדרותית „כור" מפיקה רווחים ממיכרז צבאי, ועסקני האופוזיציה הראשית אי־נם פוצים פה נגד המיזחמה.

21

פרחים על הקבר

הצעיר הודה ברצח שלא ביצע והוחזק במעצר, למ־רות שהמישטרה ידעה ש־הוא אדם מופרע וחף־מפשע.

68

סוכנים במיזודה

מיזודת ג'יימס בונד שנגנבה מעבריין זוטר הכילה אוצר שלא יסולא בפז: רשימת סוכני מישטרה בתורכיה!

59

בגין בעולם הדימיון

במיכתב לראש־הממשלה, מחה מומחה באלימטי נגד המינהג לירות לעבר מפגינים בגדה, בעת פיזור הפגנות. תשובתו של בגין מוזיחה, כי האיש אינו חי בעולם המציאות.

29

רצח למען שכר טירחה

עבריינים מזכנים אפילו לרצוח, כדי לממן שכר טירחה של פרקליט טוב — ובלבד שלא ייוצגו ע"י סניגור ממדנה.

50

„תהיה טרגדיה!"

סגן־אלוף (מיל') דב ירמיה שנזדק השבוע מיחידת הסיוע לפליטים בדרום לבנון, מאשים: הממשלה רוצה בגירוש. בחורף יפקוד אסון 50 אלף איש!

6

חניתה צנטנר גברת מושלמת

הדוגמנית חניתה צנטנר, שזכ־תה בתואר „מיס אירופה 1981", מספרת על מסע ההס־ברה הפרטי שלה בשירות הארץ.

49

לשון קצוצה

האשה שנגמה כלשונו של האנס, שניסה לתקוף אותה, אומרת בראיון ל־העולם הזה: „חשבתי כל הזמן על רחל הלר!"

62

מדורים קבועים:

תשקיף	4	יומן אישי	—
במדינה	5	איפה אתה, עזר?	33
אתה והשקר	10	עידם קטן	—
קטעים	12	גרמניה, קאבודה ושערי השבועונים	34
הנדרן	13	אנשים בעולם	—
מה הם אומרים	—	מישפחת ג'מייל ואיב מונטן	35
שלמה בר, צבי רשף, אמנון קפליוק		רחל המרחקת	46
אייבי נתן, גבי אלדור וחווה אלברשטיין		לי־לה־לן	— איפה תיסלם 48
אנשים	15	נאמר של נייר	54
בתונים	16	זה היה העולם הזה שהיה	56
מיכתבים	18	לילות ישראל	60
תשבצופן	12	קולנוע	63
הורוסקופ	24	שידור	66
	28	מדריך שידורים	67
		ספורט	70

2353

דף תשקיף

הפיתרון: בורג

יהיה ושיא

המיפלגה הדתית הלאומית עשויה לנסוש את הליכוד ולהקים קואליציה עם מיפלגת־העבודה, עם פירסום המסקנות של ועדת־החקירה.
הפיתרון המסתמן: זבולון המר יהיה מנהיג המיפלגה. יוסף בורג יהיה נשיא־המדינה. יצחק נבון לא יציג את מועמדותו לתקופת־כהונה נוספת במישכן הנשיא, ויצטרף להנהגת מיפלגת־העבודה.

מישרד־החוץ

מגנה - בטעות!

שיטת־הפעולה חסרת־האחריות של מישרד־החוץ נחשפה השבוע בקשר לראיון שנתן נאיף חוואתמה, ראש החזית הדמוקרטית לשיחרור פלסטין, לעיתון הצרפתי לה מונד.
בדיווחים עיתונאיים נאמר כאילו הציע המנהיג הפלסטיני הכרה הדדית בין „העם הפלסטיני והעם הישראלי". תחת לקבל בטלקס את הנוסח המקורי של הראיון, נחפז מישרד־החוץ להודיע כי אין צורך בהכרה בין העמים, אלא בהכרה במדינת־ישראל.
רק כאשר הגיע העיתון הצרפתי ארצה התברר כי לא חוואתמה השתמש בניסוח זה, אלא המראיין, ואילו חוואתמה עצמו דיבר בפירוש על „דו־קיום בשלום" בין מדינה פלסטינית שתקום בגדה וברצועה ובין ישראל.

מארב מישפחתי

לשרון

יריביו של שר־הביטחון בכנסת מכינים לו מארב על רקע מישפחתי־אישי, ומבטיחים סידרת גיליונים חדשה בתחום עדין זה.

בגין במצב ירוד

מקורבי ראש־הממשלה מדאגים ממצב־בריאותו של מנחם בגין. באח־חזנה הוא חדל לתפקד. הוא שקוע בחירהורים, במצבי־רוח משתנים ו־ בתנומות לעיתים מזומנות.

שרים נגד שרון

בימים הקרובים צפויה התבטאות דרמתית של קבוצת־שרים, שתגרוש את פיטורי שרון לאלתר או השעייתו, מפני שהוא לא דיווח במועד לראש־הממשלה על הטבח בבירות. השרים פוקנים שנושא זה אינו פוכ־יודיצה, ואין סיבה להמתין עד לפירסום מסקנות ועדת־החקירה הממלכתית.

השרים מארגנים

טיולים

שר־הביטחון ושר־השיכון החלו במיבצע סיורים לפעיבי תנועת־העבודה. אריאל שרון לקח את חברי חטיבת האקדמאים של התנועה לסיור מודרך בקווי־הייצור של מטוס ה„כפיר", ומנק „המרכבה", ואילו דויד לוי לקח את אנשי סיעת תכלת־כחן שבהסתדרות לסיור בגדה המערבית.
בדרך זו מנסים השניים לחזק את שורות אנשיהם לקראת ועידת־חרות הקרובה.

מצב החיירות:

כישלון שריר

המצב הקטסטרופלי של התיירות לישראל נובע משתי סיבות: הרתיעה העולמית מישראל בעיקבות הטבח בבירות, וכישלון השר אברהם שריר ואנשיו. העוסקים בעיקר ברדיפת פירסומת עצמית.
הסיפור המופץ על־ידי שריר זכתבים הסמוכים עד שוחכנו, כאילו „אירגונר חבלה" גרמו למצב זה בפעולות טרור ואיומים, אינה אלא אגדה שהומצאה כדי להפית על הכישלון. לפעולות של אירגונים פרו־ערביים באירופה היתה השפעה שולית בלבד.

הבדווים של אריק

נגדו

אנשי שרון איבדו את תומכיהם בקרב הבדווים בדרום. חסידי שר־הביטחון לשעבר בקרב שבטי הבדווים נפשו את השר, ואף נראו בהפגנות נגד הליכוד בתל־אביב.

מחכים לתוכנית

אריבור

המימסד הכלכלי מחכה בדריכות לפירסומה של התוכנית הכלכלית החדשה של יורם אריבור. מגיני התוכנית רשוכיה כאחד אינם יודעים את פרטיה המדוייקים, משום שראשי מישרד־האוצר שומרים על סודיות מוחלטת.

כך החגלו הדולרים בשווייץ

אי־הבאתם לדין של הישראלים שהחזיקו הודעתק בדולרים בחשבונות סודיים בשווייץ, ימנע את פירסום האופן שבו נחשפה הפרשה.
אחד הבנקים הגדולים בגיבה, שלקוחות מכובדים שלו מוציאים סכומי־עתק במשבע זר אל מחוץ לבנק, הבנק שבר מישרד־החוץ פרטי, כדי לבדוק לאיזה בנקים אחרים בארץ הועבר הכסף.
תמעקב העלה, שחכספים הוצאו מישראל לבנק בשווייץ לצורכי השקעות שם. הבדדר היה בעבר עובד־הבנק בשווייץ, ואחרי פרישתו מהבנק הצליח להעביר אליו את הלקוחות הגדולים.
הנחלת הבנק בארץ דיווחה על־כך למישפרה. היה ידוע שהבדדר יבוא לארץ בתקופת־החגים, כדי להשתתף באזכרה לבנו, חלל־צה"ל. כאשר נעצר בנמל־התעופה, נמצאו אצלו מיספרי־החשבונות בחו"ל. החומר, שגיל הודאה מפורסת, הועבר למחלקה לחקירות־הונאה במשפ הארצי.
אחד העוכדים במחלקתו של בנימין זיגר, גאון ימחשבים, נשלח לשווייץ. במית' המקום הוא הצליח לפצח את מחשב הבנק בעזרת קודים שונים, וחזר לארץ כשבידיו פירוט חשבונות־הדולרים של הישראלים באותו סניף־בנק.
החומר הוגש לפני הישראלים, שלא נותר להם אלא להודות ולקוות שיידרשו לשלם כופר, ולא יועמדו למישפט.

שיפמן מחלים

סגן שר־התחבורה, דויד שיפמן, שאושפז במחלקה הכירורגית בבית־החולים איכילוב בתל־אביב, מחלים, וישוחרר בקרוב מבית־החולים.
שיפמן הוא כועמד, כמעט־בטוח, לתפקיד שר, במקומו של יצחק ברמן שפרש. חבריו במיפלגה מנצלים את שהייתו בבית־חולים כדי להעלות שמות של מועמדים אחרים.

בחילה לחיילים

בבירות

צה"ל רכש מחברת תרופות פרטית את כל מלאי תרופת „פארמין" נגד בחילה, עבור יחידות שישבו ממוך למחנות־ הפליטים בבירות, שבהם אירע הטבח, ועבור אלה המסיירים במחנות הפליטים שעדיין נותרו בתחום שליטת צה"ל בלבנון.
גם במחנות אלה עדיין עזה ריח צחנה עז של גוויות.

„שלום עכשיו"

נגד רבין

במגעים, המתקיימים בין ראשי המערך לשלום עכשיו, מבקשים פעילי התנועה לצמצם עד למינימום את הופעותיו של ח"כ יצחק רבין בפעולות משותפות. אנשי שלום עכשיו סוענים שרבין הגן לאורך כל המילחמה על שרון.
הופעתו של רבין בעצרת הגדולה, שאירגנו שני הגופים בכיכר מלכי־ישראל, התאפשרה רק אחרי התערבות ולחץ רצוף של חיים ברי־כ, מזכ"ל העבודה.

מתארגנים נגד גוראל

למרות שהבחירות לרשויות המקומיות נדחו, החל בחיפה מאבק להדחת ראש־העיר הנוכחי, אריה גוראל, מראשות הרשימה לבחירות הבאות.
בראש המאבק עומד אליעזר רפאלי, חתנו של לוי אשכול, ומי שהיה נשיא אוניברסיטת חיפה, המעוניין בתפקיד.

הבורסה לא תתמוטט

המגמה בבורסה התל־אביבית תמשיך להיות מעורבת. תהיה ירידה הדרגתית ברמות השערים של חלק מהמניות — בעיקר החופשיות. כך תיווצר נקודת־המראה חדשה של עליות שערים לקראת סוף־השבוע.
המעבר המאסיבי של כספים ממניות הבנקים הוא הוכחה לכך שבעלי־העניין בבורסה חוששים מפני ירידת שערים גדולה.

גורן ויוסף

לקאדנציה נוספת

החל תהליך בחירת שני הרבנים הראשיים, שכהונתם תסתיים בחודש מרס. ראש־הממשלה כבר הבטיח לרב הראשי האשכנזי, שלמה גורן, תיקון בחוק המדגע מהם לכהן תקופת־כהונה שלישית.
תיתכן התנגדות שר־המישפטים, משה ניסים, בנו של רב ראשי לשעבר, המתנגד על רקע אישי לשני הרבנים, ובעיקר לרב עובדיה יוסף.

לידסקי לא ייבדק

ועדת־האתיקה של לישכת עורכי־הדין לא תזמן את עורך־הדין צבי לידסקי, כדי לבדוק כיצד שורבב שמו בסרט ישראלי.
בירור העלה, שלא נעברה שום עבירה על־ידי עורך־הדין.

במדינה

העם

איזו שמה ?

„ירושלים אינה סייגון !"

קרא אריאל שרון.

אבל הוא טעה.

בשבוע שעבר הודיע אלוף פיקוד צפון לנציגים האמריקאיים הבכירים, כי צה"ל אינו מתכוון לפנות את גמל־התעופה של ביירות בקרוב. כעבור 24 שעות לא נותר אף חייל ישראלי אחד בביירות וגם לא בגמל־התעופה.

באותו השבוע קרא אריאל שרון בהתרגשות כי „ירושלים אינה סייגון !" — בהתכוונו לנסיון ה־אמריקאים להחליף את ממשלת בגין בממשלה מטעם המערך.

מאורעות ביירות מוכיחים כי סיסמה יפה זו אינה נכונה. כאשר האמריקאים רוצים באמת להשיג משהו, ירושלים היא סייגון.

המילחמה

מוות מתוצרת עצמית

איש חיל־הנחיתה האמריקאי נהרג מפצצה שנשלחה, כנראה, „בטעות".

החייל הראשון של הכוח הרב־לאומי בביירות נהרג.

הוא היה איש חיל־הנחיתה של ארצות־הברית. הוא נהרג מפיצצת־מיצרר אמריקאית, שסופקה לישראל ושנותרה בשטח.

דעת־הקהל באמריקה זעקה. הנשיא עצמו נאלץ לדבר על כך. מנהיגים חשובים נדרשו לעניין.

איש מהם לא אמר דבר פשוט: ארצות־הברית מייצרת נשק קטלני זה ומוכרת אותו. ליצרנים לא איכפת מי נהרג בו. עתה התברר כי הוא יכול לקטול גם אמריקאים.

באותו יום התגלתה עובדה מ־עניינת אחרת: על אף ההודעה האמריקאית הרשמית על הפסקת אספקתן של פיצצות־מיצרר לישראל, כעונש על כך שישראל הפרה את כללי השימוש בהן, נמ־שכה האספקה עד השבוע. כאשר גילתה זאת רשת־הטלוויזיה סי־בי־אס, הודיע הבית הלבן כי היתה „טעות" — פשוט שכחו להודיע לבית־החרושת על החלטת הנשיא. יתכן כי החייל האמריקאי נהרג בפצצה שנשלחה ב„טעות".

ה ידיעה פורסמה כפי שמת־פרסמות בזמן האחרון כל ה־ידיעות החשובות:

עיתונאים מקומיים הדליפו או־תה לעיתונאים זרים, אחרי ש־נמנע פירסומה בארץ על־ידי ה־צנזורה.

אחרי שפורסמה הידיעה בחו"ל, ניתן היה להעתיקה בארץ. אז באה ההכחשה הרישמית, שלא היתה אלא אישור בעקיפין, תוך נסיון להמעיט בערכה. בתגובה על כך פורסמו, בהדרגה, הפרטים המ־לאים והנכונים.

עור עבה

ה ידיעה שפורסמה בעיתון בריטי סאנדיי טיימס סיפרה, כי התקיים כנס של הקצונה ה־בכירה של צה"ל, ובו הובעה דיעה אחידה שעל שר־הביטחון, אריאל שרון להתפטר.

הדבר הוכחש על־ידי דובר צה"ל, וכך נודעו בהדרגה הפרטים: היו שני כינוסים. באחד, בנוכחות ה־רמטכ"ל רפאל איתן, ובהשתתפות האלופים והתת־אלופים (ב־מקביל לגנרלים בצבאות אחרים), נמתחה על־ידי דוברים בי־קורת קטלנית על שר־הביטחון. הרושם היה שגם הרמטכ"ל עצמו, שהיה עד כה משועבד לשרון, ס־בור כך.

כשקרא שרון את הפרוטוקול, זימן כנס שני, שבו השתתף בעצ־מו. בכנס זה היתה נימת־הביקורת מתונה יותר, אך האווירה היתה גם הפעם שלילית ביותר.

תיאור זה מזכיר רק דבר אחד: שגם הקצינים הבכי־רים ביותר של צה"ל פר־חדים לדבר בפה מלא בנר־כחות שר־הביטחון, אך לא שמו רסן ?לשונם כשנוכח רק הרמטכ"ל.

בכל מקום אחר בעולם הדמוק־רטי היה שר־הביטחון מתפטר מייד — לא מפני שהקצינים דרשו זאת, אלא מפני ששר־ביטחון, אשר אי־בד את אמונה של כל הקצונה הבכירה בצבאו, אינו מסוגל למלא את תפקידו כראוי.

אך אריאל שרון קורץ מחומר אחר. הוא מוכן לפטר את כל הקצונה של צה"ל ולהחזיק בקרני־המיז־בח של כהונתו, שכה הוא רואה קרש־קפיצה חיוני ל־שילטון העליון במדינה.

אך מסביב לשרון החל מתפשט ריח של ריקבון. בצמרת המדינה עשטה דיעה כי ימיו במישרד הביטחון ספורים. אנשים, שפחדו לפתוח את הפה נגדו לפני שלו־שה חודשים, החלו מותחים עליו ביקורת בגלוי. השרים האחרים החלו מתייחסים אליו בהסתייגות גלויה. הסברה כי „אריק מוכרח ללכת, זוהי רק שאלה של זמן," הפכה כימעט נחלת־הכלל. רוב ה־שרים מאמינים כי הדבר יקרה כ־אשר תפרסם ועדת־החקירה של פרשת הטבח בביירות את מסקנו־תיה.

ההסתייגות הזועמת של קציני צה"ל מאריאל שרון לא החלה בפרשת הטבח. זו רק הגדישה את הסאה.

בניגוד לאגדה על „אריק מלך ישראל", לא היה אריאל שרון מעולם פופולרי בצה"ל. עוד ב־ראשית שנות ה־50, כאשר התפר־סם שרון בעיקבות מעשה־הזוועה המחריד בכפר קיביא, הסתייגו מ־מנו מרבית קציני צה"ל, שדגלו במסורת של הפלמ"ח. אך שרון טו־שרון ומקורביו המעטים הסבירו את בידודו בכך שהקצינים מקנאים בו, מפני שהוא קצין מקורי, מב־ריק, משיכמו ומעלה מעל לכל חבריו. אך עמיתיו הסבירו זאת בצורה אחרת: אריק הוא אגר־מניאק, שקרן, בלתי־נאמן, אדם המרמה את הממונים עליו, ש־אינו הגון כלפי עמיתיו, והנוטש את הכפופים לו ברגע שזה נוח לו.

בתוך הביצה

מסורת ארוכה זו של התי־נגדות צה"לית לשרון קיבלה מימד חדש ואקטואלי כאשר פר־צה מילחמת־הלבנון.

בניגוד לצמרת המדינית, לא הו־פתעה הקצונה הבכירה כאשר הת־עלם שרון מתחום 40 הקילומטרים. כפי שהודה לאחר מכן הרמטכ"ל, לא היתה קיימת בצה"ל שום תוכ־נית למילחמה מעין זו. צה"ל ביקש לשבור את הצבא הסורי בלבנון, ושרון אכן גרר את הממשלה ל־כיוון זה.

אך המילחמה לא הוסיפה פאר לצה"ל. מבחינה צבאית טהורה, אירעו בה פאשלות חמורות. ה־עדיפות העצומה של צה"ל על ה־אוייב — חלק מן הצבא הסורי וכוחות־אש"ף הסדירים־למחצה — לא הביאה לניצחון מהיר וברור.

כעבור שבועשבועיים כבר התברר לכל כי משהו יסוד־די היה לקוי בתפיסה של שרון, שהכניס את צה"ל ל־מילחמה שהפכה לביצה.

נוספה על כך אווירת השקרנות המוחלטת, שהעכירה את כל מה־לכי המילחמה. רבבות חיילי צה"ל שמעו את הודעות צה"ל ברדיו, וראו לנגד עיניהם מציאות הפו־כה. הם שמעו כי הסורים או „המ־חבלים" הפרו את הפסקת־האש — וידעו כי צה"ל הוא המפר באופן שיטתי את הפסקת־האש, כדי לכ־בוש שטחים נוספים בניגוד ל־הסכם.

החיילים, שראו את הזוועות ב־ביירות ובמחנות־הפליטים בדרום, החלו סולדים מפני שר־הביטחון השקרני והברוטאלי. הדברים ה־גיעו לשיא בפרשתה של חטיבת־הצנחנים, ש„אי־אפשר היה לגייי־סה" מפני שרבים מחבריה הצביעו נגד המילחמה ברגליהם.

פרשת אלוף־המישנה אלי גבע הי־תה רק סימפטום למצב.

בקרב ששטה הדיעה כי שרון הורס את צה"ל, מפלג את הצבא ויוצר בו אווירה של חוסר־אמון, העלול להרוס אותו מבפנים. כבר אז היה ברור ששרון צריך ללכת. טבח שאתילא וצברה היה הקורה ששברה את גב הגמל.

האחריות הישראלית לטבח זה מוטלת באופן ברור על שרון ר־בגין. הם שהחליטו להכניס את הפלאנגות למחנות. אחרי שצה"ל פירק את הנשק מן המיליציות שהגנו על הפליטים. כאשר הופיע השבוע על מירקע הטלוויזיה ה־ישראלית מישל זועיין, ממפקדי ה־פלאנגות, והתפאר בפה מלא ב־חלקו ברצח נשים וילדים בני 8 הוטל אור מזוויע על החלטה זו של שרון, שהכיר היטב את ראשי הפלאנגות וגם את האיש הזה, שכבר מילא תפקיד מרכזי במעשי־רצח בעבר, וביכללם הטבח שערכו הפלאנגות במיליציה המארונית ה־פרו־ישראלית של כמיל שמעון. הכנסת סיפסה נאצי כזה למחנה של קורבנות חסרי־מגן, בחסות צה"ל, היא זוועה בפני עצמה.

כאשר נודע דבר הטבח ברבים, התעמף שרון בשתי־קה עמוקה ושלח את הרמטכ"ל לדווח בוועדת־החוץ־והביטחון. שורה של מעשים ומחדלים של שרון יצרו את הרושם הברור כי הוא מתכנן לעשות שזב מה שעשה פעמים רבות בעבר: לגזוז את האחריות על הכפופים לו. במיקרה זה : קציני צה"ל.

חיה פצועה

ב צר לו, הגיב שרון כחיה פצועה שנדחקה לפינה. הוא גילה ברבים את פרשת חטיבת־הצנחנים שלא גויסה, והטיל ב־אוזני העולם כולו את האחריות לטבח במחנה־הפליטים תל־אל־זעתר, ב־1976, על קציני צה"ל, שקיימו אז מגעים עם הפלאנגות.

בעיני רבים, גדל ותפח כתב־האישום נגד שרון:

● עירעור היחסים בתוך צה"ל, יצירת קרע בצה"ל ותהום בין צה"ל והציבור.

● סיבון צה"ל במילחמה חסרת־תוחלת, משובשת מבחינה צבאית ומדינית, שהשיגה בכל התחומים את ההיפך ממה שנועדה להשיג.

● אחריות למעשה־טבח שעורר זעזוע עמוק בארץ ובעולם, ונסיון לגולל את האחריות לכך על צה"ל.

● גילוי סודות צבאיים שהש־חירד את פני צה"ל, בנסיון־שווא להציל את עצמו.

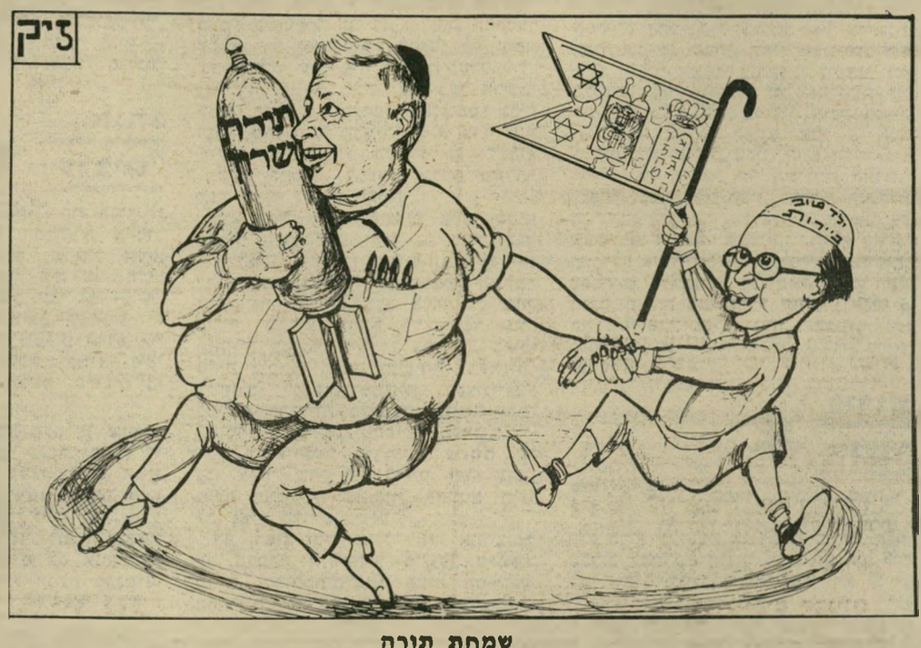
כל אחד מהסעיפים היה מספיק כדי להכריח שר־ביטחון להתפטר. כולם יחד יוצרים מצב בלתי־נסבל.

לכל זה אין קשר למימצאים האתידיים של ועדת־החקירה ה־ממלכתית. לדעת רבים, גם בצמרת המדינה, נוצר מצב שאינו מאפשר עוד לשרון לכהן בתפקיד, מבלי לגרום להרס נוסף מדי יום.

אולם שרון אינו חולם להתפטר מרצונו. יש לו עור עבה מאין כמותו. ונראה כי אחיזתו על מנהג בגין היא כה איתנה, עד כי אינו חושש שבגין יסלק אותו.

נתגר רושם מבהיל כי מנחם בגין פוחד פחד־מוות מפני שרון — אולי מפני ששרון יודע עליו יותר מדי. שרון לא יהסס להשתמש בכך הנשק שנותר לו.

במדינה דמוקרטית אין הקצינים יכולים לפטר את שר־הביטחון. אך בשום מדינה תקינה אין שר־בי־טחון יכול להמשיך בתפקיד, כ־אשר הדיעה הכימעט־אחידה של האחראים ! היא שהוא מ־הווה אסון למדינה ולצבא.

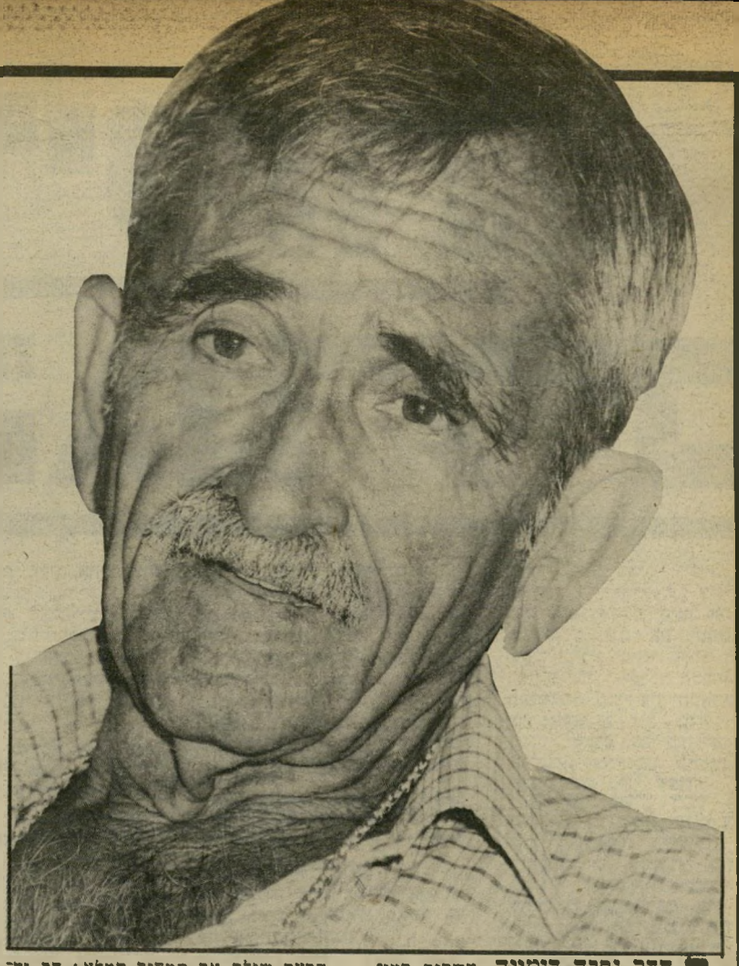
שמחת תורה

מיצרר אמריקאית, שסופקה לישראל ושנותרה בשטח.

לילות הגנרלים

סא"ל דב ירמיה נדון, הורשע ונענש

האשמה: מצפון!

ב חדר נפלה דומייה. עשרות קצינים הקשיבו בדריכות לדברי סגן־מפקד היחידה. ביניהם בלטה דמותו של איש ששיערו שיבה, פניו חרושות קמטים. סגן־אלוף אמיתי לביא סקר את המצב. לפתע, ללא כל הודעה מוקדמת, הודיע: „סגן־אלוף דב ירמיה פורש מהיחידה." לדב ירמיה נדמה היה שאינו שומע היטב. עברו כמה שניות עד שעיכל את החדשה.

הזמן: תחילת אוגוסט 1982. האירוע: כנס קצינים של היחידה לסיוע ולשיקום פליטים בדרום לבנון.

סגן־אלוף אמיתי ירד מן הבימה ומסר לדב ירמיה מעטפה חתומה. ירמיה עיין בכתוב בשתיקה. עיני כל הקצינים ליוו אותו.

לירמיה היתה זו סטירת־לחי. 53 שנים מחייו היו מוקדשות למערכת הביטחון, במשך 15 השנים האחרונות שירת במיוחדים בהתנדבות. לפתע, בדרך־אגב, נודע לו, לראשונה, על סיום הפרק העיקרי בחייו.

אחרי שהתעשת, נטל את רשות הדיבור ואמר: „דעו לכם, שאיני פורש מרצוני."

דב ירמיה רגיל להיות „הילד הנורא". במשך 53 שנות שירותו במערכת הביטחון — בהגנה, בפלמ"ח, במישטרת־הישובים, בצבא הבריטי, בצה"ל ובמישמר האזרחי, ברשות שמחות־הטבע וביחידת הסיוע לפליטים — הוא התנגח ללא הרף עם הממונים עליו ועם העובדים במחיצתו.

הפעם שילם את המחיר המלא: דב ירמיה סולק מתפקידו כראש־ענף „יחידת מינהל ושירותים" בדרום־לבנון. בצה"ל 1982 אין אוהבים „ילדים פרובלמטיים". מצפון, צדק ומוסר הם — לדעת רבים — קלישאות גבוהות השייכות לעידן תנועת־הנוער.

„אוהב ערבים"

ב מיבחנת העצמאות הוא הביא לגילויו של פשע המילחמה החמור ביותר שבוצע במהלכה. שמואל להיס, מנכ"ל הסוכנות לשעבר, היה אז מפקד צעיר. שהרג 35 אזרחים, בני 14 — 70, שהוא הופקד לשמור עליהם. כשהגיע ירמיה, שהיה אז סמג"ד, למקום וגילה את הרצח, אמר לו להיס שהוא „נקם את ניקמת חבריו", שנהרגו על־ידי פורעים בתי־הזיקוק בחיפה.

דב ירמיה לא נח ולא שקט עד שהביא להעמדתו לדין. במיפסק טענה ההגנה שהגימוק למעשה הוא צבאי. להיס חשש מהתקפת־נגד. לא היה עימו די כוח, ולכן חיסל את השבויים. פסק־הדין היה שבע שנות מאסר. להיס עירער, ועונשו הופחת לשנת מאסר אחת. אולם גם אותה לא העביר בכלא. הוא קיבל חנינה מהנשיא. כשהתמנה להיס על־ידי דולצ'ין כמנכ"ל הסוכנות, שלח לו ירמיה מכתב שבו מחה על שפושע משמש בתפקיד בכיר.

כשהיה המוכתר של קיבוץ אילון בתקופת המנדאט, פיתח ירמיה וקיים קשרים עם הערבים. מאז הוא מארגן קבוצות מיפגש בין יהודים וערבים. התואר שהודבק לו: „אוהב ערבים".

גם את קיבוץ אילון, שבו היה חבר, נאלץ לעזוב על רקע חילוקי־דיעות אידיאולוגיים. הוא נחשד בקירבה יתרה למשה סנה. הסיבה: הוא פעל נגד הקמתו של המימשל הצבאי ונאבק לביטולו.

כאשר החליט בן־גוריון על הקמת צבא הקבע, היה דב ירמיה בין הקצינים שהתנגדו להפיכתו של צה"ל לצבא מיקצועי. קצינים רבים פוטרו מייד. הוא עצמו פרש מן הצבא שנה לאחר מכן.

עד לפני ארבע שנים היה איש שמורות־הטבע. כשהוקמה הסיירת הירוקה, הסתכסך עם אברהם יפה, והגיע לקרע גלוי עימו, שבעקבותיו עזב את שמורות־הטבע.

ירמיה, בן 68, איש נאה, בעל ארשת־פנים החלטית ותקיפה, מתקומם עדיין ומוחה מחדש על גילויים של אי־צדק. הוא עושה זאת במרץ בלתי־נלאה, כשהוא „מכור" למטרה. לפעמים נדמה שהדבר הפך אצלו לעניין כפייתי.

הוא רגיל לכך ששונאים אותו, שהוא מעורר התקוממות. והוא גם מודה בכך שמילחמתו היא דון קישוטית. אולם אין הוא מרפה. בעידודה ובהערצתה השקטה של אשתו, מנוחה, הוא עולה על ברי־קאדות, מתריע, מזעיק. כל החומר ערוך ומתוייק בקלסר מישרדי עב־כרס. בתוכו מאות מיכתבי מחאה וביקורת למערכות־עיתונים, למישרדי־ממשלה, לקציני־צבא בכירים, לרשויות מקומיות. הנושא הכמעט־מרכזי בכולם: היחס אל הערבים.

עיניו עירניות ודרוכות. עיניים של נער צעיר, שרק יצא לחיים. והוא עדיין נבעת מכל גילוי של עוול, אטימות ורוע לב. ואלה מצויים בשפע.

דב ירמיה יליד נהלל ליווה את צה"ל עם הקמתו, והשתחרר ב־1952 בתפקיד מח"ט. מילחמת־הלבנון תהיה המילחמה האחרונה שבה השתתף הקצין למוד המילחמות. וזה קורה לא מפאת גילו. הוא משרת במילואים בהתנדבות מזה 15 שנים. בסוף כל שנה נהג לחתום על שנת־שירות נוספת בהתנדבות. הוא הקים את המישמר האזרחי בנהריה אחרי ההתקפה במעלות, וכשהותקף בנהריה בית שבו נהרגו אב ושתי בנותיו, היה ירמיה בין הראשונים שנזעק למקום, כשבידיו עוזי, רחם בתוקפים. מוסה גור, שהיה אז רמט"כ"ל, ציין אותו לשבח.

במילחמת־הלבנון שירת ירמיה ביחידת־סיוע לאוכלוסיה האזרחית בדרום־לבנון, אחר הנסיון שצבר במילחמת־הליטאני. גם אז עסק בשיקום פליטים.

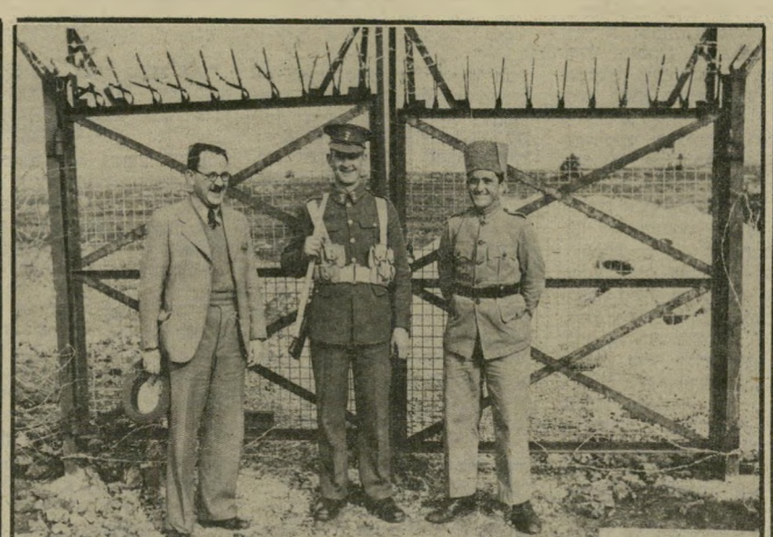
כבר בימי המילחמה הראשונים נחרד ירמיה. היה פער עצום בין מיספר הפליטים ובין העזרה שהוגשה להם. תחת לעבוד עם אנשים המודעים לחשיבות תפקידם הוא נתקל בחומה של אדישות, קהות־חושים, שמחה לאיד וציניות. הוא יחדע לספר, שגם במיבצע ליטאני היו פליטים. „אך היתה זרימה מאסיבית של בתים טרומיים, אוהלים, דלק, אוכל, בגדים ותרופות ליחידות הסיוע. אבל אז עזר וייצמן היה שר־הביטחון. היום הרוח היא אחרת, וזו תוצאה של השילטון החדש."

אחרי כמה ימים הבין, לדבריו, שאוזלת היד היא מכוונת: „50 אלף איש ישנו על שפת־הים. נשים, ילדים וזקנים, ללא קורת־גג, ללא אוכל. הם היו מפוזרים בפרדסים, מפוחדים ומבוהלים. כששאלתי מה עם הפליטים הפלסטיניים, נעניתי שאנו עוזרים רק לפליטים הפלסטיניים, ושבפלסטינים יטפל אונר"א. אונר"א הופיע רק אחרי שבועיים."

פירוש חלוצי

ה וא סבור, שמאז המצב לא השתפר. רוב הגברים יושב במחנה־מעצר, חלק ברחו לביירות או לכיוון סוריה. אלה שברחו לביירות, הוצאו משם יחד עם לוחמי אש"ף. להערכתו, 50 אלף איש עדיין מחוסרי־בית.

שער בגדד שברט

1938 : בעלייה לאילון
פירוש חלוצי

1939 : גאפיר ליד גדר־המערכת בגבול לבנון (מימין)
ראשיתה של „הגדר הטובה"

1940 : חורש באילון
הילד הנורא

אמו של ירמיה (מימין) עם יוסף טרומפלדור
53 שנות בימחון

עד היום לא נעשה דבר ממשי לשנות את המצב. „מרידור אומנם אמר שניתנה רשות לאונר״א להעמיד אהלים, אלא שהלבנונים אינם מאפשרים זאת, מכיוון שהם מעוניינים בסילוקם של הפלסטינים. אולם אני לא מופתע מזה שמטילים את האשמה על הלבנונים. זה תירוץ לא לעשות כלום.

„זה נכון שהלבנונים אינם רוצים, אבל מבחינתנו זהו מצב נוח. כי אפשר גם לא לשאול את הלבנונים ולהקים מיבנים ל־פליטים.

„במיבצע ליטאני הבאנו בתים טרומיים. פה עד היום לא נעשה מאום, כי הכוונה היא שהם לא ישארו בסביבה. יגיע החורף, לאנשים אין איפה לישון. ואז יהיו תצ־לומים בעיתונים של אנשים טובלים בבוץ וקוראים מקור, ושוב ייגרם נזק עצום למדינת־ישראל.״

לדעתו, יחידת־הסיוע צריכה להיות כפר־סה לשבועת־הרופא. בעבודה חשובה זו אין מקום למושגים כמו לאום, מוצא, אורייב. הדחף צריך להיות אנושי. הומני.

„זו יחידה שצריכה לעזור בכל הלב ו־בכל תנאי,״ מסביר ירמיה. „הפיקוד ש־לנו לא הזדהה עם התפקיד שלו, ולא פירש אותו פירוש חלוצי. זה הורגש מה־רגע הראשון. תחת לסייע לאוכלוסיה, הם עסקו בגילוי אנשי אש״ף, בסיוע לדרגים הלוחמים.

„עשיתי להם צרות והיה לי איתם ויכוח: אם צריך לעשות את ההכרחי, או רק מה שאפשר. האם צריך להסתכן או לא להס־תכן כדי לעזור? למשל — היתה פקודה שלא להיכנס העירה, אלא רק בצירים ש־בהם היה צה״ל. אבל אם הייתי נצמד ל־זה, אי־אפשר היה לעשות כלום.״

ירמיה ראה את חוסר הסדר, הבאלאגן, הרצון הרע, היחס האטום אל הפליטים ואל בעיותיהם ואת ההתנשאות. את הערותיו הענייניות העלה בישיבות־הסמה ובפגישות עם מפקדי היחידה. ולדבריו נתקל ביחס מתנכר.

מדי יום, בתנאים־לא־תנאים, היא העלה את רשמיו וחוויותיו מן המילחמה. ביומן שחיבר הוא מתאר את זוועות המילחמה.

מלאי־המזון. „אין בעית מים. יש להם בא־רות בפרדסים והם מסתדרים לא רע. אמיתות חלקיות הגרועות משקרים. אותי אין שואלים, ואני הרי יודע על שכונות שלמות המאוכלסות עשרות אלפי נפשות. שאין להם מים.

„שאלות השר ותשובותיו על שאלות המשתתפים הן פארסה, שהבורות, הצי־ניות והרישעות מיוצגות בה בעירבוביה. כשנשאל מהי המדיניות לגבי הפליטים הפלסטינים, הוא משיב: ‚צריך לדחוף אר־תם (בלוויית תנועת ידיים סימלית) מז־רחה, לכיוון סוריה. תנו להם ללכת לשם ואל תתנו להם לחזור׳.״

ירמיה מספר שכאשר שמע את השר מרידור, הוא חשב שזו בדיחה מטופשת. „רק בהמשך, במיוחד בחודש האחרון, הת־חלתי להבין שזו בעצם הכוונה.״

בקטע אחר ביומנו צפה ירמיה את שעתיד להתרחש, מאוחר יותר, בצברה ובשאתילה. הזרע נטמן כבר בצור ובצידון: „בכל פני־שה עם נכבדים שיעים מובעת מחאה נס־תרת אי גלוייה נגד השלטתן של הפלא־נגות בכוח הנשק הישראלי. ראש־עיריית צידון מודאג מהתחזקות הכוח הפלאנגיסטי באיזור וצופה צרות: ‚אתם כבר עכשיו זורעים את זרע הפורענות׳.״

גם את הדיווח שלפיו הפליטים לא מעוו־יינים בתרומות של בגדים או כל עזרה אחרת מהארץ, מפריך ירמיה: „זה לא נכון! שמעתי שהגיעו מהארץ שבע מש־איות מלאות בגדים. כששאלתי את אמיתי מה עם המשאיות, ענה לי ששלח אותן בחזרה לראש־הנקרה. הוא טען שהם בכ־לל לא רוצים זאת. מה הסתבר? כשהגיעו המשאיות, הנשים צעקו: לא רוצים בגדים, רוצים את הגברים שלנו! ולכן הכניסו לכולם לראש שהם לא רוצים בגדים.״

הוא גם יודע לספר על שקיות־חלב ש־הגיעו מעיריית חיפה ושביחידה אמרו לא לחלק יותר, כי זה מקלקל לפליטים את הקיבה; על מיסדר זיהוי של הצבא, שבו הועמדו הפלסטינים בשמש, ואילו הנוצרים־הלבנונים הועמדו בצל; על ישיבה, שבה אמר קצין, שאחד העצירים „הפסיק לעשן״ — כשהוא מתכוון לכך כי האיש מת. על מסכים אני עימך כי ראית מראות קשים. מראות דומים ודאי נראו גם באתרי לחימה בשטחים בניירים במילחמת העולם הש־נייה ובמילחמות אחרות. בהן לקחו חלק אומות בנות־תרבות.

„נכון שלא הבאנו בחשבון אפשרות של הספקת מזון ומים בכמויות, כפי שנתבקש־נו במבצע שלום־הגליל״. בכל הערכות מפקד העיר צידון שהוא שוויצר, מתנשא, צוחק עליהם, ומדבר אליהם מגבוה.

לפני חודשיים, בכנס קציני היחידה, ש־נועד להפקת לקחי־המילחמה, הבהרות ו־הכנה למשימות הבאות, ציפתה לסגן־אלוף ירמיה הפתעה. הוא שמע את סגן־מפקד היחידה, אמיתי לביא, מודיע על פרישתו שלו מן היחידה. להדהדה לא התלווה שום נימוק.

כשקרא ירמיה את המיכתב, שנמסר לו באותה הזדמנות, הבין את הס־בה ל־סילוקו מצה״ל. על המיכתב היה חתום אמיתי לביא, סגן מפקד היחידה. במיכתב עונה לו אמיתי: „אילולא קראתי את שימך כמחבר הרשימה, הייתי יכול לה־אמין כי נוסחה על־ידי תועמלן אש״ף. בעת קריאת יומנך הרגשתי שגודף ממנו ריח ידידות למחבלים, ולא רק לערבים.

„התרשמתי מקריאת כתב־השיטנה שלך, כי אתה מזועזע ממה שעולל העם היהודי לידידיך הערבים.״ כתב אמיתי.

„כשהשתחררתי משירות המילואים — לאור תישפוכת הכזב והשבחים העצמיים בכלי־התיקשורת, שמקורם היה האלוף דויד מיי־מון ומפקדת היחידה שלנו על הגדולות ו־הנצורות ששינו — היה מחובתי להראות את חצי האמת שהוסתר על ידם.״

„אל תתנו להם לחזור!״

ל רמיה פירסם קטעים מיומנו ב־בחוזם, המוסף של על המשמר.

בשורות מתוך יומנו הוא כותב: „היום פגשתי שוב את דמותה המיפלצתית של המילחמה שלנו, שאנו פתחנו בה ואנו מחוללים.

„בשעה 14.00 מגיע מרידור, שהכינוי המקובל שלו ביחידה הוא הממציא. הדי־ווח של אמיתי שיגרתי ואופטימי: ממעיט במיספר הנוויות וההרס ומרבה בהערכת „שקיות חלב ובגדים עבור הפליטים הוחזרו לארץ במעונות־שוא״

יימשך מצב המילחמה, צה״ל ידרדר ב־מובן המוסרי. במשך השנים ראיתי איך אנחנו הולכים ושוקעים. איך צה״ל הולך ומתנוון. זה השחית אותנו כל הזמן, כ־תהליך טיבעי של מדינה החיה על חרבה.

„היום, 34 שנים אחרי קום המדינה, יש לנו קציניס שמבחינה מיקצועית הם מעו־לים, אך הם אנשים קטנים. גם במיבצע ליטאני היו טענות, אך המילחמה הזו היתה שיא.״

היום הוא מקיים בביתו בנהריה מיפ־גשים בין יהודים וערבים, והוא מראשי ועדה ציבורית של אזרחים בגליל המערבי למען סיוע הומניטארי ללבנון. אחרי 53 שנות שירות, סולק דב ירמיה מהצבא, ללא מילת תודה והערכה.

החורף מתקרב, וכפי שהדברים נראים ה־יום, אותם שלא ברחו לסוריה יקפאו מ־קור. דוב ירמיה כבר לא יהיה לידם, להר־שיט עזרה, להחריש. שרש מיימון ■

1943: בצבא הבריטי בטוברוק
מול פני זוועות הנאצים

1949: מג״ד בירושלים
מישפט לפושע־מילחמה

1961: באסיפת מפ״ם עם משה שמיר (משמאל)
נגד המימשל הצבאי

האם ייאלץ צה"ל לסגת גם מדרום לבנון? תימרון סורי מפתיע הפך את הקערה על פיה ומעמיד את בגין לפני ברירה קשה

סוריה: המיפנה המדהים

כ אשר המריאו מטוסי חיל־האוויר ביום השני בצה־ריים והפציצו טילים סוריים במרכז לבנון, נועד הדבר לשמש עונש על התקפת־קומנדו פלסטינית על אוטובוס של צה"ל, שבה נהרגו שישה חיילים.

המחליטים בירושלים לא הבינו כי הם משיגים מטרה שונה לגמרי, ובלתי־רצויה להם ביותר. הם דוחפים את סוריה אל זרועות ארצות־הברית.

כדי לשמור על סיפוח רמת־הגולן ולהקל על סיפוח הגדה והרצועה, דרושה לממשלת־בגין סוריה קיצונית, פרו־סובייטית ואנטי־אמריקאית. אך מאז ראשית מילחמת־הלבנון משיגות כל פעולות ישראל בדיוק את התוצאה ההפוכה. ישראל שימשה למעשה כמקל־חובלים, הדוחף את הסורים לעבר וושינגטון.

בימים אלה קורה בסוריה מה שקרה לפני עשר שנים בדיוק במצריים. אז גירש הנשיא המצרי אנוור אל־סאדאת את היועצים הסובייטיים ממצריים. עתה עומד לקרות — לדעת מומחים ערביים — דבר דומה בסוריה.

המצרים החליטו כפי שהחליטו אז, מפני שהגיעו למסקנה כי הסובייטים מספקים להם נשק נחות, ושבשעת צרה אי־אפשר לסמוך עליהם. ברית־המועצות לא הסכי־מה אז שמצריים תתקוף את צה"ל כדי לסלקו מגדות התע־לה. היא לא סיפקה לה את הנשק הדרוש לכך. התוצאה: סאדאת גירש את הסובייטים, פתח לבדו במילחמת יום־הכיפורים והתקשר עם ארצות־הברית. לאחר מכן עשה שלום עם ישראל וקיבל בחזרה את כל סיני.

במילחמת־הלבנון ניכחו גם הסורים לדעת כי אינם יכו־לים לסמוך על ברית־המועצות. היא לא חשה לעזרתם כשעמדו מול צה"ל. גרוע מזה: ברור עתה לסורים כי הסובייטים לא סיפקו להם הגנה נ"מ יעילה, לא מבחינת מיגון הטילים, ולא מבחינת טיבם. הטילים שהושמדו בסי־טונות על־ידי צה"ל פיגרו בעשר שנים אחרי ההתפתחות, בעוד שצה"ל הפעיל את המיכשור המודרני ביותר לחי־סולם. נראה, כי הסובייטים חששו למסור לסורים מיכשור מודרני סודי, שמא יפול בידי צה"ל.

התוצאה: התקרבות יוזרת של סוריה לעבר ארצות־הברית — בזמן המשבשת לחלוטין את הכוונות של ממשלת־בגין.

סיסמת־מלכודת

ה שבוע היו כמה סימנים לכך — וכולם הדהימו את בעלי־ההחלטות בירושלים. הם יצרו מצב חדש לגמרי.

תחילה באה הודעה של שר־החוץ הסורי, עבד־אל־חלים חדאם, איש־אמונו של הנשיא חאפז אל־אסד. הוא הודיע כי יש במרחב מקום למדינת־ישראל בגבולות 1967.

היתה זאת הודעה מפורשת ראשונה על נכונות סוריה להכיר בישראל, אם תצא מן השטחים הכבושים.

באותו זמן הודיע נאיף חוואתמה, ראש החזית הדמוקר־טית לשיחרור פלסטין, המקורב לסוריה, כי הוא תומך ב־הקמת מדינה פלסטינית בגדה וברצועה, תוך דו־קיום ב־שלום עם ישראל (ראה הנדון). חוואתמה הבטיח להביא תוכנית מפורטת ברוח זו למושב הקרוב של המועצה הלאומית הפלסטינית, ורמז שהוא פועל על דעת ערפאת.

ברור כי סוריה לא חתמה על ההצהרות ועדת־פאס באומם, אלא שהיא מצטרפת עתה לזרם הכללי בעולם הערבי, החותר להסכם־שלום בין אש"ף ובין ישראל.

(בזמנית הודיעה החזית הדמוקרטית רישמית כי אין אמת בידיעה, כאילו היא חתמה יחד עם אירגונים פלס־טיניים אחרים על הצהרה המסתייגת מסעיף 7 של ההלטות פאס, המאפשר הכרה רישמית בקיומה של ישראל).

בעוד שטולק מיכשול זה להתקרבות בין סוריה ואר־צות־הברית, עשתה סוריה צעד לא פחות חשוב במיגזר שני: היא הודיעה על נכונותה לפנות את לבנון לאלתר, בו־זמנית עם צה"ל.

הודעה זו ירדה על ירושלים כמהלומה. שום דבר לא היה יכול להיות רצוי פחות לממשלת־בגין.

מאז ראשית המילחמה הודיעה הממשלה שוב ושוב שה א יתאפשר לנסיגת „כל הכוחות הזרים" — קרי: הסורים, הפלסטינים והישראלים — מלבנון. זה נראה כהימור בטוח, כי איש בירושלים לא האמין כי סוריה אכן מוכנה לכך. כך יכלה ישראל לטעון שהיא מוכנה לסגת, אך שהדבר אינו מתאפשר בגלל הסורים הרעים.

עתה התהפכה הקערה על פיה. הסיסמה הישראלית הפכה מלכודת.

נכונות הסורים לנסיגה שלמה מעמידה את בגין ושרון לפני מצב קשה ביותר. אין להם כל רצון לסגת מלבנון הדרומית. המשך ההחזקה בחגורת־הביטחון המפורסמת של 40 הקילומטרים נראה עתה כהישג היחידי שיוותר ממילחמת־הלבנון. אם גם הישג זה יחוסל, ייראה בעליל שהמילחמה כולה היתה כישלון טוטאלי, וכי 350 חיילי צה"ל נפלו לשווא.

במצב הנוכחי, גם המשך קיומו של צבא סעד חדאד, כגייס חליפי של צה"ל, מוטל בספק. כי מנוי וגמור עם הנשיא החדש, אמין אל־ג'מייל, להשליט את מרות ממשל־תו על לבנון כולה. אם ייסוג צה"ל, עלול גם חדאד להת־חסל.

אך איך יכולה ישראל להודות בכוונתה האמיתית: שהסורים ייצאו מכל לבנון, בעוד שצה"ל יישאר ברמוחה?

נסיגת אש"ף

ב יתנים תוקים בירושלים את התיקוות בעמדתו של אש"ף. אם יסרב אש"ף להוציא את כוחותיו מצפון לבנון והביקעה, ישמש הדבר תירוץ נוח שלא לפנות גם את צה"ל.

ואכן, מצבו של אש"ף קשה. אחרי פרשת שאתילה וצברה. חייב האירגון לדאוג לשלום מחנות־הפליטים באי־זורים שבהם הוא מצוי עתה. לאור ההצהרות הפומביות של ראשי הפלאנגות, גם מעל מירקע הטלוויזיה הישרא־לית, על כוונתם להמשיך בשחיטה עד שכל חצי מיליון הפלסטינים יברחו מלבנון, זוהי אחריות כבדה.

לשם הבטחת שלום הפליטים רוצה אש"ף להיכנס למשא־ומתן עם הנשיא אמין אל־ג'מייל, המקובל על אש"ף מזמן, ועם האמריקאים. האמריקאים, מצידם, מתקשים לנהל משא־ומתן עם אש"ף בגלל ההתחייבות הישנה כלפי ישראל לבל לעשות זאת.

יתכן שתיסבוכת זו תותר על־ידי משא־ומתן עקיף. שיביא לכניסת כוח רב־לאומי למחנות הפלסטינים בצפון ובביקעה. נראה כי פיליפ חביב פועל עתה בכיוון זה. יתכן גם כי תיערך פגישה ישירה בין ג'מייל ויאסר ערפאת, על אדמת סעודיה.

אין ספק שההלטה סורית לפנות את לבנון תכריח את כוחות אש"ף לסגת גם הם, וכי הדבר יסודר במשא־ומתן. יתכן שתהיה זאת ההזדמנות לאמריקאים ליצור תקדים ראשון של דיון ישיר עם אש"ף.

כך או כך: ממשלת־ישראל עלולה לעמוד לפני הברירה הפשוטה לסגת לגמרי מלבנון או להסתיר קבל עם ועולם כגורם הזר היחידי המתעקש להישאר בלבנון, בניגוד חותך לכל התחייבויותיה והצהרותיה.

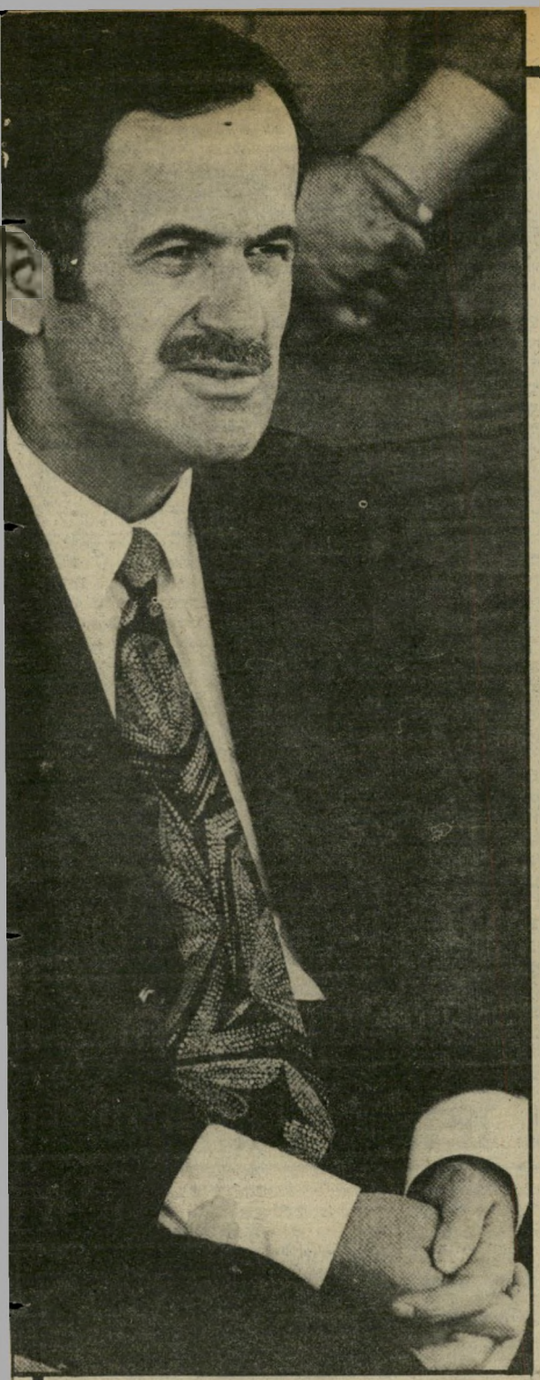
יצירתו של ציר חדש דמשק־ביירות־וושינגטון — הוקלה השבוע כאשר נתגלה חשוד מרכזי ברצח בשיר אל־ג'מייל.

כלי־התיקשורת הישראליים מיהרו להודיע כי האיש — דייר באותו הבניין — היה קשור עם אש"ף וסוריה. אך מומחים יכלו רק לחייך לשמע מידע זה.

הרוצח הוא נוצרי מארוני. הוא שייך ל„מיפלגה הלאו־מית הסורית" — מיפלגה שאינה סורית כלל, אלא לבנונית דווקא. היא נוסדה לפני דור על־ידי אחד אנטון סעדה, לבנוני־נוצרי בעל השקפת־עולם פאשיסטית. האידיאולו־גיה הרישמית שלה היא יצירת סוריה־רבתי, שתכלול את לבנון, ירדן וישראל, ואולי גם את עיראק וקפריסין.

מיפלגה זו, שעסקה בעבר לא־פעם במעשי־רצח פולי־טיים סנסציוניים, היא ימנית־קיצונית. השקפתה נוגדת לחלוטין את האידיאולוגיה של מיפלגת אל־בעת' השלטת בסוריה. שהיא שמאלית, הדוגלת בקיום אומה כל־ערבית (בניגוד לרעיון האומה הסורית). היא גם נוגדת, כמובן, את האידיאולוגיה של אש"ף, הדוגל בעצמאות פלסטי־נית.

גילוי הרוצח משחרר למעשה מן האחריות את הסורים ואש"ף, וגם את ישראל.

הנשיא אל־אסד
לצאת מייד!

ישראל נחשדה בעיני רבים ברצח בשיר אל־ג'מייל, אחרי שזה בגד בבגין וסירב לחתום על חוזה־שלום.

ברור עתה כי הרצח היה ענייו לבנוני־פנימי.

הנשק הסודי

א ם אכן תסתיים מילחמת־הלבנון בהתקרבות אמרי־קאית־סורית, כפי שמילחמת יום־הכיפורים הסתיימה בהתקרבות אמריקאית־מצרית, תהיה זאת מכת־מוות למדינ־יותם של בגין ושרון.

פירוש הדבר: סוף חזית־הסירוב הערבית.

במשך דורות, נפוצה בארץ הסיסמה כי „הנשק הסודי של הציונות הוא הסירוב הערבי." לולא סירבו הערבים בכל שלב לפיתרון שהוצע להם, לא היתה הציונות יכולה להגיע להקמת מדינה יהודית, ולא היתה ישראל יכולה להגיע לכיבושיה.

נראה כי במילחמת־הלבנון למדו כמעט כל הערבים את הלקח הזה. הסירוב הערבי הולך ונעלם, וממשלת־ישראל תעמוד לפני הברירה בין הסכמה להסדר־שלום, שיוציא מידיה את הגדה והרצועה, יחד עם רמת־הגולן, ובין משבר עמוק עם ארצות־הברית והעולם כולו.

אש"ף צועד צעדים מהירים לקראת עמדה שתאפשר לו הידברות ישירה עם ארצות־הברית ומחנה־השלום ה־ישראלי. עתה הולכת סוריה באותה הדרך. אחרי שוועי־דת־הפיסגה של פאס קיבלה פה־אחד תוכנית־שלום, נותרו רק שרידים קטנים ובלתי־חשובים של חזית־הסירוב, כגון לוב, תימן הדרומית ואירגוני־שוליים קטנים באש"ף.

זוהי פשיטת־הרגל המוחלטת של מדיניות בגין ושרון, אשר למענה פלשו ללבנון. תחת לחסל את התיכוח על הגדה והרצועה, כפי שקיוו, גרמה המילחמה לתוצאה הפו־כה. המאבק המדיני על שטחים אלה נפתח עתה בכל עוזו, מול בגין עומדת קואליציה עולמית.

קשה להעלות על הדעת תבוסה מוחצת יותר של מדיניות אריאל שרון ומנחם בגין.

הזוכים של זיפ

הוגרלו:
3 גלשני רוח
20 גלשני גלים
1-750 פרסים

הגרלת מבצע הפרסים הענק של „זיפ" נערכה ב־31.8.82.

<u>בגלשני רוח זכו</u>
אילה טורדאי, אילת
דורון בס, תל־אביב
אבירם קלוש, בוסתן הגליל

<u>בגלשני גלים זכו</u>
מזל קור, רמת־גן
בראלי אלדד, עכו
אורלי דמארי, רמת־גן
טל מולכו, נתניה
אביבה משה, קרית טבעון
מיכאל אביכזר, מעלות
דותן זרקע, קרית שמונה
פרי דב, תל־אביב
ברקו יונה, חיפה
דבורה נהרי, קרית חיים
הרמן רונית, רעננה
אורית גרינבאום, נהריה
חזן פנינה, ראש פינה
משה בדולח, קיבוץ דפנה
ארז ליאור, ערד
רמן נחום, כפר הראה
כרמל שלום, חדרה
בן שמואל אבינועם, נהריה
עופרי אורה, אשקלון
רינה סלע, מושב מולדת

<u>הזוכים בפרסים נוספים</u>
150 שעוני „קסיו" עם חלליות
150 שעוני „קסיו" עם מחשב
150 סטים „טרופיקל"
150 סטים הכוללים 6 כוסות וקנקן
150 תקליטים של דני סנדרסון

יקבלו הודעות לבתיהם.

בגלל החגים אנו מבקשים מהמשתתפים להתאזר בסבלנות, להמנע מטלפונים ולחכות להודעות שיגיעו לבתיהם.

אנו מודים לאלפי רבבות אוהדי זיפ שהשתתפו במבצע ומאחלים לאלה שלא זכו הפעם שיזכו במבצע הבא.

בברכת חג שמח!

עלית

הבורסה

לקנות כשהבורסה נופלת

ביום הראשון הרווחתי בהתערבות ארוחת־צהריים טובה. ביום השישי התערבתי עם ברוקר ידוע על מה יקרה בבורסה ביום הראשון. הוא אמר: ירידות. אני אמרתי: מעורב עם עליות. הצדק, כמו תמיד, היה איתי. אני רוצה לחזור ולהזכיר לכל, אלה שקועים עמוק בבורסה, שאין בורסה גרועה, יש משקיעים גרועים, שעושים תמיד את ההיפך — קונים כשצריך למכור ומוכרים כשצריך לקנות. כבר שמעתם מדברים, לוחשים, מזהירים שאו...טו...טו הבורסה נופלת. קודם כל היא עוד לא נפלה. שנית, מי שמבין ויודע איך להשקיע, יעשה הרבה כסף, אם זה יקרה. או מה הבהלה?

הנה עצה ששווה לפחות מאה נקודות של ספקטרוניקס.

אל תברח. יש לך מניות „קלות" — תמכור ראט. יש לך מניות „כבדות" — אל תמכור. בכסף שקיבלת עבור המניות שמכרת, קנה מניות בנקאיות, או אם אתה מעדיף צמודים, לענייננו זה לא משנה. הכסף הזה צריך מיקום ללילה.

יש ירידות, אולי גם מפולת, שהרי סוף־סוף אי־אפשר לדבר על מפולת מבלי שיום אחד תגיע, אתה יושן בשקט.

ועכשיו אתה מתחיל לקנות, בירידה, וכמה שהיא גדולה יותר, אתה קונה יותר. לפני הקניה צריך גם למכור את הבנקאיות.

אלה שמנהלים לחבר שלך את התיק שלו, עושים אותו דבר. הבעיה היא התיזמון. לא תהיה מפולת, לא הפסדת. גם לא על הנייר. כן תהיה, הרווחת, או למה לא?

כל הדברים שנראים מסובכים הם, למעשה, פשוטים, או כדי שנראה כמה פשוטים הם, צריך לשלם שכר־לימוד. הבורסה זה לא מיפעל הפיס, אבל לעומת־זאת, אין בכל העולם בורסה טובה יותר מזו של תל־אביב. העניין בדוק.

איך משיגים את ריגר־פישמן

היום אני מתחיל בסידרה חדשה של דיוקנות בורסאיות. הפעם השמות חשובים, אך עוד יותר חשוב איך הפכו השמות לשם דבר בעולם הבורסה.

ובכן, „קבוצת ריגר־פישמן" היא שם דבר בבורסה וגם מחוצה לה. ראשית, היא מסמלת הצלחה. דבר שני, הרבה מקנאים בה בשל ההצלחה. שלישית, לקח לי שבוע ימים לאתר אחד מהשניים ולשוחח עימו בטלפון. הוא מייד הסביר לי שהוא רוצה שירדו ממנו, שיפסיקו להזכיר את שמו בעיתונות ושיתנו לו לעבוד בשקט. אליעזר פישמן, רואה־חשבון במיקצועו, מומחה פי־נאנסי, מומחה בעסקי דלא־ניידי, מבקש בכל לשון של בקשה שנרד ממנו.

הסענה שלי שכל הצלחה ראויה לחיקוי לא מצאה אוזן קשבת אצל פישמן, אבל על כמה שאלות היה מוכן להשיב.

את התשובות לשאלות ששאלתי אשאיר לשבוע הבא. השבוע אני רוצה לתאר בקצרה איך הצלחתי, אחרי שבוע ימים, להשיג טלפונית את אליעזר פישמן.

צילצלתי לחבר, שאמר לי שאת ריגר־פישמן אפשר להשיג בבנק מימון, דרכו הם עובדים, בין היתר כמנהלי הקרן רונית. צילצלתי לבנק המזרחי וביקשתי את בנק מימון, שהוא אומנם בנק, אבל גם מחלקה בבנק המזרחי. ביקשתי את מנהלי הקרן רונית, שאלו מי מבקש; אמרתי. נשמעו לחשושים והתשובה היתה: המנהלים אי־גם עכשיו. צילצלתי שוב, הצגתי את עצמי שוב ואמרתי שאני מבקש לדבר עם פישמן או ריגר. אמרו לי: לא יודעים מי זה. צילצלתי לברוקר ממכרי ושאלתי אותו, אולי הוא יודע איך אפשר להתקשר עם השניים. כן, לו אין את מיספר הטלפון, אבל מה, הוא יודע למי יש. למי? לברוקרים של פי־ט־ט. יפה; צילצלתי לפי־ט־ט, ביקשתי את אחד המנהלים. המזכירה אמרה שהם עסוקים. הצעתי לה לומר להם שאני מחכה על הקו; כעבור כמה שניות התפנה אחד מהם. „אמרו לי שלך יש את מיספר הטלפון של ריגר־פישמן, אפשר לקבל אותו?" „אני לא יכול" הוא אמר, „אולי הם לא רוצים לדבר איתך." בכל־זאת איך אפשר לקבל את המיספר?" „תראה בספר הטלפון, או אולי בתשקיף של רונית שם מופיע השם והכתובת של המנהלים." „יש לי בקשה אליך," אמרתי לו, „תודיע להם שאני מחפש אותם ושיטלפנו לי הביתה, תרשום את מיספר הטלפון שלי." וכך הסתיימה השיחה.

טלפון מריגר־פרישמן לא קיבלתי. לעומת זה טילפן אלי חבר מוכ, שהוא גם קרוב מישפחה ואמר לי: אני רוצה לקפוץ אליך בעניין דחוף. הוא בא, שאל מה שלומי ואחר כך אמר: שמעתי שאתה מחפש את ריגר־פישמן; איך שמעת? לא חשוב, לגמרי במיקרה. תשמע הוא שמע (פישמן) שאתה מחפש אותו וכמעט התעלף, עזוב אותו.

ההמשך לא חשוב, הבטחתי לעזוב לשבוע. אחרי יומיים, שוב טלפון, פרקליט ממכרי; הנושא: פישמן־ריגר. ביקשו ממני לבקש אותך לעזוב אותם. אמרתי לו שכבר הבטחתי חגינה לשבוע והעסק מתחיל לעלות לי על העצבים.

אחרי יומיים תפסתי את אחד העיתונאים בבורסה ואמרתי לו: תן לי את המיספר של פישמן! והוא נתן. הוא שאל איך ידעת? אמרתי לו: לא ידעתי.

„פרי־זה" שווה זהב

כבר סיפרתי לכם פעם במדור זה, שההוו־דעות היומיות של הבורסה הן מיכרה זהב. הנה הוכחה נוספת.

הנדון: חברת מגדלי פרי־זה בע"מ. ה־חברה הגישה לבורסה בקשה לאישור עק־רוני מלווה בטיוטת תשקיף להנפקה של מניות רגילות בנות 1 שקל מניות רגילות בנות 5 שקל וכיתבי אופציה להמרה במ־ניות בנות 5 שקל.

החברה מייצרת מיגוון רחב של מוצרי פרי־הדר, פירות וירקות והיא אחת הגדו־לות בארץ בענף השימורים.

ועכשיו העיקר: מניות החברה מוחזקות ברובן על־ידי קבוצת משקיעים, ביניהם: יוסף ריגר, אליעזר פישמן, אילן תבורי ומיכאל אלבין ומיעוטן על־ידי מישפחת פיק, הנמנית עם מייסדי החברה.

ההנפקה טעונה אישור...

עם משקיעים כאלה מובטחת הצלחה של, נניח, חמש מאות אחוז. אתם תיראו איזו התייחמת־יתר תהיה בהנפקה. מגדלי „פרי־זה" לא ימשיכו להיות „אחת החברות הגדולות בארץ בענף ה־שימורים", היא תהיה הגדולה שבהן, לפחות מבחינת המחיר ש־ישלמו עבור מניותיה.

איך מנהלים את הבלגן

מי שסבור שרק בניו־יורק יש קורסים לכל נושא, טועה. גם בארץ יש. הנה, ל־משל, לאחרונה התחיל לפעול בארץ מכון אוניברסיטאי חדש, העוסק בניהול ברמה גבוהה. הקורס המעניין ביותר של המכון החדש הקרוי ג'יים — המכון לניהול, הפועל בחסות אוניברסיטת תל־אביב, הוא ניהול בבלגן.

לא שאצלך במיפעל יש בלגן, דווקא אצלך יש סדר; הבלגן הוא בחוץ, או בלשון המדעית „תנאי מעורבלות." המוג־דרת על־ידי מנהל המכון, פרופסור יאיר אהרוני, כניהול בתנאי אי־ודאות. למשל: בשעת מילחמה. תופעה זו של מעורבלות (בלגן) היא כלל עולמית, אומר אהרוני, ובארץ היא חריפה במיוחד. אז מה עושים? מלמדים את המנהל מה לעשות, כשלוקחים את מחצית הפועלים במיפעלו למילואים.

פרופסור אהרוני
ניהול מעורבל

עבור התענוג שבזמדת „כיצד להחזיק מבלגן" משלמים 1000 דו־לר. התשלום בשקלים.

„כשנותנים לך קח!"

איך בעל עניין בחברה, שמניותיה נס־חרות בבורסה, הופך לאט־לאט לבעל־הבית האמיתי? היו כמה חבר'ה שהבינו, שסתם לקנות כמויות של מניות של חברה ולהפוך לבעלי עניין, זה לא מספיק. צריך ורצוי להסביר לבעלי־החברה, איך אפשר באמ־צעות שיתוף־פעולה פורה להריץ את מניות החברה ולעשות רווחים אסטרונומיים. וזה קרה וזה קורה. קחו, למשל, חברה כמו קרור והספקה, שעליה השתלטו באמצעות הטכניקה של „רווחים נאים לשני הצדדים."

מריצים מניה, בזמן הנכון מודיעים על 400% הטבה, והמניה ממשיכה לרוץ בעצ־מה, והנהנים הם, כמובן, היזמים. הודעות, סיפורים, שמועות בזמן הנכון. מתברר, ש־טכניקה זו התיישנה. יש כבר טכניקה הר־בה יותר טובה — לא צריך להריץ, צריך להנפיק ובמכה אחת לעשות מיליונים. הרבה מיליונים נקיים ממס.

הנה, למשל, הגיעה לידי טיוטת תשקיף להנפקה של חברת רול, העוסקת בהפקת סרטים. עד לפני שנה וחצי היתה זו חברה מעוטת הון ונכסים, שבקושי רב איזנה את עצמה. עד ינואר 1980 היה ההון ה־נפרע של החברה 6000 שקלים. אבל ראו זה פלא — במרס 1981 חילקה החברה מ־ניות־הטבה בשיעור של 2400% (כן, אל־פיים ארבע מאות אחוזים) וההון הנפרע הפך ל־102 אלף שקל. באוגוסט שנה זו הוקצו במזומן לשלושה אנשים מניות בכמות שנראה להלן. בתאריך כלשהו בחודש זה הוגדל הונה הרשום של החברה ל־60 מיליון שקל, כאשר ההון המונפק והנפרע של החברה הוא 20 מיליון שקל. בחודש זה חולקו לבעלי המניות מניות־הטבה בשיעור של 9424%. שמות המצטרפים החדשים לעסק הם: גליה אלבין, מיכאל אלבין, מנ־חם עצמון וארנון מילצין.

ועכשיו לעיקר. החברה הנחמדה הזו יוצאת בהנפקה לציבור ר־מצויה זו 6,666,667 מניות רגי־לות של 1 שקל ערך נקוב. או, שימו־לב זהו בדיוק שליש מכל מניות החברה, ואת השליש הזה מציעים לציבור במחיר של 6.75 שקל למניה (675%). זו לא חוצ־פה. כי החבר'ה האלה רוצים לגייס נטו 41.24 מיליון שקל, או במילים אחרות, שוויה של החברה הפך פיתאום ליותר מ־120 מיליון שקל, וזאת כאשר כל ההכנסות שלה לסוף מרס 1981 היו בקושי שלושה מיליון שקל ועוד משהו.

ויש עוד עיקר אחד: אחד הסרטים ש־בהם ישקיעו את הכספים שיגייסו בבור־סה הוא — „כשנותנים לך קח." ההקרנה בינואר 1983. שני ניחושים בדבר זהותו של החתם, מנהל הקונסורציום. לא טעיתם: בנק הספנות לישראל.

גם תיאטרון הוא עסק

תפס אותי מכר ואמר: „שמע, אתה מוכ־רח לשמוע את העניין, אולי זה יעזור." אני לא מבין הרבה בעסקי תיאטרון, אבל לשמוע שמעתי. המכר שלנו קנה בשנה ש־עברה שני מינויים להצגות הבימה לעונת תשמ"ב, שתוקפם היה עד ה־1 באוקטובר. לאלה שבאו לרכוש כרטיסים בספטמבר נאמר, שיוכלו לקבל כרטיסים רק להצ־גות שיתקיימו באוקטובר. התוצאה: רוב הכרטיסים להצגות בחודש זה כבר נמכרו ובעלי המינוי אינם יכולים לממש את כר־טיסי־המינוי, אלא אם יהיו מוכנים לראות את יתוש בראש פעמיים.

דרך־אגב, מבלי להביע דעה על ההצגה, יש כאלה שבקושי החזיקו מעמד בפעם הראשונה. השיטה של מכירת מינוי מראש, ואחר־כך הענשתו של חובב־התיאטרון על שהפך למינוי, היא שיטה ישראלית מקורית, מה גם שאין צורך להחליף את הרפרטואר, כשהקהל מובטח.

לה ולי
לאוהבים להיות יחד

סדרת מוצרי יוקרה
בניחוח האהוב על שניכם.

סבון, שמפו לשיער, דיאודורנט
קרם ידיים, טלק ריחני

לה ולי - לאוהבים להיות יחד.

עץ הזית

קטשים

גם בדיר־יאסין היה ליקוי בתיקשורת * בדרום־אפריקה עדיין לא רוצחים ילדים ונשים * המישטרה נגד השמאל

מה זה „כאסח"?

זאב שטרנהאל:
הפאשיזם בדרך

„מאז המהפך החלו מוסדות השילטון הדמוקרטי בארץ להתרוקן, הדרגתית, מתכניהם. תהליך השתלטותו של מוסוליני על החברה האיטלקית היה לדרגתי. שבע שנים נדרשו לו עד שהיה לשליט־כל־יכול." תהליך זה, של ריקון המוסדות בארץ מתכניהם, מתרחש היום מול עינינו בצורה חריפה למדי, מבלי שהחוקים ישונו, מבלי שישתנה מעמדן של הממשלה והכנסת. פשוט התוכן משתנה.

המישטרה היא דוגמה טובה. בימי הרפובליקה של ויימר, לפני עלייה הנאצים לשילטון, תמיד ניתן היה לראות אותה תופעה. בהפגנות הקומוניסטים והסוציאליסטים שברו תמיד ראשים. אולם הם לא היו היחידים שהפגינו בגרמניה באותה תקופה. משום־מה, בהפגנות הנאצים לא נהגה המישטרה באלימות. מזכיר משהו?

אברמוביץ שטרנהל

מישטרת ישראל נוהגת בצורה דומה. היא מפעילה אלימות נגד הפגנות השמאל, אולם היא נמנעת משימוש בכוח בהפגנות הימין. אין שוויון בפני החוק. המישטרה נהנית ממונופול על השימוש בכוח. השימוש באמצעי זה צריך להיות שווה. בהפגנות השמאל לפני כשבועיים נשבר קריטריון זה לחלוטין. זהו אחד האלמנטים המובהקים בתהליך הפאשיזציה של חברה.

„עד המשמר" 1.10.1982

דויד שחם:
דיר־יאסין כמשל

ביירות אינה דיר־יאסין, אבל יש דמיון מסויים. גם את דיר־יאסין תירצו בתקלה טכנית. רמקול לא פעל, תושבים לא שמעו את האזהרה ומשום כך נטבחו.

התירוצים שבהם מנסים לתרץ את פשע המילחמה במערב ביירות דומים לסיפורי הרמקול של דיר־יאסין: גדר שנשארת חשופה בטעות, ליקוי בתיקשורת (תמיד אשמה התיקשורת!) וכיוצא באלה. גם הרמז של בגין שלא ידע על דיר־יאסין עד לאחר מעשה, כבר נרמז גם לגבי ביירות.

וכאן יש לי שאלה. על דיר־יאסין אמרו מה שאמרו שאולי לא היה זה מאורע מלבב, אבל היתה בו תועלת; בגלל הפחד שעורר, ברחו ערבים רבים מן הארץ.

ובכן, זו השאלה: מתי יתחילו לדבר כך גם על טבח בביירות?

„ידיעות אחרונות" 30.9.1982

יואל מרקוס:
אשמת שרון

הוא אחראי לשמיטת הקרקע מהטיעון ש־ישראל נאבקת על קיומה וביטחונה והציג את המדינה בשפל מוסריותה. זה עתה חזרתי מסיור בדרום־אפריקה וחשבתי בהגיעי לשם כי אמצא בה לפחות אי אחרון של דעת־קהל אוהדת שנותרה לנו בעולם. והנה מסתבר כי דעת־הקהל של בעלת הברית השניה בחשיבותה של ישראל אחרי ארה"ב מגנה את הפצצות ביירות, ולא כל שכן את הטבח.

מי היה מאמין שאפילו בענייני המדינה המוקעת ביותר בעולם כבלתי־מוסרית, נחשבת ישראל בלתי מוסרית? „אנו מנהלים אמנם מדיניות אפרטהייד, אנו מדכאים את השחורים, לא נותנים להם מספיק חינוך ושכרם עלוב — אך אנו לא רוצחים נשים וילדים" — דברי סגן עורך של עיתון דרום־אפריקאי.

צריך כישרון להגיע לשפל כזה. וכשנעמוד לפני בעיה רצינית באמת, לפני איום אמיתי על קיום המדינה, יהיה מכאן ואילך קשה לזכות לאהדה ולהבנה בכלל, ובארה"ב בפרט — שם הנזק הוא לפי כל העדויות ארוך־טווח.

„הארץ" 1.10.1982

יזהר („ס. יזהר") סמילנסקי:
המשל

הכניסו לזירה אריות רעבים, והם טרפו שם את האנשים — לא האריות אשמים? לא הם שטרפו?

פתחו לפני זאבים טורפים את גדרת־הצאן, והם טרפו את הכבשים — מי אשם? לא הזאבים? וכי מי טרף?

הניחו לשועל רעב להיכנס ללול, והוא טרף את התרנגולות — מי טרף? מי אשם?

מי יכול היה לדעת, כשהכניס אותם ופתח

איילון שחם

לפניהם יהניח להם, שהאריות יטרפו, שהזאבים יטרפו, שהשועל יטרוף?

„דבר" 29.9.1982

עמוס איילון:
שתי תרבויות

התופעה, שאיש לא יכול היה להתעלם ממנה בשבוע האחרון, היתה זו של שתי תרבויות כאן־שני עולמות מוסריים. שתי גישות, האחת לרעותה זרות ועוינות.

מאות האלפים שהפגינו במוצאי השבת שעברה בתל־אביב ביקשו מן הסתם להזכיר גם אמת זו; ואולי גם להביע חרדה, שהיא יותר נפוצה משנדמה, כי שני צדדים למטבע האדישות. האם לא חל פיחות כללי בערכם של חיי בני־אדם? ראשי־ממשלות ושרי־ביטחון קודמים היו משתתפים בלוויות ומספידים את החיילים. מילחמה זו היא, כמדומה, הראשונה שבה הקברניטים בולטים בהיעדרויותיהם, המעטת הפגנתיות, מלוויות צבאיות. ערב המלחמה, וחרף הפגיעה ברגלו, הטיס ראש־הממשלה את כל הצמרת למידבר יהודה כדי לקבור ולהספיד שם את עצמות לוחמי ברכוכבא. אך במילחמה הארוכה הזאת, על מאות חלליה, הוא השתתף כמדומני רק בלוויה אחת — של גנרל. גם זה אחד הקווים המפרידים, ולא הפחות חשוב.

„הארץ" 1.10.1982

יהושע סובול:
הראש היהודי

אחד הדברים שוועדת־החקירה תצטרך לחקור, הרי זה מה עשה רפול כאשר איש־הקשר מהפלאנגות דיווח לו ביום הראשון לטבח כי אנשי הפלאנגות עושים כאסח במחנות, כפי שמדווח טיים.

ובכן, מתחקיר פרטי שערכנו מסתבר כי רפול לא הבין את פשר המילה „כאסח", שאיננה שייכת כלל ללקסיקון שלו. בשלב ראשון מיהר איפוא לפתוח את מילון אבן־שושן הצמוד אליו, ואחרי שלא מצא בו את הערך „כאסח", פנה לסמל טוויטו וביקש את עזרתו בפיענוח מילת־הצופן. טוויטו הסביר לו כי למלה כאסח יכולים להיות שלושה פירושים: תיספורת קצרה מאוד; משהו שמתחולל במיגרש כדורגל ישראלי בעת מישחק; נזיפה חמורה ביותר. בעיקבות הסבר זה ציווה רפול על איש־הקשר של הפלאנגות להתייצב לפניו לאלתר ולהשיב לו מייד האם אנשי הפלאנגות אכן עושים תספורות לדיירי המחנות, האם הם משחקים עימם כדורגל, ואם לא — על מה בדיוק הם נוזפים בהם בצורה חמורה.

רק אחרי שאיש־הקשר של הפלאנגות נשבע שאנשיו אינם מספרים את הפלסטינים, אינם משחקים עימם כדורגל וגם אינם נוזפים בהם — נחה דעתו של רפול, והוא נרגע.

אז שאל אותו איש־הקשר של הפלאנגות אם אנשיו יכולים להמשיך בכאסח, ועל כך השיב רפול:

„חיובי."

יש להניח, שבעיקבות גילויים אלה ועדת־החקירה אכן תרד כאסח על סמל טוויטו, והוא יורד לדרגת טר"ש.

„על המשמר" 1.10.1982

פסוקי השבוע

● **העיתונאי אמנון אברמוביץ':** „לא צריך ועדה כדי לקבוע שמנחם בגין טעה כאשר אישר את כניסת אריק שרון למישרד־הביטחון."

● **הנ"ל:** „האמת היא שהרוגי צברה ושאחילה נטבחו בתקופת המערך. אלא שרק עכשיו מצאו את הגוויות."

● **ח"כ המערך, דב בן־מאיר:** „בממשלה שולט אדם על תקן של משיח, שמובל באף על־ידי אחר שהוא על תקן של מהמר."

● **ח"כ יצחק רבין:** „התפיסה העכשווית של שלום עכשיו היא מוטעת ונוגדת את עיקרי היהדות ההולכת לטבח־ארוך ולא למידיות."

● **סגן ראש עיריית תל־אביב, יגאל גריפל,** כשהסביר מדוע בעת הפגנת התמיכה בממשלה הואר בניין העיריה: „ראש־הממשלה לא בא להפגין. כשראש־הממשלה בא לתל־אביב זה חג, לא הפגנה."

● **מרכי** („מורל"ה") **כר־און:** „זו היתה מילחמה שאי־אפשר להסביר אותה. מי שהכריע ללכת למילחמה הזו, בעיתוי הזה, בצורה הזו, הכריע בעד הפסד המערכה על ההסברה. אם מחפשים אשמים הוא אשם."

● **מפקד מישטרת תל־אביב, אבי רהם תורג'מן,** כשהסביר כיצד צולמו שוטרים מכים מפגינים באילת בעת פיזור הפגנה בלתי־חוקית: „המפגינים נדחפו אל האלות."

● **המישורר יב"ו:** „מרצח אל רצח — הארץ נרצחת."

במדינה

חוק

מיהו קטין?
האם חייב בעל לשלם רמזואקטיבית מזונות לגרושתו וכבנו, שכבר עבר את גיל 18?

הרשמת שרה גדות, ראש ההוצאה־לפועל בפתח־תיקווה עומדת להכריע בשאלה עקרונית ומרתקת: האם חייב אב לשלם מזונות רטרואקטיבית לילדו, שעבר את גיל 18, או לאשתו, שהיא למעשה גרושתו? כל־זאת, בעיקבות תביעה שהגישה כרמי מילכה, באמצעות עורך־דינה, ברוך שיבר, לישכת ההוצאה לפועל.

צו בלתי־חוקי. מילכה ובנה, צבי מוסקוביץ, פתחו בהליכים כנגד בעלה לשעבר ואבי־הילד, גבריאל מוסקוביץ. התביעה היתה לתשלום מזונות על סך 2.6 מיליון לירות, שלטענת האשה חייב לה בעלה־לשעבר עבור הילד.

ב־1956 חתם מוסקוביץ על הסכם־גירושין, שלפיו התחייב לשלם מזונות לידו הקטין בסך 100 לירות

מישפטן שטנגר
טענות כבדות־מישקל

לחודש, כאשר סכום זה צמוד למדד. לטענת מילכה, לא שילם מוסקוביץ הגרוש מזונות במשך שנים, משום שיצא אחרי מתן הגט לחו"ל. כך הצטבר הסכום הגדול, שאותו הוא נדרש לשלם עתה.

למחרת ראש־השנה הפתיע שוטר את מוסקוביץ שהגיע לביקור בארץ. בידו היתה פקודת־מאסר ל־21 יום, שהוצאה לבקשת אשתו לשעבר.

כעבור יומיים התייצבה אשתו הנוכחית של מוסקוביץ עם פרקליטה, חיים שטנגר, אשר טען שהצו אינו חוקי.

שטנגר העלה טענה מעניינת: רק בן־זוגו של החייב או ילדו הקטין יכול, על־פי החוק, להוציא צו־מאסר בענייני מזונות. מכיוון שהאישה היא גרושה ולא בת־זוגו, והילד אינו קטין, הרי שלעורך־דין התובעת אין יפוי־כוח לפעול מטעמו של הילד, שהוא בעל הזכות למזונות. לכן פעל פרקליט האשה ללא יפוי־כוח כחוק והצו אינו חוקי.

הרשמת קבעה, כי מכיוון שטענת שטנגר הינן רציניות וכיבדות־מישקל, ויתכן כי אחרי בדיקה ועיון היא תחליט כי האשה אינה יכולה לפעול כנגד בעלה, הרי עד למתן ההחלטה היא הורתה לשחרר את הבעל ממאסרו, בתנאי שינתן כנגדו צו־עיכוב־יציאה מהארץ.

אם אכן תחליט ראש־ההוצאה־לפועל כי האשה אינה יכולה לפעול כנגד בעלה, אחרי שבנה עבר את גיל 18, משמעות הדבר כי מאות נשים שלא קיבלו במשך שנים מזונות עבור ילדיהם הקטינים לא יוכלו לתבוע את בעליהן, אחרי שילדיהם הגיעו לבגרות.

הנדון:

הטרמפיסטים יורדים מן העגלה. המאבק צריך להימשך

להחעיר!

ב אחת ההפגנות נגד הטבח בביירות ראיתי אדם שנשא שלט מעשה־ידיו, ובו שתי מילים בלבד: „להרוג ולכבות!"

שתי המילים האלה רודפות אותי מאז. הרביתי לחשוב עליהן. יש בהן מסר.

מסר שעל כולנו להתמודד עימו.

■ ■ ■

ה נה צעדו אלפים, הפגינו רבבות, ובעצרת־ענק אחת התכנסו קרוב ל־400 אלף איש ואשה.

ההפגנות הישגו הישג גדול: ממשלת־בגין נאלצה להקים ועדת־חקירה ממלכתית בעניין הטבח.

זהו הישג גדול. כל אחד מאיתנו, שהשתתפו בהפגנות האלה, יכול להתגאות ולהתברך בו.

בעולם היתה להפגנות אלה השפעה כבירה. ידידי ישראל ברחבי תבל, שהחלו מתרחקים מישראל ואף לפנות נגדה, בעיקבות הזוועות של מלחמת־הלבנון, חזרו אליה בהתפעלות. „הנה ישראל האחרת, האמיתית!" נאמר ונכתב באלפי מאמרים. „יש דמוקרטיה בישראל! יש מצפון! ההמונים קמו על בגין ושרון, ויכלו להם!" ויש שהוסיפו, בנימה של התפעמות: „בשום מדינה אחרת במיזרח התיכון זה לא יכול לקרות!"

דוברי אש"ף, ובראשם יאסר ערפאת, הרימו על נס הפגנות אלה, ואמרו שזוהי ישראל שהם יכולים לחיות עימה בשלום.

גוום של היהודים, שהתכופף והלך בימים אלה, הזדקף שוב. שוב אפשר להתגאות בישראל! לא בישראל של בגין ושרון, זו אינה חשובה. חשובה ישראל האחרת, ישראל של המוני המפגינים, ישראל שהוכיחה כי היא מסוגלת לבקר את עצמה ולטהר את עצמה באקט גדול של התקוממות מוסרית.

כל זה יכול לרומם את רוחנו ולהגביה את ליבנו. הנה, עשינו זאת. לא זה בלבד שכפינו את רצוננו על בגין ושרון וחבר מרעיהם, אלא גם הצלנו את כבודה האבוד של ישראל.

זה נכון. וכך זאת התגנבה לליבי הרגשה של אי־נוחות.

■ ■ ■

ד ה התחיל כאשר נוכחתי לדעת כי תועמלניו של בגין עצמו מתחילים לנגן בעולם על הנימה הזאת. „ראדנא," אמרו כמאה ערים ברחבי העולם, „איזו מדינה נהדרת יש לנו! קרה אסון. נערך טבח מצער. זה יכול לקרות לכל אחד. אך הנה קמו המוני ישראל, ותבעו חקירה פומבית ומקיפה, והם שיכנעו גם את מר בגין. הוי, איזו דמוקרטיה! איזה מוסר!"

אלפי תועמלנים גלויים ומוסווים של ממשלת־בגין מסתובבים בעולם, מאז ראשית מילחמת־הלבנון. תפקידם היה להסביר את צידקת המילחמה, את צידקת ההתקפה על לבנון, את צידקת ההפצצות על ביירות. עכשיו הם מסבירים את חפותנו בפרשת הטבח.

תועמלנים אלה באו מכל החוגים, ובולטים בהם כמה אישים מרכזיים של מיפלגת־העבודה. הם עושים את מלאכתם בכשר, תמורת טיול, ומתוך תיקווה לקאריירה. נתקלתי בהם בכמה מקומות, והם עוררו בי בחילה. אין ערך שאין הם מוכנים להצדיק.

והנה אני מוצא את עצמי משמש כמכשיר בידי טיפוסים אלה.

אני יעוד 399,999 ישראלים אחרים.

הם משתמשים בנו, צועדי־השלום ומפגיני־השלום, בהתקוממותנו המוסרית, כדי להגיד לעולם שבעצם הדברים לא היו כל־כך רעים. אם אמנם היו שגיאות, ופה ושם נטבחו כמה אנשים חפים־מפשע, הרי ההזדעקות המוסרית של המוני־ישראל מחפה על כך.

וישראל האחת, זו שך מנחם בגין ואלי גבע, של אריאל שרון ואברהם בורג, של רפאל איתן ועמרם מיצנע, היא יפה, הנונה, נהדרת.

לישראל זו יש להמשיך ולספק פיצוצות־מיצרי ופגזי־זרחן, כדי...

■ ■ ■

ה רגשה זו של אי־נוחות לא היתה מתחזקת בליבי, לולא נפסקה תנועת־המחאה הגדולה עם מינוי ועדת־החקירה.

בוודאי, המינוי הוא הישג. הישג יפה, שאפשר לציין אותו בסיפוק רב.

אבל הישג זה אינו התשובה לטבח.

יש צורך בחקירה מדוקדקת, כדי לקבוע איך התנהגו החיילים והמפקדים בשטח, ומתי הגיע לכל אחד מדרגי הפיקוד המימשל המידע על עריכת הטבח וממדיו.

ניסחתי בשבוע שעבר 172 שאלות על נושאים אלה, ואני מצפה לתשובה על כל אחת מהן.

אך העובדות העיקריות הנוגעות לממשלת־ישראל כך אינן נתונות בוויכוח, ואינן זקוקות לשום חקירה.

מנחם בגין ואריאל שרון, בשיתוף־פעולה עם רפאל איתן, פלשו למערב־ביירות בניגוד להסכם, אחרי פינוי הלוחמים של אש"ף. הם פירקו את הנשק מן המיליציות, שהגנו על מחנות־הפליטים. הם הכניסו למחנות את חיות־הטרף של הפלאנגות, בפיקודם של רוצחי־המונים ידועים ומזוהים. הכל ידעו כי כוונתם של אלה היא להביא לבריחת מאות אלפי הפליטים הפלסטיניים מלבנון, על־ידי השלטת טרור.

כל זה ידוע, מוכח ועומד מעל לכל ויכוח. ומובן שאין הבדל עקרוני בין הטבח במחנות, שבוצע בפועל

שרון ורבין בלבנון: תחת כל ארז רענן

על־ידי לבנונים, ובין הפצצות־הזוועה של ביירות, מעשה־ידינו, שבהן נהרגו הרבה יותר נשים וילדים.

לכן אין כל מקום לטענה: הבה נפסיק את המאבק, עד אשר תחרוץ ועדת־החקירה את דינה, בעוד חודשים מעטים או רבים.

ממשלה זו אסור לה שתמשיך לכהן אף יום אחד נוסף, אף שעה אחת נוספת.

■ ■ ■

א ם נפסיק המאבק, וניתן לממשלה זו להמשיך ולכהן, הרי זה מעלה באותיות של אש את שתי המילים שרשם אותו מפגין על השלט שלו.

לכבות ולהחרוג.

יש כאן מעין חלוקת־עבודה:

חצי ישראל בוכה וחצי ישראל הורגת.

ישראל ההורגת מכאן, ישראל הבוכה מכאן.

הממשלה של בגין ושרון ממשיכה לשלוט, והיא יכולה בכך יום לעוד מה שעולה אתמוך. והציבור של בעלי־המוסר יפגין מדי פעם נגד מעשיה.

חלוקת־עבודה, העלולה להגיע מניה וביה לכלל שיתוף־פעולה בלתי־מודע.

הנדר „אל דומי לנו!" אינו יכול להיות מותר כל עוד אנשי־הדמים שולטים במדינה, שולטים בצה"ל, ואין גבול ליכולתם להרוס ולהרע.

המאבק לגירושם מכל עמדות השילטון וההשפעה אינו סובל פסק־זמן, הפסקה, מנוחה על עלי־דפנה מדומים, השתזפות בזרקורי־הפירסום של עיתוני־העולם.

ואם מכריזים כמה מן הטרמפיסטים של מחנה־השלום על הפסקת־המסע, עד גמר החקירה, הרי זה מעשה חמור מאוד, המעיד על כוונותיהם.

■ ■ ■

כ ? עוד נמשך המאבק, התאפקתי מלומר כמה דברים שצפנתי בליבי. באמצע המאבק, אין בודקים את תעודות־הזהות של שאר הלוחמים, היו מניעיהם כאשר יהיו.

אך כאשר הדממים חורקים לפתע, והנגמ"ש נעצר באמצע הקרב, מותר לשאול: מי הם הטרמפיסטים האלה?

השקפתי על פני ה־400 אלף בכיכר, וליבי רחב. הרבה מאוד אכזבות, תיסכולים ומחשבות שחורות נשכחו באותו רגע. הנה העם שאתה יכול להזדהות עימו, שאתה יכול להתגאות בו, שאתה יכול להיאבק עימו בכוחות־השחור, שהרימו את ראשם במדינתנו.

אך לא היתה לי התרוממות־רוח דומה כאשר ראיתי ושמעתי את המתרחש על הבימה.

אנשי שלום עכשיו וחיילים נגד שתיקה ויש גבול היו צריכים להיות שם. הם הרוויחו את מקומם שם ביושר. ואולי גם שולמית אלוני וויקטור שם־טוב, שאמנם לא העזו להצביע נגד המילחמה בכנסת ביום השני של הקרבות, אך שלפחות „לא השתתפו בהצבעה", ובכך הביעו את מחאתם. כל הכבוד הראוי גם להם.

אך חסרו על הבימה רוב אנשי־השלום שהתרייעו נגד המילחמה מן הרגע הראשון, שפעלו נגדה, שהסתכנו. וגם אנשים כמו יוסי שריד.

מה עשה שם שימעון פרס, שקרא למילחמה זו יום לפני שפרצה, שהצדיק אותה במשך שבועות, שעזר להפיץ את השקר הזדוני של 40 הקילומטרים, גם כאשר ההי כבר ברור לכל תינוק כי כוונת המילחמה שונה לחלוטין?

ומה עשה שם יצחק רבין, בעל השכפ"ץ, שהצטלם כשהוא עומד לימינו של אריאל שרון (תרתי משמע) על כל גיבעה רמה ותחת כל ארץ רענן בלבנון?

היה להם מקום על הבימה, איזו היכו על חטא. מודה ועוזב — ירוחם.

בהחלט כן. אבל הם לא הודו, ועל אחת כמה וכמה שלא הבטיחו לעזוב. להיפך. הם תבעו אולטימטיבית שלא יופיע על הבימה איש מאנשי של"ו, שהתריעו נגד המילחמה מראשיתה, שמא יהיו מזכרת־עוון. הם תבעו כעבור יומיים להפסיק את המאבק, בגלל מינוי ועדת־החקירה. הם עלולים מחר לתת שוב את היד להרפתקה פופולרית של בגין־שרון. והם עלולים להיכנס ל„ממשלת ליכוד לאומי" עם שני האדונים המגואלים־בדם, או עם אחד מהם.

■ ■ ■

א ני מתכונן להגיד כאן דבר אכזרי מאוד. כאשר מתכנסים מאות אלפים, אין מרגישים בחסרונם של מאות.

אבל אני הרגשתי בחסרונם.

חסרו בכיכר מלכי־ישראל? 350 בחורים צעירים, שנפחד את נישמתם בין היום שבו קראה צמרת מיפלגת־העבודה לפתוח במיבצע „שלום הגליל" ובין היום שבו הסתייגה מטבח ביירות.

צמרת המיפלגה הזאת רוצה להיות פופולרית בכל מחיר. עכשיו, כאשר נושבות רוחות השלום, היא עלתה על עגלת השלום. קודם לכן, כאשר נשבו רוחות־המילחמה, היא רכבה על מרכבת־הברזל. בין פופולריות לפופולריות, נהרגו 350.

מילחמה זו לא היתה פורצת, לדעתי, לולא העניקה לה מיפלגת־העבודה מראש לגיטימציה.

אילו צעקה האופוזיציה חמס, אילו חשפה את מסכת־השקרים שהכינה את המזימה (שהיתה ידועה לה הרבה זמן לפני כן, כשם שהיתה ידועה להעולם הזה, שפירסם את פרטיה חודשים רבים מראש).

היצאניות מרחוב הירקון (ואיני מתכוון לנשים המרווי־חות שם את לחמן ביושר, בהציען שרותים מוגדרים תמורת מחיר מוגדר) שותפות לאחריות. הן רוצות להיות פופולריות בכל מחיר, בכל עת.

עכשיו הן מטפסות על עגלת־השלום. ומחר הם יירדו ממנה כאיזו כפאום שד.

אבל הטבח של שאתילא וצברה לא התחיל בליל שלפני ראש־השנה. הוא התחיל ברגע שצה"ל הצטווה לעבור את הגבול, במילחמה שאחת ממטרותיה היתה להשליט בלבנון את הפלאנגות, לא בכוח של הסכמה לאומית פנימית, אלא בכוח הטנקים של צה"ל. ופלישה זו לא היתה אפשרית, לולא העניק לה המערך את אדרת „הקונסנזוס הלאומי".

ה„קונסנזוס" המזוייף הזה היה מבוסס על תמימות־הדעים של מנהיגי הרות ומיפלגת־העבודה שאין להניח לעם הפלסטיני להגיע לעצמאות־לאומית, ואין להעניק לו את הזכויות הלגיטימיות שיש לכל עם, ואין להידבר עם מנהיגיו המוסמכים, גם אם אלה יכריזו על רצונם להגיע לשלום עם מדינת־ישראל.

„קונסנזוס" זה מוכרח להביא לתוצאות,

(המשך בעמוד 68)

שלמה בר:

„עדות המיזרח לא שונאות את הערבים!"

הזמר שלמה בר, נושא דגל עדות־המיזרח והדובר המעונה שלהן, נראה בשבוע שעבר בהפגנת־האמנים בדיזינגוף, שהיתה כמעט על טהרת האשכנזים. שאלתי אותו אם הרגיש שם כיוצא־דופן:

הייתי בהפגנת האמנים, ולא בהפגנה אשכנזית. לצערי הרב. העולם האמנותי בארץ נשלט כבר 35 שנה על־ידי התפיסה המערבית.

● **גם בהפגנת 400 אלף האיש לא נראו אנשי עדות־המיזרח, ושם לא שלטה האמנות המערבית.**

זה ידוע שעדות־המיזרח תומכות בבגין. זה לא מאהבת מרדכי, אלא משינאת המן. אנחנו בעד הנהגה שתבוא מאופקים, מדימונה, מבית־שמש.

● **ממשלת־הליכוד לא נראית לי כיד־כך מדי־מזנה או מבית־שמש.**

נכון. אבל יש להם כוח ואנחנו מבינים שפוליטיקה זה כוח. אני לא בעד פרס ולא בעד בגין. באתי להפגין בעד ועדת־החקירה.

● **זה מחזיר אותי לשאלה: מדוע לא באו עוד אנשי עדות־המיזרח להפגין להקמת ועדת־חקירה?**

למה את לא שואלת למה לא באו אריק איינשטיין ושלום חנוך, יפי־הנפש? הם דואגים רק לתחת של עצמם! אמצעי־התיקשורת והעיתונות עושים שטיפת־מוח וטוענים שאנחנו שונאים ערבים. זה שקר. אדם ששונא זה בן־אדם ששנאו אותו.

● **אתה נראה לי בן־אדם די שונא.**

אל תכניסי לי מילים לפה. אני לא שונא את המערב המסריח, אני רק רוצה שנשתלב במרחב המיזרחי. תראי, אני אוהב את מדינת־ישראל, ואני רוצה לשיר לה. תכתבי את זה בעיתון הבומבסטי שלך.

צלי רשף:

„המינימום הוא שאריק שרון ילך!"

צלי רשף, מראשי „שלום עכשיו", היה מיוזמי ההתחברות עם המערך להפגנת־התמונים המשותפת, שנערכה בשבוע שעבר למען הקמת ועדת־חקירה ממלכתית בעניין הטבח בביירות. שאלתי את צלי אם ההתחברות עם המערך היתה לצורך הפגנה יחידה, או שמא יכול להיות המשך ל„שידוך".

בשלב זה ה„שידוך" היה להפגנה המסויימת הזאת. ואין תוכניות להמשך. אבל הרעיון שעמד מאחרי ההפגנה הוא שכאשר ישנם נושאים שעליהם יש הסכמה רחבה, ואפשר להציג אנטי־תיזה לליכוד, שווה לשתף פעולה. אם יהיו מצבים דומים, נשתף שוב פעולה עם המערך, כמובן מבלי לוותר על העמדות שלנו.

● **האם לא היה זה ויתור על העמדות שלכם, שהסכמתם, למשל, שלא לשתף את אנשי שלי בהפגנה?**

לא מדוייק. נכון שהמערך אמרו לנו ששל"י ורק"ח לא באים בחשבון, וכדי לא לפוצץ את העניין הצעתי, בתור פשרה, שכל גוף יקרא לתומכיו בנפרד, וכך היה. אנשי של"י פירסמו מודעות לאנשיהם, והם באו להפגנה.

● **יש אנשים שחושבים שרק כוח שלכם, פלוס כוחו של המערך, יש לו סיכוי להפיל את הממשלה בבחירות. האם לא כדאי לנסות ולגשר על הפערים ביניכם ובין המערך למטרה זו?**

אנחנו לא שוקלים כעת הליכה לבחירות בכלל. ולכן, כמובן, לא שקלנו הליכה לבחירות עם המערך. חוץ מזה, לא ברור עדיין מה יהיה טוב יותר למטרה שהזכרת — הליכה בראש אחד עם המערך או בשני ראשים, כלומר, המערך לחוד ורשימה שניה, משותפת למפ"ם, של"י, יוסי שריד ושולמית אלוני.

● **מה התוכניות שלכם עכשיו?**

לפי דעתנו המינימום הוא, לפי הנתונים שיש היום, שאריק שרון יילך. לנו יש כוונה לפעול בעניין. אני חושב שלמערך אין תוכנית לפעול כרגע, אז בינתיים אנחנו מתכוננים לפעול לבד.

אמנון קפליוק:

„הוא לחץ את ידי ופניו חתומות!"

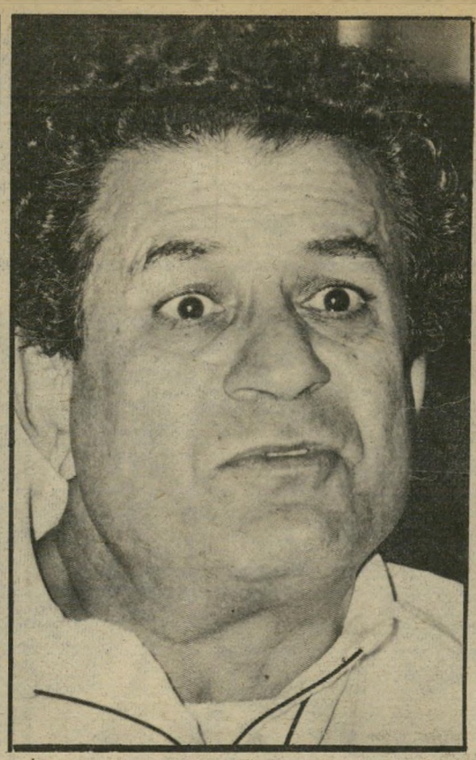
אמנון קפליוק ערך את הראיון השני של עיתונאי ישראלי עם יאסר ערפאת, אחרי הראיון של אורי אבנרי, שרית ישי וענת סרגוסטי. בעת הראיון הזה היה נוכח גם אבו אל־וליד, שנהרג בשבוע שעבר במארב בביקעת־הלבנון. זה האיש שתיכנן את ההגעה על מערב־ביירות, והפלסטינים רואים בו את „המנצח של ביירות". שאלתי את אמנון קפליוק כיצד התרשם מהאיש, שהיה יד־ימינו הצבאי של ערפאת, ומה אמר בעת הראיון, אם אמר משהו.

אבו אל־וליד ישב לימינו של יאסר ערפאת בעת הראיון שערכתי עם ערפאת בביירות הנצורה, בשבוע השני של חודש אוגוסט. הוא לבש מדי־חקי כתים, ללא סימני־דרגות. ובמשך השעתיים שנמשך הראיון כמעט שלא אמר דבר. ערפאת הציג אותו לפניי כ„הרמטכ"ל שלנו", כשהתואר הרשמי שלו היה „מפקד חדר־המיבצעים של הכוחות המשותפים". „הכוחות המשותפים" היו כוחות אש"ף והמיליציות הלבנוניות השמאליות. מדי פעם הוא התלחש עם ערפאת, ומדי פעם היה מקבל פתקים. פעם העזתי ושאלתי אותו „האם קרה משהו?" והוא ענה: „שום דבר מיוחד, רק הפגזה שגרתית."

שמתי לב שהוא השתדל מאוד שלא לחייך, ופניו נשארו קפואים גם כשניסיתי לשבור את המסכת הרצינית שלו, באומרי לערפאת: „החבר שלי מלה־מונד טוען, שהדבר היחידי שחסר במערב־ביירות זה סיגרים הוואנה." כולם פרצו בצחוק, מלבד אבו אל־וליד.

כשנגמר הראיון לחצתי ידיים עם כולם, וגם את ידו לחצתי, אבל גם אז נשארו פניו חתומות. הוא עשה עלי רושם של אדם נחוש־החלטה וחזק. מאוד ציפיתי שגם הוא ישתתף בשיחה מדי פעם, כמו האחרים שהיו נוכחים, כדי ללמוד אם נכונה השערתי שהוא אדם אינטליגנטי.

מה הם אומרים ... מה הם אומרים ... מה הם אומרים ... מה הם אומר

אייבי נתן:

„ישראל זקוקה למישרד יחסי־ציבור!"

בין כל האישים שהשמיעו את דעתם אחרי טבח ביירות חסר לנו קולו של איש־השלום, אייבי נתן. לא שמענו אותו מדבר על הטבח, לא על ההפגנות ולא על דעתו בקשר לוועדת־החקירה. פניתי אל אייבי ושאלתי — למה אתה שותק?

עכשיו העלבת אותי. למה את לא מקשיבה לקול השלום? שם אני אומר את דעתי. בעניין הטבח, כמובן, הייתי עם רוב העם. מה כבר אפשר להגיד על זה? מה שהרגיז אותי — שראש־הממשלה לא הגיב מייד. אבל ממש מייד. הוא היה צריך לכנס מסיבת־עיתונאים — שלפי דעתי היו באים אליה מאות עיתונאים מכל העולם — ולדבר על זה; להודיע מייד על הקמת ועדת־חקירה; לעמוד מול העיתונות ולדבר כמו שהוא יודע לדבר; להגיד להם שאף לא אחד ילמד אותנו מה זה רצח־עם או השמדת־עם; להבטיח לעיתונאים — ודרכם לכל העולם — שאנחנו נחפש את האשמים ונביא אותם לדין.

כל העולם היה מקבל את זה בברכה, לא היינו מקלקלים את יחסינו עם ארצות־הברית וגם היו נמנעות כל ההפגנות.

הצעתי לראש־הממשלה, דרך יועציו, מר קדישאי ומר שמואלביץ, יומיים אחרי הטבח, לכנס מסיבת־עיתונאים כזאת. אבל אני לא יודע למה הם חיכו.

● היום, כשהוחלט על ועדת־החקירה, אתה רואה את העניין כמחסל?

לא. אני חושב שצריך מייד לצאת מביירות. הנשק שנמצא שם זה שטויות. אפשר לקנות אותו בכסף. צריך מייד לצאת מביירות ולהעביר את האחריות לאמריקאים. חוץ מזה, ראש־הממשלה צריך להפוך את עניין ההפגנות בארץ לדבר חיובי. בכמה מדינות באיזורנו מותרות הפגנות כאלה? הוא צריך להשוויץ בזה, הוא צריך להשוויץ שיש לו עם שאיכפת לו, עם שמגיב.

● למה זקוקה כעת המדינה, לדעתך?

למישרד־יחסי־ציבור טוב.

גבי אלדור:

„שכחתי להגיד תודה לשוטרים!"

השחקנית גבי אלדור היא בעלת השקפות פוליטיות מאוד מוגדרות, והיא דמות ידועה בהפגנות־שלום. עד היום טרם נעצרה על־ידי המישטרה, והנה גם זה קרה. שאלתי את גבי איך זה להיעצר על־ידי המישטרה.

למעשה, לא נעצרתי באופן רישמי. כשהתחלתי לשפוך צבע אדום על עצמי ועל המפגינים האחרים, ניגשו אלי שני קצינים־מישטרה ואמרו לי שהם רוצים להרחיק אותי מהמקום, כי מישהו הודיע להם שאם אני לא מסתלקת — יהיו מכות.

● אולי תסבירי בדיוק מה סימל את הצבע האדום.

זה לא ברור? האקט היה לא מילולי אלא סימלי, אולי כדי שכל אחד יוכל לפרש את העניין כרצונו. יש שחושבים שהכתימו אותנו, ויש שחושבים שאנחנו הכתמנו את עצמנו.

● לקחו אותך לתחנת־המישטרה?

כן. אותי ואת הבימאית רות זיו־אייל. אבל למעשה הם התכוונו רק להרחיק אותנו ולא היה להם לאן, אז הביאו אותנו לתחנת־המישטרה לשיחה. שום שיחה לא התקיימה. מייד עם סיום ההפגנה שיחררו אותנו.

● איך התנהגו אליכן?

אני מוכרחה לומר שמלבד חמום־מוח אחד, כולם היום אדיבים מאוד. ניגש אלינו קצין אחד מאוד גבוה, והסביר שהם התכוונו לטובתנו. שכחנו להגיד להם תודה.

● ההפגנה השיגה את יעדיה. מה הלאה?

עכשיו: אתנחתא.

חווה אלברשטיין:

„הרגשתי חזק שצריכים להגיד בפומבי...!"

בהפגנת־האמנים, שנערכה ביום השישי שעבר, הופ־תעתי לפגוש את חווה אלברשטיין, שאת קולה אנחנו רגילים לשמוע רק בשירים, ושמעולם לא היתה מזוהה עם צד כלשהו בפוליטיקה שלנו.

● עד היום לא ראו אותך באף הפגנה פוליטית, לא זיהו אותך עם שום צד. מה קרה?

אני לא בדיוק חשבתי על זה. הרגשתי חזק, שהיום כל אחד צריך להגיד בפומבי את מה שיש לו להגיד, וזו הצורה שלי להגיד את דעתי, זאת אומרת שצריך למנות ועדת־חקירה ממלכתית.

● וכעת, כשהוחלט על קיום ועדה כזאת, סיימת את תפקידך?

עכשיו מן הראוי לתת לוועדה לעבוד בשקט. אם בסיום החקירה תהיה הרגשה שטייחו דברים — מה שאני באופן אישי לא מאמינה שיהיה — אצא שוב לרחובות.

דניאלה שמי
שרית ישי נמצאת בשליחות בחו"ל

אנשים

הממשלה היא „חברה להגנת הטבח". מה חושב הרמטכ"ל על „במחנה" ועל מי מגינה סגנית שר־החינוך

■ כאשר שלח סגן־השר במישרד ראש־הממשלה, **דב שיינפקן**, איגרת ברכה למו־קיריו, הוא צירף למעטפה חומר יוצא־דופן: נאומו בכנסת, שבו תקף בחריפות חסרת־תקדים את תחנת השידור הצבאית, גלי צה"ל, וממנו השתמע שהתחנה שירתה את האוייב בשידוריה בזמן המילחמה.

■ המוצר האחרון של חוש־ההומור הישראלי: ממשלת **מנחם בגין** ו**אריק שרון** היא „החברה להגנת הטבח."

■ שיחה יוצאת־דופן התנהלה בין הרמטכ"ל, **רפאל** („רפול") **איתן**, והקצין הבכיר שפירסם בהארץ מאמר אוהד ביותר בזכות מעשהו של אלוף־משנה **אלי גבע**. הקצין, רב־סרן **גרשון**, הסביר מדוע כתב את המאמר. רפול הבהיר לו, שלקצין אסור להביע דיעה השונה מדעת הרמטכ"ל. הקצין ענה לו: „חונכתי לחשוב באופן עצמאי וכך הגעתי לדיעות אלה. יש לי דיעות משלי." ענה לו הרמטכ"ל: „אז פרסם אותן בבמחנה." השיב הקצין: „אולי שאכתוב באצבעוני, וגם אז זה יעבור צנזורה?"

■ כאשר שהה סגן ראש־הממשלה, **שימחה אריך**, בסיור בקנדה על־פי הזמנת עמיתו, שר־החקלאות שם, הוא קיבל דיווח יום־יומי על המתרחש בארץ מדובר מישרד החקלאות, **נפתלי יניב**. הדיווח, שהועבר למלון שבו התגורר השר, כלל את המידע שהופיע באמצעי־התיקשורת בארץ, ללא פרשנות. רק במיקרה אחד נאלץ יניב לתקן את המידע. היה זה כאשר סיפר לשר שלו על מחאת ההורים השכולים בכנס הצנחנים, שבו קראו כמה מהם לעבר שר־הביטחון „רוצח!" ו„מיפלצת!" כאן התערב עוזר השר, **אריה זיף** ואמר ליניב: „אל תגזים, אל תגזים!"

■ עורך מוקד, **יעקב אחימאיר**, מספר שהוא מנסה, מאז פרוץ מילחמת הלבנון, להביא לאולפן את ראש־הממשלה לראיון. רק ערב נסיעת בגין לארצות־הברית התקיים עימו ראיון מקיף, ומאז נענה אחימאיר בכל שבוע בשלילה. „אחריותי מתבטאת בכך, שבכל יום ראשון אני מטלפן ומבקש. בתחילה בגין סירב אישית." היום עושה זאת אחימאיר ב־אמצעות מזכירתו של ראש־הממשלה. „שנינו צוחקים, כי היא יודעת מה אני אשאל ואני יודע מה תהיה התשובה. זה הפך כבר לנוהג קבוע."

■ אחימאיר ביקש את התערבות יועץ ראש־הממשלה ל־ענייני־תיקשורת, **אורי פורת**, וזה הסביר לו את עמדת בגין: „כל כלי־התיקשורת בארץ משרתים את האופוזיציה."

■ הפרופסור **הנס קריי־טלר** נשאל מה בין **יאסר ערפאת** ובגין. השיב הפסיכולוג הנודע: „ערפאת הפך עם נידח ודחוי לאומה מכובדת ופופולארית. בגין הפך אומה מכובדת ופופלארית לעם דחוי ולא פופולארי. ערפאת איחד את עמו, בגין פילג את עמו. ערפאת הצליח להפוך כישלון לניצחון. בגין הצליח להפוך ניצחון לכישלון."

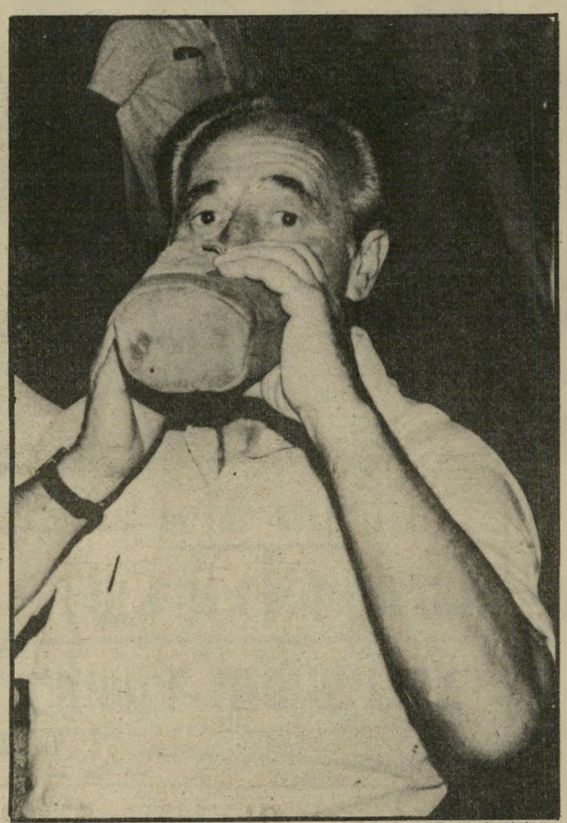
■ באחת מתצוגות־האופנה, בהן נכחה אשת שר־הביטחון, **לירי שרון**, פנתה אליה עיתונאית ואמרה לה: „אני ממש מזועזעת." כשהיא מתכוונת לטבח בביירות. הגיבה לילי בזעם: „אז תחרקי שיניים בשקט."

■ השחקנים **שלמה בר־שביט** ו**אסי הנגבי** הכינו מחזה על חייו של **דב גרונר**, על־פי תסכית לרדיו, שאותו כתב בזמנו בר־שביט. המחזה הובא לידיעתה של סגנית שר־החינוך, **מרים תעסה־גזיר**, והיא החליטה שכדאי שהוא יוצג בבתי־הספר. מורים ומנהלים הזמינו להצגה מיוחדת במועדון הליכוד היקב, בתל־אביב, המפיק את המחזה, כדי לצפות בו. אחרי ההצגה התנהל רב־שיח. אמר אחד המורים: „מה שמצער הוא, שמופע חיובי כזה מועלה על־ידי שמאלנים."

■ בערב ראיונות, שאותו הגישו עיתונאי ידיעות אחרונות **שלמה נקדימון** ואיש־הרדיו **שמואל שי**, היה ראשון האורחים ח"כ המערך **יצחק רבין**, שסיפר על תחילת המגעים עם הפלאנגות. הוא ניפגש עם הנוצרים על אוניה מול חוף ג'וניה. הוסכם לתת להם נשק, אך לא להתערב באורח פעיל במילחמתם. **באשיר ג'מייל** עצמו לא השתתף בשיחה. הוא סבל ממחלת־ים, הקיא כל הזמן, והוחזר על־ידי חייליו אל החוף לפני הפגישה עם רבין, שהיה אז ראש־ממשלה.

■ בישיבת הוועד־המנהל

■ קינאת חכמים תרבה חוכמה? באחד הוויכוחים הפומביים בהם השתתף עורך־הדין **אהרון פאפו** הוא נשאל מדוע הוא לא מוזכר כלל במקום הטיבעי שלו, בשבועון הליכוד. „רצונם של עורכי־העיתון — כבודם," ענה. „כנראה שלא עשיתי מספיק בגושא התיקשורת הממלכתית, ולכן הם אינם רוצים להזכיר את שמי."

שימעון פרס לוגם מים ממימיה, דקה לפני שעלה לשאת את דברו בעצרת בכיכר־מלכי־ישראל. את המימיה הוא קיבל מצוות „מגן דויד אדום", ששהה בבניין העירייה. אחרי שסיים את נאומו, ענה לשאלות עיתונאים.

יצחק רבין יושב בודד מאחרי בימת הנואמים בכיכר־מלכי־ישראל. הנואמים המופתעים גילו רק לפני עלייתם לרחבה, שהם לא יישבו על הבימה, אלא מאחריה. כשהחלה העצרת, התיישבו הנואמים לרגלי הבימה. לצידו של רבין יושבים הסופר יזהר („ס. יזהר") סמילנסקי והח"כים ויקטור שם־טוב ואמנון רובינשטיין, שנאמו גם הם בהפגנה במוצאי־שבת.

מאחרי הבימה ולפניה

כאשר שמע ראש־הממשלה, שבהפגנת ההמונים בכיכר־מלכי־ישראל היו 400 אלף משתתפים, הוא הודיע שלהפגנה של הליכוד יבואו חצי מיליון. בינתיים נכנע בגין לתביעה הציבורית הגואה, הורידיע על הקמת ועדת־חקירה וביטל את הפגנת־הנגד המיועדת. צלמות־המערכת ענת סרגוסטי וציפי מנשה, הנציחו כמה מן המשתתפים בשלוש ההפגנות שנערכו בסוף השבוע — מאחרי הבימות ולפניהן — שהכניעו את מנחם בגין.

של רשות־השידור, שדנה ב־מסקנות ועדת השופט **דויד בכור**, בעניין דיווח כתב ה־טלוויזיה, **דן סממה** על חקי־רת המישטרה את עיסקות ה־נפט בתקופה שבה היה **יצחק מודעי** שר־האנרגיה, השתתף השר עצמו. הוא דרש את הענ־שת האחראים לשידור והוסיף בטון מאיים: „אם לא תהיה הענשה, תפתח ביני ובין הר־שות מילחמת דויד בגוליית.“ העיר פאפו לקול צחוקו ברם של **יושב־ראש** הוועד המנהל, **ראובן ירון**: „אני רק מאחל לך שהתוצאות תהיינה כמו ב־קרב המקורי בין דויד וגוליית.“ ענה מודעי: „ברור, לא התי־כוונתי אחרת. לא במיקרה ע־שיתי את ההשוואה.“

■ ירון העיר, שלעיתונאים יש נפורמציית מיקצועיות. הגיב פאפו: „מה שצריך לע־שות דה־רפורמציה בדפורמציה העיתונאית.“

■ בהמשך הדיון הוזכר שמו של מנכ“ל הרשות, **יוסף** („טומי“) **לפיד**. אמר עליו ירון: „אני מודה ומתוודה, ש־אחרי כמה שנים התרגלתי לה־אמין למה שהמנכ“ל אומר.“ פאפו לא התאפק: „בהבדל מ־פרופסור ירון, לאחר מספר שנים התרגלתי שלא להאמין לו.“

■ ערב יום־הכיפורים פנה פרופסור ירושלמי לח“כ חרות **דויד מגן**. הח“כ, שהוא גם ראש עיריית קריית־גת, שמע מצידו השני של הקו הצעה שיתן את ידו להפלת הממש־לה. מגן לא נתן למטלפן לסיים את דבריו. הוא פלט: „אל תבלבל לי את המוח,“ וניתק את השיחה.

■ עורכת דבר, **חנה זמר**, בת מזל מאזניים, ערכה מסיבה בביתה לבני־המזל ולאורחים אחרים. בני המזל, שגריר אר־צות־הברית בארץ, **סם לואיס**, האלוף (מיל') **יוסף גבע** וה־סופר **עמוס עוז**, האזינו ל־תחקיר על בני המזל שהכינה **ענת גוטן**, תחקירנית בזה הזמן, שגם היא בת־המזל. מימ־צאיה: נשים בנות המזל הן כלות אידיאליות. הגברים נחו־תים יותר, נוטים להסכנות ול־נשיות. בני־המזל הם בעלי אינטואיציה גבוהה, אנשים פו־פולארים, נאי־מראה, בעלי תווי פנים עדינים, אהובים על הזו־לת, עוסקים בעיתונות ובדיפ־לומטיה. תכונותיהם השליליות: הם נוטים למניפולציות, בזבו־נים, חסרי־מעצורים. גוטן סיפ־רה, שבמחלקת־החדשות של קול ישראל, כמו בגלי־צה“ל, יש אחוז ניכר של בני המזל.

■ שלושת נציגי הצנזורה באו לתיאטרון חיפה, כדי לר־אות את הסצינות הבעייתיות במחזהו של **יהושע סובול**, נפש יהודי. איש הרדיו **משה חוכב**, הפרופסור **יונה כהן**, מהחוג לקרימינולוגיה באוני־ברסיטאת בר־אילן ו**שמשון עינב** מגימלאי מישרד־החוץ, חיכו בדריכות לסצינות שעלי־הן התנהל ויכוח ציבורי. מה שלא הופיע בטכסט והתגלה להם בעת הצפייה בחזרה, היתה סצינה שבה מופיעה השחקנית הצעירה, **דליה שימקו**, בעי־רום מלא. לא היתה שום תגובה מצידם לסצינה זו.

■ המשורר **חיים שטנ־גר** נמצא מאז ערב יום־הכי־פורים בצרות, בעיקבות פיר־סום שיר מפרי־עטו בגליון מע־ריב של **ערב חג**. השיר עכשיו, פותח במילים: „ועכשיו ניכ־רת גם האיזדרכה ופנים זרות אל הבית נכנסות.“ השיר נדפס אחרי הטבח בביירות. אך נשלח לעיתון זמן רב לפני כן. חב־רים של שטנגר, מישפטן דתי וחבר תנועת החרות, לא הא־מינו להסבר זה וביקשו לדעת אם השיר לא מתייחס לתפקיד הממשלה בפרשת הרצח.

■ נהג ניידת רשות־השי־דור, שהותקפה בשוק מחנה־יהודה בירושלים בערב יום־הכיפורים היה **יצחק מימוני**. לפני שבועות אחדים הוא חצה בטעות את קו הגבול בביירות ונשבה למשך כמה שעות. כא־שר החל ההמון להסתער על הרכב, קרא מימוני לעבר ה־תוקפים: „גם אני ליכוד, עין־בו אותנו!“ זה לא עזר ואז הוא הוסיף בזעם: „אפילו ב־שבי בביירות התנהגו אלי יותר יפה.“

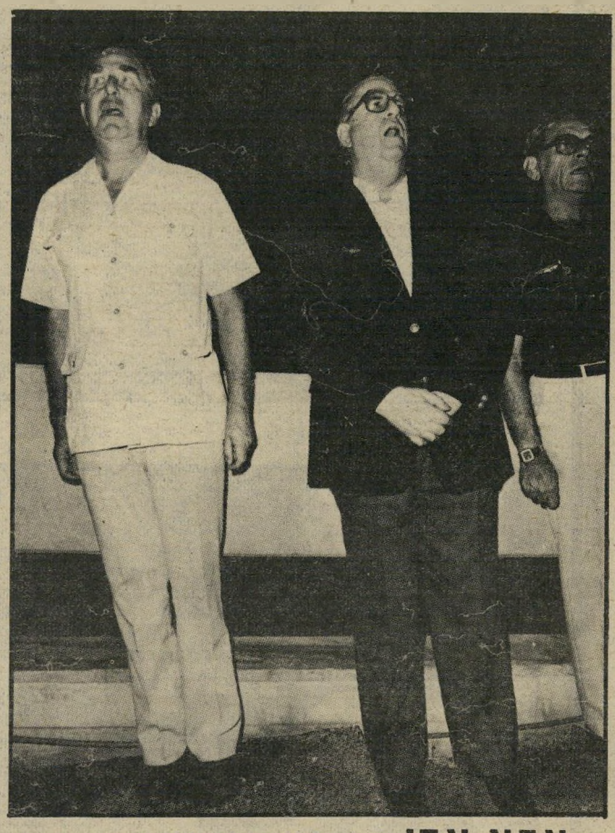
■ שחקן הקאמרי **שלמה וישינסקי**, שסיים שירות־מי־לואים, חש על בשרו מהי בירו־קרטיה צבאית. זוג מיכנסים אחד נגנב ממנו, וכשבא להח־זיר הציוד ביקש שיאפשרו לו לחזור לביתו, כדי להחליף את הזוג הצבאי אותו לבש. האפ־סנאי סירב, ווישינסקי נאלץ להסיר את מיכנסיו הצבאיים הישנים ולהחזירם, כדי להש־לים ציוד. לביתו הוא חזר ב־תחתונים, ברכב הפרטי שלו.

■ לכאורה היה זה סיור עבודה רגיל. סגן שר־החקל־אות, **מיכאל דקל**, יצא עם יזם פרטי לשטח שעליו תוקם עיר חדשה בגדה המערבית. דקל, כממונה על ההתנחלות שם, עושה זאת יותר מפעם בשבוע. אך אורחו היה יוצא־דופן. היה זה **רני ויינמן**, סגן ראש עיריית גבעתיים לשעבר מטעם מפא“י, בעל חברת־בי־טוח ויזם פרוייקטים בגדה.

■ ח“כ חרות, **מיכה רייסר**, אינו רק אוהד כדורגל מושבע, אלא שחקן בעצמו, אם כי המיגרש שעליו הוא משחק מבטיח לו תמיד ניצחונות. מדי יום שישי, אחר־הצהריים, הוא משחק כדורגל במיגרש סמוך לביתו עם ילדיו וילדי השכנים. הוא ההורה היחידי שלוקח חלק במישחק.

פנינה רוזנבלום הפתיעה בבואה לעצרת האמ־נים, שהתקיימה בכיכר דיזנ־גוף, נגד הטבח בביירות. פנינה הפגינה בצורה מקורית, כשנשאה על גופה את הכרזה: „אני בעד שיגלו לנו את כל האמת.“

אבא אבן וגיסו, חיים הרצוג, ח“כי המערך, מפהקים בשיעמום ליד רחבת הנואמים בכיכר מלכי־ישראל. לשניים לא ניתן לעלות לרחבה בדרך המקובלת. השומרים, שלא זיהו אותם, דרשו מהם להגיע לרחבה מצד הכיכר ההומה.

אלונה פרנקל מאיירת וכותבת סיפורי־ילדים, נו־שאת כרזה בהפגנת הרבבה, שערך „הוועד נגד המילחמה בלבנון“, שעתיים לפני העצרת הגדולה.

אברהם בורג נח על ספסל האבן ברחבת העי־רייה, אחרי נאומו שזכה בתשו־אות רבות. שולמית אלוני, ממתנגדי אביו, מיהרה אליו לברכו.

בלונים

מאת דניאלה שמי

ראש־עיריית תל־אביב שלמה (צ'יצ') להט בוועידת הליברלים

אנשים

מיהם הדוסים עם זקן

עבות, ציציות מתנפנפות

ואצבע על ההדק

■ בין ראש־השנה ויום־הכיפורים ניהלו **יצחק ליבני** והפרופסור לפילוסופיה, **אסא כשר**, שיחה ארוכה. כשר ה־דתי, שהסיר את הכובע מעל ראשו, כדי שלא יוזהה עם קבוצה פוליטית מסויימת, סיפר שהוא מקפיד על תרי"ג מיצוות אך לא איכפת לו שילדיו, ש־אותם שלח ללמוד בבית־ספר דתי, לא יהיו דתיים, והוא לא היה מונע מהם, אילו רצו, ללמוד בכנסיה. את אנשי גוש־אמונים הוא הגדיר כ„דוסים עם זקן עבות, ציציות מתנפ־נפות ואצבע על ההדק."

■ ליבני שוחח עימו על האוניברסיטות בארץ וטען, ש־אלה צריכות להיות פתוחות גם למרצים שלא עברו את המס־לול האקדמי. כשר המתנגד ל־גישה זו, והציג עצמו כשמרן בכל הקשור לדרכי־ההוראה ב־אוניברסיטות. הוא לא חסך שיבטו ממקום עבודתו: „יש שם מישטר של נמושות, אחוות גנגסטרים, אימפריאליזם שקט של הבינוניות." ליבני טען, ש־פילוסופיה אינה מובילה בהכ־רח לכך שהלומד יהיה נבון יותר. כשר הוסיף בהקשר זה: „מורי התחום הזה כיום הם מיקצוענים — רובם הם טכנאי־פילוסופיה."

■ כתב הטלוויזיה בשטחים, **רפיק חלבי**, שיוצא לשישה חודשי חופשה מעבודתו, יהיה אורח אירגון בני־ברית בארצות הברית, שלפני חבריו הוא ירצה על המצב בשטחים ועל סיפרו באותו עניין. כאשר אמרו לו, שהוא עושה זאת תמורת כסף, ענה: „אני מרצה במחיר הגי־מוך ביותר, שיספיק לי רק לטיסה ולשהיה שם."

■ הדו־קרב בין שר־החוץ **יצחק שמיר**, וסגן ראש־ה־ממשלה, **דויד לוי**, מורגש ב־כל ישיבת ממשלה. לוי, שהוא גם שר־השיכון, הסך באחרונה לדובר מתנגדיו של **אריק שרון** בכל הזדמנות. מחוץ לחדר ישיבות־הממשלה, הוא מדבר נגד שר־הביטחון, מלבד בישיבות עצמן. העיר על כך שמיר: „מה? בטלפון הוא חושב שהוא יפיל ממשלה?"

■ המחזה שהוצג בטל־וויזיה במוצאי יום־הכיפורים, החיטה בצמיחתה, שידך בעבר בין שני שחקנים ישראלים. ה־מחזה הועלה על בימת האוהל. **אורי לוי** ו**טליה בן־זכאי**, שהשתתפו אז במחזה, התאהבו והתחתנו.

מיקי אלבז החלה את דרכה בדוגמנות בצילומי ביגוד („העולם הזה" 2336). אחר־כך נועז הצטלמה בביגדי גירוי נועזים („העולם הזה" 2349), ועתה היא החלה להצטלם בעירום מלא. חברה של מיקי בת ה־23, הצעיר ממנה, אינו מתנגד להתפתחות שחלה בה. להיפך — הוא מעודדה.

המבצע
רק בסוכות

בחג האסיף
אפשר לקנות אילנות
שנותנים פירות נאים.

מלבד הפירות שמהם אתה נהנה כל השנה בקרנות הנאמנות של „אילנות דיסקונט" מוענקת לך בחג האסיף הטבה מיוחדת:
התעודות של קרנות הנאמנות* אגוז, אוריון, אורן, אלון, אשל, אתרוג, ברוש, ברק, דובדבן, דולב, דקל, ערמון, שקד תאנה ותפוז.

ימכרו במחיר היסודי,
ללא שיעור ההוספה

יועץ ההשקעות בסניף הבנק שלך ידע לספר לך על שוויה המיוחד של הטבה זו דווקא עתה, ואתה תוכל ליהנות ממנה מיד.

המבצע יחל ב־3 באוקטובר 1982 ויסתיים ב־10 באוקטובר ב־שעה 13.00.

כך חוגגים איתך ב„אילנות דיסקונט" את חג הסוכות. עם כל הלב ועם הרבה פירות.

נצל את ההזדמנות
שאל על המבצע
בסניפי כל הבנקים בישראל!

* אין לראות בהודעה זו הזמנה לרכוש את היחידות המוצעות.

האח שלך בבורסה

אילנות-חברה לניהול קרנות נאמנות של דיסקונט בע"מ

אילנות דיסקונט

וימר יעקבסון טמיר

מיבצע

חודש גילוח חינם

אוקי אוקי

קנה עכשיו
בקבוק אקוה ולוה
ותקבל במתנה
שני מכשירי גילוח ג'ילט.
אז מה אתה מחכה? רוץ!

אקוה ולוה
המרענן הגברי.

נ.ב. אם נותנים לך שניים במתנה,
למה לא תיקח ארבעה?

הסוכן בישראל: בלמון בע"מ. המפיצים: חב' נורית בע"מ.

גור ו"כור"
ומיכרז תפור

מנכ"ל גביש
— התנגדות למילחמה?

כך שמאזינים יותר לדברי הצוות המוביל של קונצרן כור על מילחמת־הלבנון, כן מבינים פחות מה הם רוצים לומר, ולמה בעצם הם מתכוונים. אך ל־מנכ"ל כור החדש, ישעיהו גביש, ולמנכ"ל כור מתכת, מוסה גור, אין כל חשק שצה"ל ייצא מלבנון לפחות בחורף הקרוב. יציאה משם עכשיו תגרום להם להפסדים כספיים ממשיים.

אחת הדוגמות לכך, שאינה קשורה בכלי־נשק סודיים, היא פרשת המיטבחים הניי־דים שבונה כור מתכת עבור יחידות צה"ל בלבנון.

לכור מתכת אין כל נסיון קודם בבניית מיטבחים מסוג זה, ובדיקת המיכרז הזוכה מעלה ספקות לגבי טיב העבודה המבוצעת.

המיטבח יתפרק

בשבועות הראשונים של המילחמה, בחודש יוני, נוצר צורך דחוף בציוד לחיילים השוהים בצפון. היה ברור כבר אז שצה"ל אינו מתכוון לפנות לפני החורף את השטח שכבש. בין הציוד הנדרש ליחי־דות שהתפרסו לשהייה־קבע בצפון היו מיטבחים ניידים — מכולות המובאות על גבי משאיות לשטח ונקבעות שם.

כך פורסמו ליצרני־המתכת שני מיכ־רזים: הראשון על הקמת 75 מיטבחים ניידים, השני על 25 מיטבחים דומים, אך בתוספת מיקלחת. בעוד שהמיכרז ה־ראשון נועד ליחידות של עד 150 חייל, נועדו המיטבחים בתוספת המיקלחת ליחי־דות קטנות מבודדות, שהמיבנה אמור לשמש להם לצרכים מגוונים.

מקור המיכרז היה ענף־הבינוי במישרד־הביטחון. הוא הוצא כמעט בחשאי, אך למרות ההגירות שבו פורסם, והתנאים שעליהם התבקשו לענות המתחרים, הש־תתפו בו שבעה קבלנים ויצרנים, שקיבלו מידע מוקדם על המיכרז. זכתה בו החברה שמעולם לא עסקה בפרוייקט דומה. וחברה זו התבקשה אף לספק את הציוד בתקופה של חודש ימים — מיגבלה שהיא לא היתה מסוגלת לעמוד בה.

המיכרז היה חוקי. כור מתכת זכתה בו כדת וכדין. אילמלא כן היו המתחרים האחרים צובאים על דלתות ענף־הבינוי במשרד־הביטחון.

אלא שזכיית החברה ההסתדרותית, ש־בראשה עומד ח"כ־המערך, מעוררת כמה תמיהות חמורות.

● **ביזבוז:** המיטבחים הניידים נבנים במיפעל חמת של כור מתכת בחולון. ה־מכולה, שהיא בסיס המיטבח הניידי, נקנית במיפעל של קיבוץ נצר־סירני. מחירה 2000 דולר, שהם כשש מאות אלף לירות. המכולה אינה מיועדת למטרה זו, ולכן נעשות בה עבודות שהיו נמנעות, אילו נבנתה מכולה למטרה שלה היא יועדה.

כך מוקדשים זמן רב, כוח־אדם וכסף לעבודות חיתוך לדלת ולחלון־הגשה, נוסף על עבודת־ההרכבה של הריהוט הפנימי. זה כולל ארונות נירוסטה, מדפים, כיור וברזים, צנרת, כיריים, מקום למקרר צה"לי. ברבע מהמיתקנים המוזמנים נקבע מקום למיקלחת.

● **שימוש מוטעה בחומרים:** ל־מכולה מוסיפים בידוד קל־קר, כדי לשנות את יעוד תפקידה. השימוש בקל־קר כחומר מבודד נחשב מיושן. בענף המתכת בארץ ובעולם משתמשים בפוליאוריטן מוקצף, חומר משובח הרבה יותר מבחינת בידוד תרמי. שני הפחים הפנימיים, וביניהם הקל־קר, מחוברים בברגים.

נראה שמי שבונה את המיטבחים שכח לאן הם נשלחים. המיטבחים מיועדים לצפון הקר. הלחות תרחיב את בסיס הבורג והוא ייצא ממקומו. אז ייפתחו הקירות והמיטבח יתחיל להתפרק.

אם זה היה קורה במרכז הארץ, בתנאי חורף לא־קשים, אין זו בעיה קריטית. אך כאשר זה יקרה בלבנון, בקור עז, והיחידה תישאר ללא מיטבח עד שיובא אחר, זה חמור הרבה יותר.

המכולה מרוצפת על־ידי כור מתכת ב־ריצפת אלומיניום מחוספס. זהו חומר יי־ביותר שהוזמן מחו"ל. אלומיניום רגיל עולה כ־600 אלף לירות לטון. האלומיניום המיובא עולה פי כמה יותר. לא ברור כלל מי הציע שהריצפה תהיה עשויה מאלומיניום יקר כל־כך, כשהתחליפים יכולים להיות הרבה יותר זולים.

איש מהנוגעים בדבר במישרד הביטחון ובכור מתכת לא היה מוכן להתייחס לפרטי המיכרז.

● **המחיר:** מחיר המכולה הריקה הוא 2000 דולר. לפי הערכת מומחה, המצוי בשוק, מחיר מכולה מעובדת למיטבח נייד אינו צריך לעלות על 8000 דולר, שהם כ־2.4 מיליון לירות.

מילחמה יפה לרווחים

הסכום שישולם לכור מתכת גבוה כנראה מסכום זה. יצחק בן־דב, מכור מתכת, סירב לגלות כמה תקבל החברה עבור מיטבח נייד: „לא אומר כמה. זה היה מיכרז. יהיו עוד מיכרזים, וזהו סוד. אם אגלה, אני אפסיד בהמשך." העולם הזה שאל את בן־דב אם הסכום הוא גדול מ־8000 דולר. התשובה: „אני חושב שכן."

בן־דב אישר שכור מתכת היא חסרת־נסיון בהכנת מיטבחים מסוג זה. אך יש לו תשובה על כך: „גם לא עשינו תחנות־כוח, עד שלא זכינו במיכרז בניית התחנה לחברה אין נסיון קודם, ובמה עלתה כור מתכת על האחרים שלא זכו.

הסכום ששולם לכור מתכת הוא חלק מתקציב־הביטחון, שבא מכיסו של משלם־המיסים. זכותו של הציבור היא לדעת כמה עלתה העיסקה, והטענה שמידע על כך עלול לפגוע במיכרזים הבאים — אין לה על מה לסמוך. ממילא, במיכרז לא זוכה דווקא ההצעה הזולה או היקרה.

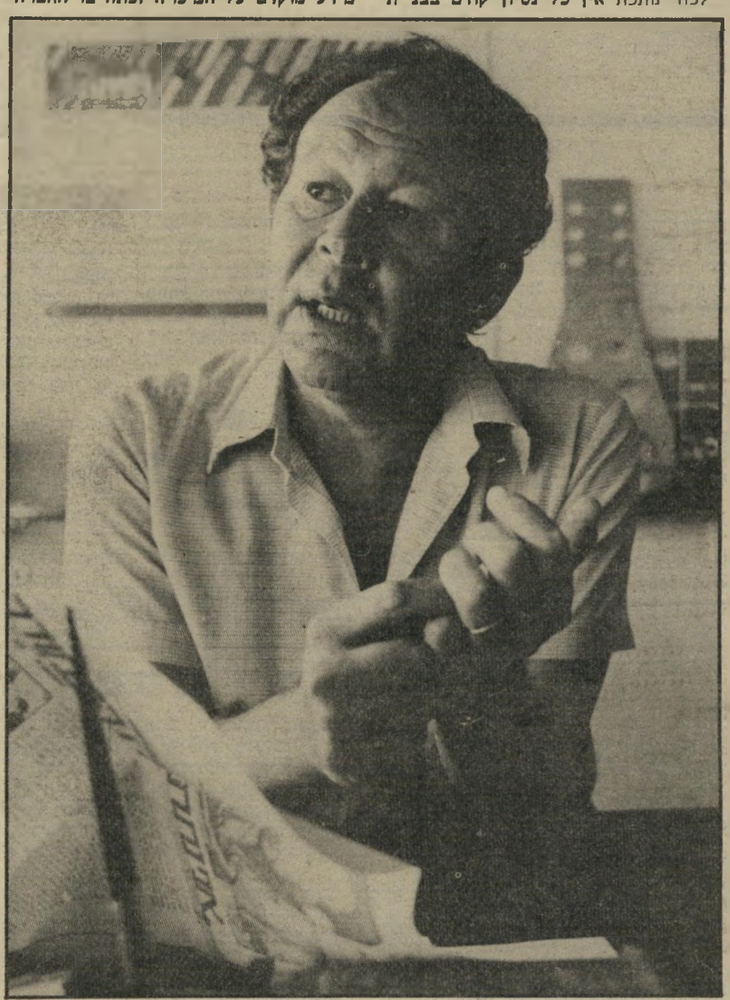
גם אם הכל נעשה כחוק, הרי שהקשר בין בחתן העבודה ומקבליה מסביר מי עוד מרוויח מהמילחמה, ומדוע יש לאופו־זיציה הראשית קשיים בביסוי דעתה על נסיגת צה"ל מלבנון. גם בעצרת ההמונים שנערכה בשבוע שעבר בתל־אביב, תבעו שימעון פרס וחבריו רק נסיגה „מביירות".

כור מתכת תרוויח מפרוייקט זה סכום הגדול מ־240 מיליון לירות. סכום הגדול בהרבה, בהתחשב במצב התעסוקה במשק ובעבודות בתחום המתכת, אחרי המילחמה. זהו פרוייקט־ענק. אם ראשי כור, שהם במיקרה גם פוליטיקאים, ייצאו נגד המיל־חמה בלבנון, הפועלים שלהם יישארו ללא עבודה.

זה ידוע גם לאריאל שרון, וגם לגביש ולגור. לכן לא יצאו שני האחרונים באופן חד־משמעי נגד הכיבוש המתמשך בצפון.

סביר, שמאחרי הקלעים, הם יפעלו להע־מקת היאחזות צה"ל בארץ־הארזים.

בן־ציון ציטרין ■

מנכ"ל גור
איש לא שמע —

המיפעל ההסתדרותי ממשיך להרוויח ממילחמתו של שרון: עכשיו זכה באופן תמוה במיכרז לייצור מיסבחים ניידים לצה"ל

קמרה אובסקורה
לימודי צילום

לימודי בוקר, אחה"צ וערב בכל הרמות
מסגרת לימודים גמישה
הסדר מיוחד לחברי קיבוצים
תחילת שנה"ל אוק' 82

תל אביב
ביאליק 23, 03-658677

ירושלים
בצלאל 6, 02-233502

חיפה
הנביאים 13, 04-662773

ההרשמה בימים אלה

הגיע!
וכבר במכירה
PENTHOUSE
The International Magazine for Men
גיליון חודש נובמבר '82
★ Souvenir Issue: PET OF THE YEAR
★ Interview: Senator HOWARD METZENBAUM
★ CALL ME MADAM — Xaviera Hollander
והרבה, הרבה יותר...
הפצה בלעדית
סטימצקי

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
בע"מ
מומחים לחדברת תיקנים (ג'וקים), תוקעי עץ, חרקי ספרים ובגדים.
רמת-גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6 רש"מס/ב' עסק 481/75
שמירת על בריאותך ורכושך

הטלפון החם SEXPHONE
הנני ממתינה לשיחות טלפון אירוטיות עמכם
פרטים: ת.ד. 2022 ת"א

„חרפה, על רבבות אחים הנך מוקעת! בצלקתם בערת ועל גבם מוכה את! כי הבלים סימאום! כי אוילים רמום! כסי אותם, חרפה! אל יודע מאום!
(נ. אלתרמן)

מחבים

פישעי מילחמה

הקורא דורש לערוך מישפט פומבי נגד האחראיים לפישעי־המילחמה בלבנון.

אם היה עוד צורך בהוכחה כי ראש־הממשלה, שר־הביטחון והרמטכ"ל נמצאים כבר, בתוקף מדיניותם המילחמתית בלבנון, בתחום פושעי מילחמה, בא הסבח בביירות וטיפק את ההוכחה הזמזויעה והחותכת.

גם לנוכח סבח נורא זה לא זועזעה הממשלה, וכל שריה דבקים בכיסאותיהם והופכים בכך לנאשמים בסיוע עיוור לשלישיה הנפשעת.

חלק גדול מהציבור ממשיך לתמוך תמיכה עיוורת בכל מהלכי הממשלה, ואינו תופס לאיזו תהום היא הובילה אותנו.

אולם גם חלק מהציבור, המתנגד למעשה אך מחריש, לא ייענקה מהאשמה בבוא יום־הדין הבלתי־נמנע. נאמני המדינה האמיתיים חייבים, גם בשעה מאוחרת זו, לבטא את דעתם בתוקף ובנחרצות בכל דרך אפשרית, בכתב ובעל פה, באסיפות מחאה בהפגנות. הם יכולים לבטא את דעתם והרגשתם בהתארגנות רחבה לעזרה לפליטים הפלסטיניים, קורבנות המילחמה, שצה"ל — בפקודת הממשלה — מונע עד היום מאזרחי ישראל להגיש להם עזרה וגם אינו נוקף אצבע לעשות זאת בעצמו.

אילו היתה לממשלה ולראשיה מידה מינימלית של מצפון ומוסר, היא היתה מתפטרת, מעמידה את עצמה למישפט הבוחר, ודואגת להעמדת האחראים לזוועות למישפט פלילי.

אולם, בהכירנו את בגין ושריו ואת מצפונם ומוסרם הסלקטיבי, שאינו מכיר אלא את הצדק האבסולוטי כשהמדובר הוא במה שמגיע ליהודים, והופך אותו לגמיש כשיש לעשותו לזולת, ובמיוחד לערבים, אנו יודעים כי דבר זה הוא חלום באספמיה.

על כן אני מציע לערוך מישפט ציבורי פומבי, דוגמת המישפט שנערך בבריסל נגד ברית־המועצות, נגד האחראים לפישעי המילחמה בלבנון: קרי שר־הביטחון, ראש־הממשלה והרמטכ"ל. חברי השופטים יורכב ממיטב השופטים העליונים לשעבר, המוזהים עם החלק השפוי בעם.

ציוותי התביעה וההגנה ייבחרו מבין בכירי המישפטנים, שיתנדבו לצורך זה. העדים יוזמנו באמצעות העיתונות, ויכללו קצינים וחיילי צה"ל במילואים, ואנשי ציבור רי תיקשורת. צריך לנסות גם להביא עדים לבנוניים ופלסטינים ואת אנשי האירגונים הבינלאומיים העוסקים בעזרה לנפגעים — שהיו עדים לפגיעות בעצם ימי הקרבות גויים, המערך, המנטאליות הערבית, האנטי־שמיות ומה לא.

כשנכנע לבסוף מנחם בגין לחץ הציבור, הוא לא מצא בנפשו את העוז לומר: טעיתי. הוא השמיע דיברי־תיפלות, פרי מוחו המתחכם של פרח־פרקליטים.

קול־זמר חדש יצא השבוע משולחן־הממשלה: סוב־יודיקה שמו ולמניעת העזרה והשיקום מאז ועד היום.

בין סעיפי האישום יהיה גם המחדל הבלתי־אנושי של הממשלה, בעניין הסיוע ההומניטרי לאוכלוסיה האזרחית, במיוחד הפלסטינית.

דב ירמיה, נהריה

● ● ●

סוב מה?

חביטוי „סוב יודיצה" מציק את הקוראה.

רק אתמול הרעימו דוברי־הממשלה, כי הקמת ועדת־חקירה כמוה כמו הודאה באשמה. רק אתמול הניפו את אצבע מאשימה נגד הנשיא בוש (כך, ולא בצדי). משל היו השופטים העליונים נערים רכים, נשים קלות־דעת, תיגוקות של בית רבן, חלושי־שכל, רפי־דעת וחסרי־אופי, שכל דבר־הבל מיניסטריאלי עלול לשבש את שיקולי־דעתם האובייקטיבי.

עניין הרצח בביירות, האם הוא נמצא „תחת מישפט" (לפי הבטוי הרומי), או תחת מטומטמים?

תמר לסמן, חיפה

● ● ●

גילוי דעת

על גילוי־הדעת הבא כבר חתמו יותר מ־500 אנשי סגל אקדמי מכל מוסדות־ההשכלה הגבוהה בישראל. המארגנים אינם פעילים פוליטית בשום מיפלגה.

אנו, אנשי סגל אקדמי, חוקרים ומורים באוניברסיטות ומכוני־מחקר בישראל, מביעים זעזוע עמוק לנוכח הטבח הנורא באוכלוסיה חסרת מגן בביירות.

הטבח אירע אחרי שהוטל על צה"ל להיכנס למערב־ביירות.

אי־מניעת האסון היה מחדל חמור שיש לתת עליו את הדין.

אנו דורשים:

● התפטרות לאלתר של שר־הביטחון, הנושא באחריות מיניסטריאלית.

● הקמת ועדת־חקירה ממלכתית — שיפוטית לפי חוק ועדות־חקירה שתבדוק ותפרסם עובדות לאשורן. שתיקה לנוכח הטבח הנורא תהפוך המחדל לפשע!

מוסר הידיעה:
פרופ' יוסף הוכברג, אוניברסיטת תל־אביב

● ● ●

צחוק הגורל

חירחור נוסף על הנעשה בלבנון.

ככל שהמילחמה ממשיכה בלבנון, ככל שהעניינים נראים יותר

(המשך בעמוד 24)

לא אסלח לך

לא אסלח לך, על שאילצתני לבחור בין מוות למוות: במבואות צברה ושאתילה, שם נטבחתי כיהודי ונולדתי רובוט.

לא אסלח לך, על שגרמת לי להעלות הרהור נורא, שמא רוצחם של אבי ואמי הוא ששולט בנו גם פה, מקברו.

לא אסלח לך, על שאילצתני להתפרק מנשקי החזק ביותר — הביטחון בצדקתי — שבלעדיה נשאר אך מעט מאוד שראוי להגן עליו.

לא אסלח לך, על שליכלכת כה הרבה מלים נקיות, וכשאתה אומר „שלום", אני מכין נר־זיכרון.

לא אסלח לך, את חתירתך המתמדת להפוך אותנו למעין מוטאציה דבילית של ההיסטוריה היהודית.

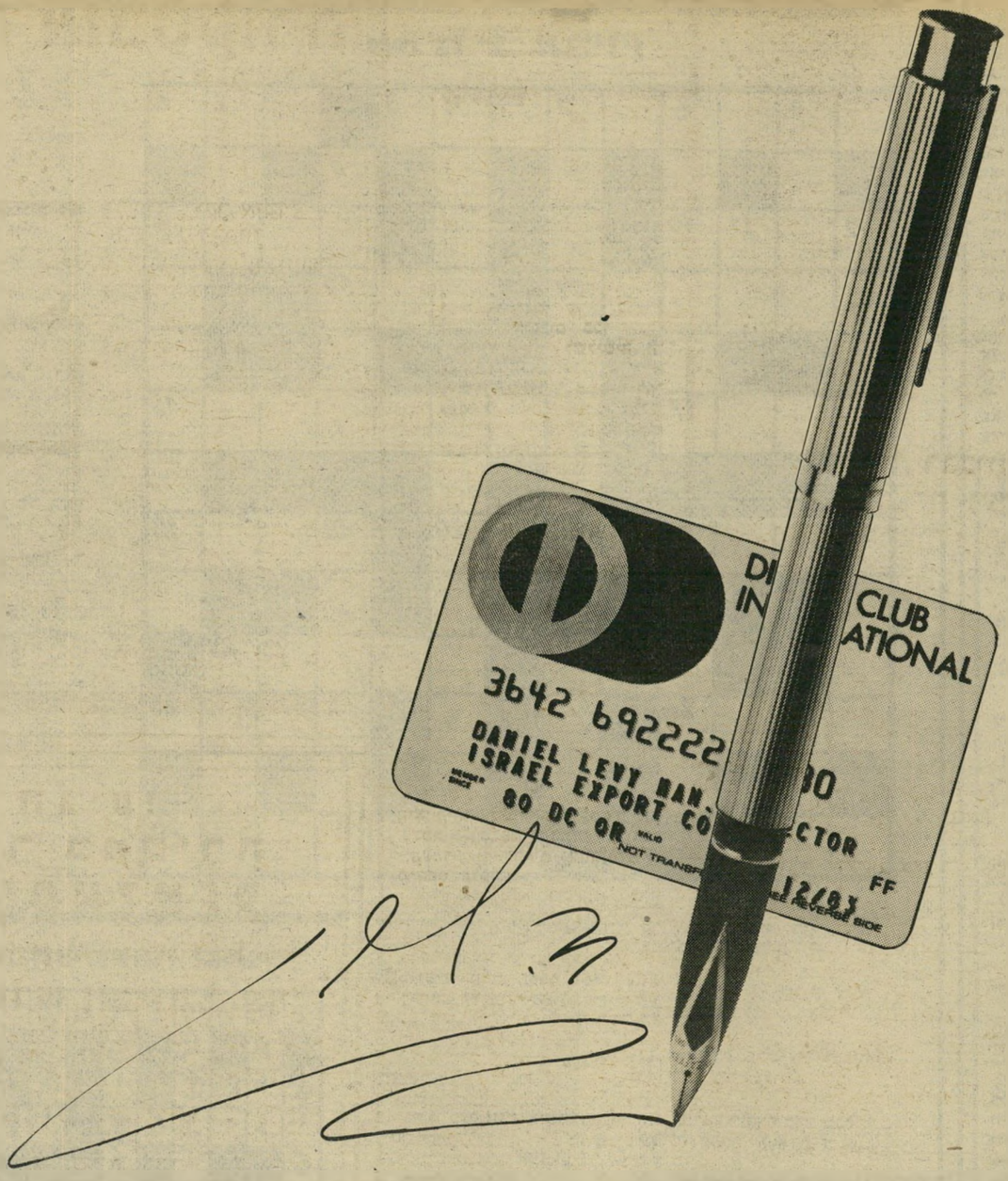
לא אסלח לך, על שגרמת לי שאבכר את הגב הכפוף של אבותי הנרדפים, על הגב הישר־ישר־מדי שלנו כאן.

לא אסלח לך, על שהפכת לי ארץ זו שאהבתי לחגיגה מיפלצתית של טימטום ומוות; במחנות צברה ושאתילה נרצחו אבי ואמי בשנית.

על כל אלה לא אסלח לך; ועל כך, שבאומרך „לא ידענו", גרמת אותי (שהרי אתה הוא דוברי הרשמי) אל תא הזכוכית של ההיסטוריה.

ולא אסלח לך גם על כך שעתה, בימים הנוראים האלה, אילצתני לעבור על מידתי, ולהמליץ על זניחת דרכי־נועם, למען העבר את מלכות הרשעה מן הארץ.

יצחק אוורבוך אורפז, תל־אביב

כרטיס המנהלים של „דיינרס" מעניק לך אשראי גבוה שיש לך בחברה שלך.

לא כל אחד מקבל את כרטיס המנהלים של „דיינרס".
לכרטיס המנהלים של „דיינרס" יתרונות רבים לחברה ולמנהל. הנה כמה מהם:

לחברה שלך:

★ חסכון כספי כפול ע"י מתן אשראי גדול יותר (עד 60 יום בחו"ל) וע"י ביטול הצורך לתת למנהל היוצא לחו"ל מקדמה ע"ח הוצאות.

★ תזרים מזומנים בדולרים לטובת החברה שלך; החיוב נעשה פעם אחת בחודש בלבד בתאריך קבוע (גם עבור הוצאות בחו"ל) ולא באופן מיידי כפי שמקובל.

★ פיקוח על ההוצאות - „דיינרס" שולחת לחברה שלך דו"ח חודשי מסודר כולל העתקי שוברים שחתמת עליהם בחו"ל - שרות בלעדי של דיינרס קלוב.

★ כרטיס המנהלים של „דיינרס" מעניק תקרת אשראי גבוהה יותר מכל כרטיס אחר.

★ פוליסת ביטוח נוסעים לחו"ל בהנחה מיוחדת בשיעור משמעותי.

★ בלעדי. אבד הכרטיס בחו"ל? לאחר ההודעה במשטרה, יכול מיד המנהל לקבל חינם במשרד „דיינרס" הקרוב, כרטיס חדש.

★ „דיינרס" עובדת עם כל הבנקים - החברה שלך קובעת לפי נוחיותה באיזה בנק ובאיזה חשבון יחוייבו הוצאותיה בכרטיס.

לך המנהל:

★ אין צורך לממן את ההוצאות העסקיות בארץ ובחו"ל, „דיינרס" עושה זאת.

★ שירות חרום למזומנים ב־150 ארצות בעולם: 1,000 דולר כל שבועיים.

★ **חינם** - כרטיס אישי של „דיינרס" להוצאות פרטיות.

★ **חינם** - מנהל היוצא לחו"ל מקבל ביטוח טיסה ע"ס 250,000 שקל.

★ **חינם** - „דיינרס" מוציאה רשיון נהיגה בינלאומי למנהלים הנוסעים לחו"ל.

עכשיו, כשאתה יודע מהם היתרונות של „דיינרס", הן לחברה והן למנהלים, כדאי לחשוב אם יש בחברה שלך מנהלים נוספים הראויים לכרטיס המנהלים של „דיינרס".

לבקשתך, נשמח לשלוח אליך את נציגנו והוא ימסור לך את כל הפרטים המעניינים אותך.
טלפן אלינו לדיינרס קלוב, טל. 03-295859.

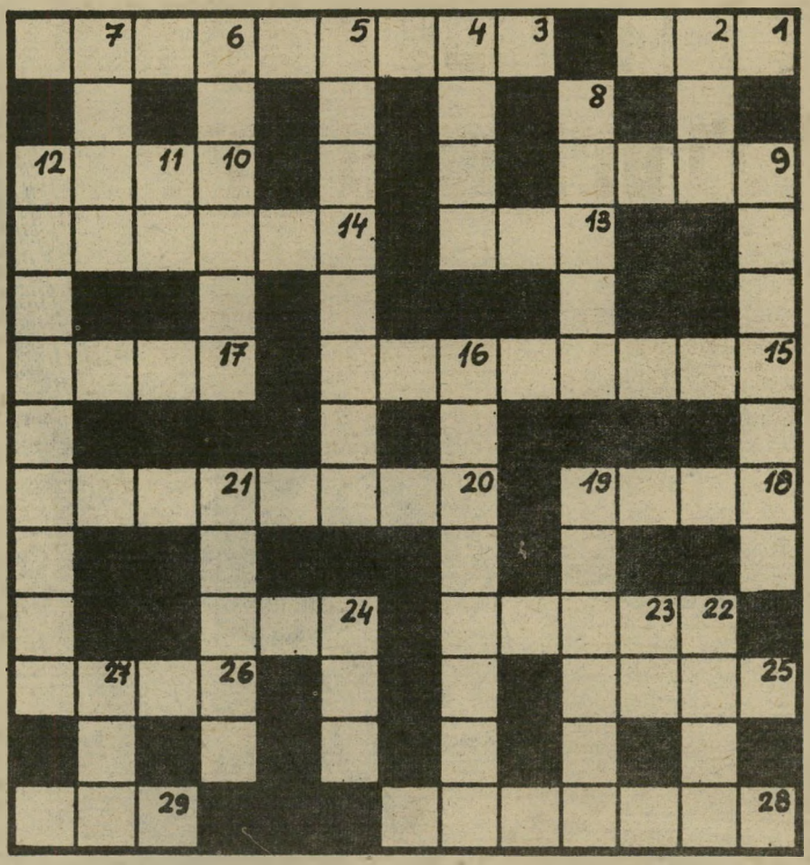
תענוג לשלם ב„דיינרס"

וימר יעקבסון טמיר

תשבצופן

2353

מאת נדיב אבידן

מאוזן:

1. ישוב צפוני בכותרת בעמוד הראשון (3)
3. אולי מרוב פחד, אף פעם לא הציגו את מחזותיו לאור היום (4, 5)
9. גם כשהמים מתחילים לרתוח הוא לא מתרגש (4)
10. בגלל מה שיצא מהכלי, התחלף השלטון (4)
14. מאחר ואינו פזרן הוא יחזור ברגל (3)
14. סבל? פוי! לא נראה שזה יסתיים אי־פעם (3, 3)
15. כשערבי מבקש באנגלית לחדור לקנים, זה שיא הברבריות (8)
17. לא רחוק ממנו על שפת הכנרת (4)
18. בחבור אני כל יכול (ו־סליחה על חוסר הצניעות) (4)
20. שביעות רצון ממה שצמח אצלינו על העצים, הביאה אותו במפתיע (3, 5)
22. נכשל בחגו בשיטה הידועה (5)
24. הורידי ראש לדין (3)
25. בחזון נשמעת השאלה: „עוד פעם תרנגולת?" (4)
26. רק ביום גשום הוא יחזור וישגשג (4)
28. החש באי־סדר בירח.

שהוחלף לפני מספר שבועות (3, 4)

29. על־פי טענת הזמר הפולרי זה המרכז לקפה הפוך (3)

מאונך:

2. נוהג בעקשנות בספר דברים (3)
4. חרטה וכאב (4)
5. קילל כשעיין בספר ידוע (3, 5)
6. סקס אצל התרנגולות זו תרופה בדוקה לשינה (6)
7. אם הדב היה נחשב לזאב... (4)
8. כשיכנים למיטה — בטוח שיגלה אולקוס (5)
9. הזהרו ממנה! אפילו קאסטרו הפסיד את כל רכושו בבורסה הישראלית (7)
11. כבר בן 65 ועדיין עולה בשקט גמור (2)
12. לאכילת מרק עוף וסביון — איזה יופי! (5, 4)
16. כנראה שארכימדס מבסוט לאללה מהחיה האגדתית (8)
19. קרנים יש אבל הבהמה ברחה (6)
21. מרימים כוס משני צדי הראש (5)
22. ניקו שטיחים כמו חמורים (4)
23. בקושי רץ? להיפך! (2)
24. יהודי, שבאמריקה היה יכול להחשב לרב־טבחים (3)
27. אסף מידע בחג (3)

פתרון תשבצופן 2351

מכתבים

(המשך מעמוד 22)

ויותר מסובכים, בגלל הדיווחים השונים בעיתונים, בהודעות של קול לבנון, של דובר צה"ל ושל מקורות אחרים מכל העולם, בגלל הסתירות הפנימיות, השקרים, הדעות השונות והמשונות בעד ונגד בישראל — בשל הסבח הנוראי אשר ערכו הפלאנגות בפלסטינים („למה לא? — אמר לי איזה אידיוט משלנו — „וכששחטו אותנו מישהו הגיב?") אז אני באמת מודה באשמה: מזמן הפסקתי להבין לא רק את הגויים, אלא את פרצופנו אנו.

בכל האי־סדר הנוראי הזה אני מהרהרת, שאולי בשל המצב האבסורדי והנורא שנוצר — שבוודאי שליטי ישראל לא חלמו על כך ובוודאי שלא התכוונו לכך — שאולי נפתחת אופציה דרך לימדינה פלסטינית על אפם וחמתם של השוללים אותה. ואם יש, כמו שנדמה לי, פריצת דרך לכך, אני פשוט אשפשף את ידי בהנאה. למרות כל הסבל שעבר באיזור, אשמח שסוף תהיה לפלסטינים מדינה, ודווקא בעזרת הטרויקה בגין־שרון־רפול. איזה צחוק הגורל! רק חבל שזה צחוק אכזרי ומר כל־כך.

לידיה דומניבסקי, תל־אביב

● ● ●

באין מבין בעת הזה

„חצדיק אבד ואין איש שם על לב ואנשי חסד נאספים באין מבין כי מפני הרעה נאסף הצדיק"
ישעיה נז, א

מי יבין בעת הזאת?!
המשכיל והלא־משכיל ידמו.
צדיקים אובדים בצדקתם
ורשעים אובדים ברשעתם
בגלל הרעה הגדולה.

הופכים אנו בעל־כרחנו
למלכות של פגרים־מתים,
ומפני הרעה
נאספים צדיקים־
על־לא־עוול: חיילים.

חשתיקה יפה
והדבור איום כחורבן.
מי מוכן
לעוד קרבן
בעת הזאת?

כל יודעי־הספרים
חתומים בשתיקה
והמלים כמהות
למות בנשיקה
בעת הזאת,

כי אין מבין
בעת הזאת
בה אנשים
ובניינים
מרבים לבכות.

זמיר בן־דויד

להיות בסדר

על החלום הישראלי של יפי־הנפש.

אל מכוערי־הנפש אל לנו לפנות. הלא ליבם ומעשיהם שווים. אני מגנה את יפה־הנפש, שכן הוא היחידי היכול לעזור היום — אם רק יצעד מעבר לחלום הישראלי, שהוא „להיות בסדר".

מאז תחילת המילחמה, את הדברים הנוראיים ביותר שמעתי מפי יפי־הנפש, בנוסח: „אני נגד המילחמה והיא אינה מוסרית בעיניי, אך אעשה הכל כדי להשתתף בעמוד 26)

תן טרמפ לחייל

המכון הישראלי לספרות נשים קוסמטיקה ופדיקור

קורסים בספרות נשים - קוסמטיקה - פדיקור מניקור
תוצאות שער בחשמל (אפילציה)
* סלון ומכון יופי
תסרוקות, תספורות, החלקות, סלסול, צביעה, פסים, טיפול פנים, איפור, הוצאת שיער בשעווה
* מגוון גדול *
* מחירים עממיים - שרות מעולה *
תל־אביב יהודת 4 ליד דיזנגוף 190 226066 229388
רמת־גן הרצל 86 מול בנין אואזיס "סלון אוה"

העסק הנבחר 1982

גן־הברושים

5 חדרים, 2 מפלסים ו-7 דונם גן

רק $75000

+דירת נופש חינם לכל החיים

בלבה של שכונת היוקרה בראשון־לציון — שכונת אברמוביץ, הולך וצומח פרוייקט מגורים חדשני ומרהיב של אברהם גינדי. "גן־הבחשים". 5 חדרים, 2 מפלסים, שבעה דונם גן. בשכונה המעניקה שרותים ציבוריים וקהילתיים מעולים, מרכז מסחרי וקירבה אל הכביש לת"א עומד הבית הבא שלך. הוא נבנה על פי הסטנדרטים הגבוהים ביותר, משקיף למרחבי "גן־הבחשים" וטובל במשטחי דשא, עצים ופינות חמד המשתרעים על פני 7 דונם. מראה עוצר נשימה. בוא אל הלב היחק של ראשון־לציון — אל גבעת "גן־הבחשים".

מה תקבל כדייר ב"גן־הברושים"?

- ★ זרמים תת מימיים באמבטיה בשיטת הג'אקוזי.
- ★ טלויזיה במעגל סגור לזיהוי מושלם של אורחיך.
- ★ 3 כיווני אויר לכל דירה.
- ★ דירות דו מפלסיות.
- ★ חדר אחנות.
- ★ 2 חדרי רחצה עם ריצוף קרמיקה.
- ★ ארונות מטבח בסגנון אמריקני (6.80 מטר רץ).
- ★ שיש גרניט איטלקי.
- ★ מרצפות שיש גחלות בסלון (3 חגמאות לבחירה).
- ★ שטיחים מקיר לקיר בחדרי השינה.
- ★ אפשרות 2 כניסות לכל דירה (מתאים לחפא או לבעל מקצוע חופשי).
- ★ לובי מפואר עם חדר מדרגות רחב במיוחד.
- ★ חדר תרבות וספורט הכולל ציוד ומכשירים.
- ★ תאורה דקורטיבית בחוץ.
- ★ מבצע ל-5 דירות מ-$75000 + מעמ

פתוח במוצאי שבת
לקהל המבקרים יהיו משרדינו בראשון לציון פתוחים במוצאי שבת החל מוצאת השבת
בתול המועד יהיו משרדינו פתוחים כרגיל

מבצע דירת נופש חינם, גם על קנית דירה במקומות הבאים:

דירה ללא מתווך
נקבל את דירתכם הישנה במחיר מלא, ההפרש ישולם באמצעות משכנתא והלוואה עד 1,500,000 שקל בתשלומים נוחים. בטחון מלא לכספי הרוכשים.

תל־אביב

- החלה ההרשמה לבנין יוקרתי במיוחד ברח' לסל 22 בבנין בן 8 דירות בלבד. דירות בנות 3½ ו-4 חדרים ודירות עם גג.
- בצפון תל-אביב, אזור ל'. נותרה דירה אחת דו-מפלסית בת 5 חדרים.
- בצפון הסולידי, ברח' חתם סופר 9. דירות דו-מפלסיות בנות 4 חדרים בבנין בן 8 דירות בלבד.

רמת־השרון

- בפרויקט גני השרון, בלב רמת-השרון, דירות פאר בנות 3 ו-3½ חדרים.
- דירות בנות 3 חדרים + גג + חדר על הגג.

נתניה

- בגני ניצה מול הים, דירות יוקרה ברמה בינלאומית בנות 2, 3, ו-4 חדרים, בריכת שחיה פרטית, מגרש טניס בחצר, חניון תת-קרקעי ועוד שכלולים רבים.
- ברח' דיזנגוף 16-18, בבנין יוקרתי במיוחד, דירות בנות 3 ו-4 חדרים הכוללות שכלולים לרוב.
- ברח' ראשון־לציון מס' 3-5. נותרה דירה אחת בת 5 חדרים.

פתח־תקוה

- ברח' קלישר 11, בנין מפואר בן 14 דירות בלבד. נותרו 2 פנטהאוזים בלבד.
- ברח' דגל ראובן, 3 חדרים + גג + חדר על הגג ו-4½ חדרים + גג + חדר על הגג ושכלולים לרוב.
- ברח' כץ, החלה ההרשמה ל-2 בנינים בני 9 דירות בלבד. דירות משוכללות דו-מפלסיות בנות 4 חדרים.

ראשון־לציון

- דירות בנות 3½ חדרים במרכז השקט
- דירות בנות 4 חדרים במערב העיר (גם לכניסה מיידית).
- פנטהאוז — לכניסה מיידית במחיר הזדמנותי של 89.000 $ כולל מע"מ ופיתוח.

חינם!

טלפן 03-267059 ונשלח אליך בדואר חוברת מהודרת ובה שפע פרטים ותצלומים על פרוייקט היוקרה — "גן הברושים".

אברהם גינדי

תל־אביב	פתח־תקוה	רמת־השרון	נתניה	ראשון־לציון
ככר הסדינה ה' באייר 10	חיים עוזר 28	סוקולוב 84	הרצל 18	הרצל 62

העסק המירותי המערבי 1982

הכניה הכבוה ביותר 1982

1982

אברהם גינדי בונה דירות שאנשים אוהבים

הצרבת נעלמת במהירות הטאמס

אתה מרגיש בה בדרך כלל לאחר הארוחה,
ההרגשה המציקה והמטרידה הזו של צרבת ואז...
טאמס נכנס לפעולה.
טאמס - טבלית קטנה וטעימה הפועלת במהירות מפליאה
תוך מספר שניות תרגיש הקלה. טאמס ונגמר.
לנוחיותך טבליות טאמס בחפיסה אישית קטנה ונוחה לנשיאה.
טאמס ב-2 טעמים: מנטה ופירות.
בדאי תמיד שטאמס יהיה לידך וכשתגיע הצרבת,
היא תעלם במהירות הטאמס.
להשיג בבתי המרקחת.

טאמס... ואין צרבת.

מכחבים

(המשך מעמוד 24)

תתף בה"; או: "...אבל פקודות אני ממלא"; או: "לדבר נגד ה־מילחמה צריך אבל לא כאשר מת־נהלים קרבות"; או: "אם נשאיר את ההסברה בידי אחרים יהיה עוד יותר גרוע, לכן הסברתי ל־חיילים את מה שצריך."

מאז ומתמיד קיים פער בין אמו־נתו של אדם ובין יכולתו לעמוד מאחריה במעשים, ולשלם את ה־מחיר. זה דורש יותר העזה. אבל הישראלי היפה הוא היחידי הגאה בכך. הוא היחידי המתגאה בכך שבגרותו המוסרית מגעת רק עד לביצוע פקודות, כאילו אין מוסר יותר גבוה מאשר ביצוע פקודות, גם כאשר הן נפשעות (גם לנאצים לא היה) כל זאת בשל החלום ה־ישראלי העליון של "להיות בסדר" — עם המימסד החברתי־פוליטי, עם הרוב הגדול, עם המימסד המח־שבתי.

בצדק קלטו אנשי הימין את אלה הדואגים רק למראה נפשותיהם ו־לא למעשיהם ולתוצאותיהם, ו־לכן כינום "יפי־נפש".

את אלי גבע ואת הפרופסור ליי־בוביץ איש לא יכנה יפי־נפש; או שיסכימו איתם או שישנאום. כי הם עומדים באומץ מאחרי יפי נפשם, ודואגים גם למעשים ול־תוצאותיהם.

מתי הם יפסיקו לשחק את יפי־הנפש ויגידו "די!" מתי יבינו ש־ציות לפקודות הנפשעות בעיניהם, נפשע יותר מאשר חיוב המיל־חמה? האם רק אחרי שיקבלו את האישור מלמעלה, מראשי הלי־כוד־המערך? מתי יפעלו על פי אחריות עצמם למוסרם, ולא יש־ליכו את האחריות על נותני הפ־קודות?

דינה בלכמן, יפו

● ● ●

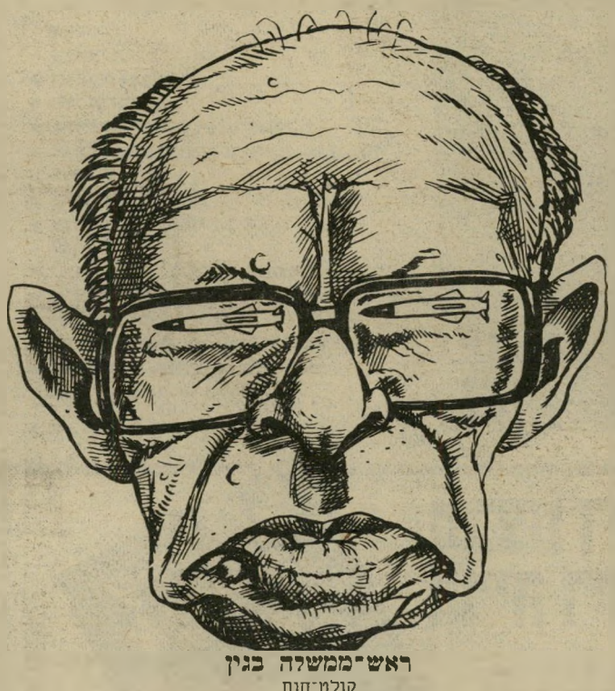
בחירות אחר המבול

מר בגין אינו רואה כל סיבה לוותר על נוכחותם של המוני בית ישראל ב־כיכרות.

בצדק. שהרי אין פסול בכך ש־בגין הוא נואם מצויין ואיש דרא־מה מעולה, והעובדה כי כוחו של פרס במשיכת עגבניות גרידא — אין בה כדי לשלול מבגין את זכו־תו להפגין את כישוריו כקולט חום ואנרגיה. זכותו של בגין ל־הקהיל רבבות ולבצע בם מעשה מגונה, עולה בקנה אחד עם חופש הדיבור ועם זכות ציבור לדעת את מנהיגו. זכותו, ואולי גם חובתו, משום מעלליו, להביא באופן בלתי־אמצעי לשיחרור האנרגיה הטמונה בעם מתוסכל זה, שזה כבר שנה לא כל־כך תמימה נותר בלא פור־קן.

אולם תמה אני על שאיש יקר ולוחם חירות אמיץ כראש־ממשל־תנו הנפלא, מוכן לדחות את המע־רכה הגורלית על עתיד ארץ יש־ראל עד לעונת ההופעות הבאה — אחרי הגשמים: הן לא יאה לאיש ההדר שינחוהו שיקוליו הצרים של שחקן מתפנק, שאינו מוכן לוותר על תשואות הקהל.

גם איני מבין מדוע צריך ראש־הממשלה להקהיל את העם ב־כיכרות כאשר העם בכיסו — כפי שהוא מצהיר ומתרברב השכם ו־הערב, בלא להחטיא את האמת. נראה לכן שהעיקר — בכיכר: מר בגין הנאצל אינו זקוק לבחירות על מנת לעשות כרצונו. מר בגין הנאצל אינו זקוק לכיכרות כדי לזכות בבחירות. גם אינו זקוק ל־כיכרות לשם אהבת ארץ־ישראל. מר בגין זקוק לכיכרות לשם אהבת עצמו, כי מר בגין יכול לבוא לידי סיפוק רק בחוצות.

ראש־ממשלה בגין
קולט־חום

ומדוע? כי מי שלא ראה אחוות ויקידת הכיכר, לא חזה בשידול קטין ותם לטומאה מעולם.

גד קיבץ, ירושלים

● ● ●

מה קורא בטלוויזיה?

הקורא דורש.

כצרכן המשלם את אגרת־הט־לוויזיה (בזמן), הייתי רוצה לדעת אם מוגזם שאדרוש:

● שהתוכניות ישודרו בזמן, כפי שמפורסם בעיתונות וכפי ש־נהוג ביתר המדינות.

● שתהיינה פחות תקלות ב־שידורים. האם יתכן שאתם, ב־כוונה תחילה, רוצים לשקף את האווירה השוררת בבירוקרטיה ה־ישראלית?

יתכן גם שאתם מעוניינים ש־הצופה יעבור לתחנת ירדן, כי שם הממשלה הישראלית פחות מות־קפת בשידורים.

אנא, תשרתו את צרכני הטל־וויזיה הישראלית, ותקנו את הנושא.

רקפ הלינגר, תל־אביב

בחורף משמינים ומאבדים כושר גופני.

הרשמי בעוד מועד לקורס להתעמלות שיהפוך אותך לבריאה וגמישה. תחזקי שרירים ותקבלי יציבה טובה.

מורה מעולה ואווירה אדיבה.

אולפן לאה פלטשר

רח' אבן גבירול 50, ת"א, טל. 267682

תן טרמפ לחייל

בעיות ולבטים בחיי המין

מאת

ד"ר מרדכי זידמן

הוצאת רשפים

קבלת מודעות לכל העיתונים

במחירי הנגדה

- שדות ת.ד
- ללא חשלום
- מכבדים
- כרעיסי אשראי

פרסום אידיאל

אם בירוק 50

טל: 227117

קורסים לקצרנות

עברית ו/או אנגלית * בוקר וערב

תוך זמן קצר ובהצלחה מובטחת! קורס חדש ב־12.10.82

ת"א: אולפן גרג (כר־קסא), רח' וייצמן 22, טל. 03-441662

חיפה: "במעלה", שמריהו לוי 30, טל. 04-664922

באיזורים אחרים — לפי פניה לכתובת תנ"ל בתל־אביב.

ישראכרט-מספר 1

להיות כרטיס אשראי מספר 1
במשאלי דעת הקהל בישראל.
פירושו-להעניק לך את השירות
הטוב.היעיל והמשתלם ביותר.

משתלם לשלם ב-
ישראכרט

• בנק הפועלים בע"מ • בנק המזרחי המאוחד בע"מ • הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ • בנק קונטיננטל לישראל בע"מ • בנק מסד בע"מ • בנק הבריה לישראל בע"מ • בנק יהב לעובדי מדינה בע"מ
• בנק אמריקאי ישראלי בע"מ • בנק אוצר החייל בע"מ • בנק פועלי אגודת ישראל בע"מ • בנק צפון אמריקה בע"מ • בנק לדיסקונט ולטיפוח בע"מ • בנק עין זד בע"מ

מרים בנימיני

מזל החודש: מאזניים

לבגין ושרון יביאו החודשים הקרובים שנוי מעניין

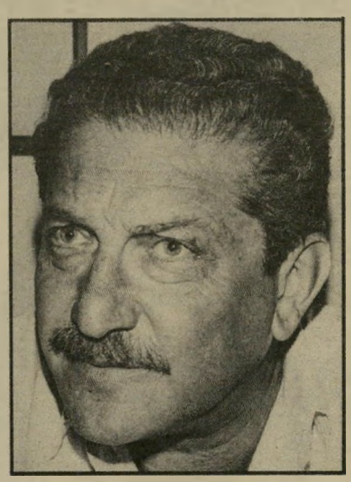
בתקופה זו, כשהשמש במאזניים וה־ימים נשקלים ונמדדים בהתאם למזל החודש, כדאי לבדוק פעם נוספת מה קורה בממות של אותם העשויים לתפוס מקום חשוב ומרכזי בעתיד.

שני האנשים שהעסיקו את כולנו בזמן האחרון הם אריאל שרון ומנחם בגין.

שרון נולד במזל דגים. ממת הלידה שלו יוצרת קשר לא קל עם ממת המדי־נה. האיש שממת לידתו מצביעה על הצלחה מסחררת, אינו מצליח להתגבר על עקב אכילס, הנמצא בממתו. בכתבות קודמות הוזכר הקשר בין מיקומו של כוכב מרס (כוכב המילחמות) של המדי־נה, עם כוכב נפטון (שליט מזל דגים), בממת הלידה של שרון. מאחר ששניהם נמצאים באותו מקום (מעלה 28 ב־אריה), הדבר יוצר קשר גורלי בין שרון ומדינת ישראל.

אלא שכאן נוצרת בעיה: כוכב נפטון, מטבעו לערפל, למוסס, לזייף ולטשטש כל דבר. לכן כל מה שקשור בשרון וב־מילחמותיה של ישראל, הופך לחיות בלתי־ברור ומרגיז. עם ישראל במזל שור, אוהב שכל דבר יהיה ברור, מובן ומוכח.

בממת לידתו של שרון, נראה כי הוא נקלע למצב מאד לא נוח, מאז שכוכב מרקורי נמצא בחילוף אחורי, כפי שהוא מופיע ביום לידתו. בסביבות ה־15 באוק־טובר הוא שוב יימצא במצב קשה, ויצ־טרך לגייס כוחות מחודשים כדי להת־גבר על הקשיים המצפים לו גם לאחר

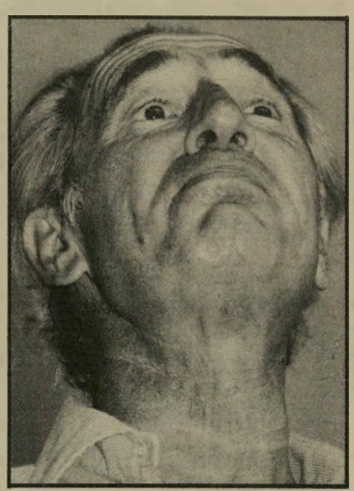
עזר וייצמן
הזדמנויות

מכן, לקראת חודש דצמבר 1982. אחת הבעיות היא תדמיתו כשקרן בעיני הצי־בור — אך לכך, כיידוע, אין צורך באס־טרולוגיה.

ממת הלידה של מנחם בגין נראית חזקה ובטוחה ומצב הכוכבים אינו מראה קשיים שלא יוכל להתגבר עליהם. אולם לקראת סוף נובמבר 1982 עלול להיווצר מצב פחות נוח עבורו. כוכב שבתאי יעזוב את מזל מאזניים וייכנס למזל עק־רב. בממת הלידה של בגין נראה, כי מצב חדש זה עלול לפגוע בו ולהחלישו. בממת הלידה שלו נמצא כוכב אוראנוס בת־חילת מזל דלי (מעלה רביעית). כשכוכב שבתאי יהיה בעקרב, הוא יצור זווית קשה עם כוכב אוראנוס. מצב זה עלול לגרום לבגין קשיים פיתאומיים, שהפעם לא בטוח כי יוכל לצאת מהם בקלות, כפי שהורגל לכך בשנים האחרונות.

מה קורה במחנה חנגדי?

בממת הלידה של שמעון פרס נמצא

שמעון פרס
כבלים

ממת הלידה של שרון יוצרת קשר לא קל עם ממת הלידה של המדינה. הבעיה העיקרית - חדמית של שקרן

כוכב שבתאי במזל מאזניים. כידוע, שוהה כוכב זה בערך כשנתיים במזל מאזניים ואינו מאפשר לשמעון פרס להגשים את רצונותיו ושאיפותיו. מאחר שכוכב זה מגביל וכובל, הוא מתהלך בהרגשה ש־כובלים את ידיו ואת רגליו. כמה שלא ינסה להשתחרר מכבלים אלה — הוא אינו מצליח.

ב־22 בספטמבר נראה היה שיוכל סוף־סוף להצליח, אך מצב הכוכבים עדיין לא איפשר לו להתקדם.

בדצמבר, כששבתאי ייכנס למזל עקרב, הוא ירגיש שנפתחות לפניו אפשרויות חדשות. הוא יוכל לתכנן ולפעול במרץ מחודש, כדי לקדם את שאיפותיו.

אך המצב אינו כל־כך פשוט, כפי שהוא נראה. אל לנו לשכוח ששמעון פרס נמצא במזל אריה, וכוכב סטורן ייצור היבט קשה לשמש בממת־הלידה שלו. האם יוכל להם, לכוכבים, במצב המוזר שהם יוצ־רים עבורו? תשובה חד־משמעית אינה יכולה להינתן במיקרה זה. אין ברירה אלא להמתין ולראות מה ילד יום, או להסיק מסקנות מעברו האסטרולוגי, ה־מראה על כישלונות חוזרים ונשנים.

אך פה כדאי להוסיף שקיימת מחזו־ריות במהלך הכוכבים, אולם היא אף פעם לא חוזרת על עצמה בצורה מדו־ייקת, ולכן אין אפשרות מוחלטת למצוא את אשר יקרה בעתידו.

בממת־הלידה של יצחק רבין נמצא כוכב שבתאי ב...מזל מאזניים. אם כן, גם הוא שייך לאלה שנוטרלו בשנתיים האחרונות. כוכב שבתאי, המסמל קור וחגבלות, „הקפיא" אותו, ולא איפשר

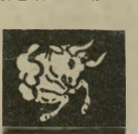
(המשך בעמוד 48)

מתכננים נסיעות וטיולים בזמן הקרוב, אך עיכובים בלתי־צפויים עלולים לשבש או לעכב את התוכ־ניות. יש להשגיח ב־מיוחד על הבריאות השבוע, ולא להרבות במאמצים, בצורה זו תוכלו למנוע מעצמכם סבל. הנטיה לכאבי־ראש מתגברת כעת, ו־טוב להילחם בכך עוד לפני שזה יופיע. אי־הבנות עם בני־הזוג יתוקנו בקרוב. מצב הכוכבים מראה ש־בני־הזוג רוצים בקשרים קרובים אתכם.

* * *

עניינים כספיים מטרידים אתכם מאוד לאחרונה. אם הרשיתם לעצמכם להוציא כספים ללא חשבון, ית־ברר שאי־אפשר להמ־שיך בדרך זו. המצב הולך ומחמיר וכדאי לחסוך במידת האפשר. אל תנסו להתחמק מ־העבודה המוטלת עלי־כם — השכר שתקבלו יפצה אתכם על המאמץ הרב שאתם משקיעים בתקופה זו. נסיעה קצ־רה צפויה השבוע, וזו אמורה לשפר את מצב הרוח ולהפגישכם עם מכרים חדשים.

* * *

הפופולריות שלכם בעליה: אנשים מעוני־יינים בקיבתכם, ואתם מרגישים שיותר טוב לכם לבלות בחוץ מאשר לשבת בבית. חישיבה בבית עלולה להביא אתכם למצב מדכא. חשוב מאוד לפתח קשרים עם אנ־שים רבים ושונים ב־תקופה זו. ביומיים ה־ראשונים של השבוע, אתם עשויים לזכות בכל מיני הגרלות, אולם הזכיות אינן גדולות. אחרי יומיים אל תמשיכו לסכן את כספכם ואת זכויותיכם.

המתיחות שהורגשה לאחרונה בביתכם עדיין לא חלפה, יתכן שבימיים הראשונים של השבוע תרגישו צורך להימנע מלהתערב במתרחש. אחר כך תר־גישו שהאווירה בבית נעשית יותר קלה. שי־חות משותפות עם בני־זוג או עם הורים, עשו־יות להכהיר אי־הבנות רבות שהיו לאחרונה. עדיין מורגשת התופעה המוזרה של אביזרים בבית שמתקלקלים, מסיבה לא מובנת. אל תתרגשו מכך: התופעה תפסק בקרוב.

* * *

גישה חדשה לחיים מתפתחת בימים אלה. הדרך שהיתה ברורה קודם לכן נראית מוטעה, ואתם חשים צורך לבצע שי־נוי כלשהו בחייכם. כדאי להתייעץ עם ידידים קרובים, שבהם אתם נותנים אמון. יתכן שתיאלצו להת־נתק מאנשים שעימם הייתם קשורים זמן ממושך, אולם ניתוק זה יביא אתכם להת־קדמות רצויה, ולהרגשה הרבה יותר טובה. כדאי לשנות את מקום המגורים.

* * *

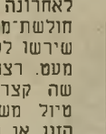
הצעה מושכת תושמע באוזניכם השבוע — זו קשורה לקידום במקום העבודה. יווצר הרושם שמעריכים את־כם ואת השיגיכם. ב־עיקר בגלל ההבטחות לתוספת שכר. אולם רצוי לא לשמוח לפני־הזמן: בתוך שלושה ימים אתם עלולים ל־התבשר שהתקצה לא היתה רצינית דיה. לכן היו זהירים במתן תשו־בה לכל הצעה שהיא.

בעיות כספיות עדיין ממשיכות להטרידכם, כרגע לא מוצאים דרך לצאת מהמצב.

תוכניות להמשך לימודים מעסיקות את־כם בימים אלה. למעשה, יתברר שלא היה צורך לדאוג, מ־כיוון שבכל מקום מוכנים לבוא לעזרתכם ולהתחשב בכם יותר מאשר בתלמידים אח־רים. בהמשך השבוע צפוי ביקור מיוחד ו־ממושך, הקשור בעניי־נים רומנטיים. אם אינכם מעלים בדעתכם מי הוא העומד להפ־תיעכם, נסו להיזכר מי ממכריכם שוהה בחו"ל. רצוי לא לחתום על חוזים חדשים.

* * *

הימים רביעי וחמישי עלולים להיות קשים במיוחד. מצב־הרוח כל־כך ירוד, שיתכן כי תגיעו עד הרגשת יאוש. אך המצב לא עד כדי כך קשה. למרות שעקרבים מביטים ב־דרך־כלל בצורה ריא־לית על החיים, הפעם הם מתעלמים מהמצי־אות ועסוקים יותר מדי בהסתכלות פנימה, ל־תוך עצמם. בסוף ה־שבוע אתם עשויים לקבל מיכתב משמח מחו"ל, וזה יגרום לשיפור במצב־הרוח. אל תרבו בטיולים.

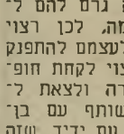

* * *

קשתים מרגישים עצמם מלאי מרץ ו־שימחת־חיים בתקופה זו, מתכננים ויוז־מים תוכניות חדשות עם ידידים ומכרים ש־זה מקרוב הכירו. אנשי־עסקים חייבים להיד־הר מהשקעות גדולות ומפתיחה של עסק חדש. כדאי לדחות כל־זאת בשבוע וחצי ב־ערך. ביחסים רומנטיים צפויות מריבות פית־אומיות, בגלל תשובות

חסרות־טאקט ונמהרות רצוי לוותר לבן־הזוג וללכת לקראתו, ולעודדו במעשיו.

השבוע מתחיל בהרגשה יותר טובה. אלה העוסקים בספורט, ינחלו הצלחות ויוסי־פו לעצמם מעריצים ואוהדים חדשים. אח־רים יוכלו לשפר את יחסיהם עם עמיתים במקום העבודה. קש־רים חברתיים חדשים עומדים בפתח, ואלה עתידים לגרום לשינו־יים מובהקים תוך חודש עד חודשיים. שיחות גלויות עם בני־הזוג יביאו להבנה מחודשת, ואי־השקט שאיפיין את הזמן האחרון ילך וייעלם.

* * *

בעיות כספיות מטרידות אתכם, וביחוד ענייני כספים הקשורים לבני־משפחה אח־רים. סיכסוכים עם קרובי־משפחה צפויים גם הם על רקע כספי, או על בעיות הקשורות בירושות. נחמה תוכלו למצוא בחיבורים חד־שים או בשטח לימודים יוצא־דופן. הילדים ינ־עימו את זמנכם ויוסיפו לגאוותכם. בענייני־ברי־אות אל לכם לדאוג, כל שעליכם לעשות הוא, לנוח כמה ימים ולהתרחק מעט מכל הבעיות הלוחצות.

חל'פת מ'כתבים ב'ן מ'מחה לנשק וב'ן מ'נחם בג'ן

על השימוש באש בגדה והסבח במחנות־הפל'טים בב'ירות

לירות בדי להרוג?

מיכאל („מייק") פלשקס הוא דמות ישראלית. הוא נמנה עם ותיקי ההתנחלות. עם קום המדינה היה מפקד המישטרה בנמל־יפו. לאחר מכן היה מנהל המע־בדה הבאליסטית של מישטרת־ישראל ומומחה לכלי־נשק.

בראשית מאי השנה, כאשר תכפו ה־מיקרים שבהם נורו ונהרגו צעירים וצעי־רות בשטחים המוחזקים מיריות חיילים ושוטרים, במהלך פיזור הפגנות, פנה פלשקס במיכתב נרגש אל ראש־הממשלה, ומחה על כך. כמומחה לנשק, היפנה את תשומת־ליבו של ראש־הממשלה לכך שיש כיום מיגוון רב מאוד של אמצעים לפיזור הפגנות, ללא צורך באש — החל בקליעי־גומי מסוגים שונים, שאין בהם כדי להרוג או אף לפצוע, וכלה בתחזית חומרים כימיים על הכביש, כדי לגרום להחלקת המפגינים, כך שאינם יכולים להתקדם.

על מיכתבו קיבל פלשקס מיכתב ב־יריה זו אינה מבטיחה את חיי הנתקף, לכוון אל הרגלים, כלומר, על מנת שלא להרוג.

אבל עיקר ההבדל: אנחנו נלחמנו ל־מען שיחרור עמנו וארצנו מידי שילטון קולוניאלי ובוגדני, אשר התחייב לסייע בהקמת בית־לאומי לעם היהודי, התכחש להבטחה זו, גמר אומר לחסל אותו בית־לאומי על־ידי השארת היהודים בארץ־ישראל במיעוט, ובשנות השמדה המונית של עמנו באירופה — נעל את שערי ארץ־ישראל וכך, למעשה, גם אם אמת היא כי בריטניה נלחמה בגבורה ובעקש־נות נגד גרמניה הנאצית, שיתף פעולה עם אותו מישטר בהשמדת היהודים. אם לא מיליונים — הרי לפחות מאות אלפי יהודים היו ניצלים, לו היתה הממשלה

ב־10 בו. קראתי את דבריך בתשומת־לב מרובה, לא בלי צער.

מאחר שהנך מקורב, כדבריך, לליברלי־זם, הרי יש לראות בך אדם קרוב לליכוד, הדוגל כולו בליברליזם. אף־על־פי־כן, מצאת לנחוץ, בעניין כה עדין, לערוך הש־וואה חסרת כל יסוד:

(א) הבריטים תלו שנים־עשר לוחמים עבריים. במדינת־ישראל לא הוצא להורג אפילו חבלן אחד, שאינו לוחם־חופש, אלא מרצח שפל של אנשים, נשים וילדים, ש־אינו נלחם כלל נגד צבא ומישטרה, אלא מרים ידו תמיד ובמכוון על אוכלוסיה אזרחית.

(ב) הבריטים היגלו 301 לוחמי־מחתרת למחנות ריכוז באפריקה. מדינת־ישראל לא גירשה אלא מיספר עשרות מסיתים, שקראו למעשי־אלימות ולשפיכות־דמים; חלק מן המגורשים אף החזר.

(ג) הבריטים ירו באוכלוסיה אזרחית בקיבוץ, במושב ובעיר, והורו לצבאם פקו־דה: SHOOT TO KILL. קראתי במו עיני את החוברת שהכילה תיאור מפורט כיצד למלא פקודה זו, וכל תוכנה הוא איך לקלוע אל הראש או אל החלק העל־יון של הגוף, כדי שהיריה הראשונה תהרוג. לצבא שלנו ניתנה פקודה אחרת: לא לשם פיזור הפגנות, אלא לשם הגנה על חייו של החייל, לירות באוויר, ואם הבריטית פותחת את שערי ארץ־ישראל לפני היהודים בשש שנות ההשמדה.

אירגון־המרצחים הערבי נלחם נגד ה־עם שהוא הבעלים החוקיים של ארץ זו. עובדה פשוטה והיסטורית זו אינה משתנית כלל ולא תשתנה לעולם, אפילו חיו בארץ זו ערבים במיספר הרבה יותר גדול מזה הקיים בימינו. אותו אירגון־מרצחים שואף להכחיד את מדינתנו ולהשמיד את עמנו או לגרשו מארץ־ישראל. מדיניות זו, מר פלשקס הנכבד, חלה גם עליך ועל בני־ביתך. ממשלת מדינתך מוטלת עליה החו־בה למנוע שואה זו — ואנו נמנע אותה.

אין אנו רוצים לגרש את הערבים או לפגוע בהם. לעיון האוטונומיה הרא כולו שלנו, הוא אנושי ונאה. אנו מוכנים לעשות כל מאמץ כדי להגיע להסכם על הפעלת האוטונומיה. אבל שני דברים לא נרשה בשום תנאי:

(א) הקמת מדינה „פלשתינית" ביהודה, שומרון ועזה. מדינה שהיתה מסכנת את עצם קיומנו, כפי שכל בר־דעת יכול לראות בעין בלתי־מזויינת, על מפת ארץ־ישראל המערבית;

(ב) התפרעויות ופגיעות, אם באוכלו־סיה האזרחית היהודית, אם בתושבים ער־ביים ואם בחיילי ישראל.

מקווה אני כי לאחר שתקרא את דברי תשובתי, תשוב ותשקול אם עליך לצרף את קולך לזה של שלום עכשיו, שריד ומפ"ם.

כליברלי, יש לך חברה טובה יותר ב־ארץ־ישראל.

בכבוד רב ובברכה,

מ. בגין.

תשובתו של פלשקס

על מיכתב זה השיב מייק פלשקס ב־מוצאי ראש־השנה. בינתיים פרצה מיל־חמת־הלבנון, ומיכתבו של פלשקס נכתב, כמובן, תחת רושם חטבח במחנות בייי־רות, שפרטיו נודעו לראשונה בציבור באותו היום.

להלן המיכתב:

מוצאי ראש־השנה.

לכבוד מר בגין, ראש־הממשלה,

ירושלים.

אדוני ראש־הממשלה,

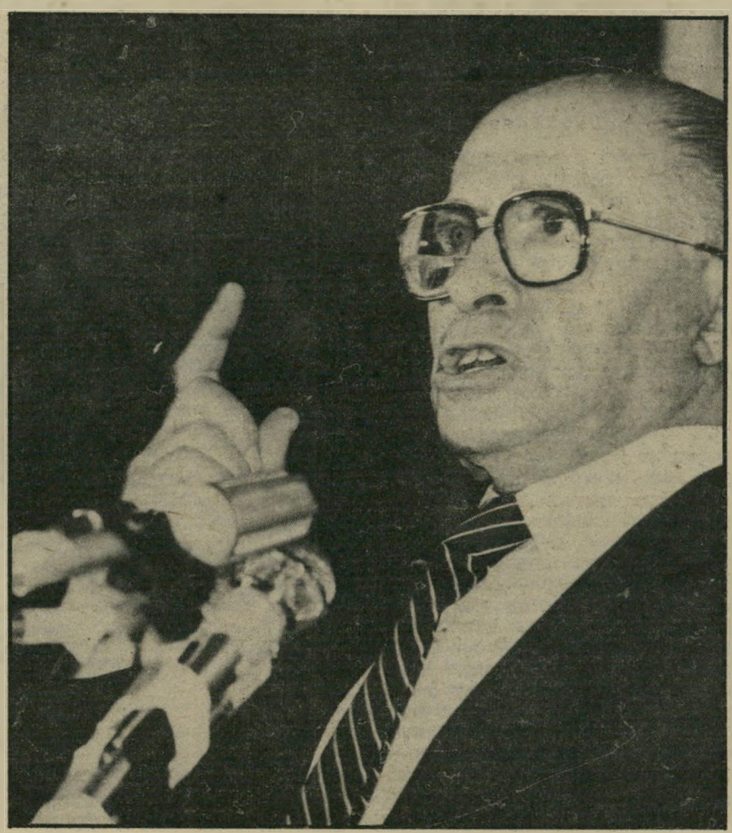
לפני שלושה וחצי חודשים, שבוע לפני פרוץ מילחמת שלום־הגליל כתבת לי מיכ־תב אדיב. כתשובה לפנייתי, שבה ביקש־תיך להפסיק את הריגות הילדים הערביים בשטחים המוחזקים על־ידי צה"ל. במיכ־תבך ניסית לברר לאיזה קבוצה פוליטית אני משתייך, אם כי הודעתי לך, והריני חוזר ומבטיחך, שאיני חבר שום מיפלגה או זרם פוליטי, לא המערך ולא שלום עכשיו, ובחיי לא השתתפתי בהפגנה. ב־שקט ישבתי בבתי־סוהר עבור המדינה־בדרך, ואת טפל העל"ה שלי איני עונד לראווה.

במיכתבך הצעת לי להצטרף לשורות הליכוד, כאדם ליברלי.

קציץ־מישטרה לשעבר פלשקס

„אדם זקוף והגון אינו עוסק בפיליפולים ובהתחמקויות..."

ראש ממשלה בגין

„חברה טובה יותר משלום עכשיו..."

חתימת ראש־הממשלה עצמו. וזו לשונו:

ראש־הממשלה.

ירושלים, ח' בסיוון התשמ"ב, 30 במאי 1982.

לכבוד מר מ. פלשקס,

רמת־גן.

מר פלשקס הנכבד,

הריני מאשר בתודה את קבלת מיכתבך מיום ה־5 במאי 1982, שהגיע ללישכתנו

(המשך מעמוד 29)

כעת אני רואה את התמונות בטלוויזיה, המזכירות אך ורק את התמונות ביד ושם על הטבח בעיירות יהודיות בתחילת ה־שואה, כאשר הנאצים חיסלו מאות גברים ונשים, זקנים וטף במכונות־יריה. גם אז הצבא הגרמני לא השתתף בטבח זה, שהיה כל כולו מלאכתן של יחידות מיוחדות, כאשר הצבא הגרמני, כפי שהאשמת את הקנצלר הגרמני, „רק" שמר מסביב.

והרי לך מיספר „עובדות פשוטות (כדי לצטט את דבריך במיכתבך) והיסטוריות... שלא תשתנינה לעולם":

(א) צבא כובש אחראי לכל המתרחש בשטח כיבושו. כבשנו את מערב ביירות, וכל פעולות הפלאנגות בוצעו בשטח שהיה נתון לשליטת צה"ל.

(ב) הפלאנגות הן למעשה יחידה ש־מעדיף לערוק או לראות את עצמו שותף לרוצחי־ילדים.

והרי כמה הצעות, שאולי באמצעותן ני־תן עוד להציל את אשר נותר להציל:

במקום התחמקות מפוקפקת ובלתי־משכ־נעת מן האחריות, צריכה הממשלה לקבל על עצמה את כל האחריות האיומה למה שקרה. יש לפטר את שר־הביטחון ואת כל הקצונה הבכירה, שבמישרין או בעקיפין נתנה יד לפקדה שאיפשרה את ביצוע הטבח. לכל הפעולות האלה יש לתת פומבי נרחב ביותר, על מנת להראות לכל ה־עולם, וביחוד לאזרחי־ישראל, שהממשלה מודעת לאסון וזוועתה שהתחוללו בשטח שליטתה.

אדם זקוף והגון אינו מתעסק בפילפולים והתחמקויות, שאפילו אינן משכנעות או־תו עצמו, וכל שכן את העולם הרחב. הוא שהרצח בוצע על־ידינו.

רק שינוי מיידי של מדיניות־החוץ־הבי־טחון הישראלית, יכול עוד להציל את ה־מצב. אל נא תתמהמה! המדינה קרובה למילחמת־אחים!

בכבוד רב,
מ. פלשקס.

הערות „העולם הזה"

מן הראוי לנתח את מיכתבו של מנחם בגין גם מבחינת העניין ההיסטורי. כי הוא מעיד על ראייה מעוותת, שכמעט לא־תיאמן. המיכתב מוכיח בעליל כי ראש־הממשלה שוב אינו חי בעולם של מציאות, אלא בעולם דמיוני. דיעותיו לא הותאמו לעובדות — אלא הוא מתאים את העובדות לדיעותיו הקנאיות.

אצ"ל כמה פעמים במתכוון בנשים וביל־דים, כאשר הניח פצצות רבות־עוצמה ב־שווקים הערביים בערים הגדולות. כתוצאה מכך נהרגו מאות אזרחים, בהם נשים ו־ילדים בים.

שלמה בן־יוסף, איש־„בית"ר וראשון ה־יהודים שנתלו על־ידי הבריטים, נתפס אחרי שהתנקש ליד ראש־פינה באוטו־בוס ערבי, שהיה מלא נשים וילדים. רק במיקרה לא נגרם הרג רב.

מעשים אלה לא פסקו כאשר עבר ה־פיקוד לידי בגין, אלא שבמשך זמן־מה ריכז בגין את מילחמת־אצ"ל בבריטים.

בפיצוץ מלון המלך דויד בירושלים נהר־גו כמאה אזרחים, ביניהם נשים רבות. העובדה שלבריטים ניתנה שהות לפנות את הבניין (וגם על כך יש ויכוח) אינה מורידה במאומה את האחריות של בגין

„כל קצין ישראלי הטוען שלא ניצ ממרצחי הפלאנגות לעבור

היות וקיבל הוראה לתת להם לעבור - משתמש בטענת א"יכמן..."

אורגנה, צוידה, הודרכה והנמצאת תחת הפיקוח הישיר והבלתי־ישיר של צה"ל. הם יצאו לפעולה זו בידיעת צה"ל, וצה"ל יכול היה למנוע את יציאתם. נשקם ומדי־הם, הרכב והטנקים שלהם נמסרו, תוחזקו וסופקו על־ידי צה"ל.

(ג) אם לא ידעת את אשר כל צופה־טלוויזיה וקורא־עיתון בישראל יודע, דהיי־נו, שבשיר ג'מייל היה אחראי לרצח המו־ני של נוצרים ומוסלמים בלתי־מזויינים בשנים עברו ושהפלאנגות מורכבות בחל־קם מפשראי־אדם שאינם שונים מהגרועים שבמרצחי אש"ף, עליך מייד לפטר את האחראי על המודיעין שלנו.

(ד) במשפטי־נירנברג ובמישפט אייכ־מן הנאשמים, כאיש אחד, טענו שהם אי־נם אשמים, היות והיו רק קצינים גרמנים ממושמעים שמילאו את הפקודות של מפק־דיהם. כל קצין ישראלי שטוען, שלא מנע ממרצחי הפלאנגות לעבור למחנות־הפ־ליטים, אם כי ידע שיש סיכוי טוב שיבצעו טבח, היות וקיבל הוראה לתת להם לע־בור — משתמש בטענתו של אייכמן. וכל קצין המזדהה עם „מילוי פקודה" מסוג זה מזדהה עם טענתם של נאשמי נירנברג, שבחלקם לא ביצעו אף פעם מעשה־רצח בעצמם.

(ה) שללת מאיתנו את הזכות לטעון שאנו אחיים ומוסריים יותר מאוייבנו ל־עולמים על־ידי הפצצות ביירות ושיתוף־הפעולה עם הפלאנגות. בכל מעשה־זוועה שיבצעו הערבים בעתיד, תמיד יזכירו לנו הבריות שאנו אולי רוצחי ילדים יעילים־יותר, אך לא טובים מהם מבחינה מוס־רית.

(ו) נהרס המוראל של צה"ל. כל בחור בן 19 בצבא חייב כיום לשקול אם הוא לטבח זה, שהרי מי שמניח פצצה לעולם אינו יכול להיות בטוח כי אזהרתו תיש־מע.

אצ"ל, בפקודת בגין, ביצע מעשי־טבח באזרחים בסוף 1947 ובראשית 1948, בין השאר בהנחת פצצה בשער־יפו בירושלים. הפיגוע המפורסם ביותר הוא הטבח ה־המוני שערכו אנשי אצ"ל בדיר־יאסין. אחרי־מעשה התפאר בגין לא פעם, בכתב ובעל־פה, כי תחדות למעשה זה ברחו מן הארץ מאות אלפי ערבים, ובכך התפנה השטח להתנחלות יהודית. לאור עובדות אלה קשה להתייחס באמון מלא לדברי בגין במיכתבו כי „אין אנו רוצים לגרש את הערבים...".

(ג) הסיפור על הוראת הבריטים „לירות על־מנת להרוג" הוא אגדה. בשום הפגנה מן ההפגנות הרבות שנערכו בארץ נגד השילטון הבריטי, ובכלל זה הפגנות שבהן נשרפו מישרדי־שילטון, לא נהרג איש. ואילו בהפגנות בגדה וברצועה, וגם בישר־בים ערביים בישראל, שבהם נורו „יריות באוויר" או „יריות ברגליים", נהרגו עש־רות צעירים וצעירות, ביניהם ילדים.

זהי דוגמה אופיינית לראייתו המעוותת של בגין: לא העובדות קובעות, אלא המילים. לא התוצאות הממשיות של מע־שי החיילים והשוטרים, אלא הפקודות ה־רישמיות שניתנו להם — לכיכול.

(ד) ההגדרה האידיאולוגית של שני ה־צדדים — היהודים ביפי המנדאט והע־רבים כיום — מעוותת עד כדי גיחוך, ו־היא מלמדת יותר על מצבו הנפשי של מנחם בגין מאשר על ההיסטוריה.

„אנחנו נלחמנו למען שיחרור עמנו ו־ארצנו מידי שילטון קולוניאלי ובוגדני," ואילו „אירגון־המרצחים הערבי" נלחם נגד „הבעלים החוקיים של ארץ זו."

הבריטים התייחסו לאנשיו של בגין ב־דיוק כפי שבגין מתייחס אל אנשי אש"ף — כאל אירגון טרוריסטי. בעיני הברי־טים, „הבעלים החוקיים" של הארץ היו הערבים הפלסטיניים, שהיו בה רוב, אך הבריטים לא הכחישו שיש להם התחייבויות לגבי הישוב היהודי, שהובטח לו בהצ־הרת־בלפור „בית לאומי." ואילו בגין מגדיר את היהודים כ„בעלים חוקיים" בלעדיים, ומוכן לתת לערבים „אוטונומיה" מפוקפקת, תחת שילטון ישראלי — דהיינו, פחות מ־„בית לאומי." מובן מאליו שהבריטים לא הפקיעו בסיטונות אדמה יהודית, כדי לייסד התנחלויות בריטיות או ערביות.

אין בגין מעלה על דעתו כי הפלסטי־נים בגדה וברצועה רואים את מאבקם ב־דיוק כפי שבגין ראה את מאבקו: „אנו נלחמים למען שיחרור עמנו וארצנו מידי שילטון קולוניאלי ובוגדני."

אך החלק המחריד ביותר של המיכתב הוא זה ש א י נ ו כלול בו. בגין לא הבטיח להחליף את שיטות־הירי, הגורמות לרצח גברים ונשים, נערים ונערות, ב־שיטות שהן יותר יעילות לדיכוי הפגנות, אך שאין בהן כדי להרוג ולפצוע. הוא התעלם מחלק זה של דיברי פלשקס.

התשובה האמיתית לפלשקס ניתנה על־ידי מנחם בגין ביום הרביעי א ח ר י הטבח במחנות ביירות, כאשר אנשי מיש־מר־גבול פתחו בנצרת בלי כל צורך באש חיה על מפגינים ערביים. אזרחי־ישראל, ופצעו יותר מעשרה. רק בגס לא נהרג איש במעשה ברברי זה.

מודה באשמה ומקבל על עצמו את ה־דין. אדם או אומה כואת יכולים לכבד, אף אם שגו. מי שמודה בכנות באשר עשה, לא יעלילו עליו עלילות־שווא.

אתה, וכמוך מר שרון ורוב הקאבינט שלך, אינכם מבינים את הערבים. מוצאכם אירופי, סבותיכם חיו בעיירה פולנית ופחדו מהקוזקים. מה לכם ולמוח הלבנטיני המ־סובב, לניקמות־דם כיתתיות. אחרי עשרות שנים זו אילו היית מבין לרוחם, היית מבין שלדעתם של פרימיטיבים אלה הנך חייב היום לשלוח את חבריך לרצוח את נכדיו של מר גולומב או לאנוס את אשתו של יוסי שריד. איך תוכל לערוך „סדר" ב־ביב־שופכין זה, אשר בו חולמת כל קבו־צה של כמה מאות איש על היום שבו יו־כלו להרוג, לאנוס, לשדוד ולחסל אנשים חפים־מפשע, שבן־דוד או גיס של אחד מהם השתייך לקבוצה שחברים אחרים שבה הרגו את אחיו של אחד מהנוקמים לפני בצורה האופיינית למצב נפשי מסויים.

הנה כמה מן העיוותים הבולטים ב־יותר:

(א) הבריטים תלו 12 אנשי־מחתרת ע־בריים. איש לא נדון למוות והוצא־להורג במדינת־ישראל.

זה נכון. א ב ל ר ק ע ל פ נ י ה ש ט ח.

הבריטים נהגו במיקרים מסויימים, ביניהם המיקרה המפורסם ביותר: הריגיתו של אברהם („יאיר") שטרן, בעת לכידתו בדרום תל־אביב.

(ב) הבריטים היגלו 301 אנשי־מחתרת ישראליים. ממשלת־ישראל היגלתה מיספר הרבה יותר גדול של אוהדי־אש"ף ותסם אנשים בגדה המערבית וברצועת־עזה, ש־דיעותיהם הפוליטיות לא מצאו חן בעיניה. גורשו לא רק אישי־ציבור כמו פאהד קוואסמה ומוחמד מילחם, ראשי־העיריות של חברון וחלחול, ועשרות רבות של אישים אחרים, אקדמאים ומרצים, אלא גם מאות חשודים שהועמדו לפני הבריירה בין מעצר מינהלי, בלתי־מוגבל בזמן, ובין הגירה מארצם.

(ג) הסיפור כאילו האירגון הצבאי ה־לאומי לא פגע בנשים ובילדים הוא אגדה.

נכון רק שאצ"ל לא פגע במתכון בנשיו ובילדים ב ר י ט י י ם. שום הגבלה כזאת לא הטיל אצ"ל על עצמו לגבי ער־בים — אלא להיפך.

בשנות ה־30 המאוחרות, לפני שהפי־קוד על אצ"ל עבר לידי מנחם בגין, פגע 10 שנים. ולגרועים שבהם אתה מחלק נשק מהור של צה"ל ומלמדם איך לבצע את זממם בצורה יעילה יותר. זה גרוע מ־חטא! זו טיפשות.

אין טעם לנסות לבצע משימה בלתי־אפ־שרית. אנא, נצא מביירות וניתן ל„חכמי־חלם" מושינגטון לעסוק במלאכה הבזויה. הרי הם מבקשים אותך, תן להם לשבור את הראש.

אל תתפטר. תישאר ראש־ממשלה. אתה איש חזק, וכרגע אין לך מחליף. אך תודה בטעות. קבל את שימעון פרס כסגנך בצל־סמכויות רחבות ואת רבין כשר־ביטחון.

נצא מביירות מייד, ומלבנון בהקדם. זה לא „ולונטר", זה ביב־שופכין. אין אנו מנקי־יזבל. עוד מעט יאשימו אותנו

טבח ביירות ב„ניו־יורק טיימס"

„תמונות המזכירות אך ורק את התמונות ביד ושם..."

מושב העסקים הטוב ביותר בדרך לארה"ב.

מחלקת אמבסדור של ט.וו.א- שירות ללא תחרות

אין עוד מחלקת עסקים היכולה להציע לך בדרך לארה"ב נוחות גדולה יותר ושירות טוב יותר מ"מחלקת אמבסדור" של ט.וו.א.

בסגנון המחר

המושבים של מחלקת אמבסדור במטוסי הטריסטר שלנו הם רחבים, נוחים, ומעוצבים למעשה עבור המחלקה הראשונה של העתיד. בטיסה מתל־אביב לפריס יש רק 8 מושבים לרוחב המטוס, ומכיוון שהמושבים מסודרים בצמדים - אתה יושב תמיד במרחק של כסא אחד מן המעבר.

למושב שלנו אין מתחרים

את הדרך מפריס לניו יורק אתה עושה באחד ממטוסי ה-747 שלנו. רק 6 מושבים מרווחים לרוחב המטוס, ושפע של מרווח לרגלים בין השורות. את המושב אפשר להטות בזוית של 45° - יותר מאשר בכל מחלקת עסקים אחרת.

הדרך הקלה ביותר לארה"ב

בנמל התעופה קנדי יש לנו טרמינל בלעדי שלנו, גם לטיסות בינלאומיות וגם לטיסות פנים. סידורי המכס, המטען וההגירה הבלעדיים לנו מאפשרים לך להגיע במהירות ובקלות לניו־יורק או לטיסת המשך כלשהי. ט.וו.א טסה ליותר מ-50 ערים בארה"ב.

למחלקת אמבסדור של ט.וו.א פשוט אין מתחרים.

טוס אתנו ותווכח שזו תהיה הטיסה הטרנסאטלנטית הנוחה ביותר שהיתה לך אי פעם במחלקת עסקים

TWA

יהיה לך טוב אתנו

הטיילת והדיילת

"טיילת", הרברט סמואל 80 ת"א

קודם נגבו מהחוף את הזיפזיף כדי לערבבו במים ובטון ולבנות עיר. אחר־כך, כדי להשכיח מלבנו את האבידה, בנו שורת מלונות שוברי רוח בין הים ובין העיר. אחר כך התחרטו ובנו מזחים כדי לכלוא את החול הרך. שחף הנילוס, הנוסע אלינו בחסדי הגלים, דווקא הצליחו בזה.

רצועת החוף התרחבה וכבר יש מקום להמוני משתזפים לפנק את גופם.

כדי לכפר על הצלחתם, החליטו אבות העיר להרחיב את כביש החוף ולבדח את העיר מחופה באספלט רצועת אספלט רותח. עכשיו אנחנו יכולים לשבת בבתי האוכל שעל הנדה המזרחית של הכביש ולהציץ בים דרך מסך של דלק שרוף. ואם נרצה לרדת הימימה, נדהה כעופות פצועים בין המכוניות הצופרות, ואכשר נתפלש בחול נשוב ונזכור שאין הנאה נקנית אלא ביסורים. מילא, אפילו ככה אפשר לשאוב הנאה מסעודה ב"טיילת". אני יודע שסיירי מסעדות ותיקים זוקפים כעת גבה — "רק עכשיו אתה מגלה את "הטיילת"! המקום הרי פתוח זו השנה השניה ורק עכשיו אתה מגלה אותו!" אוקי, אז אני לא כל כך "אין". לא לעשות מזה עניין.

זה באמת מקום מצוין. ראשית יהא מרווח ונאה. השולחנות מכוסים מפות משובצות והקירות סודים לבן בוהק. בפנים המסעדה יש, אמנם, דלפק ענוד שפיתכננו ראוי להיות מועמד את הקיר בעוון השחתת הטעם הציבורי. אך לרגל סגולותיו האחרות של המקום נניח לזה.

לשולחן הוגשה סלסלה ובה לחם שחור טרי מהיטה מלאה. כמה פרוסות ממנו מרוחות היטב בחמאה. עשויות לשמש תחליף לארוחה מלאה. איזה לחם! אלא שאנחנו לא הסתפקנו בו ותקפנו את התפריט בקיבה מחרחרת.

אכילה
ירון לונדון

פתחנו במרק בצל ובמרק אספרגוס. שניהן היו משופרא דשופרא. ומרק האספרגוס היה הטוב בשניהם. הוא היה מדושן בשמנת. עשיר בנתחי אספרגוס ומנוקד בירוק השמיר. הוא היה חם, מה שהתאים לרוח הים הצחה, והוא רוגע בצלחת עמוקה היה לשמור על חומו. ושטוחה היה לתמרוני הכף בתוכה. מרק הבצל נלקח ממטבחו של אלוף־בצלות. גבינה מיותכת כיסתה את נזליו הסמיכים בשכבה עבה כל־כך, עד שהולך רגל יכול היה לצלוח את הצלחת מנדה לנדה בלי לשקוע.

מנות הביניים היו חסילונים מטוגנים וטריים מאד ברוטב ענבניות, יין, שום, שמיר ופטריות חמות. בצלחת הפטריות החמות מילאו היין והשמנת תפקידים מרכזיים. כאשר היבאו לשולחננו הלוקוס המוקרם והפורל בשקדים כבר היינו שבעים כמעט. אלא שהלוקוס (דג יפש היאה. לדעתי, לליווי נבדל של רטבים) עורר את תאבוננו מחדש והצלחנו לגבור, בלי מאמץ. על תוכנה של קדרת המתכת הלורדת. הטבח במסעדה זו לרוט, כנראה. אחר טעם השמיר. וגם הלוקוס הוקף בחבילון המרענן הזה. לי אין שום בעיה עם שמיר. רק חשבתי שאולי כדאי ליישן מעט ולהשתמש. פה ושם, בצמחי תבלין אחרים שיחופי היום: התיכון משופעים בהם.

הפורל היה מאכזב. דג זה, הגדל בפלגי הרים צוננים, ובארצנו אך ורק במיכליות הדג הוא ירך ועדין מאין כמוהו. לדעתי, אין הוא זקוק אלא לטיגון קל בחמאה וליטעם שקדים מטוגנים שיבזקו עליו. יש, כמובן, דרכי הכנה מתוחכמות יותר. כמו למשל אותו פורל שטרפתי פעם בעיירה הקטנה מונבאר שבגרונדיה. נדמה לי שכבר הזדמן לי לספר על אותו דג שכרסו מולאה בצמחי תבלין ועל גבו נחה מעדנות מחצית הבננה. זה סיפור מגיר־דיר שראוי לספרו מדור לדור, אך נדחה זאת לפעם אחרת ונשוב לפורל שלנו. הפורל דנן נח על מצע של ירקות טריים. זה לא טוב, כי מיץ הירקות מדווה את הדג ומקלקל את טעמו. לכך מזמת לא היו השקדים מטוגנים אלא רכים, והדג נופו לא טוען. אלא, כנראה, נשלח באדים או התייסר בטיפול דומה. מנות הקינוח: עוגת שוקולד חמה עם גלידת ויל שאינה ראויה לא לציון נביר ולא להוקעה. תותים שהיו תותים בתכלית ומין תעוזבת של מוס־שוקולד ובוריה שכדרכם של מעשי שעטנז היתה בשלון קטן. הסלטים מצוינים. רבירי קרב כרגלי מכשפה. מיץ האשכוליות טבעי והיין שימח לב אנוש.

משרו על השירות. טיפוס המלצרית עבת הקרסוליים האומנת את לקוחותיה כאם דאגנית. טיפוס זה הסתלק מן הרוב מקומו התמלאו המסעדות שבאופנה בצעירות רעננות ובצעירים הנראים כצעירות דעננות. זה משובב עיניים. אך תכופות, מעצבן במה שנוגע למצעיותיו של השירות. אכן, חברים שסיפרתי להם על החוויה ב"טיילת" השיבו לי: כן. אבל איזה שירות נורא. אני אומר את הדברים בעד שמיעה. שכן אני זכיתי בשירות מצוין מידיה של אווה (את השם מצאתי על החשבון. לבי לא מלאני לשאול אותה לשמה). אווה היתה יעילה ומנומסת. וחוץ מזה גם נאה מאוד בעורה השזוף ובשדיה הזקופים ששום חזיה לא ריסנה אותם מתחת לכותנת הכותנה הלבנה. באוזניה (שמתי לב גם לאוזניים) היו נעוצים שלושה עגילים שיעיד הקצוץ כשיער עצוב בכלא צבאי היה משוח בשמן ומשוך לאחור. לו זכיתי ללטף את הנבדת. לא הייתי פותח בשיער.

כדאי לך

אבל אתה לא צריך לקרוא את כל הדברים הטובים שכתבו עלינו כדי לדעת שה"טיילת" היא המקום הנחמד ביותר בעולם.

נ.ב. אם לא בעולם אז בארץ
נ.ב. אם לא בארץ אז בת"א
נ.ב. אם לא בת"א אז בטיילת
נ.ב. אם לא ב"טיילת" אז איפה?

הטיילת
THE PROMENADE
רח' הרברט סמואל 80. טל. 656992 ת"א

לחוטאים בכתיבה

לכל המעוניינים שפרי עטם יופיע בספר פרטי או בקובץ...

"ס ע ר" תשמח לקבל מכם:
א. שירים.
ב. חומר לספרי ילדים, ספרי מדע בדיוני, רומאנים, ספרי בישול וכו'.

מהרו ושלחו החומר שברשותכם ל:
"ס ע ר" — הוצאה לאור — שדרות עמנואל 15, ת.ד. 26243 תל־אביב ● המתאימים יוזמנו למערכת

בלונדון מלון Arosfa

מלון מודרני ונעים בבעלות יהודית.
חדרים יפים,
ארוחת בוקר עשירה.
מיקום מצוין במרחק־הליכה מהמרכז התוסס של לונדון.

AROSFA HOTEL
83, GOWER ST. WC1
TEL. 636—2115

PUB 101

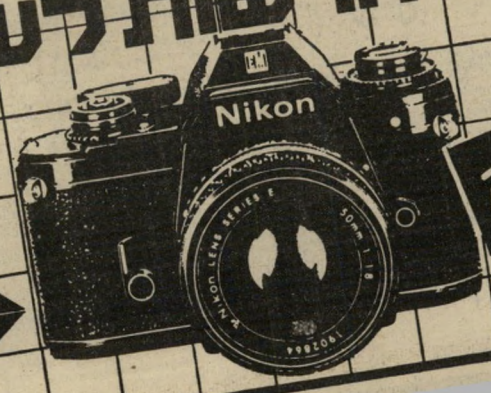

בירה מהחבית
אוירה אינטימית
מאכלים מיוחדים

דיזנגוף 101
ת"א (פסג'הוד)
פתוח ערב ערב מ-17.00

דחוף

כן, אתה יכול להרשות לעצמך Nikon

5 דגמים לבחירתך
להשיג גם משקפות "ניקון"

יבואן:
"הדר" אחד העם 36 ת"א

ADAR הדר

תנופה

לא שמעתי, עזר!

אנא, עזרו לי!
אולי אני חרש. אולי איבדתי לפתע את כושר־השמיעה. אולי לא שמתי לב.
בהתרגשות שאחרי היוודע דבר הטבח במחנות שאתילא וצברה, לא שמעתי את קו־לו של עזר וייצמן.

וייצמן

שמעתי את נשיא־המדי־נה, ששבר את קשר־ה־שתיקה שקשר עם עצמו. שמעתי פרופסורים, מיש־פטנים, עסקנים.
לא שמעתי את עזר וייצמן במשך שבוע שלם. והרי זה לא יתכן. פשוט לא יתכן כי ברגע כזה, כאשר זעקת־המצפון מת־פרצת מליבו של אדם הגון, בלי חשבון ובלי טכסיס, יידום קולו של עזר וייצמן, שר־הביטחון לשעבר, הקול השפוי של הימין היוני.
מה אמרת, עזר?

ההופכות את מילחמת־העם לאיטליז

אחרי פיצוץ מלון המלך דויד כתב נתן אלתרמן את השיר הבא. מכיוון שאינו מופיע בקובץ שיריו של אלתרמן, אני רוצה להביאו כאן, כשירות לציבור.
הנהו במלואו:

אין זה יום הראשית למידרון־העיוועים.
לא רק הוא
בוץ ודם על פנינו התיז.
לא! מכבר יש בינינו ידי־קצבים
ההופכות
את מילחמת־העם לאיטליז.

לא מתמול הן אותה מלבישות־להלל
בביגדי הסילוף, השחיתות, הקלון.
לא מתמול מגנה אותן קול ישראל
של תנועת־המגן —
במיטב המילון.

לא מתמול הוא דורש בהתמד הנחוץ
ובמלוא הרצינות שיידע הקהל
להבדיל בעצמו בין פיצוץ לפיצוץ
בין כדור לכדור,
בין חלל לחלל.

כי באופל הזה (גם את זאת בל נשכח)
הסתבכו והגיעו דברים לידי כך
שעם כל פעולה, בנקוב דם עד היסוד,
מה שואל הקהל:
איזו מירמה היא זאת?...

ומילחמת העם, הבודד בעמים,
שסילוף ומבוכה אפפוה בלא־עת,
נהפכת לשארז'ה שותתת־דמים
אשר אין בה תפקיד של נקי־מני־חטא.

לא ולא! אם תנועת־המגן העברית
לא תקים את כולנו גם יחד — עם רב! —
את הדרך לשמור ממטעה ומשחית
ולמנוע ממנו עיוות ורקב —
היא תחדל לקיים, לקראת יום האחרית
את ציווי אומתה
שתוזעק אלי קרב.

כי גם זה הציווי: לגונן ויהי מה
מחילול
משחיתות,
מפיגיון־בחזה,
על נפשו, על כבודו, על דמותו השלמה
על מקור מחצבתו
של הקרב הלזה.

ולמנוע מכך שבימי עברות,
אם ינחת „ח ש ל ב ה ש נ י" באנרוף,
נצטרך לעמוד אל מול אש, בשורות,
לא למען העם התועה בבלי חוף — —

לא למען אבות ויתומים קרועי־לב,
לא למען תיקוות ישראל ונצחה,
לא! כי אם בשל חבר־בוגדים התוחב
לידה של ציון את גרזן חרציחה.

זו שעה אחרונה. יתעורר תנדחם
וברסן יתפוס. בא מועד אחרון.
אל נפקיר את נפשה של מילחמת־העם
פן נקיץ ואנחנו בקצה המידרון.

התיקווה

אינני אוהב במיוחד את ההימנון הלאומי שלנו.
נדמה לי שהוא נותר כשריד מתקופה אחרת, שהוא שיר גלותי, שאינו משקף את הווי הארץ והאומה החדשה. פעם אף הצעתי בכנסת, רשמית, להחליפו בהימנון אחר. והנה קרה לי משהו.
עמדתי בכיכר־דיזנגוף, בשעה שנערכה שם הפגנה של האמנים שתבעו את חקירת הטבח. שמענו דברים נרגשים מפי אמנים שונים. חבורת בריונים צעקה „בגין! בגין!"
היתה הרגשה שכאן מופיעה ישראל האחרת, המצ־פונית, ההגונה.
העצרת הקטנה הסתיימה בשירת התיקווה. בניגוד להרגלי, הצטרפתי הפעם לשירה. ופיתאום הרגשתי שעיני מתלחלחות.
מדוע? אינני יודע. המילים קיבלו לפתע משמעות אחרת. היה בהן רגש של אמת. התביישתי בעם שלי, וגם התגאיתי בו כאחד. הרגשתי שאני מצוי בחבורה שמרגישה כמוני.
כל עוד בלבב, פנימה.

עגל הברזל

„נוציא את צה"ל מהוויכוח!" דרש שימעון פרס, כאשר נאם על הטבח בביירות.
ואני אומר: להיפך. נכניס את צה"ל לוויכוח. ועוד איך!
רק מי שלא שירת מעולם יום אחד בצה"ל, כמו שימעון פרס, ומי שפוחד פחד־מוות מפני הדמגוגיה של מנחם בגין, שגם הוא לא שירת יום אחד בצה"ל, יכול בכלל להעלות על דעתו כי אפשר „להוציא את צה"ל" מדיון על אשר התרחש במחנות־הפליטים אחרי שצה"ל תפס עמדות סביבם.
יש הרבה מן הצביעות באימרה הזאת. וגם סכנה רבה למדינה ולצה"ל.
צה"ל אינו אליל. צה"ל אינו עומד מעל לוויכוח. צה"ל אינו עגל־הברזל.
צה"ל הוא מוסד, המורכב מבני־אדם. בני־אדם חכמים וטיפשים, טובים ורעים. הרבה אנשים שהם באמצע.
פושע הלובש את מדי צה"ל אינו הופך תוך כדי התלבשות למלאך. ואדם הגון הלובש את מדי־צה"ל אינו הופך על־ידי כך לקלגס. זה וגם זה נשארים בדיוק מה שהיו רגע לפני כן. אך אם יצטרפו ליחידה טובה, שבה שוררת רוח טובה, ושיש בה פיקוד טוב, יש סיכוי סביר שיהיו קצת יותר טובים.
אין לי ספק שבסך־הכל הקצונה של צה"ל עולה מבחינה איכותית ומוסרית על הרמה הממוצעת של ה־מימסד הפוליטי. ככל שאתה מתקרב אל היחידות הקר־ביות, כך אתה מתרשם מעליית הרמה. אני בהחלט מוכן להניח כי צה"ל הוא קצת יותר טוב מאשר אברים אחרים של המדינה. אלי גבע ועמרם מיצנע הם צה"ל. אך גם רפאל איתן.
צה"ל אינו אי בים, ואינו מיבצר מנותק. צה"ל זה אנחנו, בני מישפחותינו, שכנינו. המוטיבציה בצה"ל היא בדרך כלל גבוהה יותר, ועד כה — עד תקופת אריאל שרון — נמשכו לצה"ל בדרך כלל אנשים בעלי רמה סובה יותר.
אבל כל זה יכול רק להתקיים כל עוד צה"ל עומד לביקורת. כל עוד אין קושרים לראשו הילה מזוייפת של קדושה.
לא, צה"ל אינו קדוש! ואם דבק חשד של רבב בצה"ל, יש לחקור אותו. בלי צביעות. בלי רחמים.
ובכל ויכוח על הטבח בביירות — לפני החקירה, בזמן החקירה ואחרי החקירה — יש לבדוק בשבע עיניים מה עשה צה"ל בפרשה זו, החל ברמטכ"ל וכלה באחרון הטוראים שעמד על הגג מול מחנה צברה.
נשאיר־נא את הצביעות לפוליטיקאים נפחדים. צה"ל אינו זקוק לכך. צה"ל גם אינו יכול להרשות זאת לעצמו.
להוציא את צה"ל מהוויכוח? לא, בהחלט לא!

באיזשהו מקום טוב באמצע

חמר

...אז אני בתור שר־החי־נוך־והתרבות מרגיש באיז־שהו מקום שהרוח השתנתה וכדאי לי לזוז באיזשהו מקום לצד היוני, כי באיז־שהו מקום ארץ־ישראל ה־שלמה זה כבר לא סחורה אחרי המילחמה הזאת ו־באיזשהו מקום זה הולך לכיוון ההפוך, זאת אר־מרת זהו עניין ערכי, ש־נוגע באיזשהו מקום למהו־תנו היהודית הייחודית, כלומר באיזשהו מקום אני מריח שהלייכוד עומד לי־פול, ושכאשר זה יקרה אני אהיה באיזשהו מקום טוב באמצע בממשלה הבאה...

הבקשות של אחיינו

עמאד שקור מכפר סח'נין סיפר לי סיפור משעשע מימי המצור של ביירות.
לפני הרבה שנים עבד עמאד במהדורה הערבית של העולם הזה, שהופיעה אז. לאחר מכן יצא מהמדינה והפך עוזרו הבכיר של יאסר ערפאת. פגשתיו ביום שבו חציתי את הקו לביירות המערבית. הוא נכח בראיון שהעניק לי ערפאת. שמעתי אז שהפך ידידו־בנפש ומגינו של אהרון אחיינו. לפני שבועיים פגשתיו שוב באמסטרדאם, והופענו יחד בדיון פומבי על בעיות השלום הישראלי־פלסטיני.
בלילה, כאשר ישבנו בפאב הולנדי ושתינו בירה, סיפר לי את הסיפור הבא:
בתקופת המצור אמר לו אחיינו, באחד הימים, שיש לו שלוש בקשות.
„נשמע את הראשונה," אמר לו עמאד.
„יהיה מה שיהיה, הייתי רוצה להיפגש עם יאסר ערפאת, ולוא גם לכמה דקות בלבד," ביקש אחיינו.
ערפאת לא הסכים לכך, אולי מטעמי ביטחון. „מה הבקשה השניה?" שאל עמאד.
אחיינו אמר לו: „תראה, אני טייס. וזהי הפעם הרא־שונה שאני מרגיש על הקרקע מה זאת הפצצה." (את אותם הדברים בדיוק אמר לי אחיינו כאשר נפגשתי איתו בביירות.) והבקשה: „הייתי רוצה לתרום דם עבור הנפגעים."
עמאד סירב. „מה יגידו בעולם אם ישמעו כי אנחנו לוקחים דם מהשבויים שלנו?"
אחיינו עמד על בקשתו, ואמר שיחתום על הודעה האומרת שהוא תורם דם לפי בקשתו, מבלי שהתבקש לכך. אך עמאד המשיך לסרב. „העולם לא יאמין לזה. יאשימו אותנו," אמר.
והבקשה השלישית?
„יקרה מה שיקרה בשעת הפיגוי שלכם," אמר אחיינו, „אנא, אל תקחו אותי לסוריה!"
כששמע זאת, פרץ עמאד בצחוק. „ברגע זה הצטרפת לפת"ח!" אמר.
(תנועת פת"ח דוגלת בעצמאות פלסטינית, בעיקר מפני „האפוטרופסות" של המישטרים הערביים. הסורים שונאים אותה, והבריח סירבו להתפנות מביירות דרך סוריה.)
כאשר סיפר עמאד על כך בחוג של צמרת אש"ף, הייך אחד האישים המרכזיים ביותר של התנועה ואמר: „הנה, יש משהו משותף בין יאסר ערפאת והטייס ה־ישראלי."

גרמניה: האדומים והירוקים

הבחירות במדינת הסה הפתיעו את רוב הפרשנים, שניבאו תוזחה מובהקת של ציבור הבוחרים בגרמניה לימין. הסוציאל־דמוקרטים החזיקו מעמד, חרף המשבר העמוק במדינה ובמיפלגה. הנוצרים־דמוקרטים (שמרנים) נהדפו, הליברלים הובסו והירוקים זכו בהישג חשוב — 8 אחוזים מכלל הקולות.

נצחון הירוקים, קואליציה של תנועות מחאה בעלות

הלמוט שמידט
לקחי האבטלה בבריטניה ובארצות־הברית

אופי שמאלי־ליברלי, משקף היטב את הלוך־הרוחות בקרב חלקים ניכרים של הנוער הגרמני. העייפות מהמיפ־לגות המימסדיות, הבריחה ממירוץ העכברים שליוה את הנס הכלכלי הגרמני מאז 1950, ומיקוד תשומת־הלב בנושאים פוליטיים מוגדרים ומסויימים, שזכו בעדיפות ראשונה.

חיים טובים. הירוקים בולטים בשתי תפיסות יסוד, המפרידות אותם מהמימסד: זיקה חזקה לאיכות הסביבה, גם על חשבון תיעוש מתוגבר, וההתנגדות לתחנות־כוח גרעיניות. תחת מכנים משותפים אלה נתקבצו קבוצות רבות ומגוונות, שתמכו באותם עיקרי־יסוד, לעיתים ממניעים פוליטיים ואידיאולוגיים שונים לחלוטין. מתגב־דים לפיתוח טכנולוגי־גרעיני מטעמי איכות־הסביבה, משתפים פעולה עם חברים לדיעה שהמניע שלהם הוא פוליטי טהור: שאיפה לשלום עולמי, או עויינות לתכני המעצמות בכלל, ולפוליטיקה של ארצות־הברית בפרט.

עלייתו של רונאלד רגן לשילטון בוושינגטון תרמה רבות לתפיסה האנטי־אמריקאית. המימשל הרפובליקאי נחשב תוקפני, ומגמתו המוצהרת לליברי המילחמה הקרה הרחיקה ידידים רבים. מבחינה זאת השתלבו הירוקים במחאה הכללית של מערב־אירופה נגד המדיניות האמרי־קאית. כאן נמצאת גם נקודת המיפגש שלהם עם האגף השמאלי של המיפלגה הסוציאל־דמוקרטית, הנמצא בתה־ליך של התחזקות מתמדת.

דווקא בהסה בלטה מאוד האיבה בין הירוקים ובין המנהיגות המסורתית של הסוציאל־דמוקרטים. המנהיג המקומי של הס״ד, הולגר ברנר, המייצג את הקו המסורתי הימני של המיפלגה, הוא גם חסיד נלהב של תוכניות פיתוח תעשייתי, כאחד האמצעים המובהקים נגד האבטלה הגוברת בגרמניה. ברנר תומך בגלוי גם בהקמת תחנות־כוח גרעיניות נוספות בהסה. מטבע הדברים, הפך למטרה העיקרית לחיציהם של הירוקים. הוא לא נשאר חייב. בראיון לשבועון דר שפיגל הגדיר ברנר את הירוקים כ„גרועים מנוצרים־דמוקרטים״. הוא טען שנטיית הירוקים לפעילות חוץ־פרלמנטרית מהווה סכנה לדמוקרטיה, ופתח לפאשיזם. „הירוקים לא טרחו ללמוד את הלקח מההיס־טוריה הגרמנית,״ הכריז העסקן ברנר.

שאלה של הישרדות. ההתקפה נגד הירוקים נועדה, בין השאר, לרצות את הבוחרים הסוציאל־דמוקרטיים ממעמד העובדים המבוסס, המתעבים סיסמות שמאלניות ומגלים נטייה גוברת לתמוך בשמרנים. הימין בס״ד מגלה

רגישות גוברת להלכי הרוחות בקרב הציבור הזה, ומימצאי המישאלים מחזקים את המגמה להלחם בירוקים עד חורמה.

השמאל, לעומת זאת, מוצא שפה משותפת עם הירוקים, למרות חילוקי־הדיעות בתחום האידיאולוגי. האיבה לארי־צות־הברית והשאיפה להפגת המתח הבינגושי משותפת הן לתנועות הכלולות בירוקים, והן לאגף השמאלי של המיפלגה הסוציאל־דמוקרטית. כל הגופים האלה מקיימים פעילות פוליטית משותפת, בעיקר בענייני שלום, למורת־רוחם של אנשי הימין בס״ד. בגלוגה זו יש דמיון עצום ליחסים בין מחנה השלום הישראלי ובין מיפלגת העבודה.

הירוקים מגלים נחישות ההלטה שלא להתמסד ולהש־תלב בתנועות הפוליטיות הקיימות. דוברם, לוקאס באקמן, הצהיר באוזני כתב ניו־סטייטסמן, שאין בדעתם להסתפק במאבק קימעוני על תחנת־כוח גרעינית זו או אחרת: „מדובר בעייה קיומית בסיסית של עצם ההשרדות של אירופה. על השאלה אם ניתן להתקיים רק בעזרת כוח גרעיני, או להיפך, האם הכוח הגרעיני מאיים על עצם הקיום — אין כל פשרה.״

סוציולוגים, שניבאו ניצחון לימין בשל השינויים המעמדיים בגרמניה, כמו התברגנותו של מעמד העובדים, נשארו עם שוקת מדעית שבורה. משקיפים אירופיים סבורים, שהצלחתו היחסית של השמאל המימסדי והחוץ־פרלמנטרי נובעת מניסיונן של מדינות אחרות. העובדה שבריטניה וארצות־הברית ניסו מדיניות חברתית־כלכלית ימנית מובהקת ושילמו במיליוני מובטלים (3.4 מיליון בבריטניה, 10.6 מיליון בארצות־הברית), הרתיעה את הבוחרים הגרמניים ושינתה באורח מובהק את דפוסי הצבעתם.

קמבודיה:

מנחם בגין ופול פוט

עונת הסתיו ועצרת האו״ם הקרובה בניו־יורק מעלים שוב את שאלת תמיכתו של מנחם בגין במנהיג חמר רוג׳, פול פוט, כמייצג הלגיטימי של העם הקמבודי.

כידוע, ביצעו מרצחי החמר רוג׳ רצח המוני של מאות־אלפי בני אדם בקמבודיה. אלפי מיסמכים שנחשפו על־ידי המישטר הפרו־וייטנאמי השולט כיום בבירת קמבודיה,

מנחם בגין
תמיכה מזבנת בג׳נוסייד

פנום פן, מצביעים בבירור על אנשי פול פוט כמבצעי רצח שיטתי, מתועד היטב, בנוסח הנאצי המוכר.

מוכן, אך מבחיר. כיום חונים הנאצים של פול פוט על אדמת תאילנד, בגבול קמבודיה, ומקבלים סיוע צבאי וכספי מסין העממית ומארצות־הברית. מחנות החמר רוג׳ שורצים ממש סוכנים של הסי־איי־איי, בתוכם מומחים ידועים ל„דה־סטאביליזאציה״, שביצעו בעבר פשעים מחרידים באסיה ובאמריקה הלטינית.

המטרה היא לחסל את מישטרו של הנג סאמרין, המקיים קשרים הדוקים עם מוסקווה, בעיקר באמצעות הנוי.

המישטר החדש בקמבודיה שיקם את המדינה ההרוסה, ועורר אהדה רבה באירופה, גם בחוגים הרחוקים מאד מעמדות פרו־סובייטיות. אין ספק שהאינטרס של העם בקמבודיה דורש את המשך קיומו.

אך העם הקמבודי אינו מעניין במיוחד את הסינים ואת ארצות־הברית. השותפות המוזרה הזו הצליחה לגייס שוב את הנסיך הניטראליסטי לשעבר, נורדום סיהנוק, כדי לשמש מסווה לפול פוט ולמרצחיו. ושינגטון עוסקת שוב בגיוס תמיכה לחמר רוג׳ באו״ם, כדי להכיר בפוט כנציג הרישמי של קמבודיה.

בשנה שעברה הצביעה ישראל בעד החמר רוג׳ לפי הוראותיו של בגין, נתנה בכך גושפנקה ישראלית לרוצחי־עם בנוסח היטלר. כיום, אחרי לבנון, הצירוף הזה נראה יותר מובן, אבל גם יותר מבחיל, מאשר בעבר.

שערי
(האין) רחמים

ההלטתה המאוחרת והבלתי־כנה של ממשלת ישראל להעביר את עניין הטבח בבירות לוועדת־חקירה ממלכתית, לא היה בה כדי לטהר את מנחם בגין ואריאל שרון בעיני דעת־הקהל בעולם.

השניים הפכו שם נרדף לתוקפנות, גזענות, יחס אדיש לחיי־אדם, אם מדובר, בלא יהודים.

אותן התיזות. העיתונות העולמית בשבוע ה־אחרון עסקה בישראל באורח כמעט בלעדי. מאות מאמרים, רשימות צבע, קריקטורות, צילומים, הפכו את המשבר הפסיכולוגי והפוליטי העצום שפקד את החברה הישראלית לשיחת היום בבירות העולם ה־תרבותי.

האופי האוניברסאלי של הזוועה והשלכותיה גרם לעיתונאים ומאיירים לחזור על אותן תיזות, שלא ביידעין. העיתון הבריטי השמאלי ניו סטייטסמן וה־שבועון הבינלאומי האמריקאי ניוזוויק, יצאו לאור באותו היום (התאריך הנקוב בניוזוויק הוא שונה: האמריקאים מופיעים עם התאריך הרחוק ביותר, שבו מופיע בעצם הגליון הבא של השבועון), בשערים שהיוו גירסות שונות של אותו הרעיון.

העיתונים עצמם תקפו את ממשלת בגין ללא רחמים בתריפות חסרת־תקדים, התוכיחו שוב שההסב־רתי״ היחיד של ישראל כיום הוא עצם קיומו ופעילותו של מחנה־השלום.

שער „ניוזוויק״ 4.10.1982

אנשים בעולם

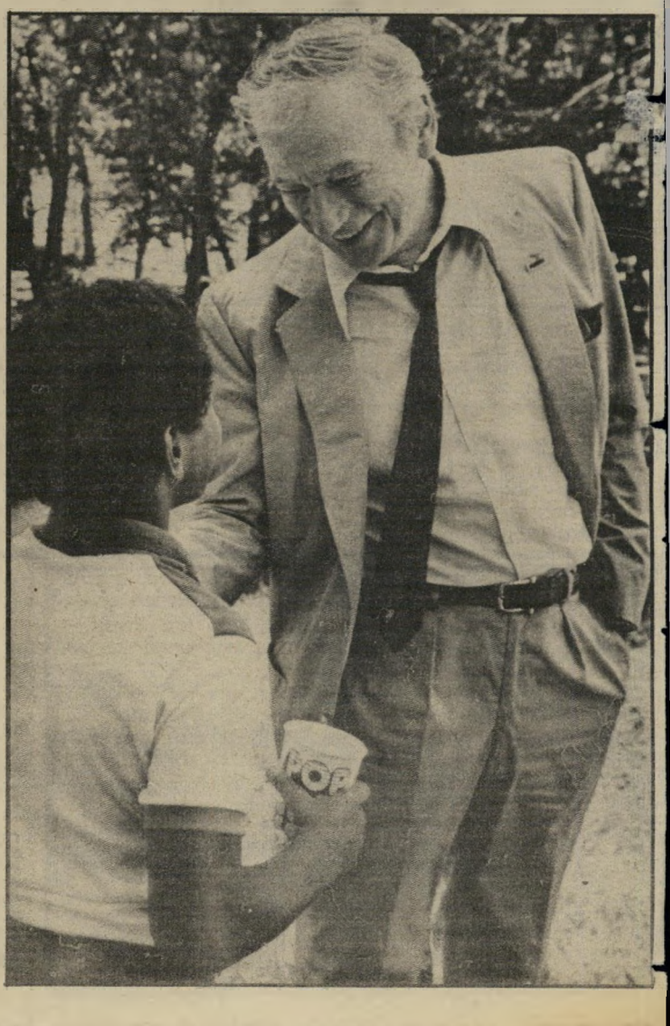
מישפחת ג'מ"ל: מה שהיה היה ולא ישוב עוד

זוהי תמונה מיוחדת במינה: **בשיר אל־ג'מייל**, שנרצח ערב היבחרו לנשיא לבנון עומד במרכז, כיאה לכוכב המישפחה. לידו אשתו **סולאנז'**, יפה ומטופחת בשימלת משי עם ענק בעל שתי שורות של פנינים. מאחורי הזוג עומדים ההורים, ולצדם **אמין אל־ג'מייל**, שימים ספורים אחרי שצולמה התמונה הפך לנשיא בפועל, ולפניו רעייתו. מעניין כי הנשים דומות זו לזו יותר משני האחים.

מריאנה בורג: האיום הוסר

כך נראית **מריאנה בורג**, בבגד מיני אופנתי בצבעי נמר, כשמאחוריה בעלה, **ביורן**, בצאתם לבילוי של ערב בגייטבורג, גרמניה. אם כי אף אחד מן השניים לא מדבר עדיין אל חזרה לאימונים, הרי דבר אחד כבר ברור — האיום על חייה, בגלל מחלה ממארת, הוסר אחרי שהתברר כי ניתוח הכליות שעברה הצל"ח יפה. עתה יצא הזוג מבדידותו לחיים חברתיים סוערים כמימים ימימה.

איב מונטאן: מן המטרופוליטן לסנפראל פארק

נדיר ביותר למצוא זמר צרפתי שיזכה לפופולריות רבה באמריקה, כי כמעט שאין מכוגה משותף בין תרבות הזמר האמריקאית וזו הצרפתית. אבל זמר אחד עבר את מחסום הוקיאנוס: **איב מונטאן**, שזכה בפי האמריקאים לכינוי „איב הגדול".

לא בכדי. במשך שבוע ימים (השבוע הראשון של ספטמבר) הופיע איב הגדול מדי ערב בערב, לפני ארבעת אלפים צופים על אחת הבימות היוקרתיות, ואולי אף המיוחסת ביותר, שיש לארצות־הברית, בימת המטרופוליטן אופרה. הוא הראשון באמני הבידור הקל, הזוכה על בימה זו, השמורה לאופרה הידועה מניו־יורק ולאמנים בשטח המוסיקה הקלאסית. מונטאן בעצמו לא ציפה לקבלת הפנים שציפתה לו בניו־יורק.

מונטאן בן ה־60, פתח ברגל ימין סיור בן 11 שבועות ב־14 ערים בארצות־הברית. ברגל ימין, כי מונטאן, בעל מרץ וכושר גופני כמימים ימימה, עושה על הבימה מה שרבים אחרים אינם מסוגלים לעשות. ואילו בשעת בוקר זוהרת, תחת השמש בסנטראל פארק, הפגין לפניו ילד כושי הערצה חסרת תיקדים — הוא כיבדו בחטיף הלאומי: פוש קורן.

ג'ימי קונורס: מורל של מנצח

כולם חשבו שהקאריירה של „ג'ימבו", הלא הוא **ג'ימי קונורס**, נגמרה. ב־1974 היה גיבור הספורט הלבן בן 24. אחרי כך עברו אותו **ביורן בורג** ו**ג'ון מקנרו**. במשך כמה שנים לא נראה עוד בפינאלה של התחרויות הגדולות. ואף־על־פי־כן, הוא אמר: „אילו לא הייתי בטוח ביכולת שלי לחזור העוב שבכלם, לא הייתי חוזר למגרש". הוא חזר אחרי שמונה שנים, והוכיח כי הוא קורץ מן החומר שממנו קורצו מנצחים — אחרי ניצחונו בווימבלדון ובדרך לפלאשינג מדוס, אזן הישב בקמץ שלו — אשתו הישה **סבי**, שהיתה נערת פלייבוי' והפכה לגברת קונורס.

אנשים בעולם

נינו צ'רוסי: להלביש נשים ולהרגיש כמו ג'יגמלין

מאז 1881 הפך השם צ'רוסי לשם דבר בעולם האופנה. תחילה היה זה דור המייסדים, **אנטוניו, סטפאנו וקווינטינו צ'רוסי**, שטוו אריגי מוהיר, פלאנל, גאבארדין וקאשמיר. אחר־כך היה זה **סילביו**, בנו של אנטוניו, שהכלל את מיפעל המישפחה, ואחריו באו שלושת בניו, **נינו אלברטו ואטיליו**, שהחליטו להעביר את מטה הפעולה לבירת האופנה האירופית, פאריס, ב־1967.

התוצאה — השם האגדי צ'רוסי הפך למילת קסם. מילה נרדפת לקו מהודר באופנה אלגנטית. מאז 1976 מקדיש עצמו נינו להלבשת הנשים ב־אריגיו ובחליפות המחוייטות שלו, כשאינו מפסיק לרתום כישרונות לעגלתו.

ג'ימי קונורס, אינגמר שטנמרק, שניים המפרסמים את אריגיו, מבטאים את אהדתו לסניס ולסקי, ואילו מה טוב יותר להביע את אהדתו לנשים אם לא בנו, **נינו ג'ניור** בן ה־9, שנראה עם אביו בתמונה, הרוצה להיות קוסם כשיגדל.

קארולין גמונאקו: כאב הפרידה

קשה להוסיף מילים על צילום זה, של הנסיכה **קארולין** ממונאקו, שפורסם על שער השבועון פארי מאץ'. הוא נעשה בשעת הלוויית אמה, הנסיכה גרייס, בשעה שקארולין, אביה, הנסיך **רנייה** ואחיה, יורש־העצר **אלברט**, התייצבו בראש המסע העצוב שליווה את הנסיכה **גריים** למנוחת עולמים. קארולין לא חדלה מהביט בארון־הצץ הפשוט, כשהדמעות זולגות מעיניה בלי הרף, והיא נוטלת בידה את ידו המגששת של אביה השבור הבוכה גם הוא. למרות שהיה זה מסע של נציגים מלכותיים מן העולם כולו, התקשו הנוכחים לשמור על שלוות רוחם. הכאב היה מוחשי לכל ובעיקר למישפחה, בשעה ש**סטפני** עדיין נאבקה על חייה.

מיריי דארק: בחזרה למסך הכסף

זה היה לא רק מאורע חגיגי, אלא באמת מאורע משמח: פאריס כולה, ובראש הרשימה **ז'אן־פייר מאריאל ומישל מארדן**, הנראים בתמונה לצד בלונדית יפהפיה, חגגו צאת סרט חדש למסכים: לעולם לא לפני הנישואין שמו, ושם הבלונדית — **מיריי דארק**. אין זה שם חדש וגם לא בלתי מוכר, אך הוא־הוא הסיבה לחגיגה. מיריי דארק חזרה לשחק על הבד אחרי היעדרות של שלוש שנים, שנכפתה עליה בגלל מחלה. לעולם לא לפני הנישואין הוא סרט של **דניאל דקאלדי** לפי תסריט של **מארסל ז'וליאן**, שהתבסס על רעיון מקורי של **מארסל דאסו**, איל־המטוסים והעיתונות.

ל"ד ד':
בחזרה לגיזרה

עבר חלף לו זמן שמלות־ההריון הרחבות או המראה האימהי ש־אחרי הלידה. **ליידי די** שבה ו־מציגה טעם אופנתי משובח לכל הזדמנות. בהלווייה של **גריים קלי** היתה בלי ספק הצעירה ה־אלגנטית ביותר, ואם כי ההזדמנות היתה דואבת, קשה היה לצלמים שלא להתרכז במראה. כאן היא נראית בהזדמנות משמחת ביותר: טקס כלולותיה של אחת מחברו־תיה הטובות ביותר, **קארולין פרייד**, שנישאה **לוויליאם ברתולומיאו**.

KEGLEVICH

קגלביץ. כל הכ...וודקה!

צילום: יעקב סח סטי

...והפעם על אופנת הספורט ה
שהולכת נהדר עם הנעלים של

י. פרנקו את דן בע"מ

ספורט עם גלי

אופנת בגדי הספורט החדשה של גלי אשר עוצבה ע"י שוקי לוי באה להשלים את קו נעלי הספורט ונעלי ההליכה המעולות והידועות.
בקולקציה, בצד בגדי הספורט האקטיביים לטניס, רכיבה, גולף, סקי ועוד, ניתן למצוא פריטי לבוש שונים ומעניינים כדי שאפשר יהיה „להתלבש ולהראות ספורטיבי".
אימוניות (טרנינגים) בשילובי צבעים מעניינים מבדים המיוצרים בלעדית לגלי. מיזעים (סווטשירטס) בצבעים שונים, ז'קטים ומכנסיים מבדי כותנה עם כיסים ורוכסנים במשחק גיאומטרי של פסים, צבעים וקישוטי סרטים.
שכפצים (ווסטים) ומעילי רוח עשויים ניילון ממולא בצבעים מרהיבים. חצאיות מיני, קרדיגנים ואוברולים על פי צו האופנה האהובה על הצעירים.

בקשו אותם בחנויות הספורט והאופנה המובחרות.

גלי Gali®
גלי זה אופי...וזהו.

מיני מכנס עם חולצת „גלי לוגו" עשויים בד כותנה לטניס ולשעות הפנאי.

דגם קונורס, רוסי–אימוניות לספורט ולשעות הפנאי עשויות בד פוליאמיד חיצוני וכותנה פנימית.

חדשה
גלי.

דגם ג'קי–אימונית, קרדיגן, מיני מכנס בצבעים אופנתיים כדי „להתלבש ולהראות ספורטיבי".

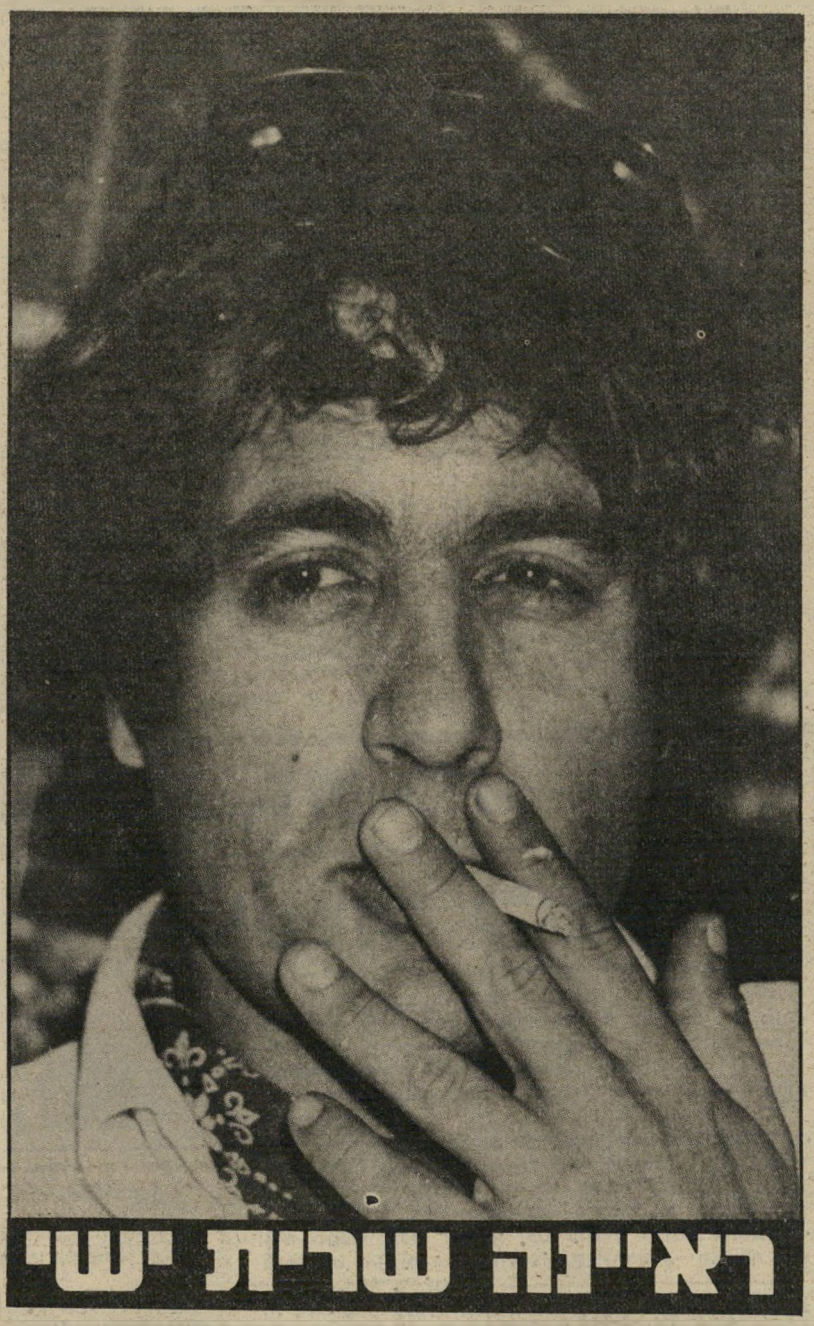
עיצוב הדגמים:

Shuky Levy

נקה 7 - מוצר איכות של מפעלי נקה בע"מ. המפיצים: חברת נורית בע"מ

הסופר, המשורר והסטיריקאי יהונתן גפן, בן למישפחת ד"ין, טוען שבני־דורו חונכו על ערכים בלתי־מוסריים, מספר על יחסיו עם ד"ין ואומר שהאיש היחידי המבין את דורו הוא עוזר וייצמן

ראיינה שרית ישי

נולדנו לתוך מיתוס של מוות, ולמות זה הדבר הכי טוב שאתה יכול לעשות למען המולדת. אז תשאף לזה!

אבא שלי היה כל הזמן בצבא, סבא שלי היה כל הזמן בכנסת, סבתא שלי היתה כל הזמן חולה, ואמא שלי היתה כל הזמן ממורמרת

אבא שלי זה אחד שהחליט להקדיש את חייו לביטחון המדינה. משולם לא דיבר איתי על דבר אחר מאשר צה"ל

הגיבורים של כילד היו אריק שרון ומאיר הר־ציון. רציתי להיות דוידי. הם היו ההמשך הסבעי של „חסמבה"

ביום־הכיפורים נגשתי לקרון של אריק שרון ואמרתי לו: עשה טובה אישית לי ולבני דור, אל תיכנס לפוליטיקה

ב־1973 נשבר החלום שלי, ואז הבנתי שאני צריך להיות בלהקה הנחל. עליתי על במה, ואמרתי מה שאני חושב

„צריכים לצעוק, לא לנחוש!"

אני הולכת מבולבלת, כואבת ותוהה. נדמה לי שאף פעם בימי חיי לא הרגשתי רע כל־כך. אני מסתובבת בהרגשה ש־עולמי ועולמה של ילדתי חרב עלינו. אני רואה את הורי מורידים את עיניהם בבושה כשאני שואלת אותם אם על מדינה כזו הם חלמו. פתאום כל הדברים המובנים מאליהם כבר לא מובנים מ־אליהם, פתאום אין לך מה להגיד לילד שלך כשהוא שואל שאלות. ואתה יודע שאסור לך לשקר או ליפות, כי הילד רואה טלוויזיה וקורא עיתונים. אתה מרגיש אחריות ומרגיש אשם. אתה שואל חברים מה נשמע, סתם מה נשמע, ואתה מקבל תשובה שנשמע רע. אצל כולם נשמע רע, אפילו אצל מי שלפני שבוע גינה אותך על זה שביקרת אצל יאסר ערפאת בזמן המילחמה. גם הוא אינו מבין, המום ומתבייש.

חיפשתי אדם שנולד כמוני לתוך ה־מדינה, שהוא מה שמכונה הדור הראשון של מדינת ישראל. מי שנולד לתוך מיל־חמת השחרור, שיחק בג'ולים במילחמת סיני, נלחם כחייל בשירות חובה במיל־חמת ששת־הימים וכחייל מילואים ביום־הכיפורים ובמילחמת־הלבנון.

לא הייתי צריכה ללכת רחוק. יהונתן גפן עושה כעת חזרות למחזהו הראשון, „קשר אייר". המחזה הזה עוסק בבני הדור שלי, שאמור היה להגשים את החלום או, כמו שאומר יהונתן, להמציא את החלום.

את יהונתן גפן אני מכירה מאז הייתי ילדה. היינו חברים כשאני הייתי שמי־ניסטית בירושלים והוא היה סג"מ ב־צנחנים. ויהונתן גפן, אולי יותר מכל אחד אחר, יכול להביע במילים את ה־תחושות ואת הרגשת התחידלון של בני הדור שלי.

לבני הדור שלי יש ילדים תלמידי ה־כיתות הנמוכות של בית־הספר היסודי. ילדינו הם ברוב המיקרים דור שני ל־ילידי הארץ, ואני שומעת חברות שלי אומרות שהן רוצות לעזוב את הארץ, כי הן לא מסוגלות לעכל את המחשבה שילדיהן ישרתו בצבא או יומותו במיל־חמה. ואני זוכרת באיזו גאווה היו ה־

(המשך מעמוד 41)

אמהות שלנו שולחות אותנו לצבא. וכל זה היה לא מזמן.

יהונתן גפן נשוי לנורית ואב לשירה בת 11 ולאביב בן 9. הוא מתגורר בבית שכור בשכונת־הפועלים של אחד מכפרי השרון. היה לי קשה לבחור בו כמרואיין, כי איני אוהבת לראיין חברים. אך נדמה לי שמכל בני הדור שלי, יהונתן גפן הוא הדמות הנכונה ביותר לראיון כעת.

■ ■ ■

● כמה עמק המחזה הראשון שלך, „קשר אייר"?

נשיא המדינה עורך מסיבה לילדים ש־נולדו בהא באייר תש"ח, ולהפתעתו הרבה איש אינו מגיע. ואז כל אחד מילדי אייר נותן מיגילוג על עשרים דרכים לעזוב את הציונות.

● איפה הם נמצאים, ילדי אייר, בזמן שהנשיא נשאר לבד עם המסיבה שלו?

אחד נמצא בהתנחלות, אחד בישיבה, אחד בכלא בגרמניה, שניים בלוס־אנג'לס, אחד מהם הוא מומחה לטרור.

● מניין הקחת את הדמויות?

כולם גזורים מסביב לחברים שלי. תס־תכלי מסביב — כולם הלכו! המוטו של המחזה אומר: „כולם כולם כולם יצאו מהארץ או יצאו מדעתם." אחת נמצאת בבית־משוגעים, אחד בקומונה של זן־בודהיסטים, אחד הומו בפאריס עושה תי־אטרון רחוב. מין פזורה ענקית של כל הדור שלנו.

● ואין אף אחד נורמלי בדור שלנו?

לא.

● אף לא אחד?

את נורמלית? תגידי לי, את נורמלית? תראי, יש במחזה שני חברים שרצים, מדברים ומתנהגים כמו הגשש. מין חב־ר'ה שקודם עושים ואחר־כך חושבים. הם הדבק המדביק בין חמשוגעים.

● איך יתכן שבדור שלם לא מצאת אף נציג אחד נורמלי?

אלה החברים שלי, מה אני יכול לעשות? יש גם שני חבר'ה, אלה שסיפרתי עליהם קודם, שני החבר'ה שקוראים להם במחזה חבר'ס. הם חבר'ה טובים. כל מה שאומ־רים להם הם עושים, הם משתגעים אחרי הגשש ואוהבים של מכבי.

● פטריוטים?

נכון.

● הדור שלנו, הדור שנולד אך תוך המדינה וגדל עם המדינה, מה תפקידו בחברה הישראלית ה־עכשווית?

שאלה טובה. נולדנו בחלומות לא שלנו. בתוך הסיוט של ההורים שלנו. בתמימות נעורים ניסינו חלום לא שלנו, שלא אנחנו חלמנו. אז אם אתה נבון, אתה במשך הזמן נתקל בקיר. אתה במבר־כה, בסימני שאלה. אם אתה אחר, אתה נחשב לשפוי. אתה מאלה שאצלם הכל בסדר, מאלה ש־אומרים: אני בורג קטן, יש ממשלה שנבחרה. היא תפעל במקומי. כל החברים שלי, שהתחילו לח־שוב, קרה להם משהו של כאן ועכשיו. במדינה צעירה, הכאן והעכשיו הוא דבר נורא חשוב! המדינה הזו היתה יכולה להיות המון דברים ונעשתה הדבר הרע ביותר.

● מה אתה מנסה להגיד? ש־כולנו משוגעים?

אני מנסה להגיד דבר מאוד בסיסי: לא חשוב מה שהיה ומה שקרה למדינה ה־זאת. כעת בואו ונתחיל מההתחלה!

את יודעת שבמחזה שלי גם הדגל עתב את המדינה? את יודעת מה אומר הדגל במחזה? הדגל אומר: אני סמרטוט. אין מאחרי אנשים. אין מאחרי אהבה. תוק־עים אותי בשאתילה, מורידים אותי מ־שארם אל־שיח'. אני בלי אנשים לא שווה כלום. דגל ישראל הפך לעלה התאנה שלי. אנו סוגדים.

● מדוע כתבת את המחזה ה־זה, שבוודאי יעורר פולמוס? איזה צורך היה לך להציג את כני הדור שלנו כיוצאים מהארץ או כיוצאים מדעתם?

במשך שלוש השנים האחרונות שאלתי את עצמי כמה וכמה פעמים למה אני לבד. איפה החברים שלי? למה כל אלה שכל כך אהבו את הארץ ירדו ממנה? למה במקום לעשות סה את הדבר שלהם הם עישים את זה במקום אחר, או שהם מתים, או שהם מטורפים. ומהשאלה ה־זאת הבנתי את קשר אייר. יש מכנה משו־תף לכל האנשים שיצאו מהמישחק, ש־נולדו ב־1948 בהא באייר, בתוך מילחמה, לתוך עולם שהציע להם מילחמות צוד־קות בלבד.

למה אנחנו נולדים בארץ הזאת? לתוך שני דברים: כולם ואנחנו. אנחנו נולדים לתוך מיתוס של מוות. ולמות זה הדבר הכי טוב שאתה יכול לעשות למען ה־מולדת שלך, תשאף לזה! זה כמעט כמו המוות המשחרר בתורות הבודהיסטיות. „טוב למות בעד ארצנו" זו סיסמה בודד־היסטית. ועם השלט הזה ישבתי שמונה שנים בבית־הספר היסודי, כשהוא תלוי לי מעל לראש! מה קורה לילד שגדל עם סיסמה כזו מעל לראש ובתוך תוכו מת־נגד לה? הרי „טוב למות בעד ארצנו" היא סיסמה ספונטנית, שנקבעה על־ידי מימסד ספרטני עבור לוחמי הדור הבא

שאלתי את דיין אם גם בעתיד נמשיך להיות ספרטה, והוא אמר כן, נחיה לעד עם החרב. אהבתי את דיין מאוד כדוד

בלי שום מוסר, בלי שום הצדקה ערכית, סתם בשביל הפוזה!

משחר ילדותך מלמדים אותך לא להיות חריג. אם אתה חריג, זה לא טוב. תהיה כמו כולם. קחי למשל אדם כמוני אני הלכתי להיות צנחן כשרציתי להיות ב־להקת הנח"ל, הלכתי להיות קצין בזמן שהעדפתי להיות טבח, רק בשביל להמ־שיך את החלום של הוריי. ופתאום, כש־התבגרתי, הבנתי שביזבזתי את מחצית חיי על חלום לא שלי.

■ ■ ■

● מצד אמך אתה בן למישפחת דיין. איך השפיעה העובדה הזאת עך עיצוב האופי שלך?

את רוצה לשמוע על המישפחה שלי? בבקשה: אבא שלי היה כל הזמן בצבא. סבא שלי היה כל הזמן בכנסת, סבתא שלי היתה כל הזמן חולה ואמא שלי היתה כל הזמן ממורמרת. בן־דודי מהתחיה אומר ש־מישפחת דיין זה דאלאס. אם הוא אומר דאלאס, הוא לא הבין את המישפחה. אני אומר שמישפחת דיין זה בושות. מה זה בושות? כל גבור עם סטייה נפשית מוכ־פלת פי מליון. בושות זה בעיניי סבא שלי עם אהבת הארץ שלו פלוס הפוזה שמס־ביב לזה. סבא שלי היה מנגב זיעה גם כשלא היתה לו זיעה. סבא שלי היה כל השבוע בכנסת, ובסוף השבוע היה מגיע לנהל ונועל מגפי־עבודה עם אדמה יבשה. סבתא שלי היתה דמות מאוד דוסטוייבסקית, אבל פי מליון. היא היתה סופרת שכתבה טוב. מעין רחל פלוס הטראומה הנובעת מכך. אבא שלי זה אחד שהחליט להקדיש את חייו לביטחון המדינה. שום דבר לא חשוב יותר מביטחון המדינה. מעולם לא דיבר איתי על דבר אחר מאשר צה"ל, ביטחון ויחסי הכוחות.

● מה סופגים בבית כזה?

אתה סופג אינדיבידואליזם. אתה אומר: בוא נתרחק לפינה שלי, בוא לא נידבק לשום תיאוריות מישפחתיות. אני תמיד ניסיתי לחיות לבד, בלי סיסמות. היו לנו המון סיסמות בבית. דיין זה סיסמה בפני עצמה. שאלת המפתח של הדור של אבא שלי היתה אם דיין אוהב אותך או לא.

● אני מניחה שמפני שהיית בן למישפחת דיין דרשו ממך יותר.

דרשו ממני לא רק מפני שהייתי בן ל־מישפחת דיין. דרשו ממני גם מפני ש־באתי מנהלל. עד היום מאשימים אותי בעניין תרגגולי ההודו, למרות שאני בבר עשר שנים לא גר בנהלל. יש מה שנקרא גאוות מקום. בכל מקום שהלכתי אליו ב־עיר או בצבא, להיות מנהלל זה היה משהו.

● איך זה השפיע עליך?

אני חושב שזה מה שהפך אותי לאינ־דיבידואליסט. בפעם הראשונה בחיי כש־הבנתי שאני זה אני, בלי קשר לדיין, בלי קשר לנהלל, היה כשהתחלתי לכתוב שי־רים בגיל 11. בגיל 14 עברתי לגור לבד בבית של סבא שלי, שהיה כל השבוע ב־ירושלים. זה היה רגע מפתח בחיי. הת־רחקתי מחלומות ומסיוטים שאינם שייכים לי, והתחלתי לברוא את החיים שלי בעיקר עם ספרים. המנתי חברים אלי הביתה, שמענו הופושיות. בגיל 14 התחלתי לחיות לבד.

גפן בהפגנה נגד טבח ביירות*

אור לגויים או פצצות־תאורה

בפעם הראשונה בחיי, אני מוצא את עצמי מתבייש להיות אזרח מדינת־ישראל.

מדינה בלי לב ובלי שכל. רק שרירים ושקרים.

הייתי גאה להיות במדינה, בה ראש־הממשלה מקים ועדת־חקירה כדי לבדוק את חשבון חדולרים של אשתו — והייתי נבון ווזום להיות חלק ממדינה, שהחליטה להיכנס למדינה אחרת.

להיכנס כמו שוטר ולצאת כמו גנב.

חיי אינם חיים במדינה הנחשדת בשותפות לרצח־המונים.

זה „האור לגויים" שלנו — פצצות־תאורה לקצבים!

אנחנו יוצאים אל הרחובות, כי הבושה אינה נותנת מנוח.

טוב להתבייש בעד ארצנו.

שר־הביטחון אמר בדיון בכנסת, בקול המאיים שלו: „זה לא יעזור לכם!"

זה כן יעזור לנו!

אתה אולי יהודה המכבי, אבל אנחנו בטח לא פלאנגות.

זה לא יעזור לך, שר־השקרים — לא כולנו מטומטמים, לא כולנו עיוורים, לא כולנו פחדנים.

זה לא יעזור לך, משום שאומץ הוא לאמר את האמת, להתחרט, להכות על חטא.

זה לא יעזור לך, כי אתה פחדן, אתה לא יהודה המכבי, אתה אנטיוכוס, אתה שקר־מלך־ישראל.

מאות אנשים נרצחו בשיטת הסרט הנע כמו בסרט־זוועה, כמו בני־עמנו בשואה.

מאתיים מטר מכוחותינו — ילדים נשחטו, זקנים נדקרו, בולדוזר ערם גוויות.

והצבא הטהור ביותר בעולם, עם המודיעין הכי משובח בקוסמוס — עומד מנגד, לא רואים? לא שומעים? לא מרי־חים!

מכשירי־הקשר שלנו שומעים פרפר באנטבה, ולא פוגרום במרחק של מאתיים מטר!

אולי באמת אין צורך בוועדת־חקירה. זה ברור מדי.

אולי באמת מוטב לחקים ועדת־חקירה שתבדוק כיצד

„זה לא עזור לכם!"

מדינה שלמה הולכת שולל על־ידי מכבי מזוייף אחד. והמכבי נואם בכנסת ומציע לחקים ועדת־חקירה שתחקור את מידת הנזק שגרמו הדיעות שלנו והרשימות שלנו בעיתון במשך המילחמה המיותרת והארורה הזאת.

כוחותינו מתעכבים כעת במערב־ביירות כדי לאסוף כתבות שלנו במישרדי אש"ף.

נשיא נרצח, עם נטבח, אך צה"ל לא יוצא, הוא אוסף רשי־מות מ„הארץ", מ„מעריב," ומ„דיעות" במערב ביירות. ליאסר ערפאת מותר לקרוא אותי. זו לא אשמתי שהוא לא קורא וגוזר את אבשלום קור. ומותר לנו — מותר לנו לחשוב הפוך מיהודה המכבי מבלי שיקראו לנו בוגדים ושונאי־ישראל.

מותר לנו לאהוב את הארץ הזאת אחרת — האהבה שלי היא לא האהבה שלהם.

זה לא יעזור לכם, אנחנו נמשיך לכתוב את זה, לשיר את זה, לנגן את זה ולצעוק את זה!

טוב לצעוק בעד ארצנו!

לא ניתן לכם להרוס את כל מה שבנו כאן אבותינו ואבות־אבותינו.

לא ניתן לכם להחריב מסורת של אמת, חלומות של חלוצים.

בדיון בכנסת אמר ראש־הממשלה לראש־האופוזיציה: „תת־בייש לך!"

זה בסדר, מנחם, אנחנו מתביישים. בגלל זה אנחנו יוצ־אים לרחובות, ואנחנו נאים להשתייך למחנה הבושה, ולא למחנה השקר.

ראש־ממשלה, שיש לו קשר עם נצח ישראל, אבל על הלך־הרוחות בעם כמו על האירועים בחזית הוא שומע מחבי־בי־סי.

מר בגין, הגיע הזמן שתתעורר כבר, ותפטר את ממשלת־החושך שלך. ויהי אור!

בכל הזדמנות אתה אומר „אושוויץ," אבל בראש־השנה נמחקה השואה מהרפרטואר שלך.

אני בהחלט מבין אותך, ומי יודע — אולי כבר מותר לנגן את ואגנר!

בכל הזדמנות אתה אומר „ילדינו."

למען ילדינו — תן לילדינו לגדול בלי אות־קין.

למען ילדיהם — תעשה כבר משהו, לכל הרוחות! גם ילדיהם הם ילדים!

זה לא יעזור לכם.

השקר אינו מלך ישראל.

פצצות־התאורה שלנו אינן אור לגויים, אלא מוות לגויים וחרפה ליהודים.

זה לא יעזור לכם — אנחנו לא פלאנגות.

אנחנו מתביישים, והבושה שלנו תהיה ועדת־החקירה שלכם.

עוד לא אבדה תיקוותנו.

ולמיות לא תהיה ממשלה!

אמן!

* מימין: שלמה בר.

יהונתן וגורית נפן צופים בהצגתם

„הלכתי להיות צנחן כדי להמשיך בחלום של הורי!"

אני לא חושב שבנהלל אהבו את זה. לא הייתי טיפוס נהללי מובהק. לא עבדתי בשדות, לא נהגתי על טרקטורים, לא הייתי אחד מהחברה. לעומת זאת גיליתי את ועדת־תרבות, ומבחינה חברתית זה הציל אותי, כי כתבתי לעלון נהלל וכתבתי לי־הצגות שהועלו בחגים. כך שהייתי מער־רה מבחינה חברתית.

● **לאיזו ערכים התחנכת?**

התחנכתי לאהבת הארץ על בסיס לא נכון. חינכו אותי שצריכים להגן על ה־ארץ מפני אוייב. לא לאהוב אותה סתם, לא להסתכל עליה, לא ללמוד אותה, אלא לאהוב אותה כי צריך להגן עליה.

היה לי ברור כי יש לנו זכות בלעדית על ארץ אבותינו. לקח זמן עד שמישהו גילה לי את הסוד, שכשהגענו הנה היה פה מישהו אחר. היו פה ביצות, כך חינכו אותי. ייבשנו כמה ביצות היו שם כמה ערבים, אז ייבשנו גם אתם.

● **מה היה היחס שלך לערבים?**

היה ברור לי שנולדתי בארץ במצור, מיליון ערבים סביב המדינה רק מחכים שאזיז את הזנב בשביל לדרוך עלי. כולם רוצים לאכול אותך, ואתה נולד לתוך פרא־נויה איומה. הקם להרגך השכם להרגו. ואתה הרי לא תלמד שפה של מישהו שרוצה להרוג אותך? ואתה נעשה אכזרי, ואתה מרגיש כנטע זר במיזרח התיכון, ואתה לא צריך להרגיש כך. הגיבורים שלי כילד היו אריק שרון ומאיר הרציון. רצ־תי להיות דוויד. הם היו סופרמנים. הם היו ההמשך הטבעי של חסמבה וחיפשתי את ירון זהבי, והבנתי שעכשיו קוראים לו קצ־ה. ולימים, כשהכרתי אותם מקרוב ו־למדתי את דיעותיהם, אמרתי לעצמי: את־מי אני הערצתי? גו טוב, אם אנחנו ארץ החיה על נפשה, אז כל הכבוד לסופרמן. עכשיו תחשבי כמה נורא שסופרמן כזה יהיה שר או ראש־ממשלה.

ביום־כיפור ניגשתי לקרון של אריק שרון ואמרתי לו: עשה לי טובה אישית, לי ־לדור שלי, אל תיכנס לפוליטיקה.

● **מה הוא ענה?**

הוא היה מאוד נרגש ואמר לי: אני אה־שוב על זה.

● **היחסים בין החייליים ושרון היו כאלה שאיפשרו לגשת לקרון שלו ולהגיד לו מה שחשבים?**

אריק שרון הוא מפקד צבאי מעולה, אבל מפקד צבאי לא צריך להיות שר. שר־הביטחון צריך לבלום את הרמטכ"ל. אצ־לנו הרמטכ"ל בולם את שר־הביטחון. לפ־עמים אני חושב למה לא העלו אותו ב־דרגה. אם אריק שרון היה נעשה רמט־כ"ל, הוא היה מניח לכולנו. הוא כל־כך רצה להיות שר־ביטחון שאי־אפשר היה ל־סרב לו. הוא האיש שרצה יותר מכל אחד אחר בהיסטוריה להיות שר־ביטחון. חשבת על זה פעם?

● **מתי התחילה התמוטטות ה־ערכים שלך?**

ב־73. במילחמת יום־הכיפורים. פתאום התחלתי להבין שאנחנו עובדים בלי שכל, בלי לב ובלי מוסר. רק כוח ושרירים. הבנתי שזה אנחנו למען המדינה במקום

לא יכולתי גם לבקר את דיין וגם לבוא לביתו. אז ויתרתי עליו. ויתרתי על הקן המישפחתי היחיד שהיה לי

שהמדינה תהיה למעננו. אין אחד שלא נפגע במילחמות ישראל, ואתה לא צריך להיות פצוע כדי להיות פגוע. אם אהה קצת רגיש אתה נפגע. במחזה שלי, הפ־סיכולוגית אומרת: דובר צה"ל אף פעם לא מודיע שבגיזרה המזרחית נהיו חמשת אלפים פסיכים. על משוגעים לא מודיעים. גם אני הייתי משוגע ולא הודיעו עלי.

אני יצאתי פעמיים רע מהמילחמות. פע־מיים הייתי קצין נוסח מ"א"ש, אסטרונאוט יותר מאשר קצין. כשגמרתי להגשים את חלום הוריי היו לי דרגות. בקרב אחד על תל סאחר לא ידעתי מי האוייב ומי אנח־נו. ובמילחמה השניה הבנתי שאני צריך לבלום ורצתי אחרי קצ־ה וכל הזמן ירו עלי. נחשבתי לאלוף השחות. אני ונדב ליפשיץ היינו חופרים את השוחות הכי עמוקות. פעם אריק אמר לנו: תצאו מ־השוחה, חבל על המקום, נכניס פה טנק.

הטראומה האמיתית תפסה אותי ב־73, אמרתי לקצ"ה „שלום, אני לא רוצה להיות פה יותר," והלכתי.

היתה אווירה של חפלות עם אריק שרון. יותר מדי אחוות לוחמים. לא רציתי את זה. אז נשבר החלום שלי. אז הבנתי שאני צריך להיות בלהקת הנח"ל, ואז החלטתי שבתאריך זה וזה אני מתחיל להגשים את החלום ועליתי על הבימה. אמרתי לקהל מה אני חושב. התחלתי להיות בוסה כלפי המימסד. ואז חל הקרע ביני ובין דיין. לא יכולתי גם להגיד את מה שאמרתי, וגם לשמור על יחסי מישפחה טובים.

● **הוא הפסיק לדבר איתך?**

אחרי המילחמה נפגשתי איתו לשיחה. אמרתי לו שלדעתי אנחנו פועלים בטיפ־שות, אנחנו ספרטה ולא מנסים להיות אתונה. שאלתי אותו אם נמשיך גם בעתיד להיות ספרטה, והוא אמר: כן, נחיה לעד עם החרב. אסי היה איתנו במעמד הזה, אסי היה אז בדעתי, אבל הוא היה הבן שלו ואני לא. ואני מאוד אהבתי אותו כ־דוד. בדרכו הוא היה מאוד משפחתי, למ־רות שהיתה לו דרך מוזרה להראות את זה. יכולתי להצטרף אליו ואז בוודאי היו

מה קרה לנו? הפסקנו לראות ולהרגיש? מאתיים מטרים משאתילה לא ישבו רק חיילים של הליכוד. היו שם בני קיבוצים ומושבים. מה קרה להם?

כל הדלתות נפתחות לפני, במיוחד שהייתי עיתונאי מתחיל, ולבטח הייתי מפיס את דעתו. או שיכולתי להגיד לו מה שאני חושב ויהי מה, לבטא את דעת הדור שלי נגד או בעד הדור שלו. בחרתי בדרך השנייה, ואני מאמין שדיין בירך על ההחלטה שלי, כל זה הזכיר לו את עצמו. אם היו עומדות לפניו שתי האפשרויות, היה בוחר באפשרות שבהרתי בה אני. הקשר ביני ובין דיין נותק אחרי שכתבתי לספר המחדל. היית מאמינה שגם שייקה בן־פורת כתב לספר הזה?

● **גם אלי לנדאו.**

גם אלי לנדאו, תאמיני או לא. זהו, אני לא סובל שמישהו מדבר עליך רע ואחר־כך שותה איתך תה. לא יכולתי לבקר את דיין ולהמשיך לבוא לביתו, אז ויתרתי עליו. ואני ויתרתי על הקן המישפחתי ה־יחידי שהיה לי אי־פעם בחיים, חוץ מהקן שבניתי עם גורית. דודה רות היתה בש־בילי כמו אמא רות. מאז מות אימי היא היתה לי כאם, וזה כאב. אך לא היתה דרך אחרת. עשר שנים לא באתי אליהם הביתה.

● **ובשהם התגרשו?**

עשיתי טעות. העדפתי בן זוג אחד על השני. התרחקתי ממנו מאוד והעדפתי את רות. תמיד העדפתי את רות. וידעתי ש־טוב לו, שבגיל 60 הוא גילה את האשה. הלוואי על כולנו.

● **ובכך זאת, שבועיים לפני מותו התפייסתם, מדוע החלטת לחדש איתו את הקשר?**

נכון, שבועיים לפני מותו כתבתי מיכתב ארוך מאוד. זה היה יום־כיפור ונתפסתי לחשבון־נפש. ידעתי שהוא חולה, והוא היה הדוד היחיד שהיה לי. חשתי רגשי־אשמה ברורים. כתבתי לו מיכתב ארוך מאוד, מרגש מאוד. הסברתי לו מדוע הייתי חייב ללכת בדרכי שלי כתבתי שהייתי רוצה להתפייס ולבוא אלי עם ספר שיריי החדש, שנקרא פחות אבל כואב. למחרת התקשרה רחל ואמרה שנבוא מייד.

● **ספר לי על הפגישה.**

הוא התנדנד על כסא נדנדה בחצר, ו־אמר: „תמיד הייתי נודניק נכון?" היה לו הומור מיוחד. שוחחנו, היו גם גורית והילדים. לדיין יש דרך מיוחדת משלו. כל החלטה שהוא לוקח על עצמו הוא נוהג להתייעץ עם מי שנמצא איתו באותו רגע. כשהייתי בן 21 גרתי בבית דיין במשך שנה, והוא היה מתייעץ איתי בדברים ש־עמדו ברומו של עולם. אם הייתי אומר לו משהו מדליק, אז העיין האחת שלו היתה נוצצת. אם הייתי אומר לו משהו לא מעניין, העיין היתה כבה.

בזמן הביקור שלי אצלו סען כנגדו אריק שרון, שבגללו הפסנו לכוח זר של האימ־פריאליזם האמריקני. תארי לעצמך שהוא שאל אותי אם כדאי או לא כדאי להגיב על דבריו של אריק. אחר־כך כרגיל דיבר על העתיקות שלו. אבל די, מספיק עם דיין. בואי נלך הלאה.

● **בוא נחזור למחזה. איזו מכך הדמויות היא הדמות שלך?**

כולן, פחות או יותר. זה כאילו שאני עולה על הבימה ומציג 20 דמויות.

● **מדוע בעצם אינך משתתף במחזה?**

נמאס לי להופיע, וזה מחזה לשחקנים. זה לא קברט ואני לא שחקן.

● **בזמן האחרון הרבה חברים שלך, שחלקם גם חברים שלך, מדברים על עזיבת הארץ. אתה עצמך אמרת שבפעם הראשונה בחייך אתה מתבייש להיות אזרח מדינת ישראל. האם העלית אי־פעם בדעתך את האפשרות שאין יותר מה לעשות כאן והגיע הזמן לעזוב את הארץ?**

מעולם לא, עד למילחמת־הלבנון, שבה ראיתי שצריכים לעבור למעשים, כי ה־מילים נמצאות באינפלציה. ומי שחושב אחרת ממה שבגין חושב, הוא שונא יש־ראל. אני חושב שאני אוהב ישראל, למ־רות שאני חושב אחרת.

אני לא שומע את הזעקה הגדולה של בני דור, החוזרים ממילחמה ארורה ומיותרת. אני לא שומע את הזעקה, רק לחישות

אני לא רוצה לעזוב את הארץ, אבל אילו יכולתי, הייתי לוקח איזה אי בים האגאי ונח שנה. אף פעם לא נחתי. אנח־נו כל הזמן במירוץ. אנחנו לא חושבים. מהדורות החדשות רודפות אותנו. הלחץ הזה מטריף אותנו. אתמול, בכנס־מחאה של הקיבוצים, שהתקיים בהזורע, א"ב יהו־שע הגדיר את כל מה שאני מרגיש. הוא אמר: „הפסקנו לראות ולהקשיב." הרי מאתיים מטרים משאתילה לא היו רק חיילים של הליכוד. היו, שם בני קיבוצים ובני מושבים. מה קרה להם? הרי תקפה אותנו קהות חושים. איזה סוויץ' נסגר ב־תוכנו, ועד שלא ייפתח אין לנו תיקווה.

אנחנו צריכים לבדוק את עצמנו איפה אנחנו בתוך כל מחול השדים הזה.

● **מה היתה ההתרשמות שלך מהלך הרוחות של החיילים כש־עשית סיורים בלבנון?**

הייתי שבועיים באוגדה ואף מג"ד לא רצה להיכנס לביירות. לעומת זאת, רס"רי המיטבח רצו להיכנס. אבל המג"דים, במקום לדבר, שתקו. הם היו צריכים לדבר.

● **מה דעתך על מעשהו של אלי גבע?**

הוא גיבור לאומי, כי הוא פאטריוט אמיתי, אוהב את המדינה ומקריב את עצמו למענה. הוא יכול לעמוד בשורה אחת עם טרומפלדור ועם לוחמי חרות ישראל.

● **היכרת עוד אנשים שחשבו כמו אלי גבע?**

כן. ולכן, למרות הערצתי את אלי גבע, אני לא מסכים עם דרך הטיפול בו. זה לא הוגן שאותו שיחררו משירות צבאי, ואילו חייל, שרצה שישחררו אותו משי־רות צבאי כי לא רצה להיכנס לביירות, הוכנס לכלא.

● **אמרת קודם שהמג"דים היו נגד הכניסה לביירות ואילו רס"רי המיטבח היו בעד. האם אתה מבין את ההתנהגות הזאת? האם אתה מסוגל להסביר למה הוא כך?**

המימסד הפולני תפס, שהשינאה היא רגש פרימיטיבי עמוק של קבוצות אתניות מסויימות, והוא עובד על זה בכיכרות ו־במצעדי הבחירות. ואותה קבוצה חדורה ב־שינאה ילדותית כלפי כל מי שחושב אח־רת. וזה ההבדל הגדול. כי אני לא שונא אף קבוצה ואף עדה. לא יכול לשנוא. לא מסוגל. אני מסוגל לבוז, לחוש חמלה, ני־תוק, ניכור, יש לי קשת מגוונת של רג־שות. אך אני בשום דרך לא פונה אל השינאה.

● **אם מדברים על שינאה, אתה עצמך נושא לשינאה. קיבלת ב־מילחמה הזאת מיכתבי שינאה ואיומים טלפוניים. איך אתה חי עם זה?**

אנשים מטלפנים אלי ומאיימים עלי ב־רצח. המיכתבים שאני מקבל הם מסוג מיכתבי השינאה שיהודים לא קיבלו באי־רופה בשנים הידועות ההן. וזה כבד עלי, כי כמו כולם אני רוצה שיאהבו אותי. ב־רגע ששונאים אותי, אני נאלם דום. איך אני אטפל בזה?

בכל ההופעות שלי הייתי מוכרח ללטף, כי הופעתי בכל מקום, בכל חור, בכל מיסגרת. אני מכיר את המדינה. הייתי אי־תם, ראיתי אותם, חטפתי מה שיש להם להגיד. יש לי טריק שלמדתי מאורי זוהר — כדי שלא ישנאו אותי הייתי צריך ל־הצחיק אותם, ובין צחוק לצחוק הייתי אומר את הדברים הקשים.

● **מה כותבים לך במיכתבים?**

אומרים לי לעזוב את הארץ. את יודעת מה? בגלל זה אני לא עוזב. מה, שאני אשאיר להם את הארץ? שאני אשאיר להם את ארץ אבותינו, עם המסורת האדוכה? לשינאה המטופחת על־ידי מטורפים?

● **אתה מאמין שהזעזוע שעבר על ישראל בעיקבות המטבח בי־ביירות ישנה משהו?**

מה שמזעזע אותי זה למה היינו צרי־

(המשך בעמוד 73)

המילחמה והטבח בביירות גרמו למשבר בתמ"י לפרוץ, כאשר הפעילים הצעירים יוצאים נגד העסקונה המשופשפת

שני הצדדים מימין: אהרון אבו־חצירא, מי שהיה שר — וכיום ראש סיעת תמ"י, המייצג את יוצאי עדות המיזרח הדתיים. משמאל: מנהיג להקת הבריכה הטבעית, המוסיקאי שלמה בר, מדברי המהפכה התרבותית־רעיונית, שאותה דורשים צעירי תמ"י. במרכז: דוברת מישרד־הקליטה, ויקי שירן, המנסה לפשר בין הקצוות.

„כמו שתמ"י נראית היום, זה לא מקובל עלינו. היא דומה לכל יתר המיפלגות. כל ההבדל הוא בכך שאזן, אבו־חצירא ורובין הם ספרדים. לא בשביל זה הקמנו את תמ"י. לא זו המיפלגה ש־חלמנו עליה."

הדובר הוא עופר בורשטיין (25), מנהל להקת הבריכה הטבעית, בן להורים יוצאי תוניסיה ואיש שכונת־התיקווה.

עופר, דני עידן, אשר עידן, שלמה בר, ויקי שירן, פרוספר בן־הרוש וחבריהם — צעירי תמ"י — קוראים תיגר על מנהיגותם

הנפש החצויה של תמ"י

של אבו־חצירא ואזן. בעיקבות מילחמת הלבנון והטבח הנורא במחנות צברה ושא־תילא פרצו החוצה תחושות המרירות והכעס של הצעירים בתמ"י, תחושות שחמרו עד אז מתחת לפני השטח.

„אנו סובלים מחוסר־דמוקרטיה סוטא־לית בתוך התנועה," מדבר בורשטיין ב־מהירות, כשהכעס ניבט מעיניו. „הציחו לנו את גנרל פואד — מי בכלל בחר בו? — והוא משחק לנו את הגנרל של הרחוב הערבי. אחר־כך מסתבר שהוא בכלל לא כל־כך מתמצא במה שקורה. ובן־ציון רובין? אנחנו בכלל לא מבינים מה הוא עושה בינינו.

„בכלל אנו נגד התפיסה הזאת שמפני שמישהו גנרל, הוא יקבל תפקיד מפתח. הם העתיקו את זה מהאשכנזים. מה זה המחלה הזאת? אם הם מוכשרים, אז שיתמודדו בבחירות בתוך התנועה!

„עד היום לא התנהל ויכוח בתוך ה־תנועה על תפיסתה האידיאולוגית. אין דיון על בעיות כמו יחסינו עם הערבים, השטחים, הבעיה הפלסטינית.

„יש לנו מישרד העבודה והרווחה, ועד היום לא התנהל ויכוח איך להפעיל אותו. מה עשינו? מה שעושים כולם: שיבצנו עסקנים שלנו בתפקידים, וזהו.

„מי שמנהל היום את העניינים זו ה־שלישיה אבו־חצירא, אזן ופואד. אבו־חצירא הפך ראש המיפלגה בגלל קונס־טלציה מיקרית, ועכשיו אנחנו דורשים בחירות. אם השלושה ייבחרו — תפדאל. אם לא — בבקשה, שיילכו הביתה."

הטבח בבירות מיקד את הזרקורים גם לשותפים בקואליציה: כיצד נהג ומגיב כל עסקן כפרס, ומהי עמדת המיפלגות המרכיבות את הממשלה. התנהגותה של תמ"י במילחמת הלבנון, כשהיא פסחה על שני הסעיפים ולא נקטה עמדה קונקרטית ונחרצת, הובילו אותה אל מבוי סתום.

כמו לאורך כל המילחמה, גם הפעם. בימים הראשונים שאחרי הטבח, לא השמיע אהרון אזן כל עמדה. הוא הביע את סלידתו וזעזועו, אך לא היתנה את המשך הישארות תמ"י בממשלה בהקמת ועדת־חקירה. מי שהביאו אותו לכך — אפשר אפילו לומר: כפו זאת עליו — ובכך הצילו את שמה הטוב של תמ"י, היו צעירי המיפלגה.

„בקומה זקופה"

עופר בורשטיין וחבריו, כולם צעירים בשנות השלושים לחייהם, מהווים בעצם את עמוד השידרה של המיפלגה, הגרעין הקשה שלה. לפני הקמתה של תמ"י הם השתייכו לקבוצות זעירות שונות שהפגינו בעיקר בשאלות חברה: פער עדתי וקיפוח. חלקם נמנו עם קבוצת עודד, אל"ג ישראל שלנו, ישראל זה אני, ועוד. כולם משכי־לים, רובם בני שכונות ועיירות־פיתוח. בהשפעת הפנתרים השחורים, יצאו גם הם נגד המימסד האשכנזי, אך תוך החלטה לשחק לפי כללי המישחק הקיימים.

מטרתם המוצהרת: לא רק חלק בשיל־טון, לפי מיספרם היחסי של בני עדות־המיזרח, אלא שילטון חדש.

במיפגשים שונים, שהמפורסם בהם הוא כנס שנתקיים ביער ירושלים (בחורף 1980), שאליו זומנו כל הקבוצות הפועלות בשאלות של מצוקה חברתית, החליטו ראשי הקבו־צות להתאחד תחת דגל אחד. קרי: להפוך למיפלגה, שתנקז אליה את כל תחושות המרירות, הקיפוח והתיסכול של יוצאי ארצות־ערב.

אהרון אבו־חצירא, פוליטיקאי שקרנו ירדה במיפלגתו, קרא נכון את המפה. הוא ראה את ההתרחשויות והבין שיש כבר תשתית פוליטית מוכנה כמעט לגמרי, המור־כבת ממיטב הכוחות שעשויים להנהיג מיפלגה חדשה: אקדמאים, בני שכונות ועיירות־פיתוח שאינם קוראים „בגין בגין!" אך גם אינם סובלים את המערך וקציני צבא בדימוס.

בראש הקבוצה עמדו שני יוצרים ואמ־נים, המקובלים והזוכים להערכה רבה גם בקרב הציבור האשכנזי: שלמה בר מ־הבריכה הטבעית, מוסיקאי מחונן, והמשורר העיוור ארז ביטון. ביצירתם העניקו שני האמנים לקבוצה את הנופך הרעיוני־מהפכני.

אהרון אבו־חצירא הבין, שמה שחסר זו מערכת אירגונית וכסף. את אלה קיבל מנשיא הפדרציה הספרדית העולמית, ניסים גאון.

עם הנדוניה הפוליטית הזו ועם תומכיו בתוך המפד"ל, שהם דתיים יוצאי ארצות ערב, הוקמה תמ"י בחיפזון. המסר העיקרי שלה היה: „בקומה זקופה". סיסמה מעור־פלת, שפנתה לרגש הכבוד העצמי הפגוע, אך לא היה בה תוכן ממשי. הסעיפים הממשיים היו בשאלות המצוקה החברתית. על אלה היא קמה ועל אלה היא כנראה גם תיפול. במצע תמ"י לא היתה כל התייחסות עניינית ליתר השאלות המט־רידות את הציבור. אהרון אבו־חצירא ואהרון אזן, שקפץ במהירות אל העגלה הזו מתוך מיפלגת העבודה, גיבשו את הקונסנזוס המיפלגתי.

צעירי תמ"י, שרק לפני זמן קצר באו מקבוצות רדיקליות קטנות, מצאו את עצמם לפתע שותפים לממשלה, נהנים מכל הכי־בודים הזורמים אל מי שמשתתף בשילטון.

הוצאת עיתון, הקמת תחנת רדיו, הקמת מרכז תרבותי לתיאטרון, מוסיקה וקולנוע, שיהוו שופר ליוצאי המיזרח ולאט־לאט יכשירו את הקרקע למהפכה — כל אלה כבר לא היו בגדר חלומות פרועים. לפתע

גנרל צעירי תמ"י רואים בתת־אלוף בנימין („פואד") בן־אליעזר גנרל מיקצועי שהוצנח אל הצמרת.

היו בנמצא כספים ותקציבים ומירב העידוד והתמיכה. אבו־חצירא ואזן, שהעניקו לי־חסידיהם ותומכיהם תפקידים ומינויים פולי־טיים, שילמו את המס גם לצעירים: ויקי שירן, צעירה יוצאת מצרים ופעילה בולטת בשכונות, נתמנתה כדוברת תמ"י ודוברת מישרד־הקליטה.

חם איטי וזוחל

צעירי תמ"י ניצלו את ההזדמנות שי־נפלה לידיהם. בעוד אזן ורובין, שני פוליטיקאים מושפשפים ושועלים ותיקים, מנהלים את המישחק שלהם לפי הכללים שלמדו במיפלגות המימסד שהנציחו את הפער — מינויים לפי השתייכות מיפלג־תית, מאבקים קרתניים על תקציב נוסף פה, תיקון קטן בחוק שם — לא ישבו

עופר בורשטיין, אשר עידן וזיקי שירן בחיבוק־ידיים.

שלמה בר וארז ביטון, נושאי־הדגל של הצעירים, הפכו להיות נכס פוליטי, שכל מיפלגה היתה חפצה לאמץ.

אשר עידן, מרצה לכלכלה, הקים ב־אוניברסיטת תל־אביב מסלול להכשרת מנהיגות מבני עדות־המיזרח. בקורס זה מגבירים הוא, וזיקי שירן ואחרים, את ה־תודעה „הספרדית". הם נוטעים בסטודנט בן עיירת־הפיתוח את ההכרה, שהוא אינו נופל במאומה מן האשכנזים. הם מדברים על מהות מיזרחית, שהיא שונה לחלוטין מן התרבות המערבית הראציונאלית, ש־אותה ניסו לכפות עליהם האשכנזים. הם מסבירים שיש ללמוד את כללי המשחק של האשכנזים, לדעת לדבר בשפתם, אך לא לוותר על זיקתם למיזרח.

„אנו, יוצאי המיזרח, שגדלנו על תרבות והוויה ערבית, מבינים טוב יותר את ה־ערבים, את רוחם, את שפתם, את מיג־הגיהם," טוען שלמה בר. „כאן יש שמש, הפיק: אליקו בן־שושן, שכל שחקניה היו יוצאי ארצות ערב. ההצגה דנה בחיי הנפש של יוצא מארוקו, נער שכונות שהפך אקדמאי ומוזמן לפתע לשמש בתפקיד מ־לכתי בממשלתו של הפולני בגין.

כל עוד המציאות היתה שיגרתית, עסקו צעירי תמ"י בשלהם, ולא הוטרדו כל־כך מהעובדה שתת־אלוף בנימין („פואד") בן־אליעזר הוצנח להיות מזכ"ל התנועה. לא הוטרדו גם בשאלה מהו הקו הפוליטי של תמ"י, ומהן עמדותיה בשאלות חוץ ו־ביטחון.

„החלטנו לכסח"

מיחמת הלבנון שיבשה את ההר־מוניה במיפלגה. תמ"י, כשותפה בקו־אליציה, אמרה „הן" אחרי תעלולי בגין ושרון. אולם שלמה בר, עופר בורשטיין, דני עידן וחבריהם, לא השלימו עם ה־„ברור, שכל מי שהוא דפוק ומקופח, רוצה לדרוך על מישהו נמוך יותר. היות שהד־פוקים והנחשלים בארץ הם בני עדות המיזרח, וכך יוצא שהם שונאי ערבים. במקום לשפר את מצבם, המימסד מנציח אותו, ובכך יש לו המון שיוצא לכיכרות תוסיף: 'בגין, בגין!'. במנטאליות שלו ובתפיסת העולם שלו, יוצא ערב הרא איש מתון, שוחר־שלום."

בהפגנת ההזדהות עם הממשלה, שאירגן הליכוד בראשית המילחמה, נעדרה תמ"י מרשימת המשתתפים. לדברי זיקי שירן, היה רמז בולט לכך, שאין המיפלגה שלמה עם החלטות הממשלה.

עד כה מחו צעירי תמ"י כפרטים. הסבה בביירות גרם לתסיסה כללית. שלמה בר וחבריו יצאו מייד לרחוב דיזנגוף והפגינו נגדו. אהרון אבו־חצירא ואהרון אוזן תמכו בהקמת ועדת־חקירה, אך טענו שהם „יתחרו לכך עם הזמן". על רקע זה פרץ עימות בינם ובין צעירי תמ"י.

„החלטנו לכסח," מסביר בזעם עופר בורשטיין. עופר, שחי שנים רבות בצרפת וספג את תרבותה הפוליטית, התנגד ל־מילחמה מראשיתה. „אנחנו טענו שהקמת ועדת־חקירה זהו תגאי בל יעבור להימצ־אותנו בממשלה."

בין זיקני תמ"י וצעירה התפתח ויכוח חריף ונוקב, שבסופו הובטח להם כי תמ"י תפעל להקמת ועדת־חקירה. עופר וחבריו לא הסתפקו בכך. הם ניסחו מיברק אל השר אוזן, שבו דרשו באופן חד־משמעי את התפטרותו של שר־הביטחון והקמת ועדת־חקירה. „אנו מבקשים ממך לשקול את המשך כהונתך בממשלה, במידה ולא תיענה לפנייתנו," הוסיפו. על המיברק חתמו 20 צעירי תמ"י.

אהרון אבו־חצירא, שמאז פרישתו מן הממשלה מקדיש את כל זמנו למיפלגה, הבין שאינו יכול להתעלם מדרישת הצ־עירים. הוא יודע שהוא זקוק להם, ושהם מהווים את חוט השידרה של המיפלגה.

מחיר המילחמה

בעצרת ההזדהות עם המיל־חמה בלבנון, שאירגן ה־ליכוד, נמנעה תמ"י מלהשתתף. לעומת זאת, יצאו צעירי המיפלגה להפגין ולמחות נגד הממשלה. בתמונה: שלמה בר ולהקתו בהופעת־מחאה. הם סוענים שיוצאי המיזרח חין בשלום עם הערבים בארצות מוצאם, ואת המילחמה חוללה מיפלגה אשכנזית.

לחללים

עופר בורשטיין, מד־ליק נרות לזכר חללי־ ביירות, בהתארגנות ספונטאנית של צעירי תמ"י שבאו למחות על טבח הפלסטינים.

תמ"י אינה יכולה להרשות לעצמה להפ־סיד אותם.

דני עידן, שחזר לפני זמן קצר משירות מילואים בלבנון, סיפר: „כל החיילים סביבי היו מנתיבות, מסלול, אופקים, אשקלון. לא קיבוצניקים, לא בני טובים. גם להם נשבר ממה שקורה. הם לא יצביעו יותר עבור בגין. נראה לי, שאם נפעל נכון ונדע איך להגיע אליהם, הם יצטרפו אלינו."

היחידה מבין צעירי תמ"י שזכתה למינוי פוליטי היא זיקי שירן. נראה שהשהייה הנוחה והמרופדת בתוך הקואליציה עשתה משהו לצעירה, שרק לפני קצת יותר משנה עלתה על בריקאדות.

לעומת עופר ודני נשמעת זיקי פושרת. מנסה לפשר בין הקצוות. „אין קיטוב ואין נתק של חשיבה. בסך הכל, ראשי תמ"י לא חיים בפלאנטה אחרת. אבל לשון־המאזניים כאן היא המפד"ל ולא תמ"י, לכן כדור־המישחק הוא בידיים שלהם. אנחנו לא יכולים להיות דומינאנטיים." שירן מרבה להשתמש במושגים כמו אינט־רסים, שיקולים פוליטיים, כללי־מישחק. אין בה אותו הלהט, המאפיין את עופר וחבריו.

שוש מייכון

כאן חם, הכל איטי וזוחל. אם ברצון ישראל להיקלט בסביבה הזו, עליה להפ־סיק לחקות את המערב. ללמוד מהם — כן, אך לא לייבא כל מוצר תרבות מערבי לארץ, לחקות את המערב כמו קופים.

„עכשיו תורם של האשכנזים ללמוד מ־איתנו, בני עדות המיזרח," ממשיך בר. „רק אז ניטמע בארץ הזו באופן טיבעי. רק אז, תוך כדי השפעות הדדיות בין מיזרח ומערב, ובתוספת תכנים יהודיים יווצר כאן משהו חזק, אמיתי. רק דרכנו ניתן יהיה לדבר עם הערבים ולחיות עימם בשלום."

שלמה בר מכין את המהפכה דרך המו־סיקה שלו, ארז ביטון בשירים, פרופסור בן־הרוש בפלקאטים ובעבודות גראפיות, חיים שירן בסרטי טלוויזיה המתארים את ההווי היהודי בצפון־אפריקה, דני עידן מפיק ומארגן הצגות תיאטרון, הדנות ב־שאלות חברתיות. ההצגה האחרונה שאותה

מיברק

לדעתו של דני עידן, המיברק שנשלח אל השר אוזן למחרת הטבח, השפיע על ההנהגה.

הצעירים בתמ"י, המהווים את חוט השידרה של המיפלגה, מורדים. האם יתעלמו מהם העסקנים הוותיקים והמשופשפים ויפסידו אותם, או שיענו לדרישותיהם השונות?

לא תיכוניסטית ולא חיילת

דודו טופז
בת 35

נכון, גם זה לא מפתיע. אז מה כן מפתיע אצל דודו? או, אני אומר לכם. כי אשר לדודו יש רומן עם מישהי שהיא מעל גיל 20 ובמיקרה הבא זה הרבה הרבה יותר מ־20.

הברתו החדשה של דודו אינה חיילת או תלמידת־תיכון. היא הספיקה להתחתן, להתגרש ולהיות אם לילד בן תשע. שמה **ברוריה**, והיא בת — שימו לב — 35. לא, זו לא טעות. בת 35. ברוריה היא ספרית ועוסקת במיקצוע בעיר מגוריה, חדרה.

סיפור היכרותם גם הוא מפתיע. ברוריה רצתה כבר מזמן להכיר את דודו, אך הדרך אליו היתה חסומה. כדי לקצר את הדרך היא הלכה להופעה שלו, ובחוצפה ישראלית אופיינית הציגה את עצמה ו־הודיעה מייד לדודו הנהדם שהיא רוצה להתיידד איתו.

וזה הלך. ברוריה מוכנה להרחיב את הדיבור על הרומן המפתיע שלה עם ה־בדרן. היא מאושרת ומצהירה, שהיה לה כדאי לחכות עד שהשיגה את הרווק ש־אוהב את רווקותו ושומר עליה בקנאות.

למה חותרת ברוריה, אינני יודעת. מרוב התלהבות — אני חושדת — היא פשוט שכחה עם מי יש לה עסק. אבל מצד שני, אולי דודו החליט שדי עם תלמידות־תיכון וחיילות.

איך שלא יהיה, אם שום דבר לא השתנה ביומיים האחרונים, אז נראה שהשניים עדיין ביחד.

אהבה מוסיקאלית

הזמר האנגלי **מיץ' הילר** הוא בן ל־מישפחה מוסיקאלית מיוחסת באנגליה. אחיו, **אירווינג**, היה מנחה־זמר ומלחין פופולארי. דודו, **טוני**, היא המפיק ו־כותב השירים של להקת אחוות האדם, שזכתה במקום הראשון באחת מתחרויות הארוויזיון, בן־דודו של מיץ', **אריק**, הוא

מיץ' הילר
מארעי לקבוע

מנהל יחסי־הציבור של **אלטון ג'ון, פול מקרטני וקליף ריצ'ארד.**

מיץ', הידוע כאחד מכותבי השירים המוצלחים באנגליה, סירב להפיק תקליטון שבו הוא גם שר, עד שפגש באמרגן **שלמה צח**, שהציע לו לבוא לארץ, כדי למכור את שיריו ולהקליט בעצמו.

מיץ' בא לכאן בחודש שעבר. הוא סיפר שהוא בא רק לחודש, וכפי שאתם מבינים הוא נתקע כאן. ועוד איך.

בארץ הוא התיידד עם המלחין **חנרי בארטר** והשחקנית **מרים** („צ'יבוטרו") **פיקס**. השלושה היו יוצאים כמעט ערב ערב לבילוי, במיסעדות ובמסיבות

באחד הבילויים האלה ערכה מרים היכרות בין מיץ' ובין חברתה, **מזניק**. בין השניים נוצר הקליק המפורסם, ומאז אי־אפשר היה להפריד ביניהם.

לא רק שמיץ' נשאר איתנו: מוניק נמצאת בחודשי הריונה האחרונים, ובקרוב יוולד להם ילד. השניים ימסדו את אהבתם בדרך המקובלת, ובעיות לא תתעוררנה ברבנות כי מיץ' הוא גם יהודי.

מיץ', שבא לארץ רק לחודש, יהפוך לעולה חדש וישתקע בינינו.

גט ועבודה באמריקה

לפני כשנה, כשהתחתנה, היתה **נורית בלאו** בטוחה שהיא עושה את הצעד נכון, אולם בתוך זמן קצר גילתה הד־מנית, שזו היתה טעות מרה.

נורית, ג'ינג'ית יפהפיה, ניהלה רו־ארוך עם סוחר־עתיקות גרמני, **לאו מנה**, השניים רצו למסד את אהבתם וה־להתחתן. את הצעד הזה עשו בארץ אפשרויות קבלתי־מוגבלות. נורית ס־דיפה שלא להסביר מה קרה, אך נר־שלא תמיד היכרות ממושכת לפני הנשו־אין היא ערובה לנישואין מאושרים.

לפני כחודשיים חזרה נורית לניו־יור־כדי לסיים את פרשת הנישואין העגומ־היא הניחה שהדרך הקלה ביותר לעש־זאת תהיה במקום החתונה בניו־יורק, ־גם ששם אפשר להתגרש ללא נוכח־הבעל. אך בעלה רצה להקשות עליה. סירב לשלוח את הניירות המאשרים א־הסכמתו למתן גט.

נורית התגוררה אז אצל ידידה הטו־הצלם **סמי בן־גר**. היא סיפרה לו ־קשייה האישיים וסמי התגלה כחבר נא־ומסור. כדי להקל על הדוגמנית, הוא ס־

נורית בלאו
גט בעזרת הצלם

לגרמניה, מסר לסוחר־העתיקות את ה־דעה על רצונה של נורית להתגרש, ו־באותו יום שב לניו־יורק, חתם אצל עור־דין הצהרה שהוא שהביא את האיש־ונורית קיבלה במקום את הגט.

יום הגירושין שלה היה יום השנה נישואיה הכושלים. בן־גד הציע לנור־לצאת ולחגוג את האירוע הכפול. יצאו לסטודיו 54, ולדבריה, היה זה ה־הראשון שבו חייכה, אחרי חודשים ־סבל בעולם החדש.

עוד הם משתוללים על רחבת־הריקוד הבחינה נורית, ששעונה היקר, שבעל־לשעבר קנה לה ליום־נישואיה, אבד. היא זו המתנה הראשונה שקיבלה ממנו, שע־קרטייה, שמחירו 1500 דולר. כך, באופ־מאוד סימלי, היא ניתקה לחלוטין או־הקשר שלה לסוחר־העתיקות.

נורית חזרה לארץ, אך לא כדי להי־שאר כאן. היא אורזת את מיזוודותיה שוב כדי לחזור לניו־יורק. ערב חזרתה לארץ היא קיבלה הצעות עבודה מפתות מעבר־לים. היה זה אחרי שהשתתפה בערב־ראיונות במלון ולדורף אסטוריה. אין לו־מושג כמה זמן היא תשהה שם. מה שברור הוא, שהרומן הבא שלה יהיה כולו־על טהרת אמריקה.

אהבה צרפתית

כאשר פגשתי בה באחת מתצוגות־האופנה שנערכו בתל־אביב, ביקשתי ל־דעת מי היא הדוגמנית הזרה המסתובבת בעיר הגדולה. אחרי בירור קצר התחוור לי שהיא ישראלית, חיפאית במוצאה ו־שמה **קטרין טלמור**. אחרי שיחה קצרה התברר לי שהיה לה לא מזמן רומן בן שלושה חודשים עם כוכב הקולנוע הצר־פתי **ז'אן פיל בלמונדו**. הסקרנות הר־גה אותי, וביקשתי מקטרין שתגלה לי מי היא.

הסיפור לפניכם.

קטרין בת ה־28 התחילה לדגמן ב־איטליה בגיל 18, לשם הגיעה שלוש שנים קודם־לכן. היא בת לאם מרוקאית ואב אמריקאי. היא הספיקה להתחתן ו־להתגרש בשווייץ, שם היתה נשואה ל־מיליונר מקומי בשם **פול מייק בורג־הייימר**. בעלה לשעבר עסק בנפט, בשמן ובגידולי אבוקדו, ולא היה לו שום עניין בדוגמנות. מכאן מקור המשבר שהסתיים בגירושין. קטרין נשארה לגור בדירה מ־פוארת בג'נווה, כשהיא מחלקת את זמנה בין הצד המערבי של כדור הארץ, אירופה וכמובן ישראל, בה מתגוררים הוריה.

„את בלמונדו הכרתי בלוזאן. זה היה בחורף. הוא הזמין אותי לפאריס לקוק־טייל לכבוד סרט חדש שהוא עשה. הוא בן־אדם מאוד סכסכי. הוא אירח אותי אצ־לו ואף נסענו ביחד לבראזיל. היה לנו רומן של שלושה חודשים."

בישראל היא מבקרת כל שנה, גם מ־שום שהיא אוהבת את הארץ, גם משום שהיא רוצה להיות בחברת הוריה. ב־חווילה המפוארת שלה בשווייץ היא נוהגת לערוך מסיבות קוקטייל לישראלים, אך אני חושדת שבזה נגמר הקשר שלה ל־גברים הישראלים.

„כשאני נמצאת פה, תמיד מחזרים אחרי. מסתכלים עלי ברחוב: על גובהי, על ה־ביגוד המיוחד שלי על התכשיטים. אני בת מזל אריה, ותמיד גונבת את ההצגה. אך זה לא עוזר להם. אני שומרת מרחק משום שחסר להם הליטוש הסופי." נאום קטרין.

בארץ היא לא עובדת אלא נחה. בעי־קרון היא לא מחפשת רומנים. היא נהנית כפי שאומרים, „להעביר את הזמן" עם **גילה לוי**, חברתו של **יוסף** („יוסל'ה") **ביכמן**, המיליונר היהודי־גרמני. קטרין מספרת שהשתיים הן חברות טובות, בטח, בשתיהן דבק אבק של מיליונרים.

קטרין עומדת לחזור לשווייץ בעוד ש־

קטרין טלמור וז'אן־פול בלמונדו
אהבה מסביב לעולם

בועיים. היא מחכה כאן לידיד חדש שלה, נצר למישפחת מלוכה אירופית, שהודחה ממעמדה. כך שהפרובינציאלים הישראלים אינם מעניינים אותה. אך כמו שאני יודעת תמיד יש הפתעות בחיים. אולי גם אצל קטרין.

רחל מרחלת על כל העולם

אנאבל תמיר: הקשר מתהדק

זוכרים את **אנאבל תמיר**? בקיץ האחרון סיפרתי לכם על שעוריה ש־פרצה סביבה בחוף שרתון בתל־אביב. הסיבה: חברה הנוכחי, **אורי עליזי**, מהנדס־קירור במיקצועו, שנמצא עם ה־דוגמנית היפהפיה למרות שהוא עדיין נשוי. סיפרתי לכם אז ששאלתי **עירית**, אינה מוכנה לוותר בקלות על בעלה, למרות שהשניים נמצאים כבר בסוף ה־דרך המשותפת.

באותו יום שישי קיצי השתזפו אורי .דוגמנית בחוף, כשלפתע הופיעה כ־

אנאבל תמיר
בדירה אחת

סופה האשה החוקית ועשתה סצינה גדו־לה, מלווה בגסויות רבות. אורי קם, עזב את המקום כשאנאבל נשרכת אח־ריו. אז אפילו סיפרתי לכם, שהיא היתה אדומה־אדומה מרוב בושה.

עכשיו יש חדש. אורי אומנם לא הת־גרש עדיין, אך הוא עזב את הבית, ר־מתגורר עם אנאבל. בקיץ הצהירה אנא־בל שהיא מאהבת במהנדס־הקירור. עתה הקשר מתהדק. הדוגמנית מקווה שלפרשת נישואיו של אורי יהיה סוף פורמלי מהיר, כפי שהוא רוצה, כדי שהסצינה שהיתה אז על חוף הים לא תחזור ב־מקומות אחרים בתל־אביב.

לא אלמונית

כאשר סיפרתי לכם בשבוע שעבר על נישואיו הקרובים של הד"ר לתקשורת, **ישראל** („רוליק") **פלג**, דובר ומרכז סיעת המערך בכנסת, רבים לא האמינו לי. „מה, איך הוא הצליח לנהל רומן כזה

ענת גותן
ההוכחה

סתרי." קראה באפתעה מישהי מעמיתותיו. „אני בטוחה שאין אחת כזאת."

כאן כבר היה מדובר על הכבוד שלי. לא ויתרתי. הלכתי לחפש את **ענת גותן**, כלתו לעתיד של רוליק, ומצאתי אותה ב־כיכר־מלכי־ישראל כשהיא חבוקה בזרועות הדובר, ביציע־העיתונאים ברחבת העיריה, בעת הפגנת המערך נגד **אריק שרון** ש־התקיימה במוצאי־שבת לפני שבועיים. ה־תמונה היא הוכחה, ולכן היא לפניכם.

השמאל מתגרש

איציק ראור
ללא מריבות

את **יצחק** („איציק") **ראור** ורונית דברת אני מוצאת בדרך כלל בעמדים אחרים בעיתון. איציק, בן ה־31, מוכר כסופר, משורר, חתן פרס עיריית חולון, מורה לתיאטרון, במאי־תיאטרון, מבקר־טרטים ובעיקר כפעיל באירגוני שמאל שונים, החל בשי"ח, דרך אירגוני־סטודנטים אד־הוק וכלה בחזית הדמוקרטית לשלום ולשיוויון. היום הוא פעיל בוועד לסולידריות עם אוניברסיטת בירזית, בוועד נגד המילחמה בלבנון, ועוד ידו נטויה.

רונית דברת בת ה־27 היא ציירת, עובדת בהוצאה־לאור ושותפה בגלריה אחד העם 90 בתל־אביב. וכמובן פעילה כמו איציק בוועדים השונים, שהזכירו לנו בשנים האחרונות שיש גם ישראל אחרת.

איציק ורונית היו נשואים חמש שנים. בימים הקרובים יבוא קץ לחיים משותפים. רונית פותחת תערוכה אחרונה בתל־אביב, ומייד אחרי זה, בחודש נובמבר, תעזוב את הארץ, כשהגט בידיה.

לרונית נשבר ממה שקורה כאן, ואני כל־כך מבינה אותה, שפשוט אין לי מה להוסיף. היא החליטה ללמוד באיטליה, ובדרך זו להיות מחוץ להר־הגעש שלנו לכמה שנים טובות.

בין הפגנה וכנס, שהשניים לא החמיצו מעולם, הם הגיעו למסקנה, שלחיים משותפים אין כל טעם. השניים טרודים בענייניים אחרים והם לא מוצאים זמן להיות ביחד. אז מוטב להיפרד ולא למשוך את חיי־הנישואין הלא־מאושרים עוד כמה שנים.

בעוד חודש רונית עוזבת אותנו. מחנה השמאל מאבד עוד אחת מבנותיו הטובות והפעילות ביותר. איציק ישאר לבדו בדירתם המשותפת ברחוב הגלבוע, וגם אני מרגישה עצוב מכל הסיפור הזה.

סוף שבוע בקיסריה

מרגלית בת־אדם
מאמרגן למנהל

המשולש הזה נגמר מהר מדי, אך בכל־זאת אי־אפשר שלא לספר עליו. **שלומי גרונר** הוא מנהל כפר נופש בקיסריה. הוא בן 30, חתיך משגע, אך זה לא מוצא ביטוי בעבודתו, משום שהוא מוקף כל הזמן במישפחות נופשים שאותן הוא צריך לשעשע, ואין לו זמן לעצמו.

החליט הבחור שאם הוא רוצה להשיג מישהי, הוא חייב לאורגן משהו בכפר. הוא יזם סוף־שבוע לרווקים ולרווקות וחיכה להזדמנות.

איך זה שהוא לא מצא עד עתה את החברה שלו? הסיפור פשוט: בקיץ כש־העבודה בשיאה, הוא מתנזר מרומנים סו־ערים, ומבלה את זמנו בעבודה כמעט 24 שעות ביממה. כשהוא כבר מגיע לבית הפרטי שלו בכפר, הוא נופל על המיטה ונרדם עד הבוקר.

לשלומי יש חבר, שמו **סביון צבר**. נכון, האמרגן הכי־צעיר והכי־שמן שאני מכירה, שהיום הוא בן 20 ושהצליח להפיק אין־סוף מופעים. סביון הוא הספק הק־בוע של אמנים לכפר. לסוף־השבוע של הרווקים והרווקות הוא בא בלוויית ידידתו **מרגלית בת־אדם**.

סביון ערך היכרות בין שלומי ומרגלית בת ה־26. השניים החליפו מייד מבטי־אהבה. את סוף אותו שבוע היא בילתה בדירתו של שלומי.

כפי שהיה צפוי, מרגלית לא הסתפקה בסוף שבוע אחד לרווקים ולרווקות. היא רצתה להיות בחברתו של שלומי, וביק־שה ממנו שיאט את קצב עבודתו, כדי שיהיה לו יותר זמן לאהבה החדשה שלו. ואם לא די בזה, היא העזה להציע לו שייצא לחופשה קצרה ויבלה איתה ב־איטליה.

אולם אהבתו של שלומי לעבודתו ול־כפר גדולה יותר מאהבתו לאהבה החדשה שלו, ותשובתו למרגלית היתה שלילית.

המאוהבת המאוכזבת נפגעה עמוקות, עזבה את שלומי, אך על איטליה לא ויתה־רה. היא ארזה את המיזוודות ונמצאת בדרך לשדה־התעופה.

ושלומי? הוא נשאר נאמן לכפר לרוו־קותו, עד לסוף־השבוע הבא של הרווקים והרווקות.

אהבת נשים

הווידוי שלה (העולם הזה 2341) היה מרתק. **אלנה פלד**, שהואשמה בפיתוי קטינה, כיפרה על אהבתה לחברתה ה־צעירה ממנה, על תמימותה בסידרי־משפט, שבעטיה איבדה את דירתה ואת בנה, ועל מערכת הלחצים המופעלת עליה.

אלנה, עולה חדשה מברית־המועצות, גילתה בארץ את אהבתה לנשים, אך חשה בכאב הגדול הכרוך בכך. מאשת איש ו־אם לילד היא הפכה גרושה חסרת־מיש־פחה ודיור.

ובכל זאת יש מוצא. רבות־רבות פנו

אלנה פלד
מערימצה מחו"ל

למערכת וביקשו לעזור. אחת מהן, יש־ראלית היושבת בארצות־הברית ועוסקת באיפור אמנותי, הזדהתה כ**ליאור** ו־ביקשה ליצור קשר עם אלנה. עשיתי זאת, ודומני שהשתיים יודו לי על כך עוד זמן רב.

ליאור שכרה עורך־דין, שהצליח להח־זיר את בנה של אלנה אליה. אך כאשר נודע לבעל שאלנה מתכוונת לצאת עם ליאור לארצות־הברית ולקחת את הילד לשם, הוא סירב לחתום על האישור הד־רוש.

הילד נשאר בארץ, אך אלנה, שהתגוררה בדירה שכורה, לא ויתרה על ההזדמנות שנפלה לידיה. ליאור החליטה לקחת אותה תחת חסותה והשתתיים יצאו לארצות־הברית. אני רק מאחלת לאלנה, שבצד השני של כדור־הארץ היא לא תסבול בג־לל אהבת הנשים שלה, כפי שהיא סבלה כאן.

צירים אפשריים

* **אפלטוני?** 37160 רך, מעט נשי (פיסית), יפה, מחפש דו־מיני, טוב־לב, יפה, מיוחד, אמיתי, שיכול להציע חום, שפתיים ועדי־נות. לא למישגל! ת"ד 4292, תל־אביב.

* **ואולי גם... מה?** יוצא קיבוץ בן 30, גובה 175 סנטימטרים, נחמד, מעוניין בכן, מעוניינות ל־השתולל... להשתעשע... ואולי גם... כתובנה לת"ד 1009 גבעתיים, מיקוד 53110.

* **משמעותי.** בן 32, מש־כיל, נאה, רחב אופקים ומבוסס, מעוניין בקשר אינטימי משמעותי איתך הצעירה, הנאורה, המקורית, הנועזת, המפתיעה היפה באמת. טלפון 03־737038.

בשוטים ובעקרבים

סטודנט נאה מעוניין בשת־לטנית או סדיסטית למיפגש חם. כיתבי לת"ד 2532 רמת־גן, מי־קוד 52124.

* **תומך.** איש־עסקים אקדמי, נאה וגבוה, מחפש צעירה נשית, מעוניינת וחטובה לידידות אמת. תמיכה אפשרית. ת"ד 5288, רמת־גן.

* **בהיכים.** בן 39 בהיכים, מחפש אשה עד 50, מצב מישפחתי לא משנה, לידידות אינטימית ו־דיסקרטית. נא לצרף טלפון. ת"ד 30633 תל־אביב.

* **מבוססת.** צעיר נחמד ומס־מפטי, 33/176, בקשר עם צעירה גרושה או אלמנה מבוססת. ת"ד 9296 תל־אביב, מיקוד 61092.

* **דרוש.** לקשר יפה שייבנה באיזור נתניה, דרוש רזוק, חכם, גבוה ונאה. ת"ד 133, שבי־ציון, מיקוד 25227.

* **איש־עסקים.** נאה ומ־בוסס מעוניין בידידה דיסקרטית. למתאימה מובטחת תמיכה נדיבה. ת"ד 565, הרצליה פיתוח.

* **נשים בלבד!** נשית ואו־הבת נשים בלבד, מעוניינת להכיר אשה נאה עד גיל 28, לשם התכת־בות אירוטית. ת"ד 5400־ל, רמת־גן.

* **בני צחוק.** 26/172, נשוי ונאה, מעוניין להכיר נשים נאות האהבות אהבה משוחררת ורצינית למטרה אינטימית, בגות 20 עד 40. אפשרי גרושות. ת"ד 113 קריית־אתא, מיקוד 28100.

* **דיוגת.** עלם חמודות, 23/175, תר אחריך. המקסימה ו־הטובה. במאמץ עליון להיחלץ מ־

חיסלם

לכל מעריצי תיסלם! מה קרה לכם? שכחתם את הלה־קה? תנו להם עדוד, כדי שאם הם לא זכו השנה יזכו בשנה הבאה! המיתסלם רונן.

אקווריום הבדידות והחידלון. כי־תבו נא לשלמה רינשטיין, שלום אש 4, פתח־תיקווה.

* **קמפ דייוויד.** בן 23 וחצי, המיתמר לגובה של 188 סנטימט־רים, חפץ בן, הנאוה והתמירה למיסגרת אשר תיקבע בדיונים נו־סח קמפ־דייוויד. כיתבי לת"ד 1760 רמת־גן. דודו.

אנא, תירמו!

בת 18, חסרת אמצעים, זקו־קה נואשות לעדשות־מגע. אנא, שילחו תרומותיכם לבנק הפוע־לים, סניף 632, חשבון מיספר 356855.

* **לא ציבורי.** פרטי, נאה, בן 30, מעוניין להכיר אשה נאה למטרה דיסקרטית. טל. 03־599290.

* **נאה ודירה.** בחור נאה עם דירה, 22/180, מעוניין בהיכרות עם בחורה נאה וחטובה למטרה אינטימית. ת"ד 9337 תל־אביב, מיקוד 61092.

* **קיבוצניק.** קיבוצניק נאה, 31/170, מעוניין בנאה ונחמדה ל־מטרה רצינית לחיי קיבוץ. ת"ד 30773 תל־אביב.

* **זכר?** רווק נאה בן 33 הח־ליט לשים קץ לרווקותו, ועכשיו הוא מחפש נקבות נאות עד גיל 33. הנקבות מוזמנות לטלפן 03־621335. דני.

* **בנמל באמסטרדם.** אם את באה לאמסטרדם, צעיר נאה 32/168 מעוניין להכירך למטרה אינטימית. עזרה בדיור ובדברים

בועות

לגברים שבחבורה: רווקה בת 30, רכה כמו סבון, תוססת כ־סודה, נאה כחלום, רומנטית כמוגרו, מחפשת אביר חלומו־תיה (לא למין). כיתבו ולא תת־אכזבו!!! ת"ד 29269, תל־אביב.

אחרים אפשרית. נא לכתוב, בצירוף תמונה, ל:
SERGIU FELDMANN
Postbus 7916
1008 AC Amsterdam
Holland

* **נשוי אבל אחראי.** נשוי (28), תרבותי, אחראי, מחפש מת־אימה לקשר אינטימי. סודיות מו־בטחת. ת"ד 22600 תל־אביב.

* **לא יכול למייל.** אני מ־עוניין להתכתב עם בחורות נחמ־דות בגיל 18 עד 20, אשר חפצות להנעים לי את מעצרי, והאהבות לטייל ברחבי הארץ ולעסוק בס־פורט. גובהי 192 סנטימטרים, שי־ערי שחור וחלק, אני מדריך ספורט ובעל גוף אתלטי. לכל כו־תבת מובטחת תשובה. בית־מעצר רמלה, ת"ד 178. שמעון אילוז.

* **עצמאי.** עצמאי בן 30 מ־עוניין באשה עד 40, רק נאה ומ־טופחת מאוד, למטרות אינטימיות.

זה היה העולם הזה

למכירה כ־500 חוברות העולם הזה מעשר השנים האחרונות. טלפון 03־423931. אורי.

נא לצרף טלפון. ת"ד 9328 תל־אביב, מיקוד 61092.

נו גע ללב

* **רציני ומבין.** רווקה בת 28, חמודה ומקסימה, מעוניינת ב־רציני ומבין עד גיל 30. לפנות ב־כתב בצירוף תמונה ל: מישפחת קטן, רחוב עמל 19 דירה 6, רמת־גן.

* **אמן או אומן?** אומן ב־תחילת דרכו, 35/182, מעוניין לי־צור קשר כן ומשמעותי עם בחר־רה רגישה ומבינה. ת"ד 5400־ה רמת־גן.

* **?נרשואין.** אוהבת חיים, א־קדמאית בת 33, נאה מאוד, נשית ובעלת הומור, מעוניינת במשכיל ורגיש לנישואין. ת"ד 37382 תל־אביב.

* **נאה־נאה.** בן 33, נאה, מעוניין בקשר עם נשים נאות ר־חטובות. ת"ד 31597 תל־אביב, מי־קוד 61315.

* **נכה־קל.** נכה קל, חרש־אילם, 22/190, גר בתל־אביב, נח־מד באמת, מעוניין להכיר בחורה נחמדה ויפה, נכה קל, עד 22. ת"ד 44181 תל־אביב, מיקוד 61441.

הפתעה!

זוג נאה ומפתיע, 33/26, מח־פש זוגות או נשים לבילוי משותף. ת"ד 7326 רמת־גן, מי־קוד 52172. נא לציין טלפון.

* **חרש־אילם.** 22/190, גר בבת־ים, נחמד, יפה ושובב, מעו־ניין להכיר בחורה בת 20—21. ת"ד 44181 תל אביב, מיקוד 61441.

* **ג'ינס.** מעוניין להחליף זוג ג'ורדש חדשים, מידה 32 אמריק־איות, בזוג אחר, מידה 36, או ב־שווה ערך. טלפון 03־629487 במ־שך היום. סמי.

שיפודים

בחור צעיר 22/183 ויפה, רו־צה להכיר נשים מבוגרות או צעירות כדי לעשות ביחד על האש. לכתוב בצירוף טלפון ל־ת"ד 5023 בת־ים, מיקוד 59150.

* **גורה.** גורת כלב מחפשת בית. בת חודשיים, שחורה, יפה־פיה ושובבה. טלפון 03־227124.

מה רולך

* **ידידים בחו"ל.** מעוניינים לטייל בעולם בלי לצאת מביתכם? רוצים לרכוש ידידים בארצות שו־נות? הצטרפו למועדון הבינלאו־מי לידידי עט, רחוב גילגל 2, חיפה.

חינם אין כסף!

אז אם יש לך מה להודיע, להציע, לבקש, לברך, לספר בדיחה טובה, ואפילו לקלל — קדימה!

● **כל חודעה יכולה לכ־לול עד 20 מילים.**

● **מי שרוצה לצרף תמו־נת — חכלב האבוד, עגלת־הילדים המוצעת, חדירה חמו־צעת לחילופין, חרווק המציע את עצמו להיכרות — יכול לעשות זאת. במידת היכולת, תפורסם גם התמונה.**

● **החודעה תיכתב על גבי גלוית־דואר, למערכת „העולם הזה", ת"ד 136, תל־אביב (אלא אם כן מצורפת לה תמונה. במיקרה זה יש לחש־תמש במעטפת). לא תתקבל־נה שום הודעות בעל־פה, ב־טלפון או בביקור אישי.**

● **הגלוייה תכלול את שמו, כתובתו ומיספר הטלפון של בעל־החודעה.**

(המשך מעמוד 28)

לו לפעול כפי שהיה רוצה. כבר הזכרנו את מעברו של כוכב שב־תאי לעקרב. מה משמעות מהלך זה עבור יצחק רבין? מצב חדש זה של כוכב שבתאי ירמוז על אפשרות של מציאת כוחות מחד־דשים, מאחר שכוכב שבתאי יצור זווית חיובית עם השמש במפת־הלידה שלו (שמש במזל דגים — 9 מעלות).

באותה תקופה ייווצר מצב חדש במפתו. כוכב אוראנוס ש־נמצא כעת במזל קשת ייפגש עם כוכב מרס במפת־הלידה של יצ־חק רבין, הנמצא גם הוא בקשת. מה זה אומר? מצב כזה מצביע בדרך כלל על תקופה חשובה, מל־את אירועים, שבה כל הבלתי־צפוי עשוי לקרות. זו תקופה מעניינת במיוחד, אולם במפת־לידה זו ההשפעה של הכוכבים, יכולה להיות שונה ומטעה, וכל התלהבות פיתאומית תצריך בדי־קה מדוקדקת וזהירה, כדי למנוע אכזבות בשלב מאוחר יותר.

ובאשר לעזר וייצמן — מה קורה אצלו במפת־הלידה? גם כאן חוזר הסיפור המוכר: כוכב שבתאי נמצאב מזל מאזניים. אלא שאצלו נראים דברים נוספים, מאוד מעניינים.

קודם כל, כוכב שבתאי ממוקם במפתו במעלה ה־25 במאזניים, ונמצא בקרב האופק העולה של מדינת ישראל, זה מצביע על קשר גורלי בינו ובין המדינה. ב־1980 התרחק עזר וייצמן מכל פעילות פוליטית וציבורית, וגם כאן חוזר הסיפור של ההגבלות שקשורות לכוכב שבתאי. במפת־הלידה שלו נראה שהחדשיים הבאים, אוק־טובר ונובמבר, יהיו חשובים מאוד עבורו. זה בעיקר מפני ששני כו־כבים — פלוטו ושבתאי — ייפגשו עם כוכב שבתאי במפת־לידתו. אחר־כך, כנראה, תיפתח לפניו דרך חדשה.

לאלה ששכחו או שלא ידעו — עזר וייצמן נולד במזל תאומים, כשהאופק העולה במזל טלה. כוכב יופיטר במפת־הלידה שלו נמצא במזל קשת, בבית התשיעי. כעת, אחרי השנתיים שבהן לא היה מעורב בחיים הפוליטיים, יאפשר לו כוכב יופיטר להיכנס להצליח בה. מדצמבר יכנס כוכב יופיטר למזל קשת, ויפתח לפניו הזדמנויות חדשות.

אם כבר מדובר על כוכב יופיטר שנכנס למזל קשת, כדאי לבדוק מפה נוספת, זו של חברי־הכנסת דרור זייגרמן. הוא בנם זל שור, ובמפת־הלידה שלו נמצא כוכב יופיטר במזל קשת. זה מצביע, כאמור, שגם לפניו נפתחות אפש־רויות חדשות ופירסום רב.

במפת־הלידה של דרור זייגרמן האופק העולה נמצא במזל טלה, וכוכב יופיטר בבית התשיעי. למי שיש זכרון אסטרולוגי טוב, יוכל להבחין בהקבלה שבין שתי ה־מפות. כלומר: עזר וייצמן ודרור זייגרמן. שתי מפות אלה מראות על יכולת הידברות טובה מאוד ביניהם ועל אפשרות מעוניינת ל־יצירת קשרים בעתיד.

מפות־הלידה של מנחם בגין ואריק שרון, לעומת המפות של שימעון פרס, יצחק רבין, עזר וייצמן ודרור זייגרמן, מראות ש־החודשים הקרובים יביאו עמם שינוי מעניין.

אוקטובר ונובמבר יהיו חודשים חשובים עבור עזר וייצמן

היא נבחרה ל„דונה אידיאלה" עולמית - וכל האידיאליות באו

דונה חניתה

נמרה היפהפיה הג׳ינג׳ית, אלונה גוטמן, בבגד מיני מנומר, הפגי־נה זוג רגליים מעוררות התפעלות. אלונה היתה מועמדת לתואר **מלכת היופי 81.** היום היא חיילת המשרתת במישרד־הביטחון.

לדבר עם עיתונות עויינת בעולם, בפרט לאור מצבה של ישראל כיום, בזמן המילחמה.״ סיפרה חניתה. „את כל העבודה עשיתי לבד. אם הייתי עושה פאשלות בראיונות, כל העיתונות הישראלית היתה כותבת על זה. על זה שזכיתי בתואר דונה אידיאלה עולמית והסברתי את עמ־דתה של ישראל היטב, מזה כו־לם התעלמו.

„נתקלתי בתגובות פרובוקטיב־יות. כולם רצו לדעת איך אשה כמוני, אם לילדים, מסוגלת לר־אות בסיבלם של פליטים. עניתי להם שבאמת כואב לראות דברים כאלה, אבל אסור לשכוח שגם בתי־החולים שלנו מלאים פצועים ונ־כים.״

השבוע לרגל זכייתה בתואר דונה אידיאלה עולמית, בעיירת ה־נופש ויגו דה־סאסא שבאיטליה, ערכה חניתה מסיבה גדולה במוע־דון תל־אביבי. מי לא היה שם? כל המי־יומי בעולם היופי והאופנה ה־ישראלית. גדעון אוברזון, עודד גרא, שוקי לוי, כל צמרת דוגמניות ישראל הפגינה כאן נוכחות מלאה. מזמן לא נראו כל־כך הרבה יופי בכפיפה אחת.

החברות הזוהרות הביאו מתנות קטנות. ומה מביאים לאשה אידיא־לית, שהיא יפהפיה? כמובן: תמ־רוקים וסבונים.

את המתנות הגדולות קיבלה חני־תה באיטליה, והן כללו מעיל פרווה, משקאות ותמרוקים. הכיבוד במסי־בה היה פיצות קטנות, בנוסח איט־לקי.

תינוק זקונים

ב עיה של חניתה, אבנר, העיד על אשתו: „תמיד אמרתי ש־יש לי את האשה האידיאלית. לקח לי 21 שנה עד שעשיתי אותה לדונה אידיאלה כלל־עולמית. אם היתה נבחרת בגיל 20, הייתי מתייחס ל־זה כמו לתואר מלכת יופי. אבל כשאשה בגיל קרוב ל־40 זוכה ב־תואר כזה, זה כבר סיפור חיים. זה כמו לקבל תינוק בגיל מאוחר. ה־תואר הזה, שבו זכתה חניתה, והצ־לחה באו לנו בדיוק בזמן.״

למי שאינו זוכר — אחיו של אבנר, אילן צנטנר, הסתכסך עם איש העולם התחתון פליצ׳ה סבג, שהיה פעם ידידו. והוא ניסה להש־תלט על רכושו. יום אחד הטמין פליצ׳ה מתחת לכיסאו רימון ממול־כד. כתוצאה מהתפוצצות הרימון נפגע אילן ברגליו, חייו נילו בנס ועד היום הוא סובל מקשיים בהלי־כה.

„מכל הנחסים האלה, התחרות והתואר של חניתה הביאו לנו סוף־סוף שימחה, כסיום לשנה הנחסית שהיתה לנו,״ אמר אבנר.

חניתה, זוהרת ויפה, עברה לקראת התחרות הזאת קורסים אצל השף של הילטון, שלימד אותה כיצד עורכים שולחן, כיצד מכינים קוק־טייל ומטעמים שונים.

חניתה לקחה את עניין התחרות ברצינות הראויה לה. הלכה לשג־רירות האיטלקית ולמדה את השפה האיטלקית.

חניתה מצדיקה בהחלט את ה־תואר שבו זכתה. תמיד עמדה ב־רשות עצמה. במשך שלוש שנים ניהלה את רשת החנויות הפטורות ממכס בלוד; הספיקה להיות אחת הדוגמניות היפות והמצליחות ב־ענף; עסקה בעיתונות־אופנה, והיום היא מנהלת בוטיק עצמאי ומדרי־כה דוגמניות. **נירה גל**

אידיאלית חניתה צנטנר, רוקדת מאושרת במסיבה לרגל זכייתה בתואר **דונה אידיאלה עולמית**, שנערכה באיטליה. לידה, מארגנת התערוכה ישראלה שטיר. חניתה לבשה שימלה פרחונית הדורה ומאופקת, הסתובבה בין אורחיה שלא חדלו לברכה.

חניתה צנטנר, עיתונאית, אופנאית ואשת־עסקים, חגגה ברוב־עם את זכייתה בתואר בינ־לאומי חשוב.

„לפני שנסעתי, לייצג את ישר־אל באיטליה, בדונה אידיאלה, איש ממחלקת־ההסברה במישרד החוץ לא טרח להדריך אותי, כיצד עלי

המלכה הדוגמנית הוותיקה קארין דונסקי מלטפת את דוגמן הצמרת חנוך רייכלסון. קארין לבשה חלילת מיכנסיים לבנה ולראשה כובע גברי לבן, הוכיחה בהופעתה האלגנטית והמושלמת, שלמרות־הכל, היא משיכמה ומעלה במיקצוע הקשה ששמו דוגמנות.

לביאה הספרית הבוהמית מרסל, הדואגת לתסרוקתן של הדוגמניות, לא הפ־סיקה לרקוד. מרסל נהגה לעבוד במספרה בלילות.

טיגריס ג׳ורג׳ שטרן, מתווך־דירות, מחולל בעזרת קביים עם השחקנית עדה ספיר, הלבושה באוורול פסים צבעוני, הדוק ואופנתי.

נאשם אחד אייס לשבור את הראש לסניגור שימונה לו על־ידי בית־המישפט ושני ביצע רצח כדי לממן לעצמו סניגור כרוחו - מדוע

אין הם רוצים בסניגורים ממונים? איך לצאת מן המילכוד

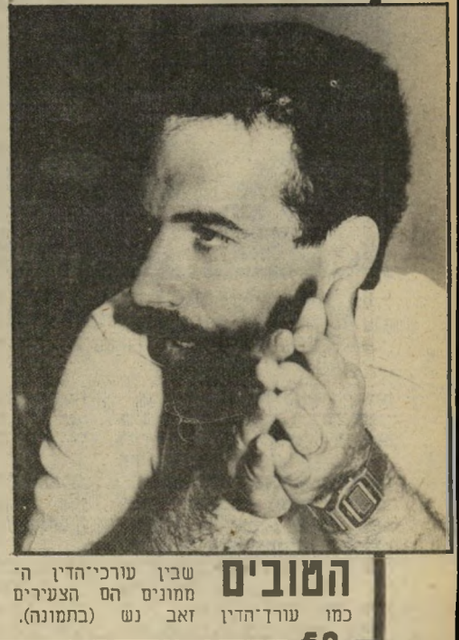
לשבור את הראש לסניגור (הממונה)

עורך־דין אמריקאי מפורסם נשאל פעם, מדוע הוא מגן בחינם על רוצח. הרי לשם כך קיים המוסד של סניגור ממונה ? „נכון", ענה עורך־הדין, „אבל הוא צריך סניגור טוב !"

במישפט אחד זה סיכם אותו עורך־דין את המוסד של סניגורים ממונים.

החוק מתיימר להיות שווה לכל. לכן, כל אדם העומד לפני שופט, בין אם הוא עשיר או עני, ייהנה מהגנה, מכיוון שהעשיר יכול לשכור לו את טובי עורכי־הדין, הנוקבים היום את שכרם ברבבות דולרים, ממנה המדינה גם לעני סניגור, המסתפק בשכר־הטירחה שמקציבה לו המדינה, ואשר כיום אינו עולה על כמה אלפי שקלים למישפט ארוך, מסובך ורב ישיבות.

עבריינים מיקצועיים קשורים בדרך־כלל לעורך־דין מסויים, המוזנק על־ידי בני־משפחותיהם או חבריהם ברגע שהם נכנסים למעצר. עבריינים עניים, הנאשמים בעבירה שדינה פחות מ־10 שנות מאסר, יכולים על־פי החוק שלנו להגן על עצמם, אם לא יכלו להרשות לעצמם לשלם לסניגור. אם הם מצהירים כי הם מחוסרי־אמצעים, בית־המישפט בודק זאת. ומאשר להם סניגור ממונה. גם נאשם שיש חשש כי הם חולי־נפש, רשאי בית־המישפט למנות להם סניגור, תמדינה תשלם את שכרו.

הטובים שבין עורכי־הדין הם ממונים הם הצעירים כמו עורך־הדין זאב נש (בתמונה).

אולם נאשמים בעבירות שעונשן מוות, מאסר־עולם או עשר שנות־מאסר, חייבים על־פי החוק ליהנות משירותיו של סניגור הממונה על־ידי בית־המישפט. הם אינם יכולים להגן על עצמם. אם לא הצליחו לשכור סניגור כרוחם, הם חייבים להסתפק בזה שמונה להם.

צעירים ונמושות

השוויון לפני החוק אומר, כי אם מצד המדינה מופיע פרקליט ממולח, בעל נסיון של שנים ארוכות במישפטים פליליים, ואשר מאחוריו עומד כל מנגנון מישרד־המישפטים המספק לו חומר מישפטי, תקדימים, שירותי מזכירות וקשרים מיקצועיים, יזכה הנאשם לסניגור ממונה.

בכל בית־משפט מחוזי בארץ יש רשימה של עורכי־דין, שהתנדבו להיות סניגורים ממונים. בדיקה ראשונית של רשימה זו מגלה מייד, כי היא מורכבת בדרך־כלל משני סוגים. מצד אחד עורכי־דין צעירים, שזה עתה סיימו את לימודיהם, המנסים לרכוש לקוחות ופירסום. הם מקווים כי ימונו למישפט רצח סנסציוני, שיעלה את שמם לכותרות. מייד אחרי שהשיגו פיר־סום כזה ולקוחות משלמים החלו מתדפ־קים על דלתם, הם ממהרים למחוק את שמם מתוך הרשימה.

הסוג השני מכיל את הנמושות של המיקצוע. עורכי־דין שהזדקנו בלי לזכות בתהילה. כאלה שלא הצליחו אפילו לר־כוש קליינטורה קבועה, שתשלם את הוצ־אות מישרדם, עורכי־דין קשישים, שב־קושי מרוויחים את לחמם. אלה יודעים כי עדיף שכר כסניגור ממונה על חוסר־עבודה.

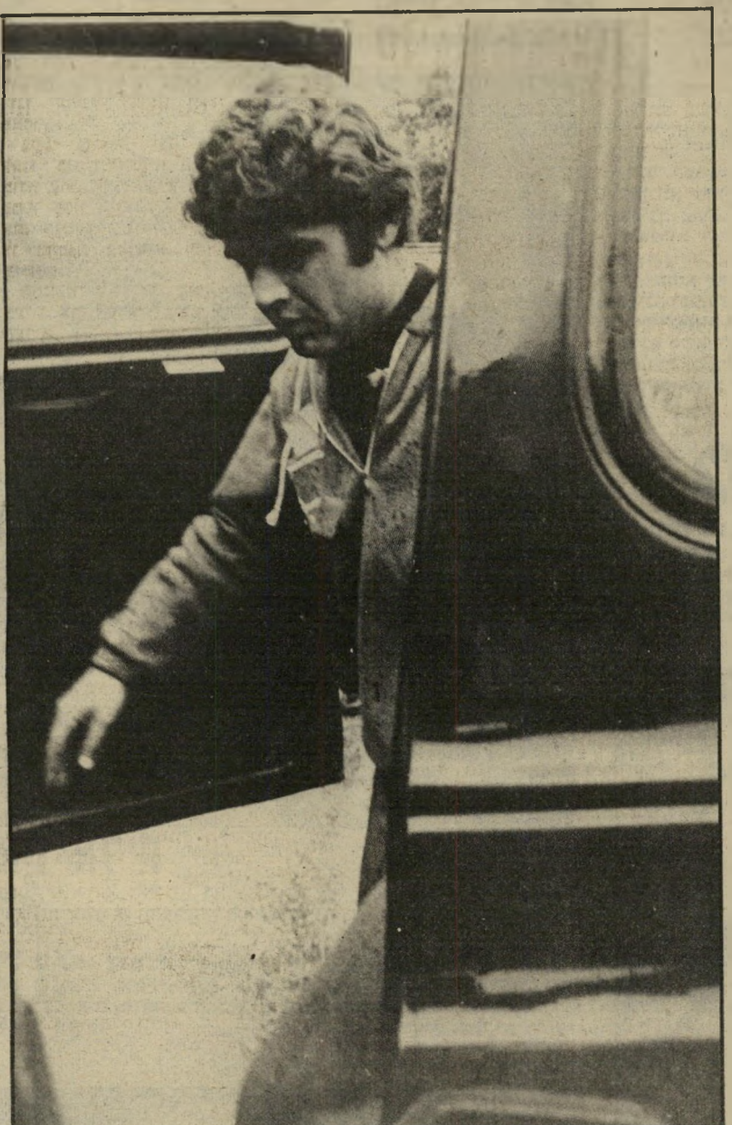
שני סוגים אלה של עורכי־דין מתמנים לייצג את המיקרים הקשים ביותר, בהם תלויים חייו של אדם. הם אלה העומדים להתמודד עם הטובים שבפרקליטי־המדי־נה, כדי לתת לחברה ולנאשם אשליה של שוויון.

„אם תמנו לי סניגור, אשבור לו את הראש !" אמר חיים שושן, הנאשם בבית־המישפט המחוזי בחיפה ברצח איקה טו־בול, ובבית־המישפט המחוזי בתל־אביב ברצח מישל נחמיאס ושולמית שלי. שושן הסביר לשופט אליהו וינוגרד, כי הוא מעדיף להגן על עצמו ואינו מעוניין בסני־גור. אך בית־המישפט כבול בחוק. במיק־רה שבו נאשם אדם ברצח ואין לו סני־גור, חייב בית־המישפט למנות כזה. „אם תמנו לי סניגור, אני לא אשתף איתו פעולה," הכריז שושן לפני שהתיישב במקומו.

עבריינים נוקשים אינם רוצים סניגור ממונה. הם אינם סומכים עליו, מזלזלים ברמתו המיקצועית, וחושדים בו שהוא משתף פעולה עם המישטרה. כל פסיכולוג מתחיל יודע, כי מיצרך הניתן חינם אין כסף אינו זוכה בהערכה מרובה.

מאידך לבית־המישפט אין ברירה. במיקרים הקבועים בחוק עליו למ־נות סניגור ולקוות שהוא ימצא שפה משותפת עם הנאשם. לעיתים נכנע הנא־שם במהלך המישפט, כאשר הוא רואה את החקירות המתמשכות של התובע, ואינו מבין את משמעות המיסמכים המו־גשים לבית־המישפט.

ששת רונן, גבר בעל הפרעות נפשיות, שנאשם באונס מתמשך של נערה ברחוב מרכזי בתל־אביב, התרגל במשך המישפט לגוכחותו של הסניגור. כאשר החל המיש־פט, קם הסניגור, יצחק וינוגרד, שמונה על ידי בית־המישפט, ואמר : „אני מו־

„לא רוצה!" אמר חיים שושן, כאשר בית־המישפט ביקש למנות לו סניגור. שושן, הנאשם בשלושה מיקרי רצח, מעדיף לעמוד לפני בית־המישפט בעצמו, ולא להיזקק לשירותיו של עורך־דין ממונה.

נאשם ברצח שארע עקב הברחת הרואין:

„אם תמנו לי סניגור — אשבור לו את הראש"

סניגור לרוצח

השופט־לשעבר, אליעזר מלחי (משמאל), התנדב לשמש סניגור לצבי גור, שנאשם בחטיפה ורצח של הילד אורון ירדן.

ניתי מטעם בית־המישפט לייצג את הנאשם. קיבלתי באדיבות בית־המישפט את כל החומר, ונסעתי לחדר־המעצר כדי להחליף איתו דברים.

„הוא היה אדיב מאוד בפגישתנו, ומייד אמר לי: ‚אני מבקש את סליחתך, אבל איני זקוק לעזרתך, איני מוכן לקבל כל הגנה. אני מבקש ממך שלא תיעלב, אין לי שום דבר נגדך.' ישבתי איתו כמה דקות ותהיתי על עמדתו. הוא אינו מוכן לקבל עורך־דין ורוצה להתגונן בעצמו."

השופטת חנה אבנור, שישבה בראש ההרכב, פנתה לנאשם ושאלה אותו אם באמת אינו רוצה כי עורך־הדין ייצג אותו.

„אני מעוניין להגן על עצמי," השיב.

השופטת היקשתה ושאלה: „ושעורך־הדין לא ייצג אותך? אנחנו מייעצים לך לטובתך, שעורך־הדין ייצג אותך."

„אז אני מאוד מודה לכם, אבל אני רוצה לייצג את עצמי," השיב הנאשם.

בית־המישפט החליט להשאיר את הסניגור לצידו של הנאשם, כדי שיעזור לו בחקירה נגדית, וכך היה. בהמשך המישפט חקר הסניגור את העדים, התנגד להגשת מיסמכים וסיכם את המישפט. רונן הורשע לבסוף ונדון ל־14 שנות מאסר.

בשני מיקרי רצח שנדונו לאחרונה לפני בית־המישפט המחוזי בתל־אביב, מונה עורך־דין קשיש כסניגור. הנאשמים סמכו עליו וקיבלו את שירותיו בהערכה. אחד הנאשמים היה ערבי, שהתקשה אפילו בהבנת העברית המדוברת בבית־המישפט.

הסניגור לא היה מוכן. הוא לא קרא בעיון את העדויות ולא ידע לחקור את העדים. כאשר ציטטה התובעת אסמכתות מישפטיות, לא הכיר אותן הסניגור ולא ניסה כלל להתמודד איתן.

לצופה מן הצד היתה הרגשה נוראה. נאשם, שאולי הוא חף־מפשע — לפחות כך רואה אותו החוק שלנו בטרם הורשע — ישב על ספסל־הנאשמים בעבירת־רצח, כל היין עמדו על כף המאזניים. המדינה, שהבינה את חומרת מצבו, מינתה לו סניגור כדי שידאג לענייניו. אך הסניגור התרשל במלאכתו, לא היה מוכן, וגם אילו למד היטב את החומר, לא היו לו הכישורים הדרושים להתמודד עם תובעת צעירה, חכמה ובעלת ידע במישפטים. לולא הכריח החוק את הנאשם לקבל עליו את הגנתו של עורך־דין זה, היה אולי מצבו יותר טוב.

מאידך, לעיתים מתמזל מזלו של הנאשם, והגורל מועיד לו סניגור ממונה מעולה. דבר זה אפשרי, כאשר מתמנה סניגור צעיר ומוכשר, מלא רוח־קרב ואמביציה, סניגור שחוש־הצדק שלו טרם קהה. בחור כזה, שסיים לא מכבר את חוק לימודיו, רואה במישפט הרצח הראשון שלו את פיסגת הקאריירה, והוא עושה הכל כדי לעזור לנאשם.

סניגור כזה היה זאב נש, שייצג את אמנון עבדי, צעיר תימני מרמלה. עבדי נאשם על־ידי התובעת, גורית שניט, כי רצח את ידידו הטוב ביותר, אלי אולי־אל, מכיוון שזה אנס וצילם בעירום את אחותו של עבדי.

בין הסניגור והנאשם נוצר קשר מיידי. לנאשם לא היה עבר פלילי, והוא לא היה בקיא במיסתרי עולם־הפשע והמיתוסים שלו. הוא שוחח עם הסניגור שנשלח אליו, והתרשם כי עורך־הדין הצעיר מוכן לעשות הכל כדי לעזור לו.

שיתוף הפעולה ביניהם הביא לאחד המישפטים הרציניים והמעמיקים ביותר. התובעת היתה במיטבה, הסניגור לא היה נחות ממנה. הוא הכין את התיק כאילו קיבל עבורו שכר־טירחה של מיליון שקל. הוא חקר את העדים כאילו חייו תלויים לו מנגד. איש לא יכול היה להפתיע אותו בתקדים מישפטי חדיש — הוא ידע את כולם.

היסטריה ציבורית

כאשר יש מישפט סנסציוני, יחיד במינו, לא קשה למצוא סניגורים מתנדבים. כך היה המצב בעת מישפטו של צבי גור, שנאשם בחטיפה וברצח הילד אורון ירדן. הפשע המתועב זיעזע את כל המדינה, יושב־ראש לישכת עורכי־הדין, אמנון גולדנברג, הכריז בפומבי כי יש לגזור עונש־מוות על אנשים כאלה, והעיתונים הודיעו כי כמה סניגורים סרבו לייצג את המיפלצת.

אולם לא עברו שלושה ימים מאז שהכריז גור, בעת מעצרו, כי הוא מבקש שימונה לו סניגור, עד שבית־המישפט מינה את עורך־הדין הוותיק אליעזר מלחי, לשמש כסניגורו. השופט דב לווין, היום שופט עליון ואז שופט מחוזי בתל־אביב, ניהל את מערכת הסניגורים הממונים. כאשר נשאל אז על־ידי העולם הזה, הכחיש בתוקף שמישהו סירב לייצג את גור, להיפך, לדבריו, היה מוצף בטלפונים מעורכי־דין, שקראו בעיתון כי הנאשם זקוק לסניגור, והציעו את שירותיהם.

היה ברור, כי מישפט זה ירתק את אמצעי־התיקשורת למשך זמן רב. כל מילה שתושמע בו תהדהד ברדיו, וכל תנועה תוצח בטלוויזיה. הסניגור שמונה לגור התנדב לעשות זאת, למרות שלא היה ברשימת הסניגורים הממונים. על השיחות שהיו לו עם השופט דב לווין סירב מלחי לדבר, ואילו השופט סיפר שמלחי היה עורך־הדין הראשון שפנה אליו, ולכן קיבל את המינוי. כל אלה שהציעו את עצמם אחר כך למדו כי המישרה כבר תפוסה.

מלחי היה בזמנו שופט־מחוזי, עד שהת־פוצצה בשנות ה־60 שערוריה, כשעורכת־דין בשם יונה סופר האשימה אותו בכך, שכאשר קיים איתה יחסים אינטימיים, קיבל מידיה שוחד בסך 5000 לירות.

היה זה המיקרה היחידי בהיסטוריה של ישראל, שבו הועמד שופט לדין. בבית־המישפט המחוזי בירושלים נמשך המישפט בערך שלוש שנים. באפריל 1968 זוכה לבסוף השופט. אך הוא לא חזר לכס השיפוט, אלא פרש והפך עורך־דין. „אינני פוחד מהיסטריה ציבורית, כבר עברתי בחיי תגובה ציבורית כזאת, ואני יודע שהיא שוככת והולכת אחרי זמן מה," אמר מלחי בראיון שנתן אז להעולם הזה. הוא קיבל על עצמו את ההגנה על גור ועשה מלאכה נאמנה. הוא הביא עדי־הגנה וטען טענות מישפטיות מברי־קות ומסובכות. אך התובעת, פרקליטת מחוז־המרכז שרה סירוטה, הצליחה לשכנע את השופטים באשמתו של גור.

עורכי־דין מן השורה הראשונה והשנייה אינם ששים לעבוד בשכר זעום. עברייניים מנוסים מסתכלים בחשד ובאי־אמון על סניגורים הממונים על־ידי המדינה, והמקבלים ממנה את שכרם. הם מזהים אותם עם יתר חלקי המימסד, הנלחם בהם.

עברייניים כאלה מוכנים לעשות הכל כדי להשיג את הסניגור הרצוי להם. הרבה פריצות נעשות כדי להשיג כסף, לתשלום שכר־טירחה לעורכי־דין. ובמיקרה אחד, מזעזע, שילם אדם בחייו כשכר־טירחת עורך־דין.

חסן אלפונסו היה גבר בן 50, ערירי, שהתגורר בדירת־קרקע עלובה בנתניה. בנובמבר 1980 פרצו לדירתו שני בחורים. היכוהו מכות נמרצות וגנבו ממנו 15 לירות. כאשר נתפסו השודדים, סיפר אחד מהם: „לא יכולתי לראות את אמי בוכה כל הזמן, מוכרת דברים מהבית. אז החלטתי לעשות שוד ולעזור לאמי לצאת מכל הצרות. היא היתה אומללה, כי לא היה לה מספיק כסף כדי לשלם לעורך־הדין של אחי."

בשכונה התהלכה שמועה כי אלפונסו מסתיר במיזרונו מטמון של זהב, ולכן נבחר כקורבן השוד. במהלך הפריצה נרג הקורבן בבעיטות ובמכות.

כל הכסף שנמצא בדירה לא הספיק לכיסוי הוצאות־הנסיעה אל עורך־הדין.

מביישים את המיקצוע

כדי שהמיסד של סניגור ממונה לא יהיה עלה תאנה מיובש למצפונה של החברה, יש צורך לשנותו. המתכונת הנוכחית אינה מושכת למוסד זה פרקליטים מוכשרים. אין כל אפשרות לעמוד על כישוריהם של הסניגורים, הם נבחרים באקראי, ולפעמים גורמים עוול משווע לנאשמים. ברור, כי מצב זה גורם לנאשמים לזלזל בסניגורים הממונים, לחשוד בהם ולסרב לשתף עימם פעולה.

הדרך לפיתרון היא הקמתו של מישרד הסניגור הכללי, שיהיה מקביל לתביעה הכללית. בצה"ל פועל מוסד כזה שנים רבות בהצלחה. גם בארצות־הברית יש מישרד מיוחד, ואין מסתפקים ברשימה מיקרית של אנשים בלתי־מוכרים.

כאשר יקום מישרד כזה, יצטרכו המועמדים לעבור בחינות, יעמדו בתנאים מינימליים של כשירות, חריצות וידע מישפטי. אנשים המביישים את המיקצוע לא יוכלו להימנות עם העובדים במישרד זה. יהיה פיקוח על הכנת החומר, על הופעה מיקצועית. יהיה מי שישקול איזה סניגור מתאים לאיזה תיק, ותהיה אפשרות להתמחות בשטחים מסויימים. לרשות הסניגורים יעמוד מנגנון רחב, כמו זה העומד כיום לרשות התביעה הכללית.

רק כאשר יוקם מישרד כזה, אפשר יהיה לדבר על שוויון לפני החוק, על הזדמנות שווה לנאשם, ועל כך שהצדק גם נראה.

אילנה איזק ■

למות למען שכר טירחה

חסן אלפונסו, ערירי וחסר־כל, נרצח בנתניה על־ידי אחיו של עבריין שעמד לדין, מכיוון שהוא לא יכול לסבול את בכיה של אמו. שמכרה דברים כדי להשיג כסף עבור סניגור. הרוצח קיווה למצוא מטמון עצום בביתו של הקשיש ובכך לשלם לעורך־הדין עבור שרותיו.

שח • והלבן מארונותיכם, והרכיבו מלחכה אופנתית בהוצאות מינימליות

שאח-מת בשחור לבן

ריבועים במעיל של איב סאן־לורן בשילוב חצאית קפלים. והכל בשחור־לבן, הגרביים הדקיקים, השרשרת, הצמיד והעגילים תואמים גם הם. החורף הבא יהיה כולו שחור־לבן.

סינור סטייל צרפתי של סאן־לורן. קל מאוד לחקות את הרעיון. שילפו מארונכן חולצה לבנה, חצאית שחורה ואתן מסודרות. חגיגה לעיניים לכל הנשים האוהבות לאלתר לשבץ ולשלב.

חגיגה לעיניים בשחור ולבן. חגיגה לכל הנשים האוהבות לאלתר, לשבץ ולשלב. והעיקר — חגיגה לכיס. לא עוד הוצאות־עתק, לא עוד חור ואוברדראפט בבנק. וכל זאת למה? כי השחור והלבן חזרו אלינו. מהיום ואילך אפשר לפתוח את הארון, וכל מה ש־שחור או לבן יתאים.

כל בגד לבן — אם זאת חולצה ארוכת־שרוולים או בלייזר סתורי, או סתם מכנסיים ארוכים. גם חצאית קפלים הולכת, סודר גולף או „וי", צעיף לבן, גרבים שחורים או לבנים קצרים או ארוכים, דקיקים או עבים. חגורות, ארנקים, עגילים, צמידים, נעלים — בקיצור, כל הלבן הרי זה משובח.

שלפו וסדרו יפה פריט־פריט על חצי המיטה הכפולה בחדר־השנה, חיזרו שנית לארון ועשו את אותו הדבר לכל השחור הנמצא שם ו־סדרו אותו בסמוך לבן, ועכשיו ראו איך בן דקה אתן מעצבות לעצמכן מלתחה חדשנית וזולה.

כל אשר עליכן לעשות הוא ל־בחון את הפריט ולהחליט מה הו־לך עם מה. לדוגמה, החולצה ה־גברית הלבנה, שצווארונה יורם ושרווליה יקופלו בשני קפלים, הולכת עם מכנסי הפנטס הש־חורים. הצעיף הארוך והמקוקו ב־שחור־לבן, ששכב במדף זמן רב, יתקפל לארבעה חלקים, וכשרוח־בו יגיע לידי ארבעה סנטימטרים, הוא ייקשר על מותניכן. הנע־

אלגנטי ספורטיבי ומרשים ביותר. כך רואה אותנו איב סאן־לורן בעונה הקרובה. מורכב בסך הכל מז׳אקט יפהפה שחור עם כפתורי זהב ומכנסיים לבנים ואביזרים בגוונים מתאימים.

הנאה מושלמת בבגדיו של מעצב האופנה הישראלי עודד פרוביזור, שאינו זונח את ציבעי השחור והלבן בכל ימות השנה. בגדיו הם קלאסיים עם תווית של אופנתיות. על צרופי שחור ולבן אין צורך לדבר הרבה, הוא אומר, אלה צבעים אלגנטיים ומרשימים, צריך פשוט להסתכל וליהנות.

כפתורים פזורים לכל אורך של חולצת־הז׳אקט הלבנה והחצאית השחורה. שילוב עדין שקט ואופנתי. מימין — המראה הרומנטי של ז׳אן־לואי שרר, במשי, קטיפה ותחרה.

לים השחורות, בעלות העקבים, יצטרפו לגרבי־ניילון דקיקים, שחורים או לבנים, והגעל השטוחה תהיה עם גרב קצר עשוי כותנה או כל חומר אחר. מי ש־תרצה תוכל להוסיף דנטל קטן בקצה הגרב הקצר, או פשוט גל־גלנה את הגרב בחלק העליון. ו־עוד: שרשרת־פלסטיק שחורה יש כמעט לכל אחת. אז לא לשכוח לענוד אותה ברישול על הצוואר.

למי שבמקרה אין לה עגי־לים תואמים, שחורים או לבנים, הפסנט הקל ביותר בעולם הוא לקנות שני כפתורים זהים, להר־ריד להם את הצ׳ופצ׳יק על־ידי שיוף, להדביק עם דבק פלסטי לחצניות מיוחדות לעגילים, ה־עולות פרוטות, לתת להתיבש 24 שעות ולהתחדש.

למי שיש שימלה ישנה, שחור־רה, בגיזרה טובה מבד איכותי — לא לזרוק, אלא לרדת לחנות, לקנות צוואראן אורגנזה, אורגנדין או תחרה, ושרוולגים קטנים — כמו־בן בלבן — לתפור בעדינות ול־התחדש בשימחה.

מה לדעתכן עושים כל האופ־נאים? גם הם משתמשים בטריק הידוע הזה. האם לדעתכן הם זור־קים כל חצי שנה מהקולקציה ש־להם שלא נמכרה?

כמעט שכחתי. בחנות הבדים קנו גם 80 סנטימטר סרט קטיפה, ב־רוח הרצוי לכן, בצבע שחור או לבן, או שניהם יחד. זהי הש־

קעה קטנה ביותר ומאוד שימושית. אפשר לקשור אותו מסביב לצ־וארון החולצה או השימלה, על הקוקו, או פשוט על שיער סזור. העכשיו כדי שלא תחשבו ש־אופנת השחור־לבן מצוצה מה־אצבע, הרי ההוכחות. נתחיל ב־הוכחה ממקור כחול־לבן, של מע־צב־האופנה הישראלי עודד פרו־ביזור, המודה שאלה הצבעים הכי אהובים עליו בכל ימות השנה. אצלו זה לא עניין של אופנה, אלא שילוב של שני צבעים אלגנ־טיים ומרשימים שהוא משתמש בהם לאורך כל הדרך.

השחור והלבן שעודד פרוביזור מעצב הוא קלאסי עם קווים אופ־נתיים, ועשוי מכותנה, משי ולינן. „על צירופי שחור־לבן אין צורך לומר הרבה,״ הוא אומר, „צריך פשוט להסתכל ולהנות.״

עודד נוסע פעמיים בשנה ל־פאריס ורומא, וההשפעה האירו־פית ניכרת בבגדים של מעצב. אחד המעצבים האהובים עליו ביותר הוא איב סאן־לורן הצ־פתי, ש־יצא בקולקציית שחור־לבן נדירה ביופיה. חולצת־ז׳קט לבנה מכופ־תרת, וחצאית קצרה שחורה, ש־כפתוריה ממשיכים את כפתורי הז׳קט. הכובע שחור והעיטור לבן, והגרבים שחורים ודקיקים. למה לרבות בדיבור? ראו והתרשמו ו־אחר־כך עשו את חשבון הנפש ו־הכיסי, הסתערו על הארון, והר־כיבו לכן מלתחה חדשנית ואופ־נתית במינימום הוצאות.

נמר של עיר

גאולתו של טוביה החלבן („החולב") בעברית ✶

הבעיות הלא־נורמליות של ד"ר הלל וייס ✶ העצב הזה שנאגר בחלום ✶ בתוך (שאון) כלי הנשק שותקים החוקים

תרגום

שלום עליכם

במשך שני דורות של ספרות עב־ רית, שימש תרגומו מיידיש של י"ד **ברקוביץ** לסיפורו של **שלום־עליכם** סביה דער מילכיקער כנושא למחלוקת. כבר מתרגום כותרת הספר ועד לאחרון משפטיו, בולט הדבר, כי ברקוביץ שאף לייסד בעברית המיוחדת שלו, נוסח שלום־ עליכמי מיוחד, שחסרונו העיקרי היה בכך שתאם את הכל, רק לא את השפה העברית שהתחדשה בארץ־ישראל.

מזה שנים, מתרגם **אריה אהרוני** את ספריו של שלום־עליכם תרגום עברי חדש, תוך שהוא מעניק להם את שהחסיר בר־ קוביץ, מי שהיה חתנו של עליכם, וראה עצמו כמוציא־לפועל הבלעדי שלו בשפה העברית.

בתרגום העברי החדש של טוביה החל־ בץ מעניק אהרוני את האמינות העברית לסיפורו של שלום־עליכם, אמינות שבה חדש ועקר עצים ברקוביץ. בתרגומו של אהרוני עולה אותו עולם של יהודים ב־ מיזרח־אירופה, עולם שהצברים כמו מנסים להתנתק ממנו ולשכוח אודות קיומו. עולם זה, של העיירה המתמוססת, שב ומיתמר מאודי העיירה החרבה בתרגום נקי זה. עולם המתחיל בטוביה החלבן, המטופל בבנותיו ובעולם הזיותיו המדוכא.

עולמו של טוביה, מוגש לקורא באותן אגרות־כביכול של טוביה לסופר שלום־ עליכם, אשר פורשות את אותו עולם מו־ פלא, שבו חיה לה דמות יחודית זו. אחד משיאי טוביה החלבן מצוי בפרק טוביה נוסע לארץ־ישראל, הנפתח בסיפור גישואי בנותיו: **„זאת ביילקה, פתי של טוביה? איפה היא למדה לעמוד כך, ללכת כך, ולהחזיק את הראש כך, ולהתלבש כך, שיהיה כמו יצוק עליה?..."** כאשר את דפי הסיפור מרצפים סיפורים אודות מצליחני הכסף היהודיים, החל **מרוט־ שילד** וכלה **בברוצקין**, המתמצתים את חלום ההתעשרות היהודי, חלום שגם ה־ חלוצים האידיאלים של ארץ־ישראל ו־ תקומתה לא הצליחו לבכלו מן העולם.

טוביה החלבן הוא סיפור מעלותיו של היהודי בכל הדורות, סיפור הסתגלותו לכל מצב, מישטר ושילטון, תוך ניסיון התחמ־ קות מתלאות הזמן. זהו סיפור היהודי ה־ נודד הנצחי, בנותיו, אלוהיו ומרכולתו, המצליחים למצות את העיקר שבחיים ה־ יהודיים, את החיים עצמם.

בפרק האחרון חלקלקות, שבו מספר טוביה החלבן על הפוגרום שבני כפרו חפ־ צו לעשות בו, הוא מספר: **„איכאן הת־ עקש לו: הם חייבים, אמרים הם, לצאת ידי חובה כלפי השלטונות הם חושבים, אמרים הם, שבא יבוא לכאן חליפה הרחק איזה כפתור, איזה בעל־שערה — שיראה, אמרים הם, שבדומה לשאר האזרחים, לא הניחו יהודי סתם־כך, כלי שום סימן של פיגרים. אחרת, אמרים הם, איזה פרצוף יהיה להם כפני השלטונות?... על־כן, אי־ מרים הם, החלט בעירת־הכפר, שמשהו לעשות אתי מכרחים הם!..."**

ואז מצליח טוביה להרגיעם כמעט, וזקן הכפר **פופריקו**, אומר לטוביה החלבן:

שלום עליכם וגיבורו מנחם מנדל ✶
מפוגרומים ועד רצח ביירות

„נשבור לך רק כמה חלונות. ובשעת ה־ צורך, אומר הוא, יכול אתה לנפץ בעצמך כמה שמשות — ובלבד לפתום להם את הפה, יקח אותם השד! אומר הוא, יעב־ רו פה במקרה השלטונות, שייראי, אומר הוא, שלא פפחו עליך. אחרת, אומר הוא, עוד יקנסו אתנו בגללך..."

את הסיפור מסיים שלום־עליכם במי־ נולוג של טוביה, האומר את אותה אמת יהודית מרה: **„מוכרחים הננו להודות ש־ אנאנו, היהודים, הננו בכל זאת העם ה־ טוב החכם שבכל העמים, כמו שאומר הנביא: 'מי כעמך ישראל גוי אחד' — איך יכול גוי להשתוות ליהודי? הגוי הוא גוי והיהודי הוא בכל זאת יהודי, כמו שאתה אומר בעצמך בספרי־המעשיות שלך, שיש להיזהר יהודי.. 'אשריך ישׂ־ ראל' — אשרי ומוב לי שנולדתי יהודי, שעל־כן אני יודע את הטעם של גלות־ יזון, של נדודים בין העמים, של 'ויפצך ויחנך' — מקום שחנית בו ביום, שם לא תלון בלילה, באשר מיום שלימדו אותי את פרשת 'לך לך' — אתה זוכר שסיפר־ תי לך על־כך באריכות? — עודני חולך וחולך ואינני מצוא מקום־מנוחה, שאוכל לומר: 'פה, מוביה, אתה נשאר לשבת'... מחר יכולים אנו להיקלע ליהודפין, כעבור שנה, יכולים אנו להיזרק לאפדמה, לזור־ שה או לאמריקה ככלו..."**

את משא התוגה והנדודים המחוכם של טוביה החלבן ניתן להאריך עד לימים אלה, שבהם הפכנו שותפים למעשי פוג־ רום, לטבח ביירות, ולשאול: מה הועילו חכמים בתקנתם? מי היה זקוק להפוך אותנו מקרבנות פוגרומים לשותפים ב־

* רישום של ז'אנווי מולקאצוב.

החוויה הישראלית

„צבר" זקוף־קומה נוסח הימין־הקיצוני

בנקודה, עיתון הישובים ביהודה, שומרון וחבל עזה, שהוא ביטאונם של מתנחלי גוש־אמונים, בגיליון 48, מופיע מאמרו של דוקטור אחד לספרות מאוניברסיטת בר־אילן בשם **הלל וייס**, תחת הכותרת בעיות לא נורמאליות, מאמר שנכתב אחרי **„המילחמה למיגורי של אש"ף..."** כדברי המלומד, איש אוניבר־ סיטת בר־אילן.

במאמרו מלגלג וייס כי **„היהודי הנר־ דף הפך ל„צבר" זקוף־קומה..."** ומלגלג יותר על אותם ישראלים־אשכנזים המא־ מינים בזכותו של העם הפלסטיני לחלק מארץ־ישראל. וכך כותב וייס: **„יש לציין תופעה מיוחדת של הצבר החילוני־האש־ כנזי בן זמננו, והיא הזדרזותו להיסגר אל תפיסה כמו־מתקדמת ולראות באש"ף סיכוי עיקרי למיזוגו של הכיצפון היהודי. בעיניו מי שעדיין רואה באש"ף תנועת שחרור, שקולה במעמדה ובלגיטימיות שלה לתנועה הציונית — שייך לקבוצה המפג־ רת שהיתה מהתנת הפלוח הפולימי עד לעליית הליכוד לשלטון..."**

אלא שהד"ר וייס כתב רשימתו זו, זמן קצר קודם לטבח־ביירות, מבלי שאמו־ נתו תסבר את עיניו לאפשרות של הת־ קוממותם של עשרות אלפי צברים־דתיים־ אשכנזים כנגד ממשלת הזדון שהוא נחלץ להגנת מדיניותה.

בהמשך רשימתו, מנסה הדוקטור וייס להוכיח, באמצעות מיקבץ מכוון של קט־ עים מתוך הספרות העברית החדשה, את סלידתו של הצבר החילוני־האשכנזי מאה־ בת ארץ־ישראל. הוא עושה זאת דרך ציטוט דברים ממול היערות של **א"ב יהושע**, תוך שאינו חושש לזלזל בנורמאליות היהודית שלה מטיף יהושע ואותו הוא מאשים בהתבוללות ובהתאהבות בגלותו.

סופר שמיר
מס של חנפנות

בילבולו של וייס בהבנת הספרים וקטעי הספרים שעליהם הוא מנסה לבסס תיזה תוקפנית ולאומנית, מגיע לאחד משיאי הטימטום שנראו אי־פעם באות העברית. מאז תקומתה של מדי־ נת־ישראל. הוא מנסה להתמודד עם ה־ פרשנויות, שפירשו הפרופסור **דן מירון**, הפרופסור **ברוך קורצוויל**, הד"ר **ישר־ אל אלדד** ואחרים לספריו של **משה שמיר**, תוך שהוא לועס לעיסה חוזרת את הפירורים הלא חשובים של ביקורתם את יצירתו של שמיר, מנהיגה התרבותי של תנועת ארץ־ישראל־השלמה, לו משלם וייס מס של חנפנות.

כל רשימתו של הלל וייס היא פיט־ פוט ספרותי בלתי מבוסס, שנועד לשמש הצדקה למילחמת שלום־הגליל. אלא ש־ הדוקטור וייס מבין בפוליטיקה בה במידה שהוא מבין בספרות ובצבאיות, וקובע ל־ קראת סיום רשימתו את הקביעה הבאה: **„לאמיתו של דבר, היא היתה מילחמה על עצם הקיום..."**

הדוקטור הלל וייס מבזה במאמרו את הספרות העברית, את ביקורת הספרות ה־ עברית ואת המערכת האקדמית הניזונה מיצירת הספרות העברית, תוך שהוא מת־ בסס במי המדמנה הפוליטיים של משה שמיר. לוגם אותם ומרווה את צמאונו.

באשר לרמת הטיעון של מאמרו של ה־ ד"ר וייס, מתעוררת השאלה מי העניק לבעל לשון, תיאור וניתוח דלים שכאלה את התואר האקדמי שאותו הוא נושא לשווא.

עשיית פוגרומים — ובעיקר, האם זה היה הייעוד העיקרי של הציונות?

הקריאה החוזרת בטוביה החלבן שבה ומעוררת את השאלה האחת והיחידה: מה קרה ליהודים בארצם, וכיצד זה קרה ש־איבדו את חוכמתם, את חוכמת המסכן ו־הקורבן, כשהם מאמינים כי השרירים יענו על המוח.

בישראל של סוף 1982, יש בטוביה החלבן יותר חוכמה מאשר בכל פעלי חיין של ראש־ממשלת־יהודים **מנחם בגין**, המתגמד והופך עלוב לעומת מנחם־מנדל וטוביה החלבן של שלום עליכם, ושאר אותה גלריה מפוארת של יהודי מיזרח־אירופה.

תרגומו של אריה אהרוני מומלץ לקריאה, בשל הרהיטות העברית המלווה אותו, ובעיקר בשל האפשרות להחזיר את הקורא לדמותו של אותו יהודי נירדף של העבר, שהוא הגיגוד המוחלט ליהודי הרודף של ההווה.

שירה

ראובני

לעומת ספר סיפוריו האחרון של **יותם ראובני**, מירים, שהוא בבחינת ריכוז ה־אכזבה מפוטנציאל הכתיבה של סופר זה, הרי שקובץ שיריו עצב שנאגר בחלום* הוא בבחינת החזרת אמון ספרותית.

יש בשיריו של ראובני מיבנה ספרותי המעיב על המיבנה השירי המקובל. שיריו פורשים את עולמו, אך ביתר תימצות מ־אשר סיפוריו, כך שהערך הספרותי נשמר לו, כמו בשיר זה לא השקט, שבו הוא כותב: **„זה לא השקט שמפחיד אותי / ולא העצב ולא / חוסר האונים ולא ההלי־כה / המתמהמה ברחובות נשומים / לא. הדלת נפתחת. הדלת / נסגרת. בוא קראתי לילה...“**

לראובני יש עולם חוויות אישי, שאותו הוא מצליח לתמצת בשיריו, כמו בשיר

סיפר־משורר ראובני
הלילה שבו מת משה דיין

לפרק זמן אחלום על אהבה, שבו הוא מתוודה: **„אחרי שהושג מלאי גדול של מין / אותו מין ינע / אתו מין עגום, / רחצתי את פני...“** או: **„לישון לבד, רחזין / לא לחזין / אל אף אחד. / אבל הפנים כלפי חוץ / תמיר הפנים כלפי חוץ.“**

בשיר אחר, תחת הכותרת זימה, כותב ראובני: **„הזימה הבסיסית היא מצב / של ערוה ותיקשורת ונעגועים / אל משהו הרבה יותר מקוף / מנוף / ולא חשוב איזה גוף, באיזה ערף / או מלחמה / לא חשוב אם זכר / לא חשוב אם נקבה.“**

חריגה מנושאי כתיבתו הרגילים המת־מקדים בעולם ההומוסכסואלי, מביא ראו־בני בשירו ברק שבו הוא כותב: **„ספרדי חזק וגא / מול / אשכנזי מבוהל ורפה: / ואת התמונה שמציירים עכשיו / אבל הספרדי לא שחור וגם לא גא / והאשכנזי לא מבוהל ורפה...“** אבל עד מהרה הוא שב לנושא האהוב עליו בשיר המוות כבר קרא לי, שבו הוא מסורר: **„המוות כבר קרא לי כמה פעמים / עכשיו אני יכול לגלות לכם / שהמוות כבר קרא לי כמה פעמים — פעם, בפאריס, הוא לבש דמות של נער יפה / שקרא לי מהעבר השני של הפסים, / מהעבר השני של ספי המטרו המחושמלים, / ופעם אחרת הוא לבש דמות של כחור מזרחי / קמיכר האופרה בתל־אביב...“**

ושוב יוצא ראובני מתוך עולמו הסגור לחיים הישראליים הסובבים אותו וכותב: **„מה יש לכתוב, על אנשים מתים / במלחמה בחום כרעב הלילה / החק מאהובות, מידידים / לפעמים מאהובים. מתים כאבק במדבר בחשיכה...“** שי־רים נוספים בקובץ מביאים תמציות שיריות מתוך ערים שראובני ביקר בהן בארצות־הברית. תמציות הרחוקות מלהיות מיטב שירתו, ושיש בהן ניסיון לנהוג כמשורר בפרוזה שאינה מתאימה לראובני.

שיר מעולה הוא השיר הלילה בו מת משה דיין, שבו כותב ראובני: **„היסטוריה עזה שאיננה שוכחת, / היסטוריה שראתה אנשים חיים, / כמו זה שדיין הלך למשחק כדורגל / ביום שכבר פורסמה רשימת ה־מתים / במלחמת יום הכיפורים. / אלפיים חמש מאות עשרים ושבעה מתים.“**

שיריו של ראובני, מהווים הוכחה בדבר כישרונו הבלתי־מנוצל של סופר זה, שסגר על עולם הכתיבה שלו בנושא אחד, ש־ממנו הוא חורג לעיתים חריגות המעידות על הביזבוז של כישרונו.

כתבי־עת

מאזניים

ירחון הספרות מאזניים המחודש, ממשיך בשנתו השניה, למרות ציפיות אחרות, לשמור על רמה מעולה של חומר ועריכה. חוברת 1—2 ו־3 של מאזניים*, בעריכת **אשר רייך** ו**זיסי פתווי**, מציגות מיבחר מעולה של ספרות, המכסות גם על הפירסומים הדלים יותר שבתוך חוברות האלה.

החוברת הראשונה, 1—2, נפתחת בשני שירים של **חיים באר** נזקי מילחמה, כאשר השני בהם מסתיים בד"ר **אבי רביצקי מנסה לשכנע אותי / בבעיותיה המכאיבה של כל העיניין, ואני ממשיך להתבונן בשקים הצבועים / בצבעים הלאומיים היקרים שלנו / ותוהה למשמ־עות הציונות בזורנו.“**

את שיריו של באר ממשיך השיר ו' החיסור של **אונסי אל־חאג'**, מגדולי משורריה החדשניים של לבנון בימינו, ו־השיר ביירות פילגשכם... ביירות אהובתי מאת המשורר הסורי **ניזאר קבאני**, ה־כותב: **„מלחי לנו / על שהפקרנו אותך לבדך / וחמקנו בבבי מחודר כחיילים בורחים / מלחי לנו / על דמך הזורד שראינו זורם כנחלי צדפים אדומים / על שראינו את מעשה הזונות / ושתקנו...“** שיר זה, שראה־אור ב־1976, מתייחס ל־ראשית מילחמת־האזרחים בלבנון.

את חשבון הזמן עורכת המחברת **נעמי פרנקל** תחת הכותרת גרשום שלום שבלב, שבו היא מוליכה את חשבון־הנפש האינטלקטואלי שלו למציאות הקשה של ישראל 1982. הסיפור צאלח מאת **אהרן אמיר** רחוק מלהוסיף לחוברת, וזיופי הספרות שבו נראים כהדגמה עברית־כנענית, כיצד מוטב שלא לכתוב ספרות עברית.

תחת הכותרת סיוט הסוסיות מביא פרופסור עדי צמח דיאלוג אפלטוני חדש ומרתק במקוריות המחשבה שבו. המשוררת **מאיה בז'רנו**, בשירה הולוגרמה („אל תשבחי שהעולם הוא לא הולוגר־מה“), ממשיכה בז'אנר השירה המיוחד שלה.

מאמר מרתק הוא מאמרו של ד"ר **חנוך רון** (מילה וצליל במוסיקה העכשווית), שבו הוא בוחן את צלילים של המלחי־נים החדשניים **ג'ון קייג'**, **קרלהיינץ**

* מאזניים, 1—2, 3; עורכים: אשר רייך וזיסי פתווי; הוצאת אגודת הסופרים העבריים.

* יותם ראובני — **עצב שנאגר בחלום**; הוצאת שוקן; 70 עמודים (כריכה קשה).

קלסיקה

„ההיסטוריה היא עדה לחלי־פת־העיתים...“

הפרופסור **גדליה אלקושי** פירסם באחרונה מהדורה שניה, מתוקנת ומורחבת של אוצר פתגמים וניבים לאטיניים* אוצר שיש בו תמצית של חוכמת הלשון והחיים של רומא העתיקה וימי־הביניים.

בסיפרו של אלקושי מצויים 1661 פתגמים וניבים לאטיניים, מלווים במראי־מקום, במקבילה העברית ו/או הארמית, כאשר הפתגם או הניב מובאים בעברית בצד הלאטינית. כוחם של הפתגמים והניבים הלאטיניים האלה הוא בכך שהם תואמים כמעט כל מצב אנושי, וניתן להביאם לשם פישוט או תיאור המצב.

לדוגמה, רשימת פיתגמים וניבים, התואמים את האווירה בארץ מיום פרוץ מילחמת שלום־הגליל ועד עצם היום זה. למשל: **„לשדד, לרצח ולגזל יקראו כשם־החמיה שילמדו, ואת השממה שהם עושים יכנו שלום,“** אימרה אותה קבע טאקיטוס בעל חיי אגריקולה, והוא כיוונה כלפי הרומיים, כובשי העולם. על אימרה זו מעיר אלקושי: **„האימרה משקפת נאמנה לא רק את מדיניותה של ממלכת רומי. אלא גם את מדיניותן של כל הממלכות האדירות, עד ימינו אלה, שעיניהן לכיבושים ולהתפשטות.“**

על אימרתו של **אוביד יאוס „יאה ללמד גם מן האויב“** מתוך תמורות כותב אלקושי: **„הרעיון הוא ביטוי יווני, ומצוי כבר בקומדיה של אריסטופאנס „צפרים“** (חרוז 375): **‘חכמים לומדים הרבה משונאיהם’.** גם המשורר **הסחאבי הגרמני פרידריך שילר** (1759—1805) **הביעו באחד ממכתביו: ‘עקר לי הידיד, אך גם האויב יכול להתגיל לי: הידיד מראה לי מה אני יכול, האויב מלמדני מה עלי לעשות’** וכן בעברית: **‘יש לך באויבך תעלה למען כי / מומים אשר בך יעקה בך ותחריקם’** (ר' **שמואל הנגיד**, בן משלי); **‘הועילתני איבי יותר מריעי, כי איבי יזכירוני עוונותי ואשוב מהם, וריעי יסתירו אותם’** (**אגרת המוסר לרבי שם טוב פלקירה, יוצאת לאור על־ידי א"מ הברמן**).“

אימרה אחרת, היא אימרתו של **קיקרו** בעל הנאום שבה אמר: **„אבן ההיסטוריה היא עדה לחליפות העיתים, מאירה את האמת, מחיה את הזכרון, מדריכה את חיי האנו־שות, מקנה ידע על עמי הקדם...“**

בנאום סנגוריה על אניאוס מילו אומר קיקרו: **„בתוך שאון כלי הנשק שתקים החוקים“** כאשר אלקושי מעיר: **„באימרה מבע רעיון, כי בהבאה שבה שולט הכוח הפיסי („כלי הנשק“) אין תוקף לתיקים המבטיחים את זכויות האזרחים...“** ומעיר בסיום הפרשנות, כי: **„מתוך חיקוי לאימרה שלפנינו נוצרת האימרה „בתוך (שאון) כלי הנשק שותקות המוזות‘, המביעה את הרעיון, כי בעיתות מלחמה אין רעיון של הבריות נתנה לעיניי אמנות ומדע.“**

אימרה אחרת היא **„לאיש אבירן — כל ארץ היא מולדתו,“** שאותה כתב **אוביד־יאוס** בהלוח הרומא. אימרה נוספת, המיוחסת לכמה מחברים היא האימרה **„י למתאחים!“** שאותה כתבו **פילבטוס, ליויאוס, פלורוס ופסטוס**, ניב המדגיש את מצבם העלוב של החלשים, המנוצחים, הנאלצים לציית להחלטותיהם השרירותית של מנצחיהם. בעלי־הכוח. ולעומת זאת, הניב **„אנו רואים תכופות, כי המנצח נוכר על המנצח“** אותו כתב **ריאונייסיוס** באימרות קטן.

אסופה מרתקת זו של פתגמים וניבים לאטיניים, לדור, שבניגוד לקודמיו אינו לומד לאטינית במערכת הלימודים שלו, יש משום פתיחת אופקים לעולם שלם של חוכמה, דעת וצלילות מחשבתית.

* גדליה אלקושי — **אוצר פתגמים וניבים לאטיניים**; הוצאת מאגנס; 555 עמודים (כריכה קשה).

ואחרים. מאמרו של **ז'אק מאריטאן** **שמואלזון, סמיב רייך, פיליפ גלאס** הפנמת המוסיקה בשירה המודרנית, מביא צד חשוב ביותר של הבנת השירה המודר־נית.

סיפורו של **אריה סמו**, מצבות נייר,

משורר אפזיונר*

מביא לקורא סופר צעיר, שרק בשנים האחרונות ביסס לעצמו מעמד בסיפורת הישראלית, כשלשונו שומרת על אמינות רבה. שירו של המשורר הצרפתי **גיום מיראבו** מובא במדור השוואות תרגו־מי שירה בארבע גירסאות עבריות, של **משה בן־שאול, יורם ברוזובסקי, לאה גולדברג ומאיר ויזלטיר**, כאשר המעולה שבהן היא גירסתה של גולדברג: **„תחת גשר מיראבו תזרם הסיגה / ואהבותי / השומה עלי כי אזכרנה / אך כתום יישורים השכחות תבואנה...“**

מתוך עזבונו של הסופר והמתרגם **מנשה לוין**, מובא סיפורו (שלוש כלות של עץ), ו**שלמה שבא** מביא מחווה לצייר **שמשון הוצצמן**, תחת הכותרת לצייר כמו מנגינה. כן מופיע תרגום רשי־מתו של **דויד מרקיש** אוהב צלקובו: אמן ללא פשרות. רשימה זו ממשיכה שירים גרועים מאת **יצחק עקביהו** ו**יהודה אופן** ורשימה לא בהירה של הד"ר **צבי לוז** ההדגה: תבנית־יסוד ב'מתי מדבר' ורשימתו של **אברהם הגורני־גרין** ביאליק בעינ' שלונסקי. את החוברת מסיימות כמה ביקורות, גרועות ברובן, שאינן עומדות גם ברמה של מוספי הספ־רות השבועיים, וחבל.

חוברת 3 של מאזניים עומדת באותה איכות של קודמתה, כאשר עטיפתה היא ציור־שער שצייר במיוחד לחוברת הצייר **יאיר גרבוז**, ציור שנושאו מילחמת־הלבנון וחוויותיו של הצייר ממנה. **בפתח** החוברת מובא השיר חייל חייל של **דלף בירמן** הגרמני („חיילים תמיד זהים כי־תמיד / חיילים בחיזם וגם במותם“) סיפורו של **יוסף בירשטיין** היינו עוד צרי־כים ללכת אל רימר מייצג את ייחודו של בירשטיין בספרות הישראלית. **מחזור** שירים של **כריסטיאן מורגנשטרן**, מביא משירי משורר זה לקורא העברי.

השוואת תרגומי השירה בחוברת זו, ה־שיר מחצית החיים של **פרידריך הלד־רלין**, כאשר מתוך שמונה תרגומים בולט תרגומו של **פינחס שדה** לשיר. **בן־עמי פיינגולד** בשופמן ותיבת־הזימרה מנתח את אחד מסיפוריו השלמים ביותר של **גרשון שופמן**, אמן הסיפור־הקצר בעברית.

מאת בן עומר

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גליון „העולם הזה", שראה־אור השכוע לפני 25 שנה בדיוק, כלל כתבת־שער תחת הכותרת „מלחמה בסוריה ?" שכה דיווח על הערכות הכוחות הצבאיים בגבול הפרוי. גם מאמר השערך התייחס לעניין, תחת הכותרת „אל דמשק !" מדור „תצפית" הוקדש לדפי האירועים המדיניים והכלכליים לשנת תשי"ח. מקם הנוכח „היכל התרבות" בתל־אביב, שנחשב למאזרע החמרתי הגדול בתולדות המדינה, נסקר תחת הכותרת „הצלילים כים המצלצלים".

זאב שטיינברג, בלש המישטרה לשעבר, המשיך בפירסום הסידרה „זכרונות של בלש". הפעם עסק בסיפור על „ילדה שנעלמה בכפר ערערה". הכותרת „לחם צר, אהבה ומשיחה" הביא סיפור מתמיה על נביא מזור שעיבר נערה, שילדה את המשיחה. מדור המסרות הוקדש לסיפורו של אריזוהא סמון „האהבה היא נצחית".

בשער הגליון : חשש להתלקחות מבבל הסורי.

„העולם הזה" 1044
תאריך : 7.10.1957

סוכות כחג השיזרון בין עניים ועשירים ✶ מנחם בגין עזר לרמטכ"ל ✶ לוי אשכול חזר לתקופת הצנע

העם

סוכות זבדוגים

„בסוכות תשבו שבעה ימים, כל האזרח בישראל ישבו בסוכות. למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל, בהוציאי אותם מארץ מצרים..."

המחוקק שחקק חוק אהוד זה ייצר מיג־הג לאומי בעל תוכן סוציאלי עמוק, כי אז כמו היום מחולק העם לעניים : אלה ה־יושבים בסוכות בכל ימות השנה, ואלה הדרים בהיכלים ובארמונות־פאר. במשך שיבעה ימים איחדה אותם מיצוות הדת בצורת־שיכון אחידה.

בשנת תשי"ח, עת שוב נפער פער עמוק בין שוכני הווילות ובין יושבי ה־פחונים והבדונים, היה טמון בחג־הסוכות לקח בעל משמעות אקטואלית.

הישיבה בסוכה תהווה פיתרון לשיבעה ימים. אולם מוטב לדאוג לכך, כי בשאר ימות השנה ישבו גם שוכני המעברות בבתי־קבע.

ספרות

בטאר אחד - הסחדר !

לפני שבועות אחדים ציפתה לציבור בישראל הפתעה גדולה : הסופר משה ש־מיר, מחבר מלך בשר ודם, פירסם בעי־תונו על המשמר מאמר בשם לוחות שבו־רים, שבו מתח ביקורת תוקפנית ביותר על כל מה שהאמין בו עד לאותו יום. לא היה עיתון במדינה שלא ציטט ארר־כות את המאמר ולא הגיב עליו ביסודיות.

אדם אחד לא הופתע כלל. להיפך, הוא שיפשף את כפות ידיו בנחת. קבע בסיפוק כי פעולתו הניבה פירות ברוכים, במהי־רות רבה יותר משקיוותה לה בעצמו. היה זה הפיזמונאי נתן אלתרמן, מחבר הטור שבעיני וחבר מערכת דבר.

עך איכוד חרשים. אלתרמן בן ה־47, שבשערותיו זרקה כבר שיבה, אהב לבלות את זמנו בשתי צורות עיקריות : ישיבה בטלה למשך שעות בקפה כסית התל־אביבי, ושתיית משקאות חריפים עד איבוד־החושים. הרגל אחרון זה הוא ש־גרם, לא מכבר, כי המשורר הכמעט־לאומי, שאת שיריו ציטט ראש־הממשלה מעל בימת הכנסת, נתבקש יום אחד על־ידי הנהלת מועדון התיאטרון התל־אביבי שלא לשוב ולהופיע במקום, בגלל אי־נעימויות ש־נגרמו כטוב לבו של אלתרמן ביין.

לאחרונה צירף המשורר לעיסוקיו גם סעיף שלישי, מועיל יותר מן השניים ה־קודמים : פעילות בלתי־רשמית, אך נמ־רצת ביותר, מטעם קבוצת־החצר של בן־גוריון לרכישת ליבם של סופרי ישראל.

„אדם טהור שבטהורים !" שלא כ־בימים עברו, היתה הפעולה הפעם מאור־גנת ביותר. מפעם לפעם החלו סופרים שונים, מבין אלה היודעים שיש להם מה להרוויח, מקבלים מפיו של אלתרמן ל־אוזנם הזמנות בלתי־רשמיות לפגישות־סופרים, שהתקיימו באולם המרכז לחינוך של ההסתדרות ברחוב ריינס, בתל־אביב. אחת הפגישות הראשונות, למשל, נערכה עם הרמטכ"ל, רב־אלוף משה דיין.

בדרך־כלל נכחו בפגישות אלה גם איש מרכז מפא"י אברהם האפט, וחברו הפעיל במחלקת הקליטה של מפא"י, יאני אבי־דוב. לפעמים נטה אלתרמן חסד גם לעי־תנאים מסויימים והזמינם לפגישות אלה, בתנאי ברור ומפורש כי לא יכתבו מילה והציי־מילה על מה שיראו וישמעו.

מעניינת במיוחד היתה הפגישה ה־אחרונה, אשר נערכה בשבוע שעבר, ו־אשר גיבורה לא היה אלא המפקח הכללי של המישטרה ואחד השותפים העיקריים בחברת הייבוא הגדולה האחים סחרוב, יחזקאל סהר.

פתח בשיחה אברהם האפט, חבר קבוצת דגניה ב' ומרכז מפא"י, בהצביעו על סהר ובתופפו בידו האחת על ליבו, כהרגלו : „אתם רואים את האיש הזה ? כולם יוד־עים שאני אדם ישר, אבל אני עודני כאין וכאפס לעומתו. זה אדם טהור ש־בטהורים !"

„לחיי הסופרים שבדרך !" לסהר עצמו ניתנה כמובן הזדמנות ממושכת ו־יסודית להסביר את טוהר־כפיו. איש מן הסופרים לא הירבה בחיטוטים. העובדה ששלושה שופטים מחוזיים בישראל נאלצו לקבוע כי סהר הפר לטרגדיה בשעת עדר־תו האומללה במישפט עמוס בן־גוריון, נשכחה מלב כל.

היחידים שעוררו בשפה רפה את הב־עייה היו דווקא שני אורחים לא כל־כך מיקריים, חברי מערכת הארץ שבתאי טבת וברוך בר. איש לא ידע מראש, כנראה, כי השניים חזרו בהם, בהתאם לקו עיתו־נם, מן ההגנה הנמרצת על הפיקוד העל־יון של המישטרה, שבה עסקו ערב ה־מישפט. לשאלותיהם לא ניתנה, כמובן, כל תשובה.

סיכום הפגישה היה משביע רצון בהח־לט. מנקודת מבטם של אנשי מרכז מפא"י, משה שמיר נראה כשהוא רציני, שקול, אחראי ובלתי־מהפכני כאשר לא היה מער־דו. השמועות על פרישתו הקרובה ממפ"ם גברו והלכו. הסופר בנימין גלאי, איש מפא"י ותיק, שתקף קשות במדורו על קפה הפוך במעריב את סהר, את עמוס בן־גוריון ואת היעלמו של עמוד 30 מפסק־הדין, אמר בחרטה : „הייתי רוצה למצוא איזו דרך לבקש את סליחתו !"

אלתרמן היה יכול להרים השבוע בסי־פוק את כוסית הקוניאק שלו, ולומר ב־נוסח אחד מן הטורים השב:עיים המפר־רסמים ביותר : „לחיי הסופרים הקטנים, קפיטן ! / לחיי הסופרים שבדרך !"

מפלגות

דו־קרב באפריקה

איש השנה של תשי"ז חזר לארץ ביום־החול הראשון של השנה החדשה. אף ש־רבים היו בטוחים שהכ־סוי השחור ירד מעינו, לא ניכר כל שינוי בהופעתו של רב־אלוף משה דיין. סידרת הניתוחים ב־תושבת עינו טרם נסתיימה.

פניו כרמטכ"ל. אם ינסה להתערב בפר־ליטיקה, תתייחסו אליו כאל פוליטיקאי של מפא"י."

ארץ התיקוות הטובות. כל עוד שהה הרמטכ"ל בארץ התיקוה הטובה, סבל בגין מנוכחות מתחרו. כמנהיג של זרם צידני אחר, לא יכול היה לעמוד מול אליל כל הזרמים. דיין בא. ראה. הצליח.

אולם דיין לא אסף כספים. כשחזר הביתה, נשאר בגין לאסוף את הפירות. מאחר שהטיף למדיניות צבאית פעילה, ייתכן אף שמאמציו של הרמטכ"ל להגביר את הזיקה של היהודים לעניינים צבאיים של ישראל עזרו לראש תנועת חרות. ארץ התיקוה הטובה הצדיקה את תיקוותיו הטובות.

בכל זאת סברו כמה מעסקני חרות כי מסע־התרומות של בגין לא ה־ה כדאי. עם כל הצלחתו לא יאסוף בגין יותר כסף משיכול היה לקבל, ללא מאמצים, מידי המגבית הציונית הכללית, תמורת ויתור על מגבית עצמאית משלו, בדומה להסדר שהושג באמריקה, שם קיבלה התנועה חלק מהכנסות המגבית המאוחדת.

בגין לא התרשם מטענות אלה. הוא נפגע בשעתו קשה מדברי הביקורת ש־הושמעו בארץ נגד הסכם החלוקה של כספי המגבית האמריקאית, שהפך את תנו־עת החרות תלויה מבחינה כספית, באותם המוסדות והמגיבים שהיא לחמה נגדם. מגביתו העצמאית בדרום־אפריקה באה ל־הוכיח כי ביקורת זו לא היתה צודקת, ו־כי הוא יכול להשיג את הסכומים הדרושים מבלי להיות תלוי באיש.

כשיחזור ארצה למושב של הכנסת, יביא עמו בגין את האמצעים שיאפשרו לתנו־עתו לפחות במערכת הבחירות, שבה מק־ווה בגין ליטול ממפא"י מקומות נוספים בכנסת.

אנשים

● את פני העסקנים הבאים אליו לאח־רונה בענייני ציבור מקבל ראש־הממשלה **דויד בן־גוריון** בשאלה : „האם קראת את דון קישוט ? עסקנים אלה, שרובם קר־או את הספר בנעוריהם, נוכחים לתימהונם כי בן־גוריון קרא לא מכבר את הספר בפעם הראשונה אחרי שלמד, לדבריו, באופן מיוחד את השפה הספרדית, כדי לקיראו במקור. דעתו של אחד העסקנים : „בן־גוריון רוצה עתה לקרוא את כל הס־פרים שלא קרא בצעירותו, כשלא היתה לו סבלנות לרכוש לעצמו השכלה כללית."

● ראש־הממשלה בראיון לטלוויזיה האמריקאית : „אני גר בבית ויודע שבני־תיו. אני עובד בסדנא שהקמתיה במו ידי. אני מדבר בשפה שפיתחתי. אני יודע שאני מעצב את חיי בהתאם לשאיפותיי במיטב יכולתי. אני מרגיש שאני בטוח. אני יכול להגן על עצמי. איני פוחד. זהו האושר הרב ביותר שבן־אדם יכול לחוש בו : שהוא יכול להיות שותף לאלהים בבריאה. זהו האושר האמיתי של האדם — חיים יצרניים, כיבוש הטבע ושאיפה גדו־לה."

● שר־האוצר **לוי אשכול**, על שמלות ומחשופים בקונצרט הגאלה בהיכל התר־בות : „נוכחתי לדעת, כי חזרנו לתקופת הצנע. כנראה אין מספיק בד בארץ ל־השלמת השמלות."

משחקים אסורים

מאת שמעון קינן

קדימה

נביא אחד ישב בחצר־המטרה, בתוך בור טיט, וצעק. אמרו לו מה אתה צועק, קח חתיכת־חרס וחכתוב, או הוא כתב וכתב, והתחיל שוב לצעוק. או באו ה־עברים ואמרו לו מה אתה צורח ומזיע יש כבר נייר. תיקח נייר וחכתוב. או הוא לקח נייר ועט וכתב והתחיל לצעוק. או אמרו לו ואר שכמוך, מה אתה מת־אמץ כל־כך ומבוזבז אנרגיה, כבר יש מכוונות כתיבה, אתה יכול לחקתק ישר. או הוא יושב בבור ומתקתק.

וביותיים המציאו את חופש־הדיבור, או כל פעם שהוא מתעייף מלחקתק הוא מרים את היד ומצביע. בקרוב ימציאו נוזל יותר ועים לשבת בו בתוך הבור. אולי מפלסטיק.

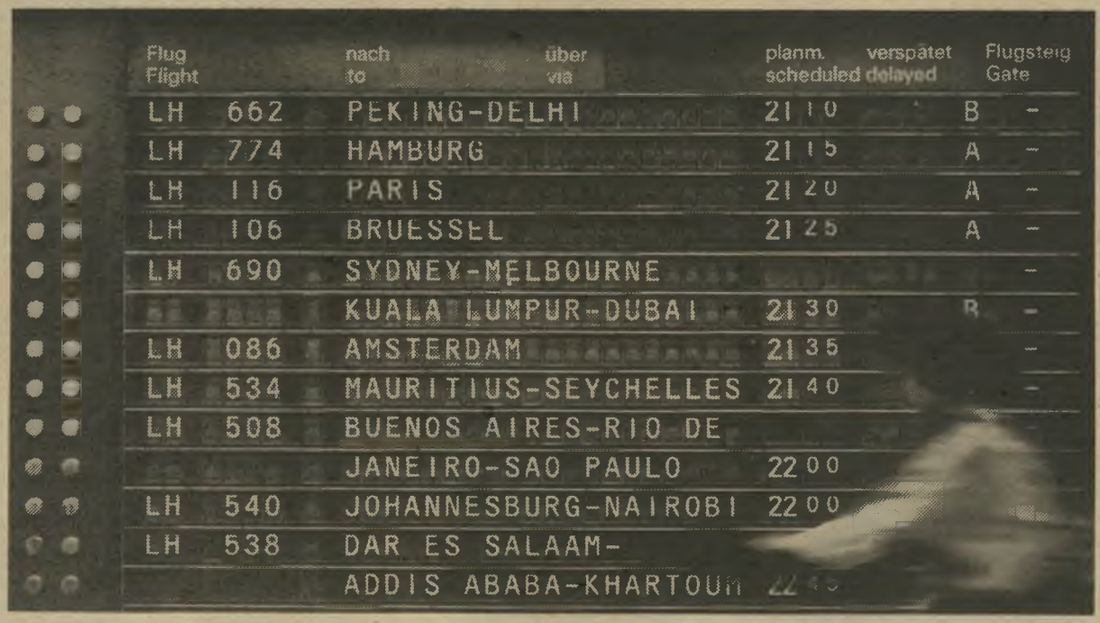
אולם התוצאות הפוליטיות של נסיעתו ליבשת השחורה היו הרבה יותר גלויות־לעין מאשר התוצאה הרפואית. מי שקיוה כי הופעתו של משה דיין (42), המצביא הרומנטי של סיני, יוציא את הרוח ממיפ־רשיו של מנחם בגין (44), המפקד הרר־מנטי של ימי המחתרת, בא במידה רבה על סיפוקו.

לחום או לברך ; בגין עצמו הועמד מן הרגע הראשון לפני ברירה קשה. הוא האמין בלב שלם כי דיין נשלח רק כדי לקלקל את מסע־ההתרמה שלו. איש אחר היה יוצא במיקרה זה, להתקפת מצח. אולם בגין קורץ מחומר אחר.

במשך דור שלם הטיפה תנועת ז'בוטינ־סקי לצבאיות. הספה זו הובילה לפולחן צבאי, שיצר בעל כורחו הילה של הדר סביב לראשו של מצביא חיילי צה"ל. בגין היה עתה שבוי בידי הפולחן, שהוא יצמו יצר אותו. הוא לא יכול היה להי־לחם ברמטכ"ל.

כך קרה כי בכל מקום מצא הרמטכ"ל בבואו מאות בית"רים במדים, על סמליהם ודגליהם, שקידמו את פניו בהתלהבות. אנשי חרות הצטרפו לקבלת־הפנים הכל־לית. בגין עצמו עודד אותם. „כל עוד הוא נוהג כרמטכ"ל," אמר לחסידיו, „קבלו את

בפרנקפורט, גם לעבור לטיסה אחרת זה תענוג.

Flug Flight	nach to über via	planm. scheduled	verspätet delayed	Flugsteig Gate
LH 662	PEKING-DELHI	21 10		B –
LH 774	HAMBURG	21 15		A –
LH 116	PARIS	21 20		A –
LH 106	BRUESSEL	21 25		A –
LH 690	SYDNEY-MELBOURNE			–
	KUALA LUMPUR-DUBAI	21 30		B –
LH 086	AMSTERDAM	21 35		–
LH 534	MAURITIUS-SEYCHELLES	21 40		–
LH 508	BUENOS AIRES-RIO DE JANEIRO-SAO PAULO	22 00		
LH 540	JOHANNESBURG-NAIROBI	22 00		
LH 538	DAR ES SALAAM-ADDIS ABABA-KHARTOUM	22 15		

ברור שתמצא מסעדות, בנקים, מלונות ומכוניות להשכרה בשדה התעופה של פרנקפורט.

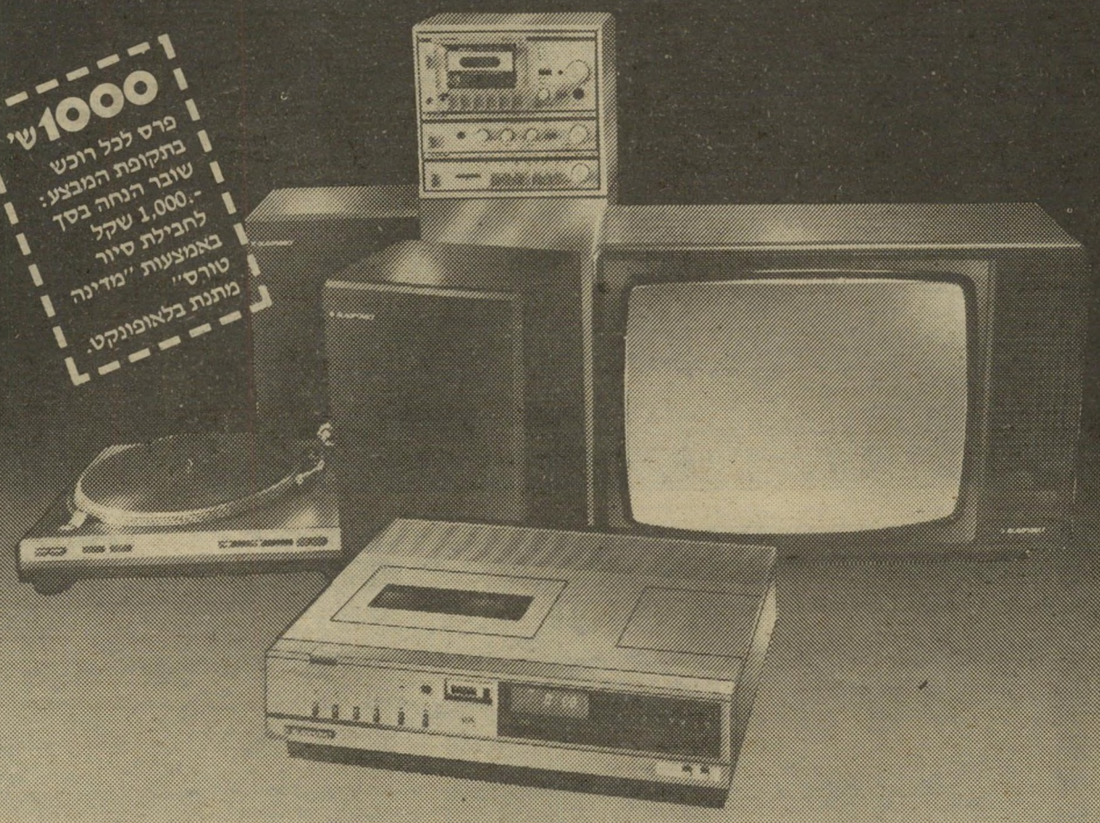
אבל תמצא גם בתי־קולנוע, מספרות, בתי מרקחת, סופרמרקט, דיסקוטק מהיפים והגדולים בעולם ועוד 102 חנויות, להנאתך.

ללופטהנזה טיסות מפרנקפורט ל־120 יעדים ב־6 יבשות.
לפעמים הנוסעים שלנו מצטערים שאנחנו בפרנקפורט פועלים כה מהר ואין להם מספיק זמן להינות משדה התעופה.

לכן זו הסיבה שאנשי עסקים בחרו בלופטהנזה כחברת התעופה מס' 1 ואת פרנקפורט כנמל התעופה מס' 1, פעם שניה ברציפות!

Lufthansa

בלאופונקט ב-14 תשלומים

1000 ש"
פרס לכל רוכש
בתקופת המבצע:
שובר הנחה בסך
1,000.- שקל
לחבילת סיור
באמצעות "מדינה
טורס"
מתנת בלאופונקט.

עכשיו, אתה כבר לא צריך להתפשר...

... כי בתנאים כאלה, גם טלוויזיה יוקרתית
כמו בלאופונקט לא תגרום ליחורים"
בתקציבך.
קח לך היום טלוויזיה מהשורה הראשונה
בעולם, טלוויזיה שאינה נותנת פרנסה
לטכנאים ותהנה ממנה עוד הרבה שנים.
קח לך בלאופונקט היום, וגמור לשלם רק
בעוד 14 חודש.
בלאופונקט: טלוויזיות צבעוניות, ווידיאו,
סטריאו — פאר תוצרת גרמניה.

טבלת מחירים
תמצאו אצל הסוכנים.

BLAUPUNKT
בלאופונקט-בכל מחיר

היבואן הבלעדי:
טרכף יבוא בע"מ,
בנרשוב 70 ת"א טל: 293005.

תל־אביב: מרכז שיווק ישיר, בן־יהודה 1 ת"א; וידאו קלסיק, אבן גבירול 54; שיווק הוגן, דיזנגוף סנטר, לבל אליהו, שד' ירושלים 29 יפו; אלרד, אילנבי 106; **אורית,** אחד העם 19 ● **נבעתיים:** נתנאלי, כצנלסון 18 ● **נתניה:** רדיו אלחוט, ויצמן 5; טלרן, ויצמן 18; רדיו צליל, שמואל הנציב 3; חשמלית, **שמואל הנציב** 26 ● **רעננה:** בועז שרותי טלוויזיה, בורוכוב 24 ● **חדרה:** חשמלית, הרברט סמואל 80; שוייצר, הרברט סמואל 68 ● **חיפה:** טרקלין חשמל זילברשטיין, **הנביאים** 25; צביקה בית הסטריאו, הנביאים 12; יהודה אטיאס, הנביאים 15; סימפוניה חיפה, הרצל 85; אריה מכשירי חשמל, רח' נטיב 2 ● **קרית־אתא:** שפרן **העצמאות** 38; פטמן, העצמאות 50; ויזגר, יוספטל 55 ● **קרית־ביאליק:** קול־אר סביניה, השקדים 2, סביניה ● **נהריה:** טלסטר ליבוביץ, תחנת אגד, **שדרות הגעתון** 3 ● **קרית־מוצקין:** פלג, השופטים 13 ● **נצרת:** סלון סביון, רח' סביון 3 ● **אשדוד:** חשמל כהן, מרכז מסחרי ד' ● **רמלה:** אסתר אוניברסל, ביאליק 2 ● **ירושלים:** צדוק שיר, שמאי 23, בדיו מאיר, רח' לונץ 5; סבטיני, צלאח א־דין 32 ● **כאר שבע:** א.א. אלקטרוניקה, העצמאות 48; סלון איתני, רח' הפלמ"ח 65 **(ליד קולנוע מרכז)** ● **חולון:** סלון חולון, סוקולוב 82 ● **רמת השרון:** סנסור, סוקולוב 42 ● **ראשון־לציון:** עלפי, הרצל 103; אמנון ברנפלד, רוטשילד 39 ● **רחובות:** חזי אלקטרוניקה, בית־הפועלים 4; סלון אלקטריק, הרצל 187 ● **עפ־ציונה:** פינקלשטיין. רחוב ויצמן ● **בית־שמש:** שטיינברג. מרכז מסחרי.

סיפור מדהים החגלה בדיון באקראי

על מעצר עבריין זוטר בבית־המישפט:

המישטרה צ״ידה נרקומן במיזוודה של מיליוני דולרים ורשימה סודית של סוכנים סמויים

המיזוודה נעלמה!

ניצב תורגמן
אין הגיעו הסודות לידי העבריין?

כ**ישון חמור** של מישטרת־ישראל, המגלה את שיטות־עבודתה הנפסדות, את רשלנות הדרגים הגבוהים ואת סודות המודיעין המישטרתי, נתגלה בדרך־אגב, בעת דיון במעצר עד תום ההליכים של ניסים בוזגלו, דג־רקק בעולם הפשע ה־ישראלי.

בוזגלו נעצר בגלל שני שטרות של מאה מרק ושטר אחד של מאה דולר, שנמסרו על־ידו לברוך אמינוף, תוך כדי עיסקת מכוניות. השטרות, שהיו ממוספרים ו־רשומים במישטרה, היו רק חלק קטן מ־תוכנו של תיק ג׳יימס בונד, שנגנב באופן מיסתורי בלילה שבין ה־2 וה־3 בספטמבר השנה.

כאשר התלונן בעל התיק, עמוס דויד, על הגניבה, גרם הדבר לרעידת־אדמה ב־מישטרת תל־אביב. שכן, תוכנו של התיק היה מסוכן למישטרה יותר מתוכנה של תיבת־פנדורה.

דרכוני שירות

ג**ניבתו שך** התיק מהווה תעלומה כשלעצמה. התיק היה שייך לעבריין תל־אביבי בשם עמוס דויד, שעמד לנסוע למחרת לתורכיה. התיק הכיל רכוש רב במטבע זר: כ־4500 מרקים גרמנים, 2750 דולרים, ועוד 65 אלף שקל.

אולם לא הכסף היה הדבר היקר בתיק. באותו תיק עצמו היתה גם רשימת שמות אנשי־הקשר של המישטרה בתורכיה, רשימה שסופקה לעבריין הזוטר על־ידי אנשים בעמדה גבוהה במישטרה. היה חשש גדול כי בתיק זה נמצאים גם דרכוני־שירות, אותם דרכונים מיוחדים המוע־נקים אך ורק ונציגים הגבוהים ביותר של המישטרות בעולם, והמקנים להם מעבר חופשי בכל נמלי־התעופה.

התיק יקר הערך נשמר מכל מישמר על־ידי בעליו, שידע היטב את ערך ה־מסמכים שבו. עמוס חשש לישון בלילה האחרון בביתו שבחולון, פן יפרוץ מישהו ויגנוב את התיק, ולכן סיכם עם ידידו הטוב, אריה פשרל, כי יבלה את הלילה בביתו ביפו.

בשעת לילה מאוחרת הגיעו עמוס ו־אשתו, ברוריה, לביתו של פשרל ביפו. הם נשאו איתם את התיק ואת בתם ה־תינוקת. רק עמוס היה אמור לנסוע למח־רת לתורכיה. אשתו, ברוריה, התנגדה מאוד לנסיעתו זו. היא ידעה כי בעלה נסע פעמים אחדות במשך השנה האחרונה לארץ זו, הידועה היטב בקשרי־הסמים אלה, והיא חששה פן יבולע לו.

הזוג פשרל עמד להצטרף אל עמוס בתורכיה אחרי שבועיים. ולשם כך אף הפקידו בידו את כספם — 2500 דולר — שגם הם הושמו בתיק הג׳יימס בונד היקר.

בשעת לילה מאוחרת, אחרי שסיימו את שיחותיהם, עלו שני הזוגות על יצועם. עמוס בדק בשעה שתיים אחרי חצות בפעם האחרונה את תכולת התיק, ומצא כי הכל בסדר. כדי שאיש לא יוכל לגנוב את התיק בשעת השינה, הצמיד עמוס את התיק אל קיר החדר, אליו הצמיד את הספה. על הספה ישנה ברוריה והוא ישן על מיזרון שהיה צמוד לספה.

בדירה לא היה איש מלבד שני הזוגות והתינוקת של ברוריה ועמוס. בשעת בוקר מוקדמת העירה בעלת־הבית את ברוריה ואמרה שהתינוקת בוכה. האם קמה, הר־גיעה את התינוקת וחזרה לישון. זו היתה הפעם היחידה שברוריה עזבה את מיטתה במשך הלילה. ובכל זאת, כאשר התעורר עמוס בבוקר ורצה לקחת את תיקו, התברר לו, לחרדתו כי זה נעלם.

עמוס היה כמשוגע. הוא חשד בכל שלו־שת האחרים, והתנפל בסכין שלופה על אשתו, שאל אותה אם היא „דפקה לו את התיק". אחרי חיפושים ממושכים בכל הבית, כאשר היה ברור כי התיק נעלם, רץ עמוס למישטרה והתלונן על הגניבה.

התרוצצות מטורפת

מ**ן המפורסמות** הוא כי אנשי ה־עולם התחתון סולדים מפניה למיש־טרה או לשילטונות בכל מיקרה שהוא. הם מעדיפים לחסל את חשבונותיהם בעצמם. אולם לעמוס היתה סיבה טובה מאוד לפנות למישטרה, כיוון שכל תכולת התיק סופקה לו על־ידי המישטרה, והיתה רכוש מדינת־ישראל. את הכסף קנו עבורו אנשים שונים, בסכומים המגיעים עד 500 דולר כל אחד, לפי בקשתו. מיספרי ה־שטרות נרשמו, והרשימה היתה בידי ה־מישטרה.

אולם לא הכסף הוא שהדאיג כל כך את המישטרה. הפחד הגדול היה כי מי שגנב את התיק ישיג גם את רשימת כל אנשי הקשר של המישטרה בתורכיה, ואולי גם את דרכוני־השירות, אם היו כאלה בתיק. נפילתם של אלה בידי העולם התחתון עלולה לגרום אסון.

נסיעותיו של עמוס לתורכיה החלו זמן קצר אחרי שיחרורה של גילה אוזבק, ישראלית הנשואה לאזרח תורכיה, שנח־שדה בניהול רשת־סמים. היא ישבה זמן

פרקליט רובינשטיין (באמצע)
מי גנב את המיזוודה?

מה במעצר בישראל, ואחר כך שוחררה וחזרה לתורכיה. יודעי דבר רמזו כבר אז, כי היא שוחררה תמורת מידע שמסרה למישטרת ישראל על מערכי־הסמים ב־תורכיה.

מאז, משך שנה וחצי בערך, ערך עמוס כמה נסיעות לתורכיה וחזר בשלום. במשך תקופה זו היו למישטרת ישראל הצלחות כבירות בתחום הסמים. בזו אחר זו נתפסו רשתות יבוא סמים מאירופה. כך, למשל, נתפסה חגית ולדמן, בלדרית הסמים ש־הביאה לחשיפת הרצח הכפול החדש ול־מעצרם של שמעיה אנג׳ל ואשתו, שרה.

תיק הג׳יימס בונד הגנוב ותוכנו הס־בירו את הצלחות המישטרה וגילו את שיטותיה. במישטרה החלה התרוצצות מטו־רפת אחרי התיק הגנוב. ראשית נעצרו פשרל ואשתו ונחשדו בגניבה. מכיוון שלא היו סימני־פריצה בדלת הדירה, היה ברור למישטרה שזוהי עבודה פנימית.

אולם למרות החקירה, לא נמצאו כל ראיות נגד פשרל. הראיה היחידה שנמ־צאה היו שלושת שטרות הכסף, שאותם נתן בוזגלו לברוך אמינוף. כיצד הגיעו השטרות המסומנים לידיו של בוזגלו חמש שעות אחרי העלמו של התיק? השאלה נותרה ללא מענה, משום שבוזגלו סירב לפתוח את פיו ולא אמר מילה על מקורם של השטרות.

פיצוץ העיסקה

ב**משך הזמן** בו יושב בוזגלו במעצר, ניהלה המישטרה משא־ומתן עם סניגורו, עורך־דין מנחם רובינשטיין. לפני יום־הכיפורים כבר כמעט הגיעו לידי הס־דר, כי בוזגלו יגרום שמאן דהוא יחזיר את התיק למישטרה, ואז ישוחרר ממעצר. הפגישות התנהלו עם דרגים בכירים של המישטרה, ועד למפקד מחוז תל־אביב אב־רהם תורגמן הגיעו.

אך אז התפוצץ הכל. המישטרה עמדה על כך שנוסף לרשימות והמסמכים יחזיר בוזגלו עוד סכום נוסף של 60 אלף שקל, שלדבריה עדיין חסר. רובינשטיין, בשם מרשו, היה מוכן למסור את מכוניתו של הצעיר כערבון למישטרה, ולברר אם אמנם חסר סכום כסף כלשהו, או שמא הוחזר למישטרה כל הסכום כולו. אך קדמי, מפקד מרחב יפו, לא הסכים להצעה זו, וכך בוטלה העסקה.

מיד אחרי יום־הכיפורים ביקש התובע פלד את מעצרו של בוזגלו עד תום ה־הליכים באשמת גניבה. הראיות נגדו הת־בססו על החזקה המיידית של שטרי ה־כסף הגנובים.

בעת הטיעון למעצר, גילה הסניגור את כל סיפור המעשה על פירטי־פרטיו.

על השופטת ורדינה סימון להחליט ב־שלב זה על מעצרו של בוזגלו בן ה־20 עד תום ההליכים באשמת גניבה, אך מישטרת ישראל נותרה באולם בית־המישפט עירום ועריה, שסודותיה גלויים לכל.

איילה אזון ■

מדוע חזרו הנעימים לארון? * טיפול נמרץ למוסיאון ת"א * אלוף ג'ודו בין כוסות של בירה

מוסיקה וקולנוע השחקנית חנה עדן עם מתי כספי. כמו בת דמותה בסרט **זכרון אהבה**, חזרה גם חנה לביתה.

אלוף אחר אורי דן, יועצו לענייני־תיק שורת של שר־הביטחון, אריק שרון, מברך את אלוף ישראל בג'ודו, אלי אבוטבול.

הזמר היורד רן אלירן בא לביקור־מו לדת, והפגין מייד נוכחות במסיבות הכי־טובות. לידו: השחקנית רבקה־לה מיכאלי.

פאב לפיכחים

דלת אר־נובו מפארת את כניסתו של פאב המסבאה בריחוב דיזנגוף בתל־אביב. אמרו, שייסדו אותו **האחים זמור**, מראשי המאפיה הצרפתית, שגורשו מהארץ ונרצחו אחר־כך בפאריס. אחר־כך הפך המקום למהוגן למהדרין, והיה מיסעדת פאר בשם הקדירה העליזה. **אייבי נתן**, שרצה לחזור לעיסקי המזון, הפך את המקום למיסעדה הודית, בשם נירוונה, וסגר. העסקים היו כנראה רדומים.

ממש בימים אלה נכנסו למקום שני צעירים חדשים שהפיחו חיים חדשים למקום. האחד מהם רשום בספר־השיאים כאלוף הסמבו, הוא גם אלוף הארץ בג'ודו ושמו **אדי אביטבול**. זה האיש שבראיון טל־וויזיוני ניפץ את ההגדה לבית **רפאל הלפרין**, כשהדגים לעיני עם ישראל כי־צד נופצו על ראשו שלוש לבנים בפטיש שמישקלו 5 קילו.

שרירים שלומי פילו (משמאל) בוחן את שרירי צווארו של שותפו למיסבאה, אלי אבוטבול.

פאנקיסטים במוסיאון

שני פסלים הפאנקיסטית מלונדון מרים וולפסון מניחה רגל בתוך מיפסעת של אשה עירומה מפוסלת, במוסיאון תל־אביב. מרים היתה אחת מהצעירים הרבים, שבאו לקונצרט הגל החדש במוסיאון בתילבושות פאנק.

צופר של מכונית מגן־דויד־אדום משמיע צלילים חדים ומנסר באוויר. מכשיר א־ק־ג מצפצף. מאזרי מסך פלסטי ניצבים חמישה צעירים לבושים בגדי חדר־ניתוח, לידם מכשיר לעירוי־דם. לפתע מתעוותות הדמויות לקול כינור וצליל חד של סינטיסייזר.

כשהזמר שבחבורה פותח את פיו ושר, נשמעות שאגות התלהבות בקהל. אין צורך להבהל: הסצינה המוזרה אינה מתרחשת בחדר־ניתוח של בית־חולים, אלא על בימת מוסיאון תל־אביב. הלהקה המוזרה, השרה על היחידה לטיפול נמרץ, היא להקתו של **דורון אייץ**, המכונה "שולץ".

שולץ, שבעבר יסד את להקת כרומוזום, עבר לאחרונה חוויה מזעזעת, בשוכבו ב־יחידה לטיפול נמרץ בעיקבות התקף־לב. על יסוד החוויה הזו בנה, במשך חמישה חודשי־עבודה, תוכנית ללהקה.

"תודה שהזמנת אותי להופיע במוסיאון," מודה שולץ ל**עדי סבח**, האחראי על אירועי המוסד התרבותי ביותר בתל־אביב. "כינו אותי המיפלצת מרחוב שטנד, כי גרתי פעם ברחוב הזה." צוחק שולץ. "קראו לי שולץ האיום. שתדעי לך, ש־גדולתי באפסותי. אנחנו לא להקת פאנק, אנחנו גל חדש."

הבחור צדק. המוסיקה שלהם מורכבת ממוטיבים קלאסיים, המופקים עם צלילים אלקטרוניים.

"תסתכלי, חברי להקה שלי משוגעים. הכנר **הדר גולדמן**, שניגן מוסיקה קלא־סית יחד עם טובי הנגנים בעולם — מינץ, פרלמן ואייזיק שטרן ובפילהרמונית — מנגן איתי. אז הוא לא מטורף?

"**רונה ורד**, בעלת־תארים בפסיכולו־גיה, ועבר של מוסיקה קלאסית, מנגנת איתי. אז היא נורמאלית?" נאום האפס.

שיר הרכבת, שהושמע בסוף התוכנית, הוא אחד השירים החזקים ביותר ששמעתי בעת האחרונה. הלהקה הצליחה להפיק מכלי המוסיקה צלילי־רכבת אמיתיים, ו־בכך גדולתה. חבל שאני לא יכולה לספר לכם על מה שר שולץ, כי פשוט, חוץ מכמה הברות פה ושם, לא הצלחתי להבין אף מילה.

זמנים חדשים בתל־אביב, זמירות חד־שות במוסיאון. עם סיום ההופעה, לפני אולם ריק, נאנח שולץ ואמר: "איזה מיקצוע, איזו ריקנותו!"

השותף השני, **שלומי פילו**, היה האיש שהחזיר את אבו־רודס למצרים: "אני הייתי זה שהוריד את הדגל משדות־הנפט באבו־רודס, ועזבתי אותה האחרון."

בין חיבוק וחיבוק עם האורחים הר־בים שזרמו לפתיחה, הספיק שלומי לספר לי על חוויה שעבר. "במילחמת יום־הכי־פורים, באיזור אבו־רודס שבתה היחידה שלי, מיפקדת גדוד קומנדו, ובתוכה קצין האג"ם שלה, מידחה.

"בן־דודי היה קצין ניהול בכלא 4. אח־רי המילחמה הלכתי לבקרו בכלא. לפתע, בסיור במיכלאות, הבחנתי בטיפוס מוכר. היה זה אותו מידחה. החלפנו סיגריות, דיברנו על פוליטיקה ונפרדנו.

"שלוש שנים מאוחר יותר

המראתי לרומא ונתקלתי בשביתת אל על. בפיאצה דל־פופולו הלכ־תי לתומי ברחוב, ובביתי־קפה הבחנתי בטי־פוס מוכר מאוד. היה זה אותו מידחה, שלימים הפך הניספח הצבאי של שגרי־רות מצריים ברומא. החלפנו סיגריות ודי־ברנו על פוליטיקה."

מה טוב ומה נעים

פון, נעים מפורסם וידוע, שהכיר בעיר את כל מי שצריך, וההצלחה האירה פנים למקום.

אחרי כמה חודשים החליט עמית לפתוח לו מקום משלו, שנקרא אמיגו. את מקומו תפס בחור בשם **פיני** („אזולאי") **אנוש**, שלמד יחסי־ציבור. גם פיני התעייף מהנושא, ועכשיו מצאתי בחור שעבד כבר במועדון־נעימים אחר. ראיתי שהוא מתאים היטב — והנה הסיבה למסיבה.

המנהל החדש, שביקש ממני שלא לפרסם את שמו, ערך את המסיבה בסיגנונו. את העניין מקרוב. גיליתי מהר מאוד, שמנהל המקום חייב למשוך קהל, לכן העסקתי בתחילת הדרך את **עמית לוויני**

מי נהר בהרל, הלומד ארכיטקטורה בלונדון, מנשק רגל נשית שנשלפה ישר לפיו. את הכובע שאל מחייל.

האידיאל זוג גברים שמים ידיהם על ציור ה־אידיאל הנברג, שצוייר על אחד הקירות.

חברות יונה שחר, מעצבת־גנים מירושלים, שמחה לפגוש במסיבה לכבוד החלפת המנהל במועדון, את חברתה הוותיקה מתל־אביב, חמי פורת, שהיא בעלת בוטיק לבגדים ישנים. את שימחתן הביעו בנשיקת פה אל פה.

זוג מעורב שחקנית התיאטרון יהודית רון, המשחקת בהצגה שלמה המלך ושלמי הסנדלר, מאכילה את החבר הפרטי שלה, דורון גלעד, פעיל רחוג אסט. יהודית, המשחקת בסרט **אהבה אילמת**, שיחקה בעבר **בהצגה ילדות טובות**.

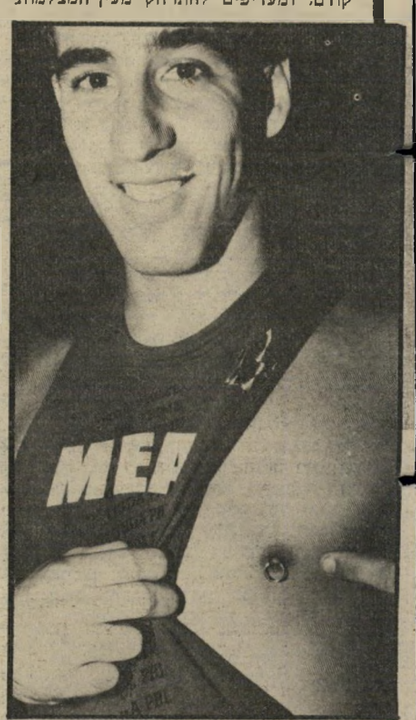

חברים לחיים גרג טולדנו, מלצר במועדון הנעימים, מגיש כוס קפה לחברו בחיים, טום זיו. השניים היו בין זוגות הגברים המעטים שהסכימו להיחשף לפני המצלמה. „אין לנו במה להתבייש," הכריז גרג.

„המועדון הזה לא שינה את צורתו, הוא נשאר מקום לנעימים ונעימות, אבל נקבל ברצון גם סטרייטים," הכריז מנהלו החדש של מועדון הנעימים An, ששינה את שמו ל־San.

המקום הזה כבר החליף כמה מנהלים. כל מנהל חדש הביא למקום את הסיגנון הפרטי שלו. השבוע הוזמנתי לכבוד המאורע המשמח למסיבה באותו מועדון, ונעניתי ברצון. יש לי יחס מיוחד למקום הזה, כי כאן חשפתי לפני שנה וחצי את הנעימים, שבפעם הראשונה בחייהם הסכימו לצאת מהארון, לפתוח את סגוריליבם ואפילו — שומו־שמיים — להצטלם ולהיחשף בפומבי.

משהו כנראה קרה במשך אותה שנה. הנעימים כבר לא ממהרים להיחשף כמקודם, ומעדיפים להתרחק מעין־המצלמות.

פיטמה גרג טולדנו חושף בנאוה את העניל שעוד על פיטמתו. „זה בכלל לא כואב," אמר.

הם גילו מהר מאוד, שאולי נחשפו מוקדם מדי, והפירסום הזיק להם. יום אחרי אותה מסיבה, הופעלו עלי לחצים אדירים, שלא אפרסם תמונות ולא אגלה שמות. הנעימים תלו את הסיבה בהוריהם. אחד מבעלי המקום, **אבי זגר**, גילה לי השבוע: „לפני שנה וחצי ראיתי שפאבים נפתחים בעיר הזאת כמו פטריות אחרי גשם. מצד שני לנעימים והנעימות לא היה מקום מתאים לבלות בו. החלטתי ששילוב פאב עם נעימים יכול ללכת שיגעון. התחלתי ללמוד

אל המקום באו שחקנים, אנשי־בוהמה, ציירים, עורכי־דין וארכיטקטים ידועים בתל־אביב, שסירבו לפרסם את שמם.

כולם התחככו אלה באלה, שתו פונש מעשה ידי בעל הבית, שהוגשו ליד הבר בידי בחור צעיר, שהוא חברו הפרטי של בעל המקום, העושה דוקטורט בספרות.

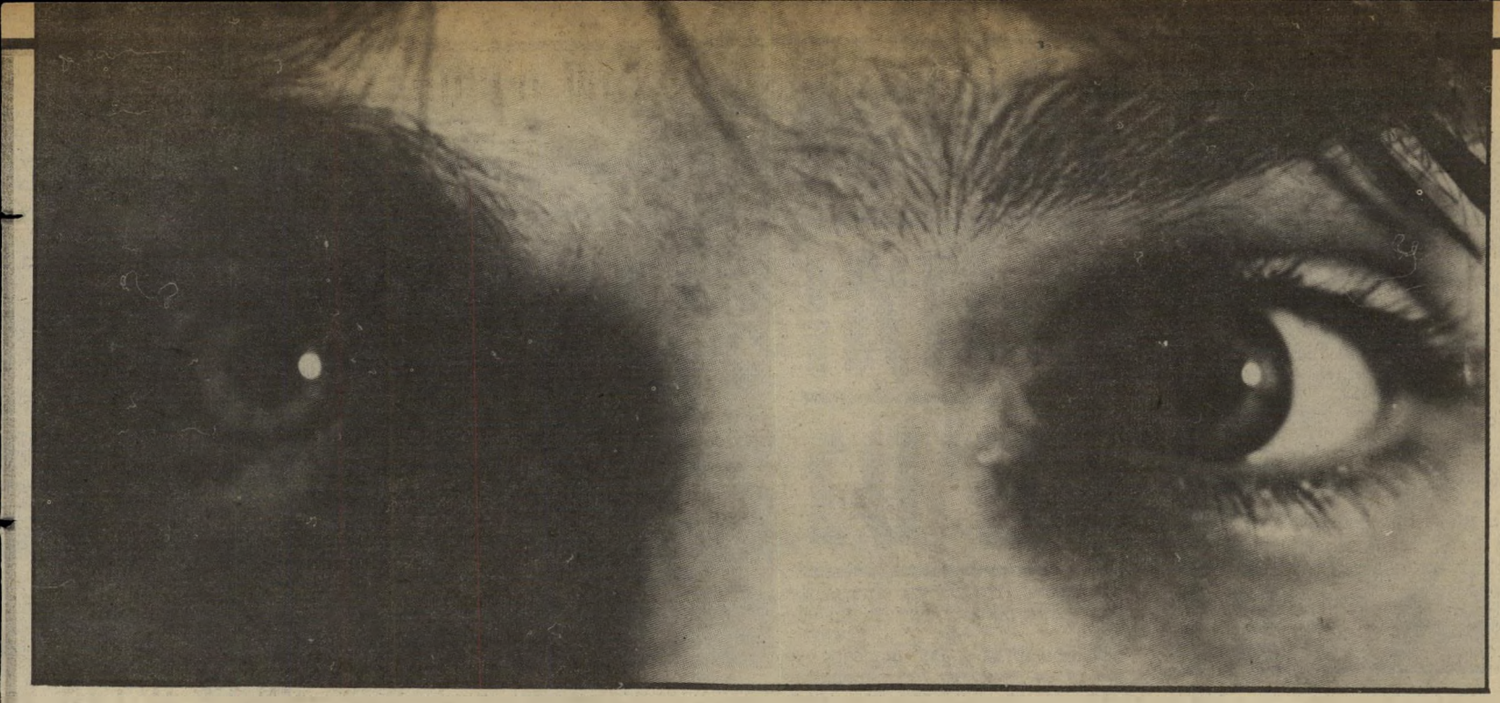
„נולדתי בקיבוץ. ביליתי שם 19 שנים מחיי," התוודה המנהל הצעיר החדש.

„תמיד הרגשתי שאני חריג. בקיבוץ לא ידעו שאני הומו. חשתי מחנק, עזבתי את הקיבוץ, למדתי אמנות פלסטית בצלאל, נסעתי להולנד, שם עבדתי כברמן. חזרתי לארץ ועבדתי כמוזג גם במועדונים בריזה ואמיגו, עד שאבי זגר הציע לי לנהל את המקום.

„הכוונה שלי היא לרענן את העסק. אצלנו לא תהיה יותר כניסה לקוקסינלים למיניהם, כפי שהיה כאן בעבר," מאיים הנעים הנמרץ.

נזכרתי בימים שבהם היו הקוקסינלים מושכים קהל למקום. הם היו הפילפל של העסק הזה, בהצגות הראווה ההומוריסטיות שלהם. בלעדיהם, זה כבר לא יהיה מה שהיה.

נירה גל

מקצת הלשון

„כשהתחילה להתנגד רציתי לעזוב אותה, אבל היא לא הניחה לי, והרגשתי את עצמי מותקף!" אמר האנס בבית־המישפט

„וא התחיל שוב לבכות, ואמר לי שקרעתי לו חצי לשון. באמת, הרגשתי שחתכתי לו את החלק הקדמי של הלשון בשיניים, ושאם אני לוחצת עוד קצת — אז הלשון שלו יוצאת". חוקרי מישטרת נתניה עמדו נדהמים למשמע סיפורה של ענת.

השוטרים כבר ראו הרבה נשים שהתלוננו על אונס. אבל ענת היתה שונה. היתה חיילת הצעירה היתה יפת־תואר, דקת־גיזרה, נמוכה ובעלת עיניים שחומות עם קיות ושיער חלק ושחור. עורה היה צח ועדין, אך כולה היתה מכוסה בדם. חולצתה הקרועה, מיכנסיה ואפילו נעליה היו מגולים בדם, דמו של הגבר שניסה לאנסה במכוניתו.

ענת לא ידעה את מיספר המכונית שבה נהג הגבר שניסה לאנוס אותה. אך אמרה לשוטרים כי הוא ייתפס בוודאי, כאשר יבוא לקבל עזרה ראשונה ללשונו באחד מבתי־החולים.

ענת היתה היסטרית, אחרי שנותרה לבדה על הכביש הראשי התוקף ברח. אבל אחרי שמישפחה אספה אותה במכונית ורגיעה אותה, יכלה לספר לשוטרים את סיפורה.

שבוי בפה

ה יא סיפרה לחוקרים כי באותו יום, שבת ה־12 בדצמבר 1981, נסעה מגבעתיים לבקר את החבר שלה בקיבוץ שדות־ים. היא עלתה על מכונית סובארו בצבע קרם בצומת הקאנטרי־קלאב. במכונית נהג בחור צעיר ששאל אותה לשמה. הוא סיפר לה כי שמו רוני, שהוא גר בנתניה וכי לשם מועדות פניו. הוא שאל בת כמה היא, והיא ענתה כי בקרוב ימלאו לה 21.

את יתר הנסיעה המשיכו בשתיקה, עד שהגיעו ליד קיבוץ נעש, שם אמר הצעיר כי עליו להיכנס לקיבוץ לכמה דקות, כדי לקחת משהו מחבר. ענת העדיפה להישאר איתו במכונית ולהמשיך בנסיעה עד נתניה, תחת לרדת לבדה בכביש הראשי ולחכות לטרמפ נוסף בחשיכה שהחלה ירדה.

כאשר עלה על דרך בלתי־סלולה הסביר הנהג כי אין כניסה לקיבוץ למכוניות זרות, ולכן עליו לנסוע בדרך־לא־דרך זו, אך מתחת גישרון אפל עצר לפתע את המכונית, כיבה את המנוע והאורות, ושניהם נשארו בחשיכה מוחלטת.

סיפרה ענת: „ישר תפס את הצוואר שלי בשתי ידיים וחנק אותי. הוא אמר: אם את לא רוצה שאני אהרוג אותך, תשתקי ואל תצעקי, ותעשי מה שאני אומר לך!' אבל ענת היא אשה אמיצה מאוד. למרות שהיתה קשורה בחגורת־הבטחון החלה נאבקת בכל כוחה. היא שרטה את פניו בצפורניה והיכתה בראשו באגרופיה. היא הצליחה להזיז את ידיו החונקות אותה, אך הן נגעו בה במקומות אחרים.

„התחלתי לצעוק: הצילו! אבל לא עבר שם איש, ורק שמעתי מכוניות שנוסעות למעלה בכביש הראשי."

ענת הזהירה את התוקף כי בארנקה יש אקדח, וכי היא תשתמש בו. אך הוא לא שם לב לכך. הוא השפיב את הכיסא שליד עליו ישבה, והתיישב עליה. הוא קרע את חולצתה וניסה להוריד את החזייה, אך לא הצליח. ענת בעטה ברגליה בשימשה הקידמית והמשיכה להיאבק בכל כוחה. היא הצליחה לפתוח את דלת־המכונית ושניהם נפלו החוצה כשהוא שוכב עליה, חונק אותה וחובט בה.

„עשיתי את עצמי כאילו נכנעתי. בא לי לדפוק אותך, הוא אמר. אני אמרתי לו: אתה לא חושב מה יהיה הגורל שלך ושלי? אני אהרוג אותך הוא אמר."

לשון על בלימה

ה יא אחזה בצווארו בחוזקה. „אני רואה שבטוב זה לא הולך איתך," הוא אמר ועיקם את ידה ומחץ אותה תחת בירכו. הוא התחיל ללטף את חזה וניסה לנשקה על פיה. „אז תפסתי לו את הלשון בין השיניים ומחצתי חזק־חזק את השון. הוא ניסה להגיד לי שישחרר אותי ויקח אותי הביתה, רק שאעזוב את הלשון, אבל אני לא הסכמתי.

„תעשה מה שאני אומרת! קום מהר! צעקתי. הוא קם והתחיל לבכות ולצעוק." אך כעת התהפכו היוצרות והגבר היה שבוי בפי הנערה.

היא ציוותה עליו לעלות יחד איתה לעבר הכביש הראשי, כשהיא אינה מרפה מלשונו. הוא התחנן שתעזוב אותו, נשבע שיניח לה ושיתן לה ללכת, אם תשחרר את לשונו. אך היא היתה נחושה.

כשלב זה הרגישה ענת כי לשונו של הגבר תלויה על בלימה, וכי עוד נשיכה אחת והלשון תינתק מפיו.

שניהם היו מכוסים בדם. כאשר הגיעו לכביש הראשי בפיות צמודים, אותתה ענת בידיה למכוניות עוברות שיעצרו, אך איש לא עצר: „אני חושבת שאף אחד לא עצר מפני שהם חשבו שאנחנו זוג מתנשק, או משהו כזה," סיפרה ענת.

„התחלתי פיתאום לבכות: הרגשתי שהלשון שלו כמעט נקרעת. פיתאום הלשון השתחררה, והוא ברח לכיוון המכונית. המשכתי לרוץ ולבכות עם חולצה קרועה ומלאת דם. הייתי היסטרית, אז עצרה מכונית, וכך הגעתי למישטרה."

חזרה למקום הפשע

ה חוקרת רחל חסון, שרשמה את עדותה של ענת, נזכרה לפתע כי כארבעה חודשים קודם לכן קרה מיקרה דומה מאוד. גם אז הופיעה בתחנה אשה צעירה שהתלוננה על אונס.

היא סיפרה כי עלתה על מכונית סובארו ליד צומת הקאנטרי־קלאב וביקשה להגיע לחיפה. הנהג האדיב אמר לה כי עליו לעצור לכמה דקות בקיבוץ נעש. שם עצר באותו מקום תחת הגשר, ואנס את האשה. אך היא היתה נפחדת, וחסרת־אונים ולא התנגדה.

אחרי האונס השליך אותה עירומה החוצה, ואת בגדיה אחריה. היא התלבשה והתלוננה במישטרה.

ענת נתנה תאור מלא של התוקף. היא תיארה אותו כבעל קומה ממוצעת, שיער מתולתל, שפתיים מלאות ואף קטן. היא גם תיארה את לבושו.

אך המישטרה לא היתה צריכה לטרוח הרבה. למחרת אותר בבית־החולים שיבא חייל צעיר, שהגיע לשם כאשר לשונו תלויה על בלימה, ואושפז.

בעודו מחובר לאינפוזיה, הגיעו אליו חוקרי־המישטרה. כאשר שאלוהו על האונס. הודה מייד, וסיפר גם על המיקרה הראשון. אז זומן מיסדר־זיהוי, והאשה הראשונה שנאנסה על־ידו הובאה למיסדר. היא היתה נרגשת מאוד, ומכיוון שעברו כבר יותר מארבעה חודשים מאז המיקרה, לא הצליחה לזהותו. „אך למרות שהיא לא זיהתה אותי, וזיהתה מישהו אחר, זיהיתי אני את המתלוננת," כתב ישראל שלם, החייל בן ה־21, לשופטים שישבו בדינו.

שלם נעצר מייד, ואחרי זמן קצר הוגש נגדו כתב־אישום באונס אחד ובנסיון לאונס נוסף. כאשר הובא להארכת מעצרו בפעם הראשונה, היה עדיין פצוע קשה. ניתוחים נעשו בלשונו והוא לא יכול היה לאכול אוכל מוצק ולשתות נוזלים חמים.

במשך תישעה חודשי מעצרו הוטב מצב הלשון, וכאשר נגזר דינו, לפני זמן קצר, כבר יכול היה לדבר ללא קושי, ובפניו לא ניכרו עוד אותות פציעתו. אך הוא השתנה מאוד. הצעיר המתולתל והשובב הפך לגבר חיוור וצנום, פניו היו רציניות וצל חיוך לא עלה עליהן.

בעת מעצרו נשלחו אליו שני פסיכיאטרים, שניסו להתחקות על שורש מעשיו. הם גילו כי הוא צעיר רגיל, יליד הארץ, בן למישפחה מכובדת מהמעמד הבינוני. הוריו פינקו אותו, הוא למד ועבר חלק מבחינות־הבגרות שלו. הוא התגייס לצה"ל ושירת עד המיקרה כשנתיים ורבעה חודשים, כחייל טוב מאוד. הוא הגיע לתפקיד מדריך בבית־ספר צבאי.

יחסיו עם נערות היו נורמליים. היו לו כמה חברות שאיתן קיים יחסי־מין, ומעולם לא חסרו לו נשים. הרופאים גם לא גילו אצל הצעיר כל מחלת־נפש, נוירוזה או אפילו דחף שאינו בר־כיבוש.

כאשר שאלו אותו למניעי מעשיו, סיפר כי קרא באחד השבועונים כתבה על אונס, שבה היו תיאורים מפורטים וניתוחים פסיכולוגיים. הוא התמלא סקרנות והחליט להתנסות בחוויה כזו. הרופאים ציינו כי מניע כזה לאונס גראה להם מוזר ויוצא־דופן, אך הם לא מצאו כל מניע אחר.

נכנעה מהר מדי

ב בית־המישפט הודה הנאשם בשני פרטי־האישום. סניגורו, פרופסור דוד ליבאי, העלה על דוכן־העדים את מפקדו הצבאי, שסיפר בשבחו, וביקש עליו

סיפורה האישי של החיילת שניצלה מאונס, כשקיצצה את לשונו של האנס:

„חשבתי כל הזמן על רחל הלר – והחלטתי שלא אהיה היחידה אשר חיפגע!"

ה קרנות הציקה לכל מי ששמע בחודש דצמבר בשנה שעברה על הנערה שניצלה מאונס על־ידי נשיכת לשונו של האנס. איך נראית אשה אמיצה כזאת?

טיבעי היה לדמיין אותה כאמאזונה חסונה, שרירית ובעלת מרץ. טיפוס מוחצן וקולני, שאינו נרתע ממריבות וקטטות.

אבל ענת היא דקיקה, עדינה ושבריריה. היא נראית כמעט כמו בובת־תרסינה. היא אינה גבוהה, עיניה חומות וענקיות כשל איילה מבוהלת, עורה כמעט שקוף והיא מדברת בלחש.

כיצד הצליחה אשה כזאת לעשות את מה שעשתה?

בראיון בלעדי ל„העולם הזה" סיפרה ענת:

חשבתי כל הזמן על רחל הלר. הייתי בטוחה שאחרי שיאנוס אותי, הוא יירצח אותי ויקבור אותי בחולות. הוא גם אמר לי כך. הוא איים עלי כל הזמן שיהרוג אותי. האמנתי לו, כי הוא היכה אותי באכזריות, חנק אותי וחבט בראשי בקרקע. מזלי שהאדמה ליד גשש היא אדמת־חול, לו היו שם סלעים, הוא בטח היה מנפץ את ראשי.

כל אותו יום היתה לי הרגשה מוזרה. כבר בבוקר יום השבת היתה לי הרגשה שמשהו עוטף אותי, כאילו הייתי בתוך חלום, דרגה אחת מעל לאטמוספירה. הייתי אצל אחותי הנשואה, שגרה ליד תל־אביב, ותיכננתי לנסוע לבקר את הוריו של חברי לשעבר, הגרים בקיבוץ שדות־ים.

בערך בשעה 5 לקחו אותי אחותי ובעלה לתחנת־הרכבת בתל־אביב. שניהם ניסו לשכנע אותי שלא אסע ואשאר איתם. כאשר התעקשתי, דחפה אחותי שטר של מאה שקל לארנקי, ואמרה לי שאסע באוטובוס ולא אכנס לטרמפים.

אני חיילת, וכאשר הייתי נוסעת בטרמפים זה היה רק במדים ועם עוד חיילים אחרים. זו היתה בפעם הראשונה שנסעתי בטרמפים בבגדים אזרחיים.

תיכף עצרה לי מכונית. שבתוכה ישב בחור נחמד. שאלתי אותו לאן הוא נוסע, והוא אמר לי כי הוא נוסע לנתניה. שוחחנו וצחקנו, וכאשר הגענו לקאנטרי־קלאב, הוא פנה ימינה. שאלתי אותו מדוע, והוא אמר לי כי בעצם אינו נוסע לנתניה, אבל כאשר ראה אותי בתחנה, הבין שאני צריכה לכיוון צפון, ורצה לקחת בחורה כל־כך נחמדה. חשבתי שזה מוזר, אבל ירדתי מהמכונית וחיכיתי לטרמפ נוסף.

גם הסובארו שעצר לי בקאנטרי־קלאב לא היה יוצא־דופן. ישב בו בחור צעיר, שנראה בסדר, וגם הוא אמר שהוא נוסע לנתניה. שוחחנו קצת, הוא שאל מה שמי ובת כמה אני, אמר ששמו רוני ומסר לי את כתובתו בנתניה. אחר כך, כאשר הגעתי לתחנת־המישטרה והתלוננתי על מה שקרה, מסרתי לשוטרים את הכתובת הזאת והתברר שזה שקר, הוא בכלל לא גר בנתניה.

כשהגענו ליד קיבוץ געש הוא אמר לי שעליו לסדר משהו, שייקח כמה דקות. רציתי לרדת, אבל הוא אמר: „אני לא אתן לך לרדת בחושך ולעמוד לבד על הכביש." הוא שיכנע אותי שזה עניין של דקות ואחר־כך יביא אותי לנתניה, ומשם אקח אוטובוס.

כוחות אלוהיים

מ ה שקרה היה, לפתע הפך הבחור הסימפאטי והמתחשב הזה לחיה, למישהו אחר לגמרי. הוא התנפל עלי, חנק אותי ואמר לי שבא לו לדפוק אותי. לא נתתי לעצמי להיכנע לפאניקה.

שלושה שבועות קודם לכן נפגעתי בתאונת־דרכים ואיבדתי את הכרתי. חששתי נורא שאאבד שוב את ההכרה, ואז הוא יעשה בי ברצונו ואחר־כך יהרוג אותי. דמותה של רחל הלר עמדה לנגד עיניי. נאבקתי איתו, ולמרות שאני יודעת שאיני חזקה, הרגשתי כוחות אלוהיים. ידעתי שאסור לי להפסיק להיאבק. אחרי עשר דקות של מכות הגעתי כמעט לאפיסת־כוחות. הרגשתי שעוד מעט אני מתעלפת. אז הפסקתי את המאבק ביוזמתי.

התחלתי לדבר איתו והחזקתי את ידיו. שאלתי אותו אם חשב על מה שייקרה לו ולי אחרי האונס. אם כדאי לו ללכת לבית־סוהר בגלל תענוג ריגעי. התחלתי להיאבק שנית, והוא אמר לי: „אני רואה שאי־אפשר איתך בטוב, רק בכוח." תפס את ידי ומחץ אותה תחת בירכו. צעקתי לעזרה, אך ידעתי שאין איש בסביבה וכי רעש המכוניות, שעל הכביש הראשי יטביע את צעקותיי. אבל אני ממישפחה דתית, ואני מאמינה באלוהים. צעקתי: אלוהים, תעזור לי! הוא צחק ואמר לי שאיש לא יעזור לי ושאין אלוהים.

כל הזמן חשבתי, שאם צריך לקרות לי משהו באותו יום, זה לא ייקרה רק לי, אני אגרום שגם הוא ייתפס או שייפצע. כשהוא ניסה לנשק אותי, לא תיכננתי לתפוס לו את הלשון, חשבתי לנשוך לו את השפתיים, אבל באופן אינסטינקטיבי שאבתי את הלשון שלו לתוך פי ותפסתי אותה בשיניים.

כל הזמן חשבתי על מה שאני עושה, ותיכננתי את צעדיי לעתיד. ידעתי שלא אכנע ושאסור לי להפסיק להילחם. גם כשלשונו היתה בפי, הוא לא הפסיק להכות אותי. הוא שרט את פני ודחף אצבע לתוך העין שלי. כאשר שמעתי את הסניגור אומר במישפט, שהוא יכול היה לחנוק אותי כאשר נשכתי את לשונו ולא עשה זאת — כעסתי נורא ורציתי להתערב. הוא לא הפסיק להילחם ולהכות עד שהגענו לכביש. גם כשבכה וצעק וביקש רחמים, הוא היכה אותי.

לא הגעיל אותי לנשוך את לשונו ולהרגיש את הדם נוזל על פני וגופי, כי ידעתי שזה עניין של חיים ומוות, והעדפתי את זה על מוות. עד הרגע האחרון לא האמנתי שאם אעזוב אותו הוא לא יעשה לי כלום וייסתלק, ולמרות שהוא אמר זאת ובכה, לא עזבתי אותו, כי חשבתי שאם אעזוב אותו, הוא יכול לדחוף אותי במורד הגיבעה ולהתחיל מחדש. רק כאשר היינו כבר על הכביש הראשי, ומכונית כמעט עצרה לידינו, הרגשתי שעוד נשיכה קלה תלשון שלו נשארת בפה שלי, לא יכולתי לסבול את המחשבה הזאת ועזבתי אותו. אני המשכתי לרוץ על הכביש וניסיתי לעצור מכונית. עוד לא הבנתי שכל זה קרה במציאות. הייתי עוד בתוך ערפל כזה.

חזרתי לעצמי רק כאשר בתחנת־המישטרה נערה בנתניה נעצרתי לרגע ליד ראי. הסתכלתי על עצמי וראיתי את פני נפוחים ומעוותים. השפתיים שלי היו שרוטות וירד מהן דם. עין ימין שלי היתה כמעט עצומה, והיתה מוקפת בפנס כחול ענק. על צווארי היו סימני חניקה וכולי הייתי מלאה דם. הדם שנזל מלשונו התייבש על לחיי וסנטרי, על חולצתי ומיכנסי ואפילו בתוך הנעליים היה מלא דם. עמדתי אולי חמש דקות והסתכלתי על עצמי. השוטרים חיכו לי למטה. הם רצו לקחת אותי למקום, כדי לשחזר את המיקרה. אבל לא יכולתי לזוז מהראי. ואז פרצתי בבכי.

לא תארתי לעצמי שמה שעשיתי זה משהו מיוחד, ושזה יהיה למחרת בכל העיתונים. אני התביישתי נורא, ולא רציתי שאף אחד ידע מכל העניין. הרגשתי כאילו מישהו חדר לפרטיות שלי, כאילו מישהו הפתיע אותי כשאני מתלבשת.

השוטרים הביאו אותי להורים של החבר שלי, ושם סיפרתי את הכל ונשארתי שם כל הלילה. לא יכולתי לישון, רק בבוקר התחלתי לתפוס מה קרה לי בעצם, והרגשתי את ההלם. מאז, חצי שנה, פחדתי מאנשים זרים ואפילו מאנשים שאני מכירה. כי אם אדם יכול להחליף את עורו ברגע אחד, מבחור צעיר ונחמד למיפלצת, אז הכל יכול לקרות. פחדתי להישאר לבד, וכאשר יורדת החשיכה אני מתמלאת חרדה, אפילו היום.

למחרת חזרתי לאחותי וסיפרתי לה הכל. היא כבר שמעה בבוקר ברדיו על המיקרה וצחקה נורא. היא לא תיארה לעצמה שמדובר בי. פחדתי לספר להוריי את מה שקרה לי, והסתרתי מהם את זה שבוע שלם, בסוף אחותי גילתה להם.

אין סליחה

ה מפקד שלי בצבא היה נהדר. הוא דאג לי, שלח אותי לקצינת־חן ולפסיכיאטר. ידעתי שאוכל לצאת מזה בעצמי, אבל הוא רצה לעזור לי בכל דרך אפשרית. חשבתי על כך: כמה מיסכנות נשים שנאנסות ואין להן למי לפנות! אני חושבת שכמו שהמדינה דואגת לתת עונש לעבריין, היא חייבת גם לתת פיצוי ולרפא את הקורבן.

לפעמים כשחשבתי על כך שהתוקף שלי נפצע קשה, ממש ריחמתי עליו. אבל רק לרגע. אני חושבת שמגיע לו להיות בכלא. מגיע לו יותר, איני יודעת מה. הרגשתי כל הזמן שאני חייבת לדבר איתו, זה ישב לי על המצפון. באחת הפעמים שבאתי למישטרת־נתניה לברר מה קרה עם ארנקי, החוקרת אמרה לי: „את רוצה לדבר איתו? הוא נמצא כאן."

היא סיפרה לי שהוא מדבר עלי ושואל עלי כל הזמן. ביקשתי שתפגיש ביניינו. כשראיתי אותו, והוא ביקש את סליחתי ואמר לי שהוא מתחרט, אמרתי לו שאין סליחה על המעשה שהוא עשה. אז כבר ידעתי שהוא הצליח קודם לאנוס אשה אחרת, ולה נגרם בוודאי נזק יותר גדול מזה שנגרם לי.

אמרתי לו: „אתה מתחרט עכשיו, כדי שיקלו עליך במישפט." אני מאמינה שרק מפני שהוא נתפס, הוא מוכן לעשות הכל כדי לצאת מזה בקלות. לדעתי החרטה שלו אינה אמיתית. וזה כאב לי איך בבית־המישפט הוא והסניגור שלו עיוותו את העובדות לטובתו.

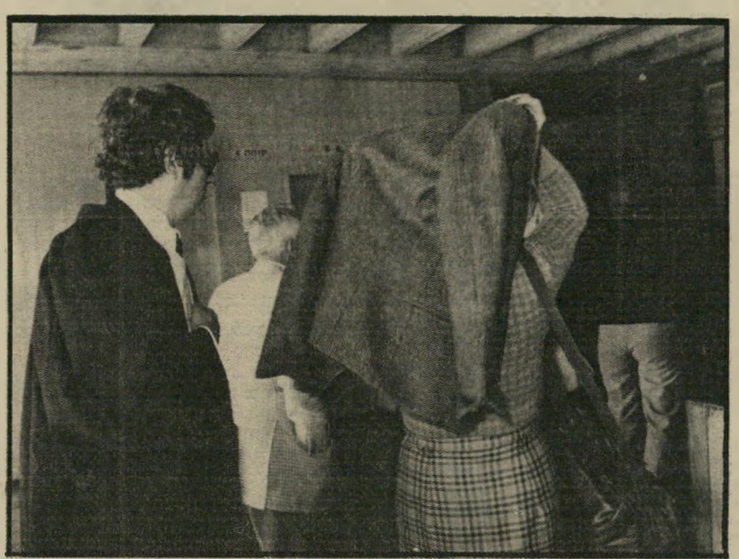
היום יש לי הרגשה מצויינת שיצאתי מהאונס. אני שמחה שגם גרמתי לו נזק שלא יישכח אותו לכל החיים, ושירתיע אותו מלחזור על המעשה שלו פעם נוספת, ואולי מנעתי בכך פגיעה בבחורות אחרות.

כשהייתי בפרקליטות ניגשו אלי כל הבחורות ולחצו את ידי, וגם פרקליטת המחוז, שרה סירוטה, אמרה לי שהיא מעריכה מאוד את מה שעשיתי. אפילו הסניגור שלו, פרופסור ליבאי, ניגש אלי ביום של הדיון ולחץ לי את היד.

לפני הצבא למדתי מחשבים, אבל כעת אני רוצה ללמוד מישפטים.

עד כאן, דברי ענת.

התגלית האחרונה שגילתה ענת בעיניים מושפלות היתה, כי המאבק היה כל־כך חשוב עבורה, מכיוון שהיא עדיין בתולה.

אמו של האנס וסניגור ליבאי
„הרגשתי שאלוהים נותן לי כוח!"

רחמים. הסניגור הדגיש, כי מדובר בעציר ממישפחה טובה, חסר כל עבר פלילי, שמילא עד כה את כל חובותיו לחברה. הוא עשה טעות נוראה, אשר כבר גרמה לו צרות ומכאובים.

תעודה מרופא סה ולסת גילתה כי הנשיכה גרמה לנאשם נכות לכל ימי חייו: הוא איבד את התחושה בלשונו, והוא סובל בשעה שמאכלים חמים או קרים נוגעים בלשונו.

בעיקר הדגיש הסניגור את חרטתו העמוקה של הצעיר אחרי שנתפס. הוא הודה מייד בכל, לא ניסה להעלים דבר — להיפך. עוד הוסיף וזיהה מרצונו החופשי את האשה שנאנסה במיקרה הראשון, למרות שהיא לא הצליחה לזהות אותו.

אחד לא סיפק

ה נאשם הדגיש בשיחותיו עם הפסיכיאטרים, כי האונס הראשון לא סיפק אותו, כיוון שהאשה נכנעה, וזה היה קל מדי. אך הוא סיפר כי מייד כאשר התחילה ענת להיאבק איתו, התחרט על מעשיו ורצה לבקש את סליחתה ולשחרר אותה. אך היא לא נתנה לו לעשות זאת, אלא המשיכה להיאבק, עד שהוא הרגיש את עצמו נתקף על־ידה.

מילים אלה של הנאשם, שנכללו בחוות־הדעת הפסיכיאטריות, ביקשה התובעת, נורית שניט, להזים. לשם כך ביקשה להעלות על דוכן־העדים את ענת, כדי שגם היא תספר את סיפורה, וכדי שבית־המישפט יתרשם מדבריה ויקבל מושג מאוזן על מה שקרה באמת במקום. הסניגור התנגד לכך, והשופטים — אברהם חלימה, יעקב קדמי ונחמיה בר — קיבלו את התנגדות. על־כן נאלצה התובעת להסתפק בכך שהגישה לבית־המישפט את עדותה של ענת במישטרה.

כאשר נשאל הנאשם על־ידי השופטים עם תום הדיון אם ברצונו להוסיף משה, עלו דמעות בעיניו והוא אמר כי את כל מה שרצה לאמר העלה על הכתב וביקש להגיש מיכתבו זה לבית־המישפט.

במיכתב נאמר:

כבוד השופט,

כשאתבקש לומר את דבריי לפני הטלת העונש, אתקשה לעשות זאת מחמת התרגשות. ולכן אני מבקש להגיש זאת בכתב.

חרטה ובושה על מעשיי מניעות אותי

(המשך בעמוד 74)

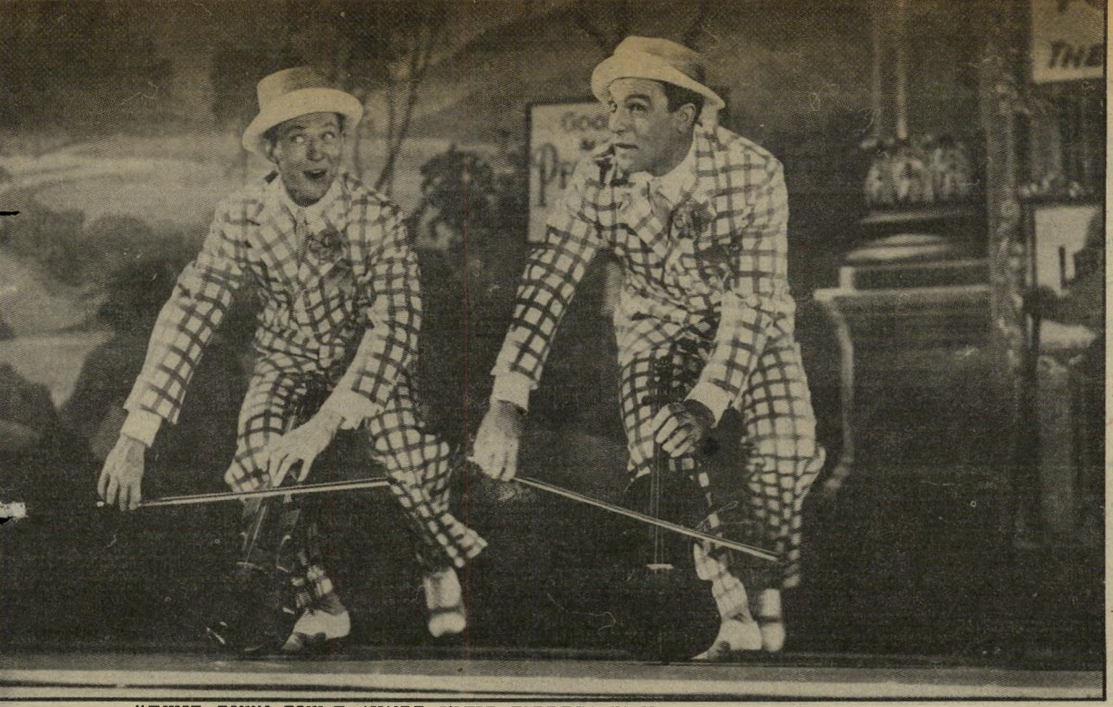
קולנוע

סרטים

קולנוע זה תעמוג

את המחמאה היפה ביותר לסרט המוסיקלי שיר אשיר בגשם העניקו לו, לפני כמה ימים, שני צופים ישראלים תמימים, השניים, שלא הוזהרו מראש, באו לראות את הסרט בהקרנה מוקדמת. מלאי התפעלות שאלו בסוף ההקרנה: „מי השחקן שמגלם את ג'ין קלי?" לתומם סברו, שמדובר בגירסה מודרנית של הסרט הישן. משמע — בעיניהם, למרות שהוא כבר בן 30, נראה הסרט חדש וחדשני. ממש כאילו נעשה היום.

שניים אלה אולי אינם מבינים הרבה בתולדות־הקולנוע, אבל במה שנוגע ב־שיר אשיר בגשם, הם צדקו בהחלט. למרות שנעשה ב־1952, הוא עדיין מעמיד בצל את רוב הסרטים שנעשים היום. קשה למצוא השבוע סרט שעליו אפשר יהיה להמליץ יותר.

ג'ין קלי (דון לוקווד) ודונאלד אוקונור (בתפקיד קוסמו בראון) ב„שיר אשיר בגשם"
מיפגן ראווה מרשים

ק ודבי ריינולדס (כקאתי סלאדן)
חדש וחדשני

ג'ין הייגן כלינה לאמונט וג'ין קלי בתפקיד דון לוקווד
להסתיר את המיקרופונים במחשופים

קלי רזקד בגשם
אושר חייכני

דבי ריינולדס מכבדת את יריבתה בעוגה
קרנבל עם מוסר השכל

אם לאו, יישכח עד מהרה, כמו החדשות של השבוע שעבר.

תעלולי ההתאקלמות של השניים בסרט המדבר המזמר — בעזרתם האדיבה של קוסמו בראון, ידיד הנעורים של לוקווד, ושל קאתי סלדן, זמרת צעירה וחיננית הכובשת את ליבו של אליל־הבד — מובילים את הצופים בקולנוע, את הסרט שאותו עושים בתוך הסרט ואת העלילה, אל העולם החדש שנפתח עם תוספת הקול.

הפתיחה כבר מעמידה את הקולנוע ב־פרופורציה האמיתית. הזרקורים מאירים את שמי הוליווד; ההמונים מצטופפים בכניסה לבית־קולנוע מפואר; הלימוזינות עוצרות בזו אחר זו ופולטות החוצה את מיטען הזוהר שלהן; הרכילאית־המנחה מפליגה בשבחי האורחים הנכבדים. כאילו ללא כל מאמץ, בהומור דק, אבל נוקב, משיג הסרט תוצאה הרבה יותר משכנעת וחריפה מכל המהומה הגרוטסקית שבה קושטה סצינה דומה ביומו של הארבה.

עוד בטרם מתחיל הסיפור עצמו, כבר בא שיעור משעשע ראשון בהיסטוריה של הקולנוע. דון לוקווד, הכוכב הנערץ, מספר כיצד היה לכוכב גדול. סיפורו נשמע בדיוק כמו מאמר מתחסד בעיתון רכילות מצוייר. אולם התמונות ברקע מספרות את היפך. הן מראות אותו ואת ידידו, קוסמו, מתגלגלים על בימות וודוויל מרופטות

זהו סרט עליז, משעשע ומבדר, שבו משהו חדש ומפתיע קורה בכל רגע: עוגות־קצפת עפות, אנשים מספסים על קירות אנכיים, אופנועים מנתרים מציקי־סלע אימתניים אל תוך הים, חרבות מצלבות בדו־קרב לולייני.

אולם זה לא הכל. מעבר למסכת החיי־כנית והמטורפת, מעבר לפיזמונים ולרי־קודים המבריקים, מסתתר סרט שנון, המת־ייחס בעוקצנות להוליווד, לחרושת הכו־כבים, להולדת הקולנוע ולמשמעותה של האמנות השביעית. הסרט היחידי שעשה מלאכה דומה בשנים האחרונות, באותה מידה של חריפות, הוא הכפיל של ריצ'ארד ראש.

עלילת שיר אשיר בגשם מתרחשת בת־קופת־מעבר טראומטית לקולנוע — שנת 1927 — כאשר המסך החל לפתע משמיע קולות, וכל אמות־המידה, שהיו מקובלות עד אז, הפכו פיתאום חסרות־ערך. עימם השתנו גם שיטות ההפקה של הסרטים, הכוכבים שזוהרו בהם, וההנושאים שנמצאו ראויים להעלות על הבד.

דון לוקווד — אליל הנערות, האביר העשוי ללא־חת של מסך־הכסף, מין העתק שקוף למדי של דאגלס פיירבנקס — הוא בשיא הצלחתו. לינה לאמונט — סמל היופי הרומנטי, שכל גבר חולם להניח לרגליה ענק־פנינים — גם היא בשיא הצלחתה, כמו שותפה. הם עושים סרטים בזה אחר זה, אחד דומה לשני כשתי מיפות מים, וכולם גורפים ממון רב. הנוסחה פו־עלת כמו שעון, כל עוד המסך דומם. אבל ברגע שזה פוער את פיו — חייב הצמד לאמונט־לוקווד להשמיע קול, כי

כבדרנים סוג ב'; עוקבות אחרי ימיו הראשונים בהוליווד — כאשר עלה בהד־רגה מתפקיד של ניצב לתפקיד של כפיל החוטף מהלומות במקום הכוכבים; קופץ למים במקומם; נקלע לתאונות מטוס, כדי לחסוך על עורם. בסופו של דבר, מתוך קאפריזה, ניתן לו תפקיד ראשון, שפותח את הדרך לקראת קאריירה מזהירה.

אשר לקוסמו — הוא מגיע לשיא משלו, כאשר הוא פורט על הפסנתר, בשעת הצי־לומים, ליצירת האווירה המתאימה לשח־קנים.

כל זה מתרחש עוד לפני שחולפות עשר הדקות הראשונות של הסרט. רק הוליוד במיטבה יודעה לספר כך סיפורים. ההמשך דחוס באותה המידה: ביקור באולפן־

היגן וקדי
הישג מרשים

סרטים הופך לתדריך קצר בהפקת סרטים אילמים.

אחת הסצינות המצחיקות ביותר בסרט מתארת כיצד מנסה במאי קולנוע, המת־קרב להתקפת־עצבים בקצב מסחרר, להד־ריך את לוקוד ולאמונט בסצינת־אהבה — לא רק מצולמת, אלא גם מוקלטת. לא זו בלבד שיש להסתיר את המיקרופונים ב־תוך מחשופים, ואסור להזיז את הראש כדי שעוצמת ההקלטה לא תשתנה, וצריך להסתיר את המצלמה בתוך קאבינה, כדי שהרעש של המנוע לא יפריע להקלטה — נוסף לכל הצרות יש להתמודד עם כוכבת, שקולה הצורמני מזכיר דלת חורקת שלא שומנה מעולם.

במירוץ המטורף להפוך את הסרט האילם האחרון של לאמונט ולוקוד מאפוס היס־טורי בתילבושות התקופה לסרט מוסיקלי על שחקן, שחולם על האפוס ההיסטורי, משתמש הסרט בכל ההברקות האפשריות.

לרגע, מתגבר דון לוקוד על כוח המ־שיכה של האדמה, כאשר הוא נמלט ממע־ריצות נלהבות מדי, מנתר מן המדרכה לגג של מכונית, מגג של מכונית לגג של חשמלית, ומשם, בקפיצה קלה, הישר לתוך המושב שליד הנהגת, קאתי סלדן הצעירה והאלמונית. לא עוברות אלא כמה דקות, ואותה קאתי משליכה אל תוך פניו של האליל החצוף עוגת־קצפת עסיסית, לפי מיטב מסורת הקומדיה האילמת. אלא ש־הוא מתכופף, והעוגה עפה הישר לתוך פרצופה המאופר והקורן קסם־הוליוד של לינה לאמונט. וכך זה נמשך ללא־הרף.

אבל מאחרי הקרנבל יש גם מסר־השכל. הרביעיה האחראית לסרט הזה — סטאנלי דונן וג'ין קלי (בימאים) יחד עם אדילף גרין ובטי קומדן (תסריטאים ופיזמונאים) — אומרת, שהקולנוע הוא מלאכת־תעתו־עים, שבה הולך הצופה שבי אחרי צללים שנעים על מסך, למרות שאין שום דבר משותף בין הצללים והמציאות. עם זאת, נדמה, שחיי הצללים אמיתיים לא פחות, ויש הסבורים שאף יותר. חוץ מזה, הם אומרים, זה מיצרך שנועד להמונים, זאת אמנות שצמחה מהרחוב ומיועדת לרחוב.

למראית־עין, זהו אחד הסרטים החביב־ים ביותר שנעשו על תעשיית הקולנוע. אולם זהו גם אחד הסרטים החריפים שנעשו על נושא זה. הוא מנפץ אשליות על שלמות יצירתית, שאינה קיימת. הקול שאתם שומ־עים אינו הקול האמיתי, המראות שאתם רואים מפוברקים, העלילות מתבשלות ב־

(המשך בעמוד 66)

חם כמו רצח

כחום הגוף (בן־יהודה, תל־אביב, ארצות־הברית) — הדימיון בין סרט זה וכתביו של ג'יימס קיין (מחבר „הדוור מצלצל פעמיים") אינו מיקרי כל־כך. מי שיראה בקרוב, בטלוויזיה, את סירטו חישן של בילי ווילדר, „ביטוח כפול", יבחין בוודאי במקור ההשראה של התסריטאי־בימאי לורנס קאסדן.

בשני המיקרים מדובר באדם המתאהב באשת־איש, מתכנן יחד עימה להרוג את הבעל ולרשת את רכושו. הסוף מספק תפנית מפתיעה גם לצופים וגם לחלק מן הדמויות הראשיות. בשני המיקרים, חבריו של הגיבור חושדים שמעשים בלתי־כשרים מתרחשים מתחת לאפם, ובשני המיקרים מעורבים חברים אלה, בעקיפין, בפיתרון.

אם כך, מותר לשאול, מדוע זה נחשב לסרט טוב?

התשובה פשוטה: מעבר למה שמספר הסיפור, יש לבדוק גם כיצד הוא נעשה. מבחינה זאת, מוכיח קאסדן — למרות שזהו סירטו הראשון כבימאי — שליטה בלתי־רגילה בחומר שבידיו.

כחניך של אסכולת שפילברג־לוקאס (עימם עבד מיספר פעמים), הוא, כמובן, מעריץ נלהב של תור־הזהב ההוליוודי משנות ה־30 וה־40, ולכן בחר נושא שמזכיר את אותה תקופה. אולם, כמוהם, הוא מכיר היטב את הדרכים שבהם אפשר להפיח רוח חדשה בנושאים אלה. הוא העביר את העלילה לעיירה דרומית לוהטת, כאשר החום הכבד מהווה מרכיב בלתי־מבוטל ביצירת האווירה.

הרט וטרנר: הופעה משכנעת מאוד

בעזרת הצלם ריצ'ארד קליין, הוא בנה סרט שמתרחש ברובו בשעות הלילה, כאשר האפלה והדברים הנסתרים מן העין תורמים לתחושת אי־הוודאות האופפת את הסיפור. פעמוני־זכוכית מצלצלים ברוח, ביקתה בקצה גן, שרק צילה נשקף מרחוק, המחנק באוויר, גופותיהם של צמד האוהבים, המתחבקים בפראות מטורפת כשהם נוטפים זיעה — כל אלה מטילים את הצופה לתוך מערבולת של רגשות סוערים.

הופעה משכנעת של ויליאם הרט וקתלין טרנר.

תרגיל בנולודראמה

אהבה ראשונה (לימור, תל־אביב, ישראל) — זהו הסרט הראשון של עוזי פרס, הזוכה להפצה מיסחרית רגילה. אין ספק שיש בו התקדמות רבה בהשוואה לסרטיו הקודמים. הוא מספר את הסיפור שלו ביעילות, השליטה בזוויות מיועדת לשרת את הסיפור ואינה מטרה בפני עצמה. העריכה הפנימית בתוך כל סצינה והעריכה הכללית של הסרט מצביעים על קצב מבוקר לכל אורך הדרך. המישחק הוא פשוט ומתקבל על הדעת.

הסיפור עצמו נשמע כמו חידה תיאורטית, שיש למצוא לה פיתרון: מה יקרה לתא מישפחתי, איתן לכאורה, כאשר גורם זר יחדור לתוכו? במיקרה זה מדובר במישפחה בורגנית אמידה — אב, אם, בן בגיל 17, בת בגיל 16. לתוך ביתם ההדור בצפון תל־אביב חודר, ביום הולדתה ה־40 של האם, מחזרה מימי נעוריה, והיא מתפתה לקסמיו במשך לילה אחד. הילדים חושדים ומתערבים בפרשה, הבן מנסה להזהיר את האב, הבת מנסה להפחיד את המאהב ומתאהבת בו בעצמה. התוצאה היא טראגדיה, הנחשפת לפני הצופה כבר מן הסצינה הראשונה — כל הסרט הוא בעצם מבט לאחור, אחרי הסצינה הזאת.

זוהי, מכל הבחינות, מלודראמה קלאסית — צורה לגיטימית בהחלט, שרמתה תלויה, בעיקר, בדרך שבה משתמשים במרכיבים. אחד היסודות של המלודראמה,

יפתח קצור: מה יקרה למישפחה

שבעזרתו היא כופה על הצופה את ההשתתפות והצורך להרהר במה שהוא רואה, היא הזדהות שהיא יוצרת עם דמות מסויימת. כאן חוטא פרס. לצופה המתבונן בכל המעשייה כאילו הוא עומד מן הצד, ומאחר שלא איכפת לו במיוחד מה קורה לדמויות, קשה להניח שהוא יכריח את עצמו להרחר, בצאתו מן הקולנוע, מדוע נתגו כפי שנהגו.

הם דופקים גם על סוסים

אהבה אילמת (הוד, תל־אביב, ישראל) — שזהו סרט פורנוגראפי כפי שהיו עושים לפני 30 שנה, ניחא. שהגברות המשתתפות בו מצולמות כך שאין בהן שמץ של סקסיות לרפואה, ניחא. שהדיאלוג נשמע כמו שיח־מנגרים, ושהדמויות תפלות כמו מי־הירקון, ניחא. אבל איך אפשר להשלים עם השיעמום המחריד והנורא שהוא מטיל על הצופה במשך שעה וחצי?

יש הרבה דברים לא מובנים בסרט הזה. מצד אחד, הוא אינו נרתע מהצגת יחסי־מין כפעולה בהמית לכל דבר; מצד שני, הוא נזהר שלא להוריד את המצלמה אל מתחת לשיפולי ביטנם של הגיבורים, לפחות כשהם מצולמים מלפנים, כנראה מתוך הנחה שערווה עירומה תעניק לסרט גושפנקא רשמית של סרט פורנוגראפי. אין כל רע בכך אם הסרט הוא טוב.

זאת ועוד. כיצד מסכימים אשר צרפתי ושרגא הרפז, הטוענים שהם שחקנים רציניים, להופיע בסרט, שבו כל בול־עץ היה מסוגל למלא את מקומם באותה מידה של הצלחה?

שאלה אחרת: מדוע מותר להראות חלק מן המישגלים מן הזוויות הפחות מחמיאה שלהם (ישבנו של הרפז בין רגליה של לשה רוזנברג, לדוגמה), ואילו במישגלים

הרפז ורוזנברג: חבל על הסוס

אחרים עולה המצלמה בצניעות אל על, מתבוננת בתיקרה, בחלון, או בצמרות־העצים? האם יש מיכסה מסויימת של מישגלים שמותר להראות בסרט?

ואשר לעלילה, המספרת על מדריך רכיבה שכולן נמסות כיפי מבטו. הסיפור משקף חזירות גברית קיצונית, פולחן פאלי על טהרתו. ואין צורך להוסיף.

קולנוע

(המשך מעמוד 65)

חדרי־חדרים, בין אנשים עצבניים, שחוש־בים על דעת־הקהל לפני שהם מהרהרים בעיקרי האמנות.

אם הכל עובד כאן חלק כל־כך, והכל במקומו מונח ביעילות מירבית, הרי זה משום שאותה רבי־עוצמה שהוזכרה קודם עב־דה כבר יחד, והתוצאות היו מקסימות ב־יום אחד בניו־יורק — אותו סרט שפרץ את גבולות החיבה המפורכסת של האולפן, והשתמש בעיר, ברחובותיה, בסימטותיה ובכיכרותיה, כאתרי־צילומים לסרט מוסי־קלי. הלחנים של הרב נאסיו בראון מצויי־נים, ודונן וקלי משלימים זה את זה להפליא כבימאים (השניים הכירו עוד שנים לפני־כן, בברודווי).

הכוריאוגראפיה מהווה שיא בפני עצמו בסרט המוסיקלי. החל מן הדוגמה הפשוטה של רגליים המתמודדות בזריזותן עם ה־לשון בקטע כמו מוזס סופוזס, ועד למיפגן

קדי זריינולדס
קול ורגליים

הראווה המרשים, אני חייב לשיר, המסכם תוך כמה דקות קאריירה של כוכב — משלב של נער כפר מסורבל ושאפתן ועד לפיסגת־ההצלחה. האקרובטיות של דונאלד או׳קונור, שנראה לעיתים אף יותר קליל וטיבעי מג׳ין קלי עצמו; הקול החם וה־רגליים הזריזות של דבי ריינולדס; ההר־מור בהופעתה של ג׳ין הייגן כלינה לא־מונש, הבלונדית הלא־כל־כך מטומטמת; הצילום של הארולד רוסון — נידמה כאילו כל אלה מתאימים בדיוק למקומם.

כאשר ג׳ין קלי רוקד בגשם, הוא מעביר את תחושת האושר האוחזת בו, אושר חייכני וכן, אל הצופה היושב באולם, בדרך ששום דיאלוג לא יכול היה לעשות. בשום מדיום אחר אי־אפשר היה לבטא חרשניות, תשוקה ומיסתורין, כפי שזה בא לידי ביטוי במחול זה — קטע קצר יחסית, שהכל זוכרים להפליא, ואשר הפך את הגברת צ׳אריס לכוכבת.

זהו סרט חובה למי שאוהב קולנוע.

תדריך

חובה לראות

תל־אביב — האדומים, שיר אשר בגשם, ויקטור/ויקטוריה, רגטיים, קאזאב־לנקה, ג׳ורג׳יה, ביי־ביי בראזיל.

ירושלים — ויקטור/ויקטוריה.

חיפה — ג׳ורג׳יה.

תל־אביב

★★★ **רגטיים** (אלנבי, ארצות־הברית) — עיבוד לא־מושלם אבל מרתק מבחינה קולנועית, לספר של א״ל דוקטו־רוב, על התהוות החוויה האמריקאית, תוך מעקב אחרי מיספר דמויות — חלקן פיקטיביות חלקן אמיתיות — בתחילת המאה. בימאי: מילוש פורמן.

שידור

צל״ג

השחיטה בצמיחתה

למנהל הטלוויזיה וחטיבת־החדשות שלה, **טוביה טער**, שהמחיש במוצאי יום־הכיפורים את מדיניותו (או חוסר־מדיניותו) הטלוויזיונית, כשהעלים מן ה־מסך הקטן את העובדה שזהו ערב יום־השנה התשיעי למילחמת יום־הכיפורים.

הצגת סרט־הקולנוע הרדוד החיטה בצ־מיחתה, כתחליף לסרט תיעודי או דיון באולפן על מילחמת יום־הכיפורים, שבה והוכיחה את אי־יכולתה של ההנהלת־הט־לוויזיה הנוכחית להתמודד עם נושאים בעלי־חשיבות. אין זה מפליא שאחד מבכירי העובדים בטלוויזיה, כינה את הסרט, שהוקרן במוצאי יום־הכיפורים, בכינוי „השחיטה בצמיחתה", בהתכוונו לשחיטת הטלוויזיה.

מנכ״ל רשות־השידור, **יוסף לפיד**, אמר על כך „מפני שמדובר בשנה התשי־עית למילחמה, החלטנו להקדיש את ה־משאבים ליום־השנה העשירי למילחמת יום־הכיפורים, בשנה הבאה!"

מאחרי הקלעים

העימות יערי - בן־ישי

מאז פרוץ מילחמת־הלבנון מתנהל מא־בק לא־סמוי בין ראש השולחן לעניני־המרחב בטלוויזיה, **אהוד יערי**, ובין ראש השולחן הצבאי (עד השבוע), **רון בן־ישי**, שהתמנה כמפקד גלי צה״ל.

ראשיתו של מאבק זה בהיעלמו של בן־ישי בימי־המילחמה הראשונים, כא־שר העדיף לעקוב אחר המילחמה מבונ־קר־הפיקוד הצפוני, תוך התחככות עם

כתב רם
חוסר תחושה

הרמטכ״ל ואלוף פיקוד־הצפון. את המסך הותיר לאילתורים מוצלחים־למדי של אהוד יערי, שניתוח אף מהלכיה השונים של המילחמה.

ביום השישי שעבר הגיע המאבק יערי—בן־ישי לשיא חסר־תקדים בתולדות חטי־בת־החדשות של הטלוויזיה. הוא התחולל בחדרו של מנהל־הטלוויזיה, שם ישב **יוסף לפיד**, שהחליף את סער, שלא הו־איל בטובו להפסיק את חופשתו בחו״ל.

בשיחה, שנועדה למנוע כפילויות של דיווח בכתבותיהם של השניים בהשבוע — יומן אירועים, ושבה גם נכח **יורם רונן**, עורך היומן, ועורך מבט **יאיר שטרן**, תקף יערי גלויות את בן־ישי, והטיח בפ־ניו: „אתה ידעת מוקדם על הטבח בבני־רות, ולא דיווחת על כך!" תגובתו של בן־ישי: „דיווחתי רק את מה שהייתי בטוח בו, ושיכולתי לדווח אותו. כל מה שאמרתי בדיווחים הראשונים, אמת היא!" גם הודעה זו לא היתה אמת.

האשמותיו של יערי פתחו מריבה קו־לנית בין שני ראשי־השולחנות. רון בן־ישי התפרץ ועזב את חדרו של מנהל־הטלוויזיה, בצעקה: „אני לא מוכן להיות מואשם בהאשמות שכאלה!"

אחרי יציאתו של בן־ישי נזף מנכ״ל רשות־השידור ביערי ואמר לו: „הפגי־שה הזאת לא זומנה כדי לערוך בירור על הנושא אם הדיווח מהטבח בביירות היה מדוייק או לא. פגישה זו זומנה כדי לתאם את הכתבות בהשבוע — יומן אירועים, ובעיקר כדי שלא תהיינה כפי־לויות של דיווח. אם יש לך טענות על אופן דיווחו של בן־ישי, תתבע בירור כזה. עכשיו זה לא הזמן לטפל בכך."

הסיבה העיקרית להתרגזותו של לפיד נעוצה בעימות שהתחולל במהלך השבוע שקדם לכך, בתקופה שבה החליף לפיד את סער. לדעת כמה מבכירי־העובדים במחלקת־החדשות מקורה במאבק על זמן־מסך בין השניים.

התקרנפות והשחפנות

בישיבה האחרונה של פורום החדשות, שבה השתתפו ראשי הטלוויזיה והרדיו, נערך דיון על השלכות ה„סוב־יודיצה" בעניין ועדת־החקירה לחקר בביירות, כדי להנחות את כתבי הטלוויזיה והרדיו.

החלק השני של הדיון בפורום התמקד בתגובה על החלטת הוועד־המנהל של רשות־השידור לגבי מסקנות השופט (בגימ־לאות) בכור על „פרשת מודעי". הנוכחים תקפו את ההתקרנפות של הוועד־המנהל מול האשמותיו של השר יצחק מודעי, שישב כמאשים בישיבת הוועד־המנהל. מנ־הל־הטלוויזיה, **טוביה סער**, הפתיע את שאר הנוכחים כאשר העיר: „זה לא בסדר שהוועד־המנהל מתקפל לפני השר מודעי!"

אלא שסער נוהג ליצור לעצמו „ביטוח כפול" בכל מצב. הוא המשיך מיד והזכיר לנוכחים: „כאשר הגיעה הכתבה של **דן סממה** על האשמות המישטרה בעניין השר מודעי, אמרתי לעורך המהדורה שלא צריך לפתוח את מהדורת מבט בידיעה זו."

העיר על כך אחד ממשתתפי הדיון: „מי שפתח בהאשמה של התקרנפות גמר בדברים של השתפנות."

רוצח הסקופים

למורת־רוח ולהתמרמרות של רבים בח־טיבת־החדשות של הטלוויזיה הביא הרא־יון שערך הכתב המדיני **אלימלך רם** עם אל״מ (מיל.) **אזי גבע**. ההתמרמרות הלכה וגברה למחרת היום, כאשר קראו כתבי מבט את הראיונות שהעניק גבע לעיתונות היומית.

ההתמרמרות של כתבי מבט מקורה ב־אימרה הרווחת מזה יותר משנה בחטיבת־החדשות, האומרת שרם הוא „רוצח הסקו־פים", בשל חוסר תחושתו העיתונאית לנושאים שבהם הוא מטפל, שאלותיו ה־בומבסטיות והחטאותיו את הנקודות העיק־ריות.

כתב יערי ושר מודעי
ללא הגנה של פאפו

על חוש הדיווח של רם העיר אחד מב־כירי מבט: „עכשיו, כאשר רם יהיה שליח הטלוויזיה בארצות־הברית, הוא יהיה עשוי לדווח על רצח של נשיא אמ־ריקאי בקצב דיבור של דיווח על עליית מדד יוקר־המחייה בישראל."

השיבוץ המוזר

במיסדרונות בניין־הטלוויזיה בירושלים מחייכים מזה שבועיים ימים למראה לוח־המישדרים, ששופץ בידי מנהל הטלווי־זיה, **טוביה סער**.

סער העביר את יום־המישדרים הטוב של הטלוויזיה מהיום הראשון ליום הח־מישי (שתי סדרות בערב אחד). ליום הראשון העביר סער, בשעה 11 בלילה, סידרה המיועדת לילדים: גבר במערכת.

לשיא השיבוץ הגיע סער בשיבוץ לימי ב׳, כאשר הוריד את התוכנית זה הזמן, המיועדת לאוכלוסיה מוגבלת, מהשעה 11 לשעה 10, והעביר לשידור אחריה סידרת מותחנים בנאלית (הארט ואשתו). ביום השלישי הקדים את הדראמה הבריטית לפני הסידרה ג׳סיקה נובק, שהיא המישדר האחרון לאותו ערב.

פסקול

הצעקות של מודעי

לרגל מינויו כמפקד גלי צה״ל, מסר **רון בן־ישי** בימים האחרונים את שול־חן־הביטחון לידי **דן סממה**, שמונה כמ־מלא־מקום עד למינויו של מנהל חדש לחטיבת־החדשות ●●● כתב־טלוויזיה חדש הוא כתב־הרדיו לשעבר **מוטי עדן**, שהחל בימים אלה משמש ככתב־הטלווי־זיה בצפון הארץ ●●● במהלך ישיבת הוועד־המנהל, שנערכה בהשתתפות השר **יצחק מודעי**, שעניינה היה הדו״ח של השופט בכור על השידור בינואר האחרון, שבו הואשם מודעי, התפרץ השר לעבר חברי הוועד־המנהל ואמר: „אם אתם אינכם מתכוונים להעניש את **דן סממה**, הכתב שפירסם את הידיעה, ואת עורך מבט, או אני הולך מכאן..." בתגובה על דברים אלה התפרץ לעבר השר חבר הוועד־המנהל **אהרון פאפו**, שצעק: „אם אתה לא רוצה לשמוע אותנו — אז דע לך שאנחנו לא נגן עליך!" ●●● אגב, פאפו נשדר באחרונה ברציפות מ־ישיבות מליאת רשות־השידור, כשהוא מו־תיר זירה זו לנאומים ארוכים של נציגי הגופים שאינם מיוצגים בוועד־המנהל. ●●● **התנצלות:** את מהדורת יומני קול ישראל, החל בתקופה של טבח־ביירות ועד עכשיו, לא ניהל בן־אחותו של ראש־הממשלה, **עימנואל הלפרין**, שהתפטר לפני המילחמה ממישרת מנהל חטיבת־החדשות של הרדיו. ממלא־מקומו הקבוע של הלפרין במשך תקופה זו הוא מזכיר מערכת עניניי היום, **יגאל רום**.

תכניות מועדפות
בטלוויזיה הישראלית

יום רביעי
6. 10

● **סידרה בהנפשה: 20 אלף מיל מתחת לים (6.00) — שידור בצבע, מדבר באנגלית).** חלק שני בסידרה, המבוססת על סיפורי־נוער מפורסמים.

● **סידרה חדשה: טבאתה (6.32) — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** סיפורה של טבאתה, שניחנה בכישורים לחולל כשפים וקסמים, שאותם היא מנצלת כדי ל־חלץ עצמה ואת הקרובים לה קסמיו. בפרק הפתיחה בוחר מרלין בזק כשוליה.

● **תעודה: נחום גולד־מן — שלושים למותו (9.30) — שחור לבן, מדבר עברית ואנגלית).** בנובמבר 1977 התכנסו באולפ־ני־הרצליה ידידים ובני־משפ־חה, שותפים לדרך ואף מבקרי־דרכו של ד"ר נחום גולדמן. הם העלו זיכרונות מדרך חיים ארוכה ומרתקת של איש שנשא בתארים רבים במנהיגות העו־לם היהודי. עם האישים המופי־עים במיבחר קטעים מתוך תו־כנית חיים שכאלה, שהוקלטה בשעתו, מופיעים: נחום גולד־מן וערייתו, משה ריבלין, פרופ'

אינווד והרשטן: עמק הבובות
יום חמישי, שעה 10.30

מכל מיני מצבים שונים ומשו־נים.

● **סרט קונגוע: הגנב שבא לסעוד (10.05) — שידור בצבע, מדבר אנ־גלית).** גרוש צעיר ומוכשר מתפטר מעבודתו כמנתח מחש־בים ומתחיל לעסוק בשוד. הוא מתאהב ביפהפיה, המצטרפת אף היא למיקצועו ושניהם פועלים בשותפות. ייחודו של השודד בכך שהוא שוזר מישחקי שח־מת במעשי השוד שלו ועל־כן הוא מוכר בציבור כ„שודד ה־שח־מת." באד יורקין הפיק ו־ביים את הסרט. בתפקידים ה־ראשיים מככבים: ראיין או'נגל וז'קלין ביסה. את המוסיקה ל־סרט כתב הנרי מאנציני.

יום חמישי
7. 10

● **סידרה חדשה: מר מרלין (5.30) — שידור ב־צבע, מדבר אנגלית).** סידרה חדשה, העוסקת במעשי־קסמים. הקוסם המככב בה הוא מר מרלין, שבזמנו האחר הוא בעל מוסך. אלכסנדרה היפה תנער זק משמשים לו כעזר ב־

ארנסט סימון, אורי אנברי, יגאל עילם, אייזיק שטרן וזביגניבב בו'יז'ינסקי.

● **סידרה חדשה: עמק הבובות (10.30) — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** סידרת טלוויזיה בת ארבעה פר־קים, על־פי רב־המכר של ז'ק־לין סוזן. שלוש נשים צעירות הקשורות כולן בתעשיית הסר־טים והבידור, מגיעות, כל אחת בדרכה, להישגים בקריירה ש־להן. האחת כעורכת־דין בחב־רת־סרטים, השניה כזמרת, ה־שלישית — שחקנית מצליחה. עסקי השעשועים מתנהלים ב־אווירה של קינאה, הצלחה ו־כישלונות.

יום שישי
8. 10

● **בידור: עם שרהל'ה שרון (9.20) — שידור בצבע, מדבר ומזמר עב־רית).** תוכנית זמר, שהוקל־טה בקיבוץ רשפים בעמק בית־שאן. במועדון משתתפים הפעם הזמרים: אפי בן־ישראל, נדב בר ניב ועוד חברים מן הקי־בוצים שבעמק בית־שאן.

● **סרט קונגוע: אר־בעים קראט (10.05) — שידור בצבע, מדבר אנג־לית).** בתפקיד הראשי מופיעה הכוכבת הסקנדינבית ליב אול־מן, שניצבה שנים במרכז סר־טיו של אינגמר ברגמן. את תפקיד בעלה־לשעבר מגלם ה־שחקן הוותיק ג'ין קלי. בתפקיד הבת מככבת דבורה ראפין ומו־כירתה היא נאנסי ווקר (המו־כרת ממקמילאן ואשתו). את הפקיד הגבר הצעיר מגלם אדי אלברט. יתר קומדיה רומנ־טית על אשת־עסקים אמריקאית גרושה, הפוגשת בחופשתה ב־יוון גבר צעיר ממנה בשנים רבות ומתאהבת בו. אהבת־הקיץ הזו מתחדשת, במפתיע כאשר הצעיר בא למישרדה שבניו־יורק. בתה, בעלה־לשעבר ומ־כריה חלוקים בדיעותיהם לגבי אהבתה לגבר הצעיר.

שבת
9. 10

● **סידרה: בנסון (8.30) — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** הפרק רוז המתוקה ממשיך במעלליו של הממונה על התקציבים במישרדו של המושל גטלינג.

● **דראמה: הצגת הכבורה של פיגמליון (10.30) — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** דראמה מ־שעשעת, שבה מככבים שלוש דמויות מיוחדות ואנוכיות ב־תולדות התיאטרון האנגלי: ה־מחזאי ג'ורג' ברנרד שאו, פט־ריק קמפבל והאמרגן הרברט בירבום־טרי. קומדיה זו משחז־רת את ההפקה הראשונה של פיגמליון בשנת 1914, דרך ב־חירת השחקנים והחזרות. ה־דראמה שזורה בהומור שנון.

● **סידרה: לא יאומן כי יסופר (11.30) — שי־דור בצבע, מדבר אנג־לית).** בהחלון הפתוח פוגש גריגורי בנערה, המתגוררת ב־ביקתת־הציד של אביה, העולם המוזר שלה מזעזע את נפשו.

יום ראשון
10. 10

● **בידור: הקרפנטרס (10.15) — שידור בצבע, מדבר ומזמר אנגלית).** מופע של הצמד המפורסם, ובו מיטב שיריו ולהיטיו.

● **סידרה: גבר כמע־**

אוקון: ארבעים קראט
יום שישי, שעה 10.30

רכת (11.00) — שידור בצבע, מדבר אנגלית). פרק נוסף בסידרה הרדודה, ה־מציגה את חייו של כתב במער־כת שבועון נשים.

יום שני
11. 10

● **סידרה חדשה: תהיה (8.03) — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** פרק ראשון בסידרה מטמורפו־זה, בכיכובם של דבי אלן, לי קוראדי, אריקה גימפבל ו־עוד שחקנים רבים.

● **סידרה מקורית: אחרי הציקצוק (9.30) — שידור בצבע, מדבר עב־רית).** פרק שני בסידרה המ־קורית, שנועדה להביא מהווי החיים בבית־ספר תיכון ישרא־לי, על הקונפליקטים שבין ה־מורים ובין עצמם.

● **תוכנית אוקפן: זה הזמן (10.05) — שחור לבן, מדבר עברית).** בהגי־חיית רם עברון.

● **מותחן: הארט ו־אשתו (11.15) — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** הפרק אדם ואשתו ממשיך את סידרת המותחנים הגרועה, ש־הורדה לפני יותר משנה ממס־כי הטלוויזיה הישראלית.

יום שלישי
12. 10

● **בידור: עוד לחיים (8.03) — שידור בצבע, מדבר ומזמר עברית).**

● **דראמה: גשם על הגג (9.30) — שידור ב־צבע, מדבר אנגלית).** דראמה בריטית, פרי עטו של המחזאי דניס פושר.

● **סידרה: ג'סיקה נר־בק (10.45) — שידור בצבע, מדבר אנגלית).**

תוכניות מומלצות בטלוויזיה הירדנית

יום רביעי 6. 10

● **סידרה לילדים: עולמו הנפלא של וולט דיסני (6.35 — ערוץ 3 — שידור בצבע, 50 דקות, מדבר אנגלית).** סידרת תוכניות המופקות באולפני וולט דיסני בוע: אגדה, סיפור, או התבוננות בעולם החי ו־הצומח.

● **דרמה: תנו לי לחיות (8.30 — ערוץ 3 — שידור בצבע, 50 דקות, מדבר ערבית).** סידרה מצרית בהמשכים, ה־מקרנת יום־יום. הפעם: על חייה של צעירה מצרית, הנאבקת על זכותה לאהוב ולחיות את חייה על־פי רצונה.

יום חמישי 7. 10

● **סידרת אנימציה: הנס כריסטיאן אנדרסן (5.00 — שני הערוצים, שידור בצבע, 20 דקות, מדבר אנגלית).** סידרה לילדים, המתחישה את אגדותיו הנפלאות של ה־סופר הדני מן המאה ה־19.

● **קומדיה: מה קורה (8.30 — ערוץ 6 — שידור בצבע, 25 דקות, מדבר אנגלית).** פרק נוסף בסידרה קומית שכל שח־קניה שחורים, המציגה אפיזודות מחיי היום־יום בשכונה של שחורים בארצות־הברית. בתפקידים הראשיים: קייט דורניגן, מארק אדי, ארנסט תומס, פרד ביירי ומייבל קינג.

יום שישי 8. 10

● **ספורט: כדורגל (2.30 — שני הערוצים — שידור בצבע, 50 דקות, מדבר אנגלית).** משחקים נבחרים של קבוצות מן הליגה הלאומית, באנגליה ובגרמניה המע־רבית.

● **מדע בדיוני: האשה הביונית (5.45 — ערוץ 3 — שידור בצבע, 50 דקות, מדבר אנגלית).** לינדסי וגנר מגלמת את התפקיד הראשי בסידרה זו של מדע בדיוני, הבנויה על אותו רעיון שהביא להצלחתה של ה־סידרה האיש השווה מיליונים.

יום שבת 9. 10

● **רפואה: הזקטור (8.55 — ערוץ 6 — שידור בצבע, 25 דקות, מדבר אנג־לית).** סידרה זו מציגה דרכי טיפול ומניעה של מחלות נפוצות.

● **קונגוע: פסטיבל סירטי קונגוע (10.15) — ערוץ 6 — שידור בצבע או שחור לבן, מדבר אנגלית).** סירטי קונגוע נבחרים, ישנים וגם חדשים, יחסית, המוקרנים מדי שבוע בשעה זו.

יום ראשון 10. 10

● **בידור: תוכנית הבידור של יום א' (6.00 — ערוץ 6 — שידור בצבע, 60 דקות, מדבר ומזמר צרפתית).** מופע בידור עם זמרים, רקדנים ופנטומימאים ידועים.

● **ספורט: נוער וספורט (7.10 — ערוץ 3 — שידור בצבע, 50 דקות, מדבר ערבית).** סקירה מקפת של אירועים ספורטיביים בירדן ובעולם בשבוע החולף.

יום שני 11. 10

● **סידרה למישפחה: עם המישפחה (6.50 — ערוץ 3 — שידור בצבע, 45 מדבר אנגלית).** סידרה המגוללת את סיפוריהם של ילדים, שאירוע טראומטי כלשהו השפיע על חייהם. הסידרה מתארת את יחס המישפחה ו־הסביבה לילד הנפגע, ואת חשיבותה של האהבה, ההיבה והחום בהחלמתו של הילד.

יום שלישי 12. 10

● **סידרה עלילתית: מישפחת וולטון (6.40 — ערוץ 3 — שידור בצבע, 50 דקות מדבר אנגלית).** קורות־חייה של מיש־פחה אמריקאית כפרית בשנות ה־40 וה־50 של המאה, בצילה של מילחמת העולם השנייה. בתפ־קידים הראשיים: ג'ין וולמסלי, ליזי הריסון, ג'ודי נורתון ודוייוייד הרפר.

(המשך מעמוד 13)

למעשי־הטבה. זוהו השורש המשותף של תל־אל־זעתר ושאתילא.

■ ■ ■

א ני רוצה להיתמם. אני יודע שכדי להפיל את הליכוד, צריכים להמליך את המערך. ואני יודע שעם כל מיגרעותיהם של פרס ורבין, יש להם מעלה עצומה אחת: אין הם בגין ושרון.

יתכן כי בעוד כמה חודשים, בהתפרסם המסקנות של ועדת־החקירה, אפשר יהיה להפיל את ממשלת־הליכוד.

עיניו המתבלגלות של זבולון המר, הנשואות אל על, רומזות על כך. הוא ראה ששמש הליכוד שוקעת.

אך זה רחוק מלהיות בטוח. בין ושרון עזובים להישרד. או שכבן ינטוש את שרון, ויישרד כלעדיו. כך זה מפני שנפסק המאבק.

הפסקת המאבק עכשיו היא אות מבשר־רעות. היא מאשרת מחדש את אשר ידענו: שהמערך לא השתנה.

אם יגיע המערך לשילטון במקום הליכוד, נתרחק מעט מפי התהום. אך לא נתקרב אל הפיתרון.

כדי שנגיע אל הפיתרון, צריכים לקום מתוך העם כוחות חדשים, אשר ידחפו את המיפסד הפוליטי כולו לעבר היעד הזה. **אותם כוחות האלפים, אשר הפגינו כביכר נגד הטבח.**

בהם טמונה תיקוות העתיד. בהם, לא בצמד־חמד פרס־רבין. בהם, ולא במיפלגה זו או אחרת. בהם, בכוחם העצור, שהתפרץ לפתע בשבוע שעבר.

זוהי ישראל האחרת. ישראל שלנו.

■ ■ ■

ל שראל זו, ישראל האחרת, יצרה בשבועות האחרונים נכסים, שכדוגמתם לא נוצרו על־ידי מיפלגת־העבודה ב־29 שנותיה בשילטון ובחמש שנותיה באופוזיציה.

זהו נכס שלא יסולא בפז: אמון בעם הישראלי.

לא רק מנהיגי העולם המערבי, מהנשיא רגן ועד לראשי־הממשלות באירופה, העלו על נס את ההפגנות של תנועת־השלום הישראלית נגד המילחמה ונגד הטבח בביירות. הן עשו רושם עצום גם בעולם הערבי ביכלל, ובעם הפלסטיני בפרס.

עוד בהיותו בביירות הנצורה, בראיון עימי, העלה יאסר ערפאת על נס את הפגנות־השלום בישראל. אחרי המצור, כאשר נאם בוועידה בינלאומית ברומא, הדגה ערפאת בפה מלא „לאורחים ולחיילים הישראליים", שהפגינו נגד המילחמה. הוא חזר על כך בדמשק, אחרי הטבח, בראיון שהעניק לעיתונאי צרפתי, והוסיף כי „העם הפלסטיני לא ישכח לעולם את גילויי הסולידריות האלה."

אבו־צאלח, חבר הנהגת פת"ח וחבר המיפקדה הראשית של הכוחות המזוינים של אש"ף, אמר השבוע: „אחרי הטבח בסברה ובשאתילא, התגובה הראשונה שהי היתה שקולם לא יהיה ניתן עוד לגשר על פני התהום בין שני העמים. שיניתי את דעתי אחרי ההפגנות בתל־אביב."

נאיף חוואתמה, ראש החזית הדמוקרטית, הכריז: „אני פונה במיוחד אל 400 אלף האנשים שהפגינו בתל־אביב ומזמין אותם לחפש, ביחד עימנו, נוסחה שתבטיח את דו־הקיום בשלום בין שני עמינו, תוך כיבוד השאיפות הלאומיות שלהם." באותו ראיון דיבר חוואתמה בגלוי על הקמת מדינה פלסטינית בגדה וברצועה, תוך שלום עם ישראל, וקרא למנעים ישרים בין אש"ף ומחנה־השלום הישראלי.

חאלד אל־חסן, אחד האישים הבכירים ביותר באש"ף ובפת"ח, קרא למגע ישיר בין אש"ף ו„תנועת שלום עכשיו ושל"י." **כל זה התאפשר הודות להפגנות של המוני ישראל האחרת.**

ציין זאת חוסני מובארק, נשיא מצריים, כאשר נאם השבוע נאום חשוב לפני שני בתי־הפרלמנט בקאהיר. הוא גינה בחריפות את ממשלת בגין, אך העלה על נס את ההפגנות של כוחות־השלום בישראל.

בשעה ששימעון פרס ממשיך לברבר על „האופציה הירדנית" ולחלום על הסכם עם המלך, בחסות הנשיא — נוצר הבסיס האיתן, האמיתי, ליחסים חדשים בין שני העמים הלוחמים. על הבסיס הזה יוכל לקום שלום, שלא יהיה פיסת־נייר בין שליטים, אלא ברית חדשה בין העמים.

בין ישראל האחרת — ופלסטין האחרת.

דפנה כרמון נרצחה. צעיר ערבי סילפן להוריה והודה באשמה. הוא נתפס במלכודת - וכך הרוצח שלא רצח

החלה פרשה מוזרה ביותר

ב סוף יתי השנה צילצל הטלפון בביתה של מישפחת כרמון בחיפה. בעבר השני של הקו נשמע קול רועד. שאמר: „אני מצטער שזה נגמר כך..."

„מי אתה?" שאל שלמה כרמון. „מי אתה, מדוע אתה לא אומר לי?"

הקול הרועד של הגבר השיב: „לא אגיד... לא חשוב..."

שלמה כרמון זעק לתוך השפופרת: „למה עשית את זה, למה?"

הקול הרועד השיב: „אני לא עשיתי. הם עשו."

שלמה כרמון היה משוכנע שהוא מדבר עם הרוצח של בתו, דפנה. 16 ימים לפני שיחה זו יצאה דפנה לבקר בביתם של הורי חברה, ששירת בלבנון. היה זה ב־

קורבן דפנה כרמון
פרחים

„תומך ביהודים"

מ דוע טיפנתי לביתה של דפנה כרמון?

אני חושב שהכרתי אותה קודם. נדמה לי, שראיתי אותה בחנות־פרחים בחיפה. רציתי להביע את הצער שלי להוריה, ולהביא לה זר פרחים. כולם חשבו שדפנה נרצחה בגלל המלחמה בלבנון, שערבים

אנדריאה לפני מחיתתי
„כמו כולם"

התנפלו עלי, הפילו אותי ארצה. אמרו לי לשכב על הבטן. אחד צעק לי מאניאק! רוצה ילדות!

גררו אותי לניידת מישטרה. נסעו איתי למטה מרחב חיפה של המישטרה. ישבתי על כיסא בחדר־החקירות, כשמסביב ישבו או הסתובבו שישה או שיבעה חוקרים.

לקצין שניהל את החקירה היה מקל גומי ביד, והוא איים בו עלי. כל פעם קיבלתי מכות מהחוקרים, בגב, בחזה, משכו לי בשערות, איימו עלי, הכניסו מילים בפי.

„היית במכונית מסוג פיג'ו, נכון?" הם לחצו עלי. עד שאמרתי: כן! אני רצחתי את דפנה!

„איפה לקחת אותה, איפה רצחת אותה?" שאלו השוטרים.

נזכרתי שקראתי בעיתון, שאת הגופה גילו ביערות הכרמל. זה קרה ביערות הכרמל — אמרתי לשוטרים.

„אבל איפה?" הם לחצו עלי.

אמרתי שאיני זוכר. היה לילה, ואני לא זוכר.

השוטרים המשיכו ללחוץ: „לקחתם אותה טרמפ, ואחר־כך אנסתם אותה! תגיד עם מי היית, איפה רצחתם אותה? תביא אותנו למקום שבו רצחתם אותה!"

בהתחלה חשבתי שיבינו, שלא אני רצחתי את דפנה. האמנתי שהצדק הוא חזק, והוא יוצא. אך השוטרים גרמו לי לסבול. התחלתי לקבל התקפות אפילפסיה כל יומיים־שלושה. את הכדורים, שאני צריך לקבל כל בוקר, היו נותנים לי רק בצהריים. אחר־כך התחילו לתת לי ואליום, עד שטישטשו אותי.

שבוע הראשון לפרוץ מילחמת הלבנון. בחצות אותו לילה סיימה דפנה את הביקור, יצאה לכיוון ביתה, אך לא שבה אליו עוד.

היא לא הצליחה לעבור בשלום את הדרך הקצרה, מרחק של כמה רחובות בלבד.

יותר משלושה שבועות עברו, מאז שנעלמה דפנה כרמון, עד שהמישטרה גילתה את גופתה של הצעירה ביערות הכרמל. כשפורסם בעיתונות על מציאת הגופה, החל האלמוני מטלפן ומבקש לדעת היכן קיברה של דפנה.

בערב ה־26 ביוני שוב צילצל הטלפון בבית מישפחת כרמון. האם, לאה, הרימה את השפופרת: „אני מצטער שזה נגמר כך!" לחש בעל הקול הרועד.

האם איבדה את סבלנותה. היא זעקה: „מדוע רצחתם אותה? מדוע?"

התשובה נשמעה בלחש: „הם עשו את זה. אני רוצה להביא לה פרחים. איפה היא, איפה הקבר שלה?"

העולם הזה שיחזר שיחה טלפונית זו בעזרתו של המטלפן. השבוע הוא גם סיפר על שהתרחש אחרי השיחה.

המטלפן לא ידע, כי בזמן השיחה עם אמה של דפנה, האזינה לקו גם המישטרה. בעצת החוקרים, שהועצו על־ידי ההורים המבועתים אחרי השיחה הראשונה, היפנתה אותו האם לבית־הקברות הצבאי בחיפה.

בבית הקברות הצבאי נתפס על־ידי השוטרים צעיר ערבי מנצרת, אלכסנדר אנדריאה. הצעיר בעל פני הילד, בעל שיער מגודל ואורח־דיבור מקוטע, נרגש, השתחרר לא מזמן ממעצר בן חודשיים.

סיפר אלכסנדר אנדריאה ל„העולם הזה":

הכנתי זר פרחים. אחרי שיחת־הטלפון עם האם, הלכתי מייד לבית־הקברות הצבאי בחיפה. זה היה קרוב לשעה 10 בלילה, אני חושב. לא מצאתי את הקבר של דפנה.

רציתי להבין מהסיפורים בעיתונים, כאילו שהרוצחים רצו לפגוע ביהודים, בגלל מילחמת־הלבנון.

אני בכלל טיפוס דימיוני. אני משוכנע, שאני מסוגל לעשות דבר שאני רוצה, מבלי לראות את חשיבות המציאות. אבל לא תמיד אני מצליח. כך, למשל, קרה לפני שלוש שנים, אחרי שהחלטתי להתאבד.

כן, החלטתי להתאבד, אך לא הצלחתי. זה היה ב־1979. זה היה שנתיים אחרי שקיבלתי את התקפת האפילפסיה הראשונה שלי. הרופא הרגיע אותי בכך, שמדובר במחלה שאפשר לרפא, במחלה שעוברת עם הזמן. אך אחרי שקראתי באנציקלופדיה שזו מחלה תורשתית, וגיליתי שבן־דודי חולה גם הוא, הרגשתי שלא אוכל להתגבר על הכאבים.

הצילו אותי לפני שהצלחתי למות. הלכתי אחר־כך לטיפול פסיכיאטרי.

כל חודש־חודשיים יש לי התקפת אפילפסיה, וכאבי־הראש הם נוראים.

אני אחד מחמישה ילדים בבית. אבי נפטר לפני שלוש שנים, ופרנסת המישפחה נפלה על אמי. למדתי שמונה שנים בבתי־ספר נוצריים בנצרת, ארבע השנים האחרונות מתוכן בסמינר סאנטה.

גם בבית־הספר היו לי בעיות. שיחקתי תפקיד של תומך ביהודים. אנטי־אש"פיסט. הייתי נגד כל התלמידים — אני נגד כולם. בעצם, לא האמנתי בתפקיד שלי, אלא רציתי לעזור לחברים שלי ללמוד להילחם.

לקחתי ברצינות את התפקיד, והתלמידים קמו נגדי. לפעמים קיבלתי מכות. החברים עזבו אותי, הייתי לבד.

אני אוהב להיות לבד. זה מה שבעצם אני רוצה: להיות לבד, לעבוד, ולגור לבד.

המישטרה התעניינה בי עוד כשהייתי בן 16. השוטרים ביקשו לדעת איזה ספרים אני לוקח מהספריה. אני קראתי אז על הרוסים ועל המיזרח־התיכון, על תנועות שמאל. לכן הזהירו אותי השוט־

במדינה

דרכי אדם

לרצוח את המאהב

היא ניסתה לירות בדודו אלהרר ומאמינה שמגיע לה עונש.

הקהל באולם המישפט חיכה בסקרנות לראות את האשה שניסתה לירות במלחין דודו אלהרר מתוך אהבה נכזבת. הכל ידעו כי היא אשה כבת 55, שאהבתה למלחין ה־צעיר ממנה ב־17 שנה העבירה אותה על דעתה. אולם, אם ציפה מישהו לראות אשה זקנה וכפופה שהחיים שברו אותה, הרי שהתאכזב למראה של אסתר מרקוביץ.

בלתי־מנוצחת. היא נכנסה לאולמו של השופט דויד ולך זקופת־קומה, פניה קורנות ועיניה מחייכות. רק שקיות העור מתחת לעיניה הסגירו את לילות־הנדודים ושעות־הבכי הארוכות שעברו עליה. לבו־שה בג'ינס כחולים ובחולצת טריקו לבנה, נראתה האשה בעלת הגוף החטוב, בלתי־מנוצחת.

התובעת, זהבה נקדימון, עמדה לבקש מ־

חשודה מרקוביץ
מרצון חופשי

השופט כי יוציא פקודת־מעצר נגדה. אולם, עוד בטרם החלה התובעת בבק־שתה, קם הסניגור, פרופסור דוד ליבאי, וביקש לקצר את ההליך. הוא הסביר ל־שופט כי מרשתו הורתה לו להסכים למעצרה בשלב זה. היא מרגישה שמגיע לה עונש, ומוכנה להישאר במעצר מרצונה החופשי.

השופט ולך, שהופתע מבקשה בלתי־שיגרתית זו, ביקש מהנאשמת לקום על־גליה ולומר את דברה. אך היא רק הינה־נה בראשה לאות הסכמה לדברי סניגורה. חזרה לשבת במקומה מחייכת. כאשר הו־צאה מהאולם לבית־המעצר, ננעצו בה מבטים מעריצים של בני־מישפחתה, שיש־בו באולם, וגם השוטרת, שליוותה אותה חיבקה את ידה בחיבה.

חיי אדם

מהכלא לחופה

העיצומים בבית־המישפט פגעו בתוכניות־הנישואין של העציר.

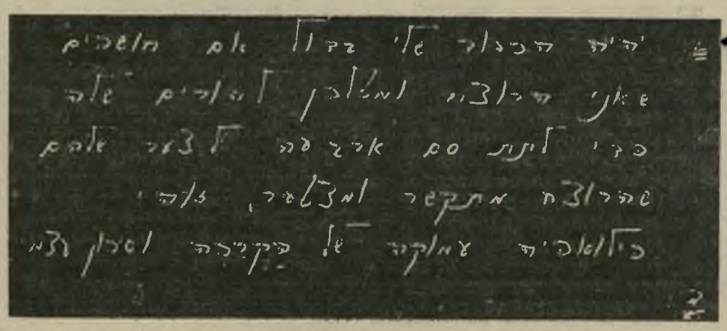
ניסים טאוויל נעצר כחשוד בפריצה ל־דירה עד תום ההליכים. הוא ישב במע־צר כבר כחודש ימים, ובגלל עיצומי הפ־קידים בבתי־המישפט, אין לדעת מתי ית־קיים מישפטו. ארוסתו, בת למישפחה דתית שכרסה בין שיניה נכנסה ללחץ. היא שכרה אולם ושימלת חופה, וסידרה את כל סי־דורי החתונה. היה חסר רק דבר אחד: חתימתו של החתן על בקשת־הנישואין ב־רבנות.

בין הכיסאות. הסניגור, נחמן בטיטו, שהיה יר למצבו הנואש של שולחו, ביקש משרות בתי־הסהר לאפשר לעציר לצאת לרבנות לבצע את הפעולות הנדרשות שם מחתן. אך הם ענו, כי אין עניין זה נתון לטיפולם, והפנו את הסניגור למישטרה. אולם גם קצין המישטרה האחראי טען, כי עם כל רצונו הטוב אין זה בסמכותו.

וכך, בין שני הכיסאות, החליט הסניגור לפנות בבקשה לבית־המישפט.

האם הפרשה של אלכסנדר אנדריאה היא „פרשת ביכונסקי שניה"? האם החזיקה המישטרה בעציר מופרע, בידעה שהוא חף מפשע, רק מפני שלא היה בידיה חשוד אחר?

מיכתב בכתב־ידו של אנדריאה לשיפט
„יהיה הכבוד שלי גדול..."

בצהריים. כתבתי שאני לא הרגתי, לא רצחתי. ביקשית שישחררו אותי וישלחו אותי לפסיכיאטר לטיפול.

אחרי שקרא את המיכתב, חתם השופט על צו הסתכלות. החזיקו אותי בערך שבועיים, אך הדו"ח על ההסתכלות לא הוגש לשופט המעצרים אפילו אחרי 20 יום.

כשהשופט שאל על כך, השוטרים ענו שהדו"ח לא הגיע, והוסיפו: „יש חילוקי־דיעות בין הרופאים."

הרבה ואליום

אם היו צריכים להחזיק אותי בכלא 60 יום כדי לגלות שלא אני רצחתי את דפנה כרמון? אילו הייתי הרוצח, הייתי מבקש לבקר בבית־הקברות ולהסתכן שיגלו אותי?

הפעם הראשונה שפגשתי את המישפחה שלי מאז שנעצרתי, היתה בבית־החולים, בהסתכלות. אמא רצתה שיהיה לי עורך־דין, אך השוטרים ענו לה שאין צורך.

ביקשתי שיביאו אותי לפסיכיאטר לטי־פול, שיתנו לי כמה כדורי ואליום. זה היה עוד לפני צו־ההסתכלות. אך לא נתנו לי ואליום, לא הביאו אותי לרופא.

הרגשתי שאיני יכול לסבול עוד. הת־לטתי להתאבד. המיטה שלי בתא המעצר היתה למעלה. הוצאתי חוטים מהשמיכה, וקשרתי את הראש והרגליים מעל הבר־זלים שהיו ליד המיטה. כנראה, שהעצר־רים שהיו איתי בתא שמעו את הקולות שהשמעתי כשתליתי את עצמי.

הם הזעיקו את החובש הרצל. עשו לי נשימה מפה־לפה בתוך התא, על הריצפה, אך לא הביאו אותי למירפאה.

אחרי חצי שעה התעוררתי. מאז התחילו לתת לי הרבה כדורי ואליום. שאלתי למה מכריחים אותי לקחת כל־כך הרבה ואליום. „קח ותשתוק!" אמרו לי.

עשיתי את עצמי שאני בולע את הכדו־רים, אך הייתי יורק אותם אחר־כך, כשהיו עוזבים אותי. הייתי מאוד מטושטש.

כתבתי שוב מיכתב. שוטר אחד לקח את המיכתב והעביר אותו לשופט. גם במיכתב זה סיפרתי מה שקרה לי מאז שעצרו אותי. כתבתי שהייתי בטיפול פסי־כיאטרי ושאני זקוק להמשך טיפול. השו־פט קרא את המיכתב, וציווה לעצור אותי עד תום ההליכים.

גם אחרי נסיון ההתאבדות שלי — כשהייתי עצור במישטרת־קישון, לא דאגו להביא אותי לרופא פסיכיאטרי לטיפול. השוטרים לקחו אותי מריצפת תא־המעצר והכניסו אותי לבידוד. השאירו אותי שם שלושה ימים, אך לא הביאו אותי לרופא.

חופשי אחרי חודשיים

ב היותי בבית־החולים לצורך הס־תכלות, התקשרתי לביתם של הורי דפנה כרמון. אמרתי להם שאני מדבר בשמו של חבר של אלכסנדר. ביקשתי שיבקרו בבית־החולים, כדי שישמעו מפי את האמת. אך הם סיפרו רק למישטרה על שיחות הטלפון האלה, ולא באו לבקר אותי.

אחרי שבמשך 60 יום הייתי הרוצח של דפנה כרמון, שיחררה אותי המישטרה והזהירה אותי שלא אבוא יותר לחיפה. הביאו אותי לבית־המישפט ואמרו לי שאני חופשי ללכת לאן שאני רוצה.

לאן אני יכול ללכת? האם יש מישהו בין היהודים שמוכן לעזור לי? אני מבקש מקום־עבודה וחדר שבו אשן בלילות. אני זקוק לטיפול רפואי, כדי שאוכל להישאר בחיים, ולא לסבול מכאבי־ראש נוראיים. אני רוצה לקרוא ספרים, לעבוד ולהיות כמה שאפשר כמו כולם. יש מישהו שרוצה לעזור לי?

עד כאן דבריו של אלכסנדר אנדריאה.

בשבוע שעבר שיחררה המישטרה את אלכסנדר, אחרי שהעליבה מהציבור במשך חודשיים כל פרט על מעצרו ועל הפרשה כולה.

מרסל זוהר ■

האם היא נרצחה במיקרה

יוסף מיזרחי עלה לדירה בכוונה תחילה לרצוח את אשתו. האם הוא ידע כי עליו לרצוח גם את גיסתו?

שבוע לפני הרצח אביה ספושדו, כפי שצולמה חמישה ימים לפני שגיסה רצח אותה ואת אחותה. הצילומים נעשו במלונה בירושלים, לצרכי ראיון על חייה, שעשתה איתה שלמית קיסרי.

ב רחוב הגדיד בהיפה מסרבים לדבר. שכניהם של בני־הזוג יוסף ושושנה מיזרחי, בבית מיספר 96 בנווה־שאנן, אינם מוכנים לומר, ולו מילה טובה על הבעל שרצח את אשתו, את אחותה, אביה ספושדו ואחר־כך התאבד. איש לא שמע על מריבות מישפחתיות, אך איש גם אינו מוכן לדבר על יחסים אידיאליים בין בני־הזוג. איש לא שמע שהשניים פנו ליועץ לענייני נישואין, ואיש אינו יודע שהבעל היה בטיפול פסיכיאטרי בשנה האחרונה.

דירה מיספר חמש, בקומה האחרונה של בית־הדירות, ריקה. ארבעה ימים אחרי הרצח בא הבן (16) בחטף, בהחבא כמעט,

הקורבן והגיס אביה ספושדו ויוסף מיזרחי מוטלים מתים בחדר־האורחים המפואר בפנטהאוז, שברחוב האוניברסיטה ברמת־אביב. מיזרחי, בעלה של אחותה, שושנה, ירה כדור אחד באביה, אחר־כך ירה באשתו ואז ירה בראשו והתאבד. מיזרחי, שהיה בעל אקדח ברישיון, החל יורה סמוך לשעה 3 לפנות בוקר, אחרי חילופי דברים קשים בין השלושה. לפי כל הסימנים הוא בא לשם כך. הרצח וההתאבדות ברמת־אביב היו סיום טראגי לחיי־מישפחה רעועים.

האשה בחדר המדרגות

שושנה מיזרחי שרועה, נקובת כדורים, בכניסה לבית אחותה. היא ניסתה להימלט, יחפה, מבעלה החמוש, שהרג את אחותה, ונורתה על ידו סמוך לפתח.

חוקרי המישטרה שהגיעו למקום גילו חמישה כדורים בגופה. תמונת גופתה, כמו תמונת אחותה ובעלה המתים (בעמוד ממול,) צולמו שעה קלה אחרי הרצח וההתאבדות. מיזרחי בא בריכבו מחיפה, בשעת לילה מאוחרת. לפני הרצח הספיקו השלושה לאכול ארוחת בגדים מן הבית ומייד נעלם. שכניהם לקומה של בני־הזוג, כמו אלה שבקומות האחרות, כמו אלה שליד הבית, ממלאים פיהם מים.

מדוע הם שותקים?

הרצח וההתאבדות בוצעו הרחק מחיפה. כאשר הגיעו השוטרים לרחוב האוניברסיטה 95, ברמת־אביב, סיפרו להם שכנים מבוהלים, שמדירת־הגג שבקומה התשיעית נשמעו במשך שניות צעקות נואשות.

במיגרש־החניה נראתה מכונית וולוו של יוסף מיזרחי. על החלון הקידמי שלה הוא השאיר, בכתב־ידו, הוראות רישום ואירגון הציוד בחנותו. הוא היה בעל חנות לחלקי־חילוף ברחוב העצמאות בחיפה. השוטרים המזועזעים מהמראה שהתגלה להם לפני כן בקומה התשיעית, הסיקו שמיזרחי, שנשא אקדח ברטה ברישיון, התכוון מראש להשתמש בו באותו לילה, שבין הימים הי שלישי והרביעי. הוא בא, לדעתם, בשעת לילה מאוחרת מחיפה, כדי להמשיך את הריב המישפחתי עם אשתו, שברחה לאחותה.

כאשר וזהו הגופות, גברה תדהמת השוטרים. לרגליהם היו מונחות שלוש גוויות.

אימת־מוות נפלה על השכנים בבית הזוג. מפני מה הם פוחדים?

יוסף ושושנה מיזרחי מחיפה, ואחותה של שושנה, אביה פפושדו, בעלת־הבית.

אביה, אשת המלונאי המפורסם אלי פפושדו, היתה גם מלונאית בזכות עצמה. אשת קאריירה, פעילה בתנועה למען זכויות האזרח — ר"ץ.

אביה פפושדו נפלה קורבן לכדורי הברטה. האב כוונו אליה, או שמא ספגה אותם במיקרה?

האחיות אביה ושושנה היו בנותיו של יקותיאל פרבשטיין, מוותיקי חיפה, שעבר לגור בעפולה. הוא קבלן־בניין לשעבר, בעל נכסים ובעל בית־הקולנוע בעפולה. אביה הפכה אשת עסקים ומלונאית. שושנה עבדה במחלקת התרבות של עיריית־חיפה. האחות השלישית, יעל, מתגוררת באילת ועובדת בחנות של מלון הסלע האדום, שהיה שייך לבני הזוג פפושדו.

האב הקשיש חש שמשהו עומד להתרחש. כאשר נודע על הרצח הוא שהה בדירה בתו. הוא סיפר שבא לשושנה אחרי שזו הודיעה לו, כי היא מתכוונת לנסוע לאחותה, אביה, ברמת־אביב. ביום השלישי אחר־הצהרים הספיק האב הקשיש, ששיכל שתיים מבנותיו ביום אחד, לבקר בחנותו של יוסף מיזרחי בעיר התחתית. הוא ידע שחיי־המשפחה של בני־הזוג הם בשפל־המדרגה. הוא ידע על סיכסוכים רבים, ויכוחים ללא־סוף, ונסיונות שלום־בית שלא עלו יפה. הוא בא לחנות כדי לראות איך אפשר לסיים את הסיכסוך ללא רעש ואלימות. אך, כפי שהתבטא אחר־כך, הוא לא העלה על דעתו שכעבור שעות ידהר יוסף במכוניתו לתל־אביב ויסיים עוד סיכסוך מישפחתי באופן כל־כך טראגי.

בשורת־איוב

כניהם של בני־הזוג בחיפה נשאלו על־ידי המישטרה אם היה משהו יוצא־דופן בהתנהגות בני־הזוג בבוקר יום הרצח. נראה שהיה זה עוד סיכסוך, דומה לאלה שקדמו לו.

גם לשושנה וגם ליוסף אלה הם נישואים שניים. ליוסף בן, מנשה (24) מנישואיו הראשונים, המתגורר בקריית־ים. הוא משרת בצבא־קבע. לבני־הזוג נולדו שני ילדים, בת (18), שעבדה ערב גיוסה במלון של דודתה באילת, ובן (16), הלומד בפנימיה הצבאית בחיפה. ביום הרביעי בבוקר הוא לא הלך ללימודיו, משום שמישקפיו נשברו, והוא היה צריך לתקן אותם. בביתו הוא קיבל את בשורת־האיוב.

בני־הזוג התגוררו יותר מ־20 שנה ברחוב הגליל. השכנים הכירו אותם היטב. חוקרי־המישטרה מניחים שהבעל חשש שאשתו הנאה והאדמונית עומדת לעזוב אותו. אביה של שושנה הציע לה לנטוש הכל ולעזוב את בעלה. יתכן מאוד שהיא קיבלה את ההצעה והחליטה לברוח אל אחותה המבוססת והאמידה. יוסף מיזרחי גמר אומר לקטוע

הבעל והאב

אלי פפושדו עוצם את עיניו כאשר אשתו, אביה, מורדת אל הקבר. האב השכול, יקותיאל פרבשטיין (משמאל) ההמום, בא להלוויית בתו אביה בתל־אביב, ומייד אחר־כך מיהר להלוויית בתו השניה, שושנה, בחיפה. בהלוויית אביה נכחו אנשי־ציבור ומלונאים רבים וחברים של השניים. בחיפה היתה זו הלווייה מישפחתית.

(המשך מעמוד 71)

מהלך זה, ובאותה הזדמנות הרג גם את האחות, אביה.

הצלע השלישית של הרצח היתה דמות מרתקת גם בחייה. אביה, בעלת המוג ה־חם והסוער, הגיעה לאילת בסוף שנות ה־60' עם בעלה הראשון, יורם נחשון, איש חיל־הים.

במלון נפטון בעיר הדרומית היא ניהלה את מועדון־הלילה, שם פגשה את אלי („פפו") פפושדו, שהפך לימים לבעלה השני.

אשת קאריירה מצליחה

ך אחרי ארבע שנים של ידידות קרובה החליטו אלי ואביה לתת תוקף חוקי ליחסיהם. הם נפרדו כל אחד מבן־זוגו הקודם ובאו בברית־הנישואין.

ידיד ותיק של אביה, משה ינוקא, ש־עבד איתה בתקופה שבה ניהלה את מו־סדון הלילה, נזכר. „את אביה אני מכיר משנת 1968. גדלתה היתה בזאת שהיא הצליחה להזיז דב־רים ולהגיע להישגים לא רק במקום אחד, אלא ב־מיספר תחומים בעת ובעונה אחת."

בעלה של אביה, אלי, עלה כמטאור ב־חיי אילת. חבריו מספרים עליו, שהוא עשה את כספו במו־ידיו. תחילת הצלחתו הכל־כלית היתה כשעסק בשירותי־כביסה.

מלבד היותו בעל רשת בתי־מלון באילת וסוכן הלילה, נזכר. „את אביה אני מכיר משנת 1968. גדלתה היתה בזאת שהיא הצליחה להזיז דב־רים ולהגיע להישגים לא רק במקום אחד, אלא ב־מיספר תחומים בעת ובעונה אחת."

בעלה של אביה, אלי, עלה כמטאור ב־חיי אילת. חבריו מספרים עליו, שהוא עשה את כספו במו־ידיו. תחילת הצלחתו הכל־כלית היתה כשעסק בשירותי־כביסה.

ההורג וההרוגה

יוסף ושושנה מיזרחי בקבר משותף, שניכרה בבית־העלמין בכפר סמיר במבואות חיפה. אחד מידידי המישפחה נשא הספד וקרא להשלים בין המתים אמרו קדיש.

רוחב־לב וחום

פ פו התברך בחברים רבים. התנה־גותו ויחסו הבלתי־אמצעי לכל הסו־בבים אותו כבש לא רק את אביה, אלא גם את אנשי־העסקים, מתחריו. חוג מכ־ריו, שאחר־כך הפך חוג המכרים המשותף שלו ושל אביה, כלל שרים, ח"כים, מיס־עדנים, אנשי־אגרוף, קבלנים ואפילו אנשי אוניברסיטה, שהתרשמו מהיחס המיוחד שאותו קיבלו אצל פפו.

גם ביחסו אל אשתו הראשונה הוא גי־לה רוחב־לב. הוא המשיך לתמוך בה גם אחרי ששלושת ילדיהם בגרו.

כאשר נישאו השניים, הציע פפו לאביה ובירושלים הוא גם קבלן־בניין. אחד מב־תי־המלון שבבעלותו הוא בנקודת המח־לוקת בין ישראל ומצריים בטאבה.

אלי, שהכל הכירוהו בכינוי פפו הוא יליד מיצריים. תקופה קצרה הוא שירת בצבא־קבע. פפו הוא איש חם ורגשן, בעל פני ילד. כאיש־עסקים הוא מוכר כחריף וממו־לח, אך גם כנעים־הליכות.

אביה, אשת קאריירה ושאיפות הצלחה, התאהבה בדמותו יוצאת־הדופן. היא ראתה בפפו בן־זוג שישלים אותה.

רציתי שיקראו את חראיון שלי עם אביה ולא תיארתי לעצמי באיזה נסיבות יקראו אותו," אמרה שולמית קישדי, שריאיינה את אביה פפושדו ערב הרצח.

„אחרי הפגישה עימה היתה לי הרגשה שגדלתי בסנטימטר לגובה, כך מרגישים כאשר פוגשים לעתים רחוקות אישיות מרתקת, חזקה ויפה. היא נתנה לי יותר ביטחון כאשה. אהבתי אותה."

להלן הנוסח המלא של הראיון, שנערך על־ידי שולמית קישרי.

אביה פפושדו היא אשה בת־זמננו, שנשים רבות היו רוצות להידמות לה וחלק מהגברים עוד לא התרגל לשכמותה: נאה ונמרצת, עצמאית ובעלת כושר החלטה, תקיפה, נשית ומאוהבת בבעלה. self made woman.

אביה אחראית לניהול שלושה בתי־מלון בישראל: הסלע האדום באילת, סונסטה בירושלים (נפתח ב־1 בספטמבר השנה) סונסטה אילת (נפתח ב־1 בנובמבר השנה). מלון סונסטה אילת נמצא בטאבה, איזור שנוי במחלוקת בהסכמי הנסיגה ישראל־מצריים. „כאשר התחלנו לבנות אותו, ידענו כי השטח הדרומי לאילת עשוי להיות סלע־מריבה פוליטי באחד הימים, אבל בעלי לא ויתר על הרעיון לבנות מלון במאבק, שהיא גן־עדן לכל דבר.

„ואכן, בתקופת הנסיגה שברנו ימים קשים, שבהם לא ידענו אם המקום יישאר ברשותנו או לא. ממשלת ישראל נהגה בעניין זה בתקיפות. כיום, מבחינה מיש־פטית, האיזור לא שייך למצריים ולא לישראל. החוקים האזרחיים של ישראל חלים עליו, כמו בישראל. במציאות הוא חלק ממדינת ישראל, והמציאות היא הקובעת."

אביה פפושדו, באמצע שנות ה־30 לחייה, עוסקת במלונאות מזה עשר שנים. מבין המכרים הרבים שלה, יש טוענים כי היא קשוחה, קשה בענייני כספים, „פושרית". אחרים סבורים כי היא חמה וקורקטית, עושה את עבודתה על הצד הטוב ביותר ואף מההיבט העיסקי והן מהצד האנושי.

בשיחה עימי היא גלוית־לב ופתוחה, מוכנה לשוחח על כל נושא, מביעה דעות ברורות על הדברים החשובים לה בחיים, מגלה חוש־הומור וקלות ניסוח. היא מספרת על „סימני הדרך" שבנו את אישיותה, האנשים והמאורעות שלימדו אותה סדרי עדיפויות בהתייחסות אל החיים, מהות המיקצוע שלה ואהבתה לבני־אדם.

„נולדתי בחיפה וסיימתי שם את הגימנסיה הריאלית. הגימנסיה נתנה לי מישמעת פנימית ויכולת־ריכוז בלי־מודים. למדתי איך להפיק לקחים, להתציא מסקנות ולחזות התפתחויות.

בגימנסיה היו מיסגרות ברורות של מה מותר ומה אסור. שם חבנתי כי אדם חייב לעמוד מאחרי דבריו ולא רק לנסח אותן — ותמיד אני אחראית לדברי ועומדת בדיבורי עד הסוף. היחסים עם הורי היו נפלאים. הם היו מחנכים כלפי וליברלים. בתמורה הייתי חייבת במישמעת, באחריות ובחשוב־ביקורת.

ראיון ערב המוות

„לא, לא היו לי חלומות. ציירתי ורקדתי בלט, הייתי בוועד־התלמידים וגם בראש המפריעים למורים. הייתי תלמידה בינונית ולא תיכננתי מה אעשה כשאגדל. ילדה מציאותית וחסרת־פנטסיות. כאשר הייתי „גדולה", בת 18, נישאתי לבעלי הראשון ושבע שנים נאבקתי, תוך הריונות והפלות תכופים, כדי לזכות בפרי־בטן. אחרי שבע שנים הבנתי, כי לא יהיה לי ילד משלי. התקופה הזאת, של שנות מאבק למען דבר שרציתי יותר מכל, העניקה לי בגרות נפשית. דרך התהליך המכאיב של הפסדים תכופים למדתי לתת לכל דבר את הפרופורציות הנכונות ולהיזהר על הדברים הנכונים. בכלל, אני עוברת בחיי תהליכים מרוכזים ומתומצתים, כאילו חייתי שנים רבות יותר מגילי."

בתקופת נישואיה הראשונים עבדה אביה כמזכירה בבית־מלון בנהריה. מאוחר יותר ניהלה מועדון־לילה במלון נפטון באילת. לאילת יש לה קשר מיוחד, שם הכירה לפני 13 שנים את בעלה השני, אלי („פפו") פפושדו, שהיה הבעלים של מלון הסלע האדום. „האהבה הסוערת לפפו היא חלק מן האופי לעשות כל דבר ביסודיות. כך גם למדתי בכוחות עצמי את נושא המלונאות, דרך העבודה הקשה: בכל אוני ובמלוא מחשבתי ויכולתי הריגשית."

● איך הגעת לתפקיד האחראית על שלושה מלונות?

בראשית התקופה שלי בסלע האדום קיבלתי עבודות זמניות. קודם מקדחת הזמנות, אחר־כך מנהלת־קבלה. ביוזמתיים התחילו לבנות אגף חדש במלון, ופפו אמר לי: קבלי את ניהול המלון.

את מלוא האחריות קיבלתי בעצם באמצעות „כוח עליון". בעלי גוייס במילחמת יום־הכיפורים, ולראשונה הייתי לבד במשך שישה חודשים. כאשר חזר, הכל היה כשורה, והפכתי מנהלת. זה היה כאילו עברתי את המיבחן שלי כלפי כל מנהלי המלונות בארץ. כך קיבלתי כאילו את הלגיטימציה של מיקצועיות.

לקחתי על עצמי סמכות והכרעה בקבלת החלטות. אני עברתי את הדרך הקשה, מכיוון שהייתי אשת בעל־הבית ואשה בכלל. אין החוזה הממשי תחתמי אחרי שש שנים, כאשר הקמתי חברה על שמי, וכך קיבלתי סופית יד חופשית כמנהלת, היכולה לממש את יכולתה.

● מהי מדונאות?

מלונאות היא בראש וראשונה מיקצוע שבו צריך לצפות את העתיד ולהיות רגיש במיוחד לשינויים חברתיים, לחוש אופנות, שינויים באורח־חיים, סמלים שהחברה סוגדת להם. כל הדברים האלה יש להביא בחשבון כאשר מקימים מלון וכאשר מתפעלים אותו. התיירות רודפת אופנה יותר מיצרני הבגדים. יש בה צורך בהתחדשות עצומה, צריך להיות תמיד יותר מיחד ולדעת מה הציבור מבקש. דרך המלון אתה מוכר רעיון. זה אינו דבר מוחשי כמו מרצר, אלא חלום. אדם מגיע למלון עמוס ציפיות לאחר שהמלון יצר לו תדמית. ההצלחה של מלון מושתתת, בין השאר, בכך שהוא אינו מבטיח ללקוח דברים שאין לו. אם התדמית שהוא הבטיח היתה נכונה ולא נוצרה אכזבה, אלא מילוי ציפיות, אז הלקוח יהיה מרוצה.

● כלי לימודים פורמליים ופרש לצד הטכני, מי היו מוריך?

אני לומדת כל הזמן מן החיים, אבל המורים החשובים ביותר שלי הם לוטה אייזנברג, המנהלת־לשעבר של גלי־כינרת בטבריה ופפו, בעלי. מלוטה למדתי דבר חשוב: אורח חייב לרחוש כבוד למלון, אחרת אי־אפשר לקיים מלון. למשל, אם אורח מזלזל במלון, הוא יכבה סיגריה על השטיח. אם מטפחים מלון, הלקוח מתייחס בהתאם, אבל חייבים ברגעים מסויימים להעיר לאורח, כאשר אינו מתנהג כשורה. כמו שיש חוקים בחיים, וכל אדם יודע מהן זכויותיו, כך במלון: צריך לשים נקודת־גבול, כי לא פעם אין גבול לתובענות האנשים. זהו השיעור של לוטה.

מבעלי למדתי את הפתיחות המוחלטת לבני־אדם בכלל ואל האורחים והעובדים שלי בפרט. לבעלי לא חשוב הכסף שיש לו בכיס, כמו שחשוב לו לתת הרגשה טובה לבני־אדם. הוא בנה, למשל, מפל־מים ליד הבריכה של המלון בטאבה, לא כדי להרוויח יותר כסף, אלא כדי להעניק יותר יופי. אני נכנסתי לנעליו של פפו והולכת בעיקבותיו.

● איך התפתחה הקאריירה שלך כאשה, מנהלת מלון מאז „הסלע האדום" ועד שני מלונות „סונסטה"?

עד לפני שנה היתה לי אחריות על מלון אחד, הסלע האדום. אני גאה כי המלון הוא הקטן ביותר במיספר האורחים שלו, שזכה לתואר תיירן מצטיין. הקריטריון הוא מחזור שנתי של מיליון וחצי דולר, וזה מלון קטן, שנמצא בדרך־כלל בתפוסה גבוהה. כמרכז המלון לא קיבל תלונות מאורחים.

מלונות סונסטה נתנו לי שוב הזדמנות להוכיח שאני יכולה „להרים" פרוייקטים גדולים כמו גבר. יכולתי כאשה להתמודד בתפקידי גבר היתה בעיה שסבלתי ממנה. יחד עם התגברות הביטחון־העצמי שלי, התחלתי להקריין שלווה וסמכות ובעיית יחסי־העבודה שלי עם גברים הפכה פחות חדה עם הזמן, ולמדתי לא לשים לב להערות, שבעבר היו פוגעות בי.

● מה מיוחד במלונות שאת מנהלת?

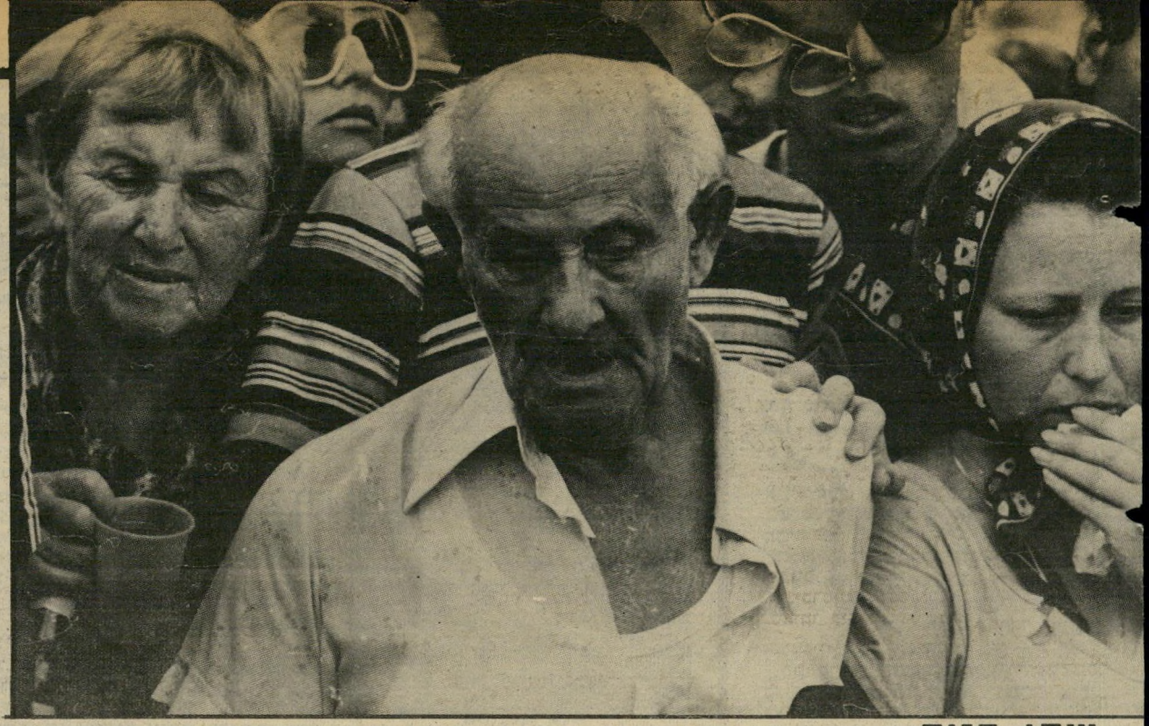
הקונצפציה המיוחדת של שלושה המלונות שבאחריותי היא, להעניק חיים פנימיים למלון, לספק לאורח לא רק מקום לינה וארוחת־בוקר, אלא להעניק חיים תרבותיים, ספורט, הרפיה, בידור ואפשרות להיכרויות בין האורחים. היום מדברים בעולם המלונאות על אינטליגנציה של מלון בחיי הקהילה המקומית. חידוש אחד — במלונות שבאחריותי אין ברים אינטימיים ואפלוליים, אלא בר בלובי, במקום שכל אחד יכול לפגוש כל אחד.

● יש אומרים עליך שאת קשוחה בענייני כסף.

הכסף עבורי הוא מנוף לעשייה ומדד להצלחה. אני לא עונדת תכשיטים (לאביה שעון־יד פשוט, כמו לילדת בית־ספר). אני קשה אל עובדי, כי אני דורשת מהם את המכסימום, אבל הדיאלוג בינינו פתוח. בגושא כסף אני יודעת לאחד בדיקה יסודית, כי אני משלמת טוב יותר לעובדי מאשר היו יכולים לקבל במקום אחר. אני משלמת משכורות גבוהות, בונוסים, תמריצים, כי אני סבורה שלמען ההצלחה של כולם הם צריכים לקבל פיצוי על המאמץ הפיסי והנפשי הגדול שהם משקיעים. כאשר יש אצלנו הביעות־שכר — אני עומדת לצד העובדים.

● היית מועמדת לכנסת. יש המציעים אותך לראשות עיריית אילת. מהו יחסך לפוליטיקה?

אני חושבת שאשה יכולה להיות מנהיגה נפלאה, כי יש לה רגישות לבני־אדם. אני לא אוהבת פוליטיקה במובן של מניפולציה של מצבים. אני בפירוש רוצה להביע את התמיכה שלי בנושאים חשובים לי שיש לי דיעה עליהם, כמו נושאי תחזוקה של עיר, או נושא זכויות הנשים. הופעתי ברשימתה של שולמית אלוני במקום לא ריאלי, כדי לחזק אותה. כי אני מאמינה בה.

שחי בנות

האב, יקותיאל פברשטיין, עומד לפרוץ בבכי על קבר בתו אביה. ההלוויה בתל־אביב היתה אמורה להתחיל בשעה 1 בצהריים, כדי שהאב יוכל להגיע בזמן להלוויית בתו השניה, בחיפה. רבים מחבריו של אלי פפושדו באו להלוויה, ומסיבה זו חל עיכוב. האב הספיק להגיע בזמן להלוויה השניה של בתו ובעלת, שנערכה בחיפה.

לנהל את מלון הסלע האדום. היא ניהלה אותו במשך תקופת־מה. מאוחר יותר נב־חרו מנהלים למלון, ואביה הוצבה מעלי־הם. אחר־כך היא פנתה לשיווק, עסקה בת־חומים שונים הקשורים במלונאות, הקי־מה חברה על־שמה אביה, שהתקשרה עם החברה הבינלאומית לניהול בתי־מלון סונסטה.

לבני־הזוג היתה וילה משגעת באילת, ודירת־גג שכורה ברמת־אביב.

סוג העבודה שבה עסקו השניים חייב התרוצצות במקומות שונים בארץ.

אשה בלתי־רגילה

כ תוצאה מכך התגוררו בני־הזוג בנפרד. כשאביה היתה בתל־אביב היה פפו באילת ולהיפך. לעיתים הם לא נפגשו במשך שבועות ארוכים, ורבים היו בטוחים שחיי־הנישואים של הזוג חסר הילדים עלו על שירטון.

„אביה היתה אשת עסקים למופת. תמיד פעילה ועסוקה. כל אחד הכיר אותה. היא היתה אשה בלתי־רגילה," סיפר רפי נלסון, שהכיר אותה מיום הגיעה לאילת. הוא גם פגש בה הרבה בכפרו, כיוון שאחד מאה־בותיה הגדולות היתה להשתזף שם בעירום. מכריה יודעים לספר, שהיתה מצליחה במשך 16 שעות ביום. בתל־אביב הוא נהג לספר לידידיו, בפירטי־פרטים כיצד מתקדמת העבודה.

כאשר הוצב פסל בלובי של המלון, עם־דו בני־הזוג והשגיחו בעצמם על העבודה. אביה התפארה בסטנדרטים הגבוהים של הבנייה בטאבה, ותשומת־הלב שהשניים מקדישים לפרטים קטנים, לכאורה שוליים.

בחודש הבא אמור היה להיפתח המלון. השניים תיכננו פתיחה מרשימה ויוצאת־דופן, רבת משתתפים.

בשבוע האחרון תיכננו שני בני הזוג ל־להשיג כמעט כל מה שרצתה, ורק מעטים לא נכנעו לקסמיה.

המלון בטאבה היה סיפור־הצלחה המשו־תף של אביה ופפו. כאשר נודע שנסיגת ישראל מכל שטח סיני כוללת גם את אי־זור טאבה, הפעילו השניים את קישריהם, ועשו מאמצים נואשים למנוע את החזרת השטח למצריים.

בני־הזוג ליוו את בניית המלון במשך חודשים. פפו, כקבלן, שהה באתר הבנייה שהות ביחד בתל־אביב. אביה הגיעה קודם, פפו התעכב בדרום, כדי להשתתף באירוע מישפחתי של אחד מעובדיו במלון.

החיים חייבים להימשך

א יש באילת, גם אותם שהכירו את יוסף מיזרחי, לא העלה על דעתו

לב שבור

אלי פפושדו מליט פניו בידו. חבריו למיקצוע המלונאות, חבריה של אביה, מצרים שחצו את הגבול בטאבה, ודמויות אילתיות ותל־אביביות הגיעו להלוויה. מאילת הגיעו דפי נלסון ומשה ינוקא, שהכירו את אביה. הרכב הנוכחים היה מוזר: ח"כים, מלונאים, עיתונאים ודמויות ששמם נקשר בעולם הפשע.

את שעתיד להתרחש. איש לא תיאר לעצמו שנסיעה זו תהיה האחרונה בחייו.

מלון־המרינה בטאבה ייפתח למרות הכל. העסקים, כידוע, חייבים להימשך. ההתח־ייבויות להזמנות יקויימו. אך המסיבה ה־נוצצת שאמורה היתה לפתוח אותו, לא תתקיים.

באילת אין יכולים לשמוח. דמות מרכ־זית ואהודה נעלמה מנוף העיר. „זוהי מכה קשה לכל אילת," אמר רפי נלסון מזועזע, „זה היכה כל אילתי ממש ישר בפנים."

מנוס

מרדכי צרפתי, ידידו של אלי פפושדו, בא להלוויה. הוא עזר באירגון טקס הקבורה. גם האחים אלי וג'קי רונן היו בין האבלים.

צריך לזעזע

(המשך מעמוד 43)

כים גוויות נפוחות כדי להזדעזע. הייתי ב־הפגנה של אנשי־רוח, כולם מהשורה ה־ראשונה במדף הספרים, כולם מזועזעים. מה, אתם לא ראיתם לאן זה הולך? הרי הרגנו גם קודם, הרגנו מכל הלב. אז מה, רק תמונות באמצעות לוויין מעוררות את חיים גורי ואת אהרון מגד?

ראיתי את הקו המוליך מהבופור לסבח, ואני לא חכם גדול ולא איסטרטג גדול. ראיתי את האטימות. אם רן כהן חושב ש־המילחמה מיותרת, הוא לא היה צריך ל־השתתף בה. אתה לא יכול לרקוד על ספר־סה. ואם רן כהן רוצה להקדיש את חייו לשלום עם הפלסטינים, היא לא צריך להיות הראשון ששם א'י קרב. המיצרר אינו טהור! הוואקום אינו זך! האפלות האיומות האלה מסביב לביירות, כשכוחו־תינו עמדו והסתכלו איך העיר כולה עולה באש, וזה לא הזיז להם — ואני מוכן להישבע עם ספר תנ"ך שזה לא הזיז להם, כי הייתי שם ואני יודע.

● **אולי רן כהן הוא תימצונת של החינוך שכולנו חונכנו עליו — לא לסרב פקודה, צה"ל מעל לכל, אולי הוא התלבט ולבסוף החינוך ניצח?**

כמו שגיבור המחזה שלי, יותם, אומר: כל החיים אנחנו מתלבטים. הגיע הזמן ל־הפסיק להתלבט ולהחליט.

אני לא שומע את הזעקה הגדולה של בני דורי, החזרים ממילחמה ארורה ומ־יותרת. אני לא שומע את הזעקה. אני שומע את הלחישות. אני לא שומע זעקה גדולה, לא שומע אתם אומרים עד כאן! לא עוד! ממה הם פוחדים?

● **אולי הפחד השתלט עלינו? תסתכל על עמיתיך האמנים — איש מהם לא העז להרים קול.**

את צודקת. יכול להיות שהפחד השתלט עלינו. אני קורא תגובות של פסאודו־אמ־נים, איך הם מדברים. הרי אמנים הם ה־מחאה של העם. הרמקול של הציבור. הם אומרים שהם נבוכים, מבולבלים, ושהם אמנים ובסך הכל צריכים לבדר. כשאני קורא אמן, שאני מעריך, נותן תשובה מצ־חיקה לשאלה ברצינות, איני יכול אלא לבוז לו, כי אותי הוא לא מצחיק. הוא לא מצחיק. עברנו את שלב הבידור. אתמול בקיבוץ הזורע חשבו שאתן קטע. הם לא חשבו שאצעק. הם היו המומים כשצעקתי: אבל די מספיק! מישהו צריך לחבר את הלחישות לצעקה ורק אנחנו יכולים לע־שות את זה.

● **אתה מדבר על הדור שלנו. אנחנו הדור הראשון שנוסד ב־מדינה עברית ותוך מדינה חופ־שית. למה ירדתך ציפו מאיתנו? איפה איכזבנו? איפה טעינו?**

אנחנו הדור שצריך היה להמציא חלום.

● **להמציא או להגשים?**

להמציא. זה יותר גדול מאשר להגשים. הדור של סבא שלי היה צריך למצוא ארץ. הדור של הוריי סגד לעגל הביטחון. סבא קם לאדמה, אבא לסנק. למה אני קם בבוקר? אני קם לסימן שאלה. ולכן פיתרון הוא דו־קיום בשלום במיזרח־התי־כון. יש לי ביטחון בעזר וייצמן שקלט את זה בכל המשושים. הוא קלט שלדור שלנו אין בשביל מה לקום בבוקר. הוא קלט שהחלום של הדור שלנו צריך לה־יות דו־קיום בשלום במיזרח־התיכון, ושמי שלא עושה הכל כדי להגשים את החלום הזה, חוטא לנצח ישראל. וייצמן קלט איפה טעינו ומה היתה השגיאה הטרגית שבגללה גם הילדים שלו צריכים להילחם.

● **ולמרות שהוא קלט ולמרות שהוא מבין הוא מסתגר בקיסריה ואינו פוצה פה.**

הוא לא שרית ישי ולא יהונתן גפן. כש־הוא מדבר הוא צריך לעשות.

● **שיעשה! הוא רואה את מדי־נת ישראל מתמוטטת מבחינה מו־סרית, ואינו פוצה פה!**

למה את לא מטלפנת אליו ואומרת לו את זה? תתפלאי, הוא יענה לך. הוא שתק עד עכשיו, ויש לו סיבות לשתיקה שלו. אני מאמין שהוא יפר את השתיקה. את צריכה להבין: וייצמן קלט את פשר ה־חלום של הדור שלנו.

● **ומהו החלום?**

שלום. זה החלום שלנו, שהמילחמה תס־סיק להיות הדבק היחידי המדביק אותנו זה לזה. במחזה שלי אף אחד לא בא למ־סיבת הא באייר אצל הנשיא, אבל כשס־גיר צו שמונה, כולם מגיעים. כי צו שמר־נה. מילחמה. זו המסיבה של עם ישראל.

ספורט

בדורסל

חיי הלילה של צימרמן

יוסי פרידלר אינו חבר הנהלת קבוצת הכדורסל של מכבי תל־אביב וגם אינו סתם מעריץ. מעריצים, כידוע, לא חסרים למכבי. הוא עושה הרבה יותר מזה.

טלפון. לפני שנתיים, למשל, הוא טיפח את פול מק־רקר השחור של מכבי תל־אביב. עכשיו הוא התפנה לטפח את ג'ק צימרמן, היפה של מכבי.

כזה הוא פרידלר, המכונה „פוגה". יוסי הוא רווק בן 31, שאומרים עליו שהוא

כדורסלן צימרמן
ג'חות ליליות

הרבה יותר משרוף על מכבי תל־אביב. עד כדי כך היא אצלו בדם, שעם תחילת הליגה הוא פורח כמו פרח וזורח כמו השמש, וכשיש הפוגה הוא מסתובב בעיר עם עיניים אפלות, כמו אבותינו בתישעה באב.

הכל יודעים על צימרמן הכוכב של מכבי. יודעים שהוא לומד עברית בבוקר ומתאמן אחר־הצהריים ושאין לו עדיין חברה קבועה, ושהתחיל את העונה בתנו־פה אדירה וגם שאין בדירתו טלפון. כיצד מצליח האמריקאי היפהפה הזה לנווט את חייו בלי טלפון בצורה כה מוצלחת?

כאן נכנס „פוגה" לפעולה.

מסתבר, שאת כל התיקשורת של חיי־הלילה עושה ג'ק הצעיר דרך ביתו של פרידלר. לעיתים־קרובות מאוד הם יוצ־אים ביחד לגיחות ליליות משותפות. איפה בילה צימרמן החייכן את ראש השנה? נכון, אצל פוגה בבית. לא פלא שזינווקו העונה היה זריז וחד.

סיני אכל אותה!

מדוע משה סיני לא משחק במנצ'סטר סיטי?

בבדיקה שנערכה בקבוצת מנצ'סטר סיטי האנגלית, לגבי השתלבותו של סיני בק־בוצה, התברר שמיבחנו עלה יפה ולשביעות רצונם של מנהלי סיטי. אלא שעם כל ההצלחה הספורטיבית, היה זה כישלון חרוץ לאמרגנו.

חוק חדש בבריטניה, שהוחל השנה גם על שחקני הכדורגל, אוכר מתן רשיון־עבודה לשחקנים שאינם מתחומי השוק האירופי המשותף. אילו האמרגן היהיר היה בודק את השטח קצת לפני כן, לא היה מטריח את הכוכב לצאת בהצהרות על סכומי־כסף אדירים שדרש מקבוצתו, כש־הבין לרגע כאילו מנצ'סטר רוכשת אותו.

כדורגלן סיני
כישלון חרוץ

רזמן שהתחדש

אבי זילברמן (27), כדורסלנה החדש של מכבי רמת־גן, גדל והתחנך על בירכי מכבי תל־אביב מאז היותו בן 13. כשנוכח בגיל 21, שסיכוייו להתקדם בקבוצת הצמרת קלושים, החליט לשנות קבוצה. אליצור תל־אביב נהנתה משירותיו במשך ארבע שנות מישחק, אך גם אליצור וגם הפועל חולון, שבשורותיה שיחק בשנתיים האח־רונות, לא נאבקו מעולם על הצמרת. זיל־ברמן נשאר כדורסלן ותיק אך אלמוני.

הרומן עם מאמנה הנוכחי של מכבי תל־אביב, יהושע רוזין, „מר־כדורסל," התחיל כשזילברמן הצעיר שיחק במכבי תל־אביב ויהושע רוזין אימן אותה. השנה התחדש הרומן בין השניים. רוזין זכר לזילברמן חסד־נעורים, צרף אותו לקבוצה, שהספי־קה בשנה האחרונה להיאבק על הצמרת עם האלופה.

בתום החודש הראשון לתחילת הליגה בכדורסל רוזין אינו מצטער כשהימר על „זיל." שמואל זיסמן, רכזה הקבוע של הקבוצה, חלה בדלקת־ריאות, והמאמן בן ה־64 נאלץ למצוא לו מחליף.

זילברמן, שהיה שחקן חציי־פינה כל השנים, הצליח יפה בתפקיד האחראי, ל־קורת־רוחו של המאמן. בינתיים מסייע „זיל" לזיסמן לחזור לעצמו.

זילברמן, מורה להינוך גופני, מתמחה גם באימון מישקולות. שהם חלק חשוב באימונו וחיזוקו של כל ספורטאי. „זיל"

רוכב־אופניים אדלשטיין
מסקנות לא חמורות דיין

רזניק, כמו כן לפזר את ועדת־האופניים. אלא שראש הוועדה החוקרת, שמשון בר, החליט שמסקנותיו אינן די חמורות. הוא שוקל בימים אלה להחמירן ולהמליץ לפסטר גם את יושב־ראש הוועדה לאופניים. יעקב גולדברג.

ענף האופניים מתמוטט

העולם הזה חשף לפני כמה חודשים סיכסוכים, אי־סדרים, והתרחשויות מוזרות בענף האופניים. דווח אז שאנשי ועדת־האופניים של רשות הספורט עושים בענף הקטן כבתוך שלהם בלי ביקורת על מע־שיהם. השבוע הורחק לשמונה חודשים ברוך אדלשטיין, איש עפולה מחברותו ב־ועדת־האופניים של הרשות.

אדלשטיין הואשם בבית־המישפט בניס־יך לחבל במזיד ברוכב הבאר־שבעי, אהרון אוקמן, במירוץ מגידו, שנערך בקיץ.

בעיקבות הפירסומים של העולם הזה, הוקמה ועדת־סקר, שחקרה את הנעשה ב־ענף. את מסקנותיה היתה הוועדה אמורה להגיש השבוע. בין המלצותיה: פיטוריו של מאמן נבחרת ישראל לאופניים, עקיבא

בדורגל

תורכי מלד מחדש

בשנה האחרונה הספידו עיתונאים רבים את רמת מישחקו של ריפעת („ג'ימי") תורכ וביקרו איתו קשות. עזיבתו את הפועל תל־אביב היתה מלווה בהרבה רעש

כדורגלן תורכ
נולד מחדש

וכאביראש, בעיקר למנהלים, שלא אבו בנקל לשחרר את הכוכב הוותיק שלהם.

ג'ימי לא נרתע מהסירוב החד־משמעי, ודרש חזור־ודרוש לשחררו. תורכ ידע ב־עימקי ליבו, שבהפועל תל־אביב לא יוכל לעולם להפגין את כישוריו. לא היה כדאי לו להישאר שם. במישחקו עד כה הוכיח ג'ימי שהספידהו מוקדם מדי. את מישחקה של קבוצתו הטריה, הפועל רמת־גן, הוא מנווט בצורה יפה וחכמה, ולמרות תוצאות התיקו שהביאה קבוצתו, יהיה ניתן לצפות להישגים נוספים וטובים יותר בליגה הלאו־מית.

ג'ימי, שהוא גם דייג חובב, פתח את העונה עם עגיל באוזן ועם תחונה.

האם ניישואיו הטריים גם הם דירבנו אותו מחדש על המיגרש? לג'ימי הפיתרו־נים.

אימן את מכבי רמת־גן גם קודם שהצטרף לשורותיה.

מכבי רמת־גן של ג'מצ' דורון התחילה את השנה החדשה בתנופה אדירה. רצי־נות השחקנים ההנהלה הזניקו את הק־בוצה החודש לצמרת טבלת הליגה הלאו־מית בכדורסל.

מקצצת הלשון

(המשך מעמוד 63)

לכתוב שורות אלה. תרטה זו מלווה אותי עוד מתחילת המעשה בו אני נאשם. כאשר הבחורה גילתה התנגדות, רציתי לחזור בעצמי, להתנצל, שיישכח, ואז אוכל לע־שות חשבון־נפש. אך את האפשרות הזאת לא נתנה לי הבחורה. פשוט לא רצתה או לא יכלה להירגע.

„חתיכת גומי"

מאז שהגעתי לבית־החולים, כשכולי זב־דם, שכבתי וחיכיתי שתגיע ה־משטרה. החלטתי שאספר בדיוק מה קרה בשני המיקרים, אקבל את העונש ואוכל, אולי, להסיר ממצפוני קצת מהייסורים. כך עשיתי. בלא חקירה סיפרתי את סיפור המיקרים ובמיסדר־זיהוי, שבו לא זוהיתי, זיהיתי אני את המתלוננת.

מאז ועד היום חלפו תישעה חודשים, בהם אני במעצר, במתח בלתי־פוסק, תלוי בין שמיים וארץ, וזה רק אחד ממיגוון העונשים בהם נענשתי.

מתייסר אני בייסורי־מצפין ורגשי־אשם, בעיקר להוריי, שהרי הם שגידלו אותי. לא החסירו ממני דבר. ואני, במה אני גומל? בסבל. מאז נענשו הוריי ללא עוול בכפם לא פחות ממני. כתוצאה מסיבלם באילו הפסידו שנים טובות מחייהם.

יסורי־מצפין ורגשות־אשמה — אף חז־קים יותר מלהוריי אני מרגיש כלפי ה־בחורות שבהן פגעתי. מהומה זה כתם על מצפוני, כתם בל־יימחה.

פרט לזה נושא אני מום כבד בפי, מאז המיקרה. לשוני נפגעה והיא מקשה על דבורי ומגבילה אותי באוכל. את הרגש

מתייסר אני ביסורי־מצפין וברגשות אשם חזקים כלפי הזרי, אבל יותר כלפי הבחורות שבהן פגעתי

איבדתי בה וכאילו נושא אני בפי חתיכת גומי חסרת־תועלת.

המשך ריצוי העונש בבית־הסוהר מפחיד אותי יותר מכל. בבית־הסוהר, כפי שנו־כחתי, מאבד אדם צלם־אנוש...

כבוד השופט, החרטה שבי אמיתית ו־יצאת מליבי. לקח למדתי. לפיכך מבקש אני בכל לשון של בקשה, שתעניק לי הז־דמנות אחת ויחידה ותשפטני במידת־הצדק, אך גם במידת־הרחמים.

עד כאן, לשון המיכתב.

נראה כי נאום הסניגוריה ומיכתבו של הנאשם מצאו את דרכם לליבות השופ־טים. גם הם ציינו שלא הצליחו להבין ל־מניעיו של הנאשם, ושאינם בטוחים אם לא יחזור על מעשיו בעתיד, ואם אינו מסוכן לנשים ולחברה. השופט קדמי שהיה המקל מכולם, היה מוכן להסתפק בעונש מאסר שיחפוף את תקופת מעצרו של שלם. אך הוא לא הצליח לשכנע את חבריו לעונש כזה, ולכן הצטרף לשופט בר, ויחד גזרו לנאשם שש שנות־מאסר, מתוכן שלוש בפועל ותשאר על־תנאי.

לאב־בית־הדין, השופט חלימה, היו הי־סוסים להצטרף לדעת חבריו. הוא היה מע־דיף לכלוא אדם שביצע שתי עבירות חמו־רות כאלה, במחשבה תחילה, לזמן ארוך, כדי להרחיקו מהחברה. אך לבסוף החליט גם השופט חלימה להקל, כדי לאפשר ל־נאשם לקבל טיפול פסיכיאטרי בכלא, ו־לשוב לחיים תקינים.

„ענוש זה קל הרבה מאשר התכוונתי," כתב השופט חלימה, „אך אם יזכה לטיפול ויעריך את מידת־הרחמים של בית־המיש־פט, מטרת המחוקק תבוא על סיפוקה."

בפרקליטות אין מסכימים לעונש הקל שהטילו השופטים הגברים על „האנס קצוץ הלשון", כפי שמכנים אותו שם, ושוקלים לערער על קולת העונש.

איזנה אלון

חשפי את גופך אך לא את סודך

את רוצה לחשוף גזרה חטובה ושזופה. גם אופנת הקיץ, בגדי הגוף הצמודים, המיני הקצרצר והחצוף והברים הסכסיים הדקים והנוזלים – כל אלה, מכסים טפח ומגלים טפחיים, ומדגישים את חיטובייך. אך האם תוכלי להדגיש את גזרתך בזמן המחזור החודשי, כאשר לגופך צמודה תחבושת? האם לא תחששי שמא יתגלה סודך ברבים? והרי אפילו התחבושת הקטנה והדקה ביותר עלולה לבלוט מתחת לבגדי הקיץ הדקים ולהסגירך. לכן, באם את רוצה להרגיש טבעית ומשוחררת ולהסתיר את העובדה שאת נמצאת בימי המחזור החודשי שלך, השתמשי בטמפוני או־בֵּה. טמפון או־בֵּה הנו האמצעי ההיגייני הפנימי, האידיאלי לאשה המודרנית והאופנתית. לנשים המקפידות על "סטריליות" כדאי לדעת כי טמפון או־בֵּה מיוצר בשיטות חדישות וללא מגע יד אדם.

או־בֵּה, הטמפון הקטן ללא מוליך, מועדף ע"י עשרות מיליוני נשים בעולם, על פני טמפונים עם מוליך ותחבושות. מניסיונן הן יודעות כי בשמוש בטמפון או־בֵּה נשמרת ההיגיינה לאורך כל הדרך (גם בעת ההחדרה, שהיא קלה ונוחה, ועד שהטמפון מוכנס למקום המיועד לו). או־בֵּה מתאים למבנה האנטומי שלך, ומקומו בתוך הנרתיק, שם אין עצבי תחושה ולכן אין מרגישים בו. טמפון או־בֵּה אינו לוחץ על הנרתיק ולכן לא נוצר כל חיכוך ונמנעת תחושת אי־נוחות. טמפון או־בֵּה הנו בעל כושר ספיגה מעולה, אינו מתארך ומתדלדל, אלא מתרחב ואוטם, ולכן הוא מעניק לך תחושת בטחון, נקיון ויובש במשך כל ימי המחזור. מאחר והספיגה נעשית בתוך הנרתיק אין הדם בא במגע עם האויר ולכן אף לא נוצר ריח. החדרתו של טמפון או־בֵּה פשוטה – דחיפה קלה והוא בפנים.

אלגיה

לכ' או־בֵּה מח' ההסברה ת.ד. 2115, חיפה 31020
נא לשלוח לי את חוברת ההדרכה והשי: 3 טמפונים בנרתיק

שם _____

כתובת _____

_____ גיל _____

□ משתמשת בטמפונים □ לא משתמשת

o.b.

או־בֵּה טבעי ובטוח

טמפון או־בֵּה ב־3 גדלים: מיני – לבתולה ולנערה המתבגרת; נורמל – למרבית הנשים; אקסטרה – לנשים עם דימום רב.

76 עמודים

שנה 47 המחיר: 40 שקלים (כולל מ.ע.מ)

מיספר 2353 6.10.1982 י"ט תשרי תשמ"ג

העיר

אביה פפושדו

רצח המלונאית

מוות משולש ברח' האוניברסיטה